A

1430

II

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI

1965

FOTO:
N.I.

MTA KÖNYVTÁRA
BUDAPEST
KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1918.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Nagyságos

Csoma József úrnak,

a M. Tud. Akadémia tagjának

Hivatalból.
Portómentes.

Devecser

u. p. Forró-Encs.

Hölgyem Tisztelt Cím!

A legtisztább öntudattal, teljes határozottsággal írom a következő sorokat:

Pátumszerinti napra nem emlékszem, hanem az Osztrák-Magyar Kabinetiroda előbb-volt Főnökének általadásából történt távozására emlékezve határozom meg az időpontot, amikor az alábbi jelenséget éltem át, előttem megfejthetlen indukció folytán.

Egy éjszakai működésem teljesen rendes, érzéki és gondolatvilágom is mentes minden rendellenességtől, ami a beszámíthatóságra bármi jelentőséggel birna.

Ekkor éjjelen — 3/4 1 órakor — amikor az „Az Est" c. napilapban a Kabinetiroda volt Főnökének távozását hirdető első hirlapi Közlemény Nagyváradon megjelent, rendes alvásomból felébredtem, lényemet a teljes ébrenség, szellemi üdeség és józan öntudat érzete hatotta át és a fénymentes térben levelezőlap nagyságú intenzív fénysík jelent meg, „csukott pilláim előtt kb. három méternyi távolságban.

Ettem előtt — ötven-hatvan cm. távolságra — az ágyam-melletti üres fal volt a valóságban.

Nyomban azután a legtisztább tónusban egy szimmetrikus jelenség következett a fénylapon:

Jobb-profilban egy természetes női-lény tűnt elő. térden-alulig löttatva illeszkedett a térbe. Felső öltözékét viselt és a sima bliz-nyj bőr csipkében végződött a finom kis csuklójában.

Ez nő előtt egy asztal éle volt látható, — a látszattani helyzet miatt: „csak az él" —, az asztal felett elől egy fényforrás vetett látható fényt a nő felé, testé pretes vetületeket idézve elő.

Az asztal közepén egy kis doboz, vagy ima-környszerű tárgy.

Ez nő jobb-karja oldalt lecsüngve függött.

Lassú részletek észlelése 2-3 mp.-nyi idő alatt történt.

Ettem-annyira a meglepetés, mint-inkább az érdeklődés lépett előtérbe szellememben, a nő azonban semmi tudomást sem vett figyelő jelenlétemről, hanem lassú mozdulattal az asztalon-levő tárgyacskát felemelte és ívelt karmozdulattal az asztal jobb-oldala mellé vezetve azt érdeklődéssel megtekintette, s ugyanazon az úton, ugyanoly lassú mozdulattal eredeti helyére tette azt vissza.

Ezt.

Mindez 6-7 mp. alatt történt és a Képen — ami olyan volt mint a technikailag produkált mozgókép —, összefolyt a sötétség, tökéletes nyomot hagyva magamban, úgy, hogy most is teljes részleteivel emlékemben a Kép, melynek intenzívitására és pozitívitására ma is idegenszerű csodálattal gondolok.

A női jelenség arcát akkor nem ismerhettem fel, mert csak az orrig láthattam. Mikor látósugaram irányításával arra törekedtem, hogy az egész arcot láthassam: az egész Kép alulról felfelé tűnt el — időlegesen — s mikor tekintetem a Kép közepére irányult: ismét élesen láttam a Képet; még az idegvibrációkat is a nő Rezén.

A Kép nem tűnt el akkor sem, amikor szemhéjaimat felnyitottam és fejemet új helyzetbe hoztam, hogy a megjelent Kép ténylegességéről bizonyságot szerezzek.

Megmaradt és talán oly ténylegességgel, hogy fotográfiai felvételt lehetett volna készíteni róla.

Ezen jelenség után 8—10 mp.-cel, ugyanezen térben a nő helyén egy férfi jelent meg, egy más jellegzetes testtartással. Erre is most emlékszem.

Hogy szereplése abból állott, hogy érdeklődésel előre mozdította a fejét és felsőtestét, majd fejét a

/.

válla felé jobbra-billentve fejezetemmel tekintett meg valamit az asztalon. Hirtelen Rácsodálkozás testtartását és a Kép eltünt.

Az esemény 4—5 mp. alatt történt.

Ekkután pedig az a sugallatom támadt, hogy ezen Különös eseménynek titokban Kell maradnia és most, hogy ezen sorokat irom, úgy érzem, mindazáltal Követek el, sőt Kényelmetlenül esik a történet lejegyzése.

A múltban —— egy folyóiratban találtam Kép után —— Ő-felsége az Orosz-cár mását ismertem fel, a látott arcrészlet nyomán.

A Lélek Kilétét még nem Kutattam.

A Kép Keletkezésének okát, módját, jelentőségét ismeretlen előttem úgy is mint anyagi — felületi — és úgy is mint lélektani-rejtély.

Ily Különös látomás Különböző eseményekkel többször vetítődött —— hatszor, hétszer —— előttem, azonban csak csupán a leírtat tartottam érdemesnek és feltételezésnek arra, hogy a felmerült okot és logikai összefüggést Mélyen Tisztelt Olvasóval Köröszkem, Kifejezve azon óhajomat, mely a titoktartás biztosítá-

sápa irányul.

Amennyiben lehetséges, szívesKedjenek ezen élettani rejtélyre világosságot deríteni és velem közölni, miként véleKednek Önök a jelenség mibenlétéről, mert nekem csak kevés lélektani ismeret és tanulmány áll rendelKezésemre, azonkívül az anyagi eszköz is hiányzik, hogy megtalálhassam a titok kulcsát, bár vezérfonalul szolgálhatna azon jelenség, hol világosság nélkül, ébren, teljes öntudattal egy város bombázását éreztem végig/madártávlatból, levelezőlap nagyságban/ amint három Zelig-Zeppelin-typusú léghajóról eszközöltek. Tisztán hallottam még az épületgerendák szétrepülését is.

Megemlítem, hogy nagyon ritkán álmodom, idegeim jól működnek, a rejtélyek iránt szomjban mindig érdeklődéssel viseltettem.

Spiritizmussal nem foglalKoztam és nem foglalKozom, de a lélek rejtett működésének lehetőségét hiszem.
Egy és fél hó óta vannak hőtomásaim.

Nagyvárad, 1917 December 29.-én.

Mély tisztelettel:
Fülöp Pál

LaKcím: Pável u. 20. II. 11.

Érk. 1918. január 2.

1/1918

Tisztelt Uram! 1917. dec. 29.-én kelt
6. levelére sajnálattal vagyok kénytelen értesíteni, hogy az Akadémia fel-
adatán kívül áll látomásairól
véleményt mondani. Fényképek
ide csatolkan visszaküldöm.

Bp. 1918. jan. 2.

Tisztelettel

Fölkai

Hz 50098 sz. MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V. BÁLVÁNY-U. 7.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIRÓSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

Budapest, 1917. december 31.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Van szerencsénk értesiteni, hogy gróf Andrássy Sándor ur nevében, néhai gróf Andrássy Aladár alapitványának 1917.II.félévi kamata fejében elismertük a t. Akadémia folyószámadását

K 50.- -tl mai értékkel.-

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTEZET

érk. 1918. január 2.

2

1918.

10101

...r. ... szám.

Chèque- és elszámolási számla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1917 deczember 31.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Lipcsey József úr
az Orsz. Régészeti és Embertani Társulat 1916 és 1917 évi járuléka
fejében
megbizásából mai napon f. hó 29-én
elismervény ellenében készpénzben
1800.- kor. - fill[t] fizetett le pénztárunknál,
mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia
folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1916. XII/19. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája.

Érk. 1918. január 2.

3
1918.

2

1

910 JAN 4 -10

TÁVIRAT.

Lapszám: 24

Vezeték száma: 18 64

koeniglyche akademye der wiszenschaften bpest =

BUDAPEST 42.

Felvette:

hivataltól	hó és nap	óra, percz	napszaka

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	Hivatalos megjegyzések
	fr krakau 5.+ 115 33 4/1 4.- nzens krakau =							

die kaiserlyche akademye der wiszenschaften in krakau dankt ergehenst fuer das ihr anlezslych des ablebens des praesidenten stanislaus grafen tarnowski uebersendete bejlejd = morawski vizepraesident ulanowski general sekretaer .+

Kézbesitendő távirat.

1

2

Tudományos Akademia Akadém 1

1918

5

2 1

1

№ 1 3 M

Lapszám: 17

Vezeték száma:

1862

TÁVIRAT.

= koenigliche akademie der wissenschaften budapest

BUDAPEST 42.

Felvette:

hivataltól	hó és nap	óra, percz	napszaka

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	Hivatalos megjegyzések
	zens krakau	5.+	1001	43	31/12	4	50	

= wir bringen dem hoh[illegible] praesidium zur kenntnis dass der praesident der kaiserlichen akademie der wissenschaften in krakau graf stanislaus tarnowski heute frueh verschieden ist begraebnis findet den 3.- jaenner 10 uhr vormittag statt = morawski vizepraesident ulanowski general sekret[illegible] -

Kézbesitendő távirat.

1916. I. megr. 500 r., II. 750 r. = 80.000 tömb. [illegible] e drb. b) [illegible] p. — Pesti Közvegyesdő-Részvénytársaság.

1 2

Érk. 1918. január 2.

5
1918

Részletkivonat mentt
1918. jan. 2.-án.

8.
1918.

Budapest 1918 január 2.

Tisztelt Osztály!

A t. osztály pályázataira beérkezett pályamunkák száma:

1. Tomory . . . . 1. ✓
2. Vályi . . . . 1. ✓
3. Wahrmann . . . 4. Pályi Kerekgyám (Broth gyűrűhöz)
4. Bésán . . . 3. Gömbölyű nél
5. Nagyjutalom és Marczibányi melléjutalom.

felkérem a t. osztályt, hogy bírálókat kiküldeni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Gleiss
főtitkár.

A III. osztálynak.

8

1918

Beérkezett pályamunkák

a III. Osztály pályázati hirdetés

ménjére:

1917. XII. 31. éj.

Ag 18

KIR. MAGY. TUD.-EGYETEMI
NÖVÉNYKERT
ÉS
NÖVÉNYTANI INTÉZET
BUDAPEST,
VIII., Illés utca 25. sz.

8

Budapest, 1918. V. 27

Mélóságos
Dr Fröhlich Izidor úrnak
mint a M. Tudományos Akadémia
Mosonyi Alapítványa Titkárának
Budapesten

Ft. hó 26-án kelt nagybecsü
soraimra tiszteletben hozandó
értesítésem tárgyában
a következő felvilágosítással
szolgálhatok.

A füstnek a növényre
gyakorolt hatása ma
már nem ismeretlen.
Az utóbbi időben Stöckhardt
Molisch dr. Wieler egyetem

fonai foglalkozik a fürt-
nek a növényélre gyakorolt
hatásával. Kukakocsinak
eredményéről több közle-
mények történnek be; így
Tölbel Görk: Über d. Einfluß
d. Tabakrauches auf die
Pflanze. Sitzungsber. d. K.
Akad. d. Wiss. Wien. Math.-naturw.
Kl. 120 K. 1911, 1-30 és 813-
838 l. — Über d. Treiben
ruhenden Pflanzen mit
Rauch. (Sitzg.-b. d. K. Akad. d.
Wiss. Wien. Math.-naturw. Kl.
1916.

Ezek nagyobb számú kísérlet
közül való kiragadott példák
a fűtőgázok növényre
gyakorolt hatására,

ellenben a oxygenatomban levő arányok változásra kerülnek.

A füstnek különben nem a Cl_2 tartalma kedvezőtlen, mert kisebb a növények károsító hatása /% Cl_2-nál nagyobb Cl_2 tartalom a növényre nézve nincs hatással kedvezőtlen. /L. Majdnem ötször akkora növénnyel (lapulárora a 335 l.). A füstnek alig ismerhető a colyban és cellyben tartalma hat a nyugvó növényre vegetációra (v. Knöpfler, Erodel Toxity of smoke. The bot. gazette 1913 55 K. 337 l.).

Miserelből megyő-
zői méltóságát,
hogy a tavaly tapasz-
ma mái kárpyfalos
háromnapi mellőz-
tandó ki ez rejt jelen-
vonása irányának, hogy
indokával gondol-
kodott.

Kiválo tisztelettel
maradok

Igénes hive

Magocsy Dékány

T. tap

ÁRVAVÁRMEGYEI
CSAPLOVICS KÖNYVTÁR
BIBLIOTHECA CSAPLOVICSIANA.
1839.

43 szám.

kt. 1917

NAGYTEKINTETÜ FŐTITKÁRI HIVATAL !

A mai póstával a nagyt.Főtitkári hivatal címére az Árvamegyei Csaplovics könyvtár részéről beküldtünk az 1917. és 1918.évi átalány fejében à 24, összesen 48 koronát. Kérnénk tehát a folyó évre esedékes kiadványok megküldését is.

Könyvtárunk egy régebbi akadémiai határozat értelmében ezideig is részesült abban a kitüntető megtiszteltetésben hogy némely akadémia kiadványt ingyen megkaptunk. Azonban ez igen csekély rész volt s az is hiányosan jött. A könyvkiadó vállalat kiadványait pedig egyáltalán nem kaptuk. Ezen körülmény folytán mutatkozott előnyösebbnek, hogy átalány fizetéssel biztositsuk magunknak a nagyt. Akadémia jóindulatából a kiadványok megküldését.

Miután a könyvkiadó vállalat kiadványai közül csak néhány kötetünk van meg, azon tisztelettteljes kéréssel fordulunk a nagytekintetü Főtitkári hivatalhoz, hogy kegyeskedjék elrendelni, hogy a még raktáron levő Könyvkiadó Vállalati kiadványokból visszamenőleg egy-egy példány könyvtárunk részére ingyen megküldessék.

A nagytekintetü Akadémia részéről ezideig tapasztalt jóindulat vezetett kérelmünk előterjesztésére, melynek további reményében vagyunk

Alsókubin, 1917. évi december hó 29-én.

mély tisztelettel:

Gayer Ferenc
k. őr.

érk. 1918. január 4.

12

1918

Nyerk, 1918. jan. 4.

Tiszteli Igazgatóság!

Mult évi decz. hó 29.-én 43/1917. sz. a. kelt beadványára tisztelettel értesítem, hogy a M. Tud. Akadémia, ~~hajtandó Könyv~~ tekintettel arra a nemzeti kulturalis feladatra, melyet a ~~V. Könyv-tár~~ Csaplovics-Könyvtár nemzetiségi vidéken ~~végez~~ teljesít, hajlandó Könyvkiadó-Vállalatának régibb köteteit innen rendelkezésünkre (ares) bocsátani. Minthogy azonban nem tudjuk, hogy vállalati kötetei-közül melyek vannak meg könyvtárunkban, kérem, szíveskedjék a kivánt művekről jegyzéket állitani össze, melynek ~~intézése~~ vétele után intézkedni fogok, hogy a nálunk nélkülözhető példányok megküldessenek Könyvtárunkra.

Kiváló tisztelettel

főkitár

A Csaplovics-Könyvtár
T. Igazgatóságának

ORSZ. MAGYAR
IPARMŰVÉSZETI
TÁRSULAT
BUDAPEST

IX., Üllői-út 33 — 37.
Telefon: József 6 — 78.

1/1918. *szám.*

MÉLTÓSÁGOS FŐTITKÁR UR !

Hivatkozással a Magyar Tudományos Akadémia Tanácsának 1887 évi január hó 30-án tartott ülése jegyzőkönyvének 10. pontjára, tisztelettel kérjük, hogy a Szécsényi Molnár István díjnak az 1918 évre esedékessé vált részletét, azaz Kettőszáz koronát /200.-K/ kiutalványozni, illetőleg az Országos Magyar Iparművészeti Társulat vagyonát kezelő Magyar Földhitelintézetet a jelzett összegnek a M. T. Akadémia számlájáról az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat folyószámlája javára való átirásra utasitani méltóztassék.-

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1918. január hó 2-án.

igazgató.

Érk. 1918. január 4.

13
1918

sadm.

IX., Üllői-út 33 – 37.
Telefon: józsef 6 – 78.

Hz sz. MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V. BÁLVÁNY-U. 7.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIRÓSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

Budapest, 1918. január 4.

A

Magyar tudományos Akadémiának

B u d a p e s t .

Van szerencsénk értesiteni, hogy b. utalványuk alapján átvezettünk ma a t. Akadémia folyószámadásáról, annak egyidejü megterhelése mellett az Országos magyar iparmüvészeti társulat folyószámlája javára a Széchényi-Molnár-alap kamatai fejében

K 200.- t mai értékkel.-

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

ad 13
1918

Méltóságos Igazgató Úr!

Szerencsém van mély tisztelettel kérni Méltóságodat, hogy néhai Fabó Zoltán kéziratai hagyatékából a Heltai Gáspár Új Testamentum fordítására vonatkozó részletet a M. Tud. Akadémia Főkönyvtára Főkönyvtárának megküldeni méltóztassék. A kért iratokat az Akadémia hivatalos helyiségében dr. Trócsányi Zoltán óhajtja használni.

Budapest, 1918. január 4.

Kiváló tisztelettel

Főkönyvtár

Méltóságos

Erdélyi Pál

könyvtárigazgató úrnak.

Kolozsvár

16

1918

Ér. szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 január 2.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv ur ~~megbizásából~~ mai napon

~~elismervény ellenében~~ készpénzben

841. kor. 42 fill[t] fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1916. XII/19. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája

érk. 1918. január 4.

17

1918

A Magyar Tudományos Akadémia

főtitkári hivatalának,

__Budapesten___

Méltóztassék pótlólag elfogadni a „gróf Karátsonyi dijra" pályázott – két pályamüvemböl kifelejtett két jeligés levelet. Melyeket sietségemben/utolsó nap lévén/ érthető ideges szorakotottságból nem mellékeltem. Az 1917. deczember 30-án budai póstán feladott, egyik szindarab czime: „Élő-Hidak..." jeligéje: Neoromantika.
A másik szindarab czime: „ A V á g y ..." jeligéje: „Az elért vágy tragédiája.."

Mélységes hálával és kiváló tisztelettel

a szerző.-

Érk. 1918. január 5.

1'8
1918

Hz 1091

sz. MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET
BUDAPEST, V. BÁLVÁNY-U. 7.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIRÓSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

Budapest, 1918. január 5.

A

Magyar tudományos Akadémiának

Budapest.

Van szerencsénk értesiteni, hogy a Magy.kir. honvédelmi minisztériumtól m.é. november 23-án

K 4,500.- érkezett be hozzánk, mely összeget a nevezett minisztérium utólagos értesitése alapján - a Hadtörténelmi bizottság részére engedélyezett segély fejében - a t. Akadémia folyószámadása javára m.é. november 24-i értékkel átvezettük.-

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Érk. 1918. január 7.

19
1918

21
1918.

A cs.és kir. Katonai Parancsnokságnak

P o z s o n y b a n

Méltóztassék K l e m m A n t a l bencés főiskolai tanár urnak /Pannonhalma, Győrszentmárton/ megengedni, hogy tudományos céllal meglátogathassa az ostffyasszonyfai, kenyérmezei, dunaszerdahelyi és a sopronmegyei nyéki fogolytábort.

Budapesten, 1918. január hó

2i

1918

40

21
1918

A cs. és kir. Katonai parancsnokságnak

Sopronyban.

Méltóztassék Klemm Antal dr. bencés főiskolai tanár úrnak (Pannonhalma, Győrszentmárton) megengedni, hogy tudományos céllal meglátogathassa az ostffyasszonyfai, kenyérmezei, dunaszerdahelyi és a soproni megyei nyéki fogolytábort.

Budapest 1918. január

érk. 1918. január 7.

21

1918

4°=

22
1918

A cs. és kir. Katonai parancsnokságnak

Pozsonyban.

Az 1917 okt. 8-án küldött megkeresésünkre hivatkozva kérjük, méltóztassék tudományos nyelvtanulmányok céljából rendelkezésünkre bocsátani és a budapesti Schlick-Nicholson gyárba átutalni az ostffyasszonyfai táborban nyilvántartott orosz nemzetiségű hadifoglyokat, névszerint a következőket,

1. Zacharij Grigorjevics Dzukajev (Vladikavkaz-ból),
2. Dávid Szalomonovics Goglujev (Novo-Christianszkoje faluból),
3. Ilja Szamoljevics Goglujev (Turmanevli faluból),
4. Kibilevics Ilarion Tidojev és
5. Piszárevics Nikolaj Vladišivil.

Továbbá a t. Parancsnokságnak dec. 18-án közölt szíves ígéretére hivatkozva kérjük, méltóztassék — ha csak valamiképp lehetséges — a mellékelt jegyzékben az első nyolc szám alatt felsorolt cseremisz foglyokat is rendelkezésünkre a budapesti Ganz-Danubius gyárhoz átutalni.

Budapest 1918. január

érk. 1918. január 7.

22
1918

22
1918.

A cs.és kir.Katonai Parancsnokságnak

Pozsonyban

Az 1917.évi október hó 8-án küldött megkeresésünkre hivatkozva kérjük, méltóztassék tudományos nyelvtanulmányok céljából rendelkezésünkre bocsátani és a budapesti Schlick-Nicholson gyárba átutalni az ostffyasszonyfai táborban nyilvántartott oszét nemzetiségü hadi - foglyokat, névszerint a következőket:

1/ Zacharij Grigorjevics Dzukajev /Vladikavkaz-ból/,
2/ Dávid Szalomonovics Goglujev /Novo-Chrisztianszkoje faluból/,
3/ Ilja Szameljevics Goglujev /Turmanevli faluból/,
4/ Kibilovics Ilarion Tidejev és
5/ Piszárevics Nikolaj Vladisivil.

Továbbá a t. Parancsnokságnak deczember 18-án közölt szives igéretére hivatkozva kérjük, méltóztassék - ha csak valamiképp lehetséges - a mellékelt jegyzékben az első nyolcz szám alatt felsorolt cseremisz foglyokat is rendelkezésünkre a budapesti Ganz - Danubius gyárhoz átutalni.

Budapest, 1918. január hó

22

1918

Folio

24
1918.

Bátorkodom megjegyezni, hogy az 1917/18. költségvetési év I. felére szóló segélyt, melyet nagy kintlakás dt 1917. okt. 10.-én 8269 sz. a., és 1917. decz. 24.-én 1089 sz. a. ismételten kértünk, a mai napig még nem érkezett meg.

Nagyméltóságú Báró, Miniszter Úr!

Hivatkozással Nagyméltóságodnak 8969/ii. 1916 sz. a. 1916. január hó 25.-én kelt b. átiratára, szerencsém van mély tisztelettel kérni, hogy a Hadtörténeti Bizottságnak az 1917/1918. költségvetési év II. felére ezredéves segélyét (4500 K) kintalvéiszerutalni és a szokott módon pénztárunknak, a Magyar Földhitel-Intézetnek (Budapest, V. Bálvány u. 7.) megküldeni méltóztassék. Megjegyzem, hogy az I. részletet - a M. Földhitel-Intézettől nyert értesítés szerint - november 23.-án megkaptuk.

Ezenkívül megragadom az alkalmat, hogy a tavaly (költségvetési év I. felére) ezredéves segélyért, mely a mai napon érkezett meg pénztárunkhoz, Nagyméltóságodnak az Akadémia őszinte köszönetét tolmácsoljam.

Fogadja stb.

Bp. 1918. január 2[illegible].

elnök

K. 29/I
Vesey

Nagym.

Szilassy Sándor
Báró Harkányi v.k.t.t.

titkár.

Bp

1917

24

1918

Lengyel a fiúkról?

B

Folio.

7/1916 — 25/1918

Nagyméltóságú gróf, Miniszter Úr!

Hivatkozással Nagyméltóságodnak 123,923/1916 IV. sz.a., 1916. szeptember 29.-én kelt nagybecsü rendeletére, mély tisztelettel kérem, méltóztassék a Jeleki Bizottság részére megajánlott segélynek az 1917/1918. költségvetési év II. felére eredékes részletét 5000.-k-t kiutalványozni.

Fogadja stb.

Budapesten, 1918 január 5.

Báró Rodom megjegyzi, hogy az 1917/18. költségvetési év I. felére szóló segélyt, melynek kiutalását 1917. okt. 16.-án 830 sz.a. és 1917. dec. 24.-én 1085. sz.a. ismételten kértem, a mai napig nem érkezett meg hozzánk, minek folytán annak lejes folyosítását is kérem

elnök
Vinczay
Vrchovay

Nagyméltóságú

Gróf Apponyi Albert v.b.t.t.

Jankovich Béla

vallás stb.

Ugy.

Magyar Tudományos Akadémia.

1917
25

..... 19..

A Magyar Tudományos Akadémia ez idei ünnepélyes közülését május hó , vasárnap, d. e. 11 órakor fogja saját dísztermében megtartani.

1918

Szerencsém van ez ünnepre hazafias mély tisztelettel meghívni.

Budapest, 19..... április.

elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia

Tekintetes főtitkári hivatalának,

Budapest.

A M. Tud. Akadémia az alulirott egylet kiadásában megjelenő

Petrik féle 1901-10 Könyvészetet 5000 koronával volt kegyes szubvencionálni, mely segélyből 1917. deczemb. 31.-én 1000.-korona lett volna kiutalványozandó.

Legyen szabad ez összeg kegyes kiutalványozását kérni.

Kiváló tisztelettel

MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETE

Bankközgyűlés
elnöke

Dec. 1918. Journal 7

1918
27

Méltóságos Uram!

Vállalt kötelezettségem szerint tegnap, f. hó 6-ikán felkeres-tem Dávid István Bobrájt pestujhelyi műhelyében, hogy a T. Akadémia részére rendelt márvány mellszobrokat megte-kintsem.

Ferenc József királ mellszob-ra teljesen kifaragva kész áll előttem s ugyancsak kész Erzsébet királyné mellszobra is, pedig most nagyja ki Dávid úr.

Ha jól emlékszem, Berzsódi Bernát az részletes adatokat ad-ott, ha minden mellszobor ki-

nagyoltatott. A királyné szobrának körét Dávid úr csak nagyjában tudta megkapni, így idejét a király-szobor befejezésére fordította.

A sikerült mű megtekintése után javasolom, hogy a szerző díszszel összes dávid szobrait kitüntetésben részesítsék.

A munka előrehaladásáról bíró Forster Gyula úr örömmel tudósításait is referáltam.

Az ő nézete is az, hogy az esetleges összes kitüntetésnél mindig méltóságos úrnak tiszteletére

Jeszenszky Edgár.

1912. I. 7.

érk. 1918. jan. 7.

26

1918

NEMZETI SZINHÁZ
1837

A Magyar Tudományos Akadémia
Területes főtitkári hivatalának
Budapest

Méltóságos főtitkár úr.

Magas tisztelettel van szerencsém jelenteni, hogy az idei Teleki pályázat bíráló bizottságába Igazgató urunk a Nemzeti Színház részéről Gyenes Lajtó és Mihályfi Károly urakat kérette meg bírálóknál.

Méltóságodnak készséges szolgája

Kiváló tisztelettel

Budapest · 1917 január 4.

Dézsmalajos
igazgató főtitkár

Érk. 1918. január 8.

28

1918

I.

Farkas = Rajló 200k

Gorove = p (szépkan) 100 arany

Ipolyi = p (irod. tört.) 2000k

határidő 1920

Karátsonyi = p (vigjátek) 200 arany

határidő 1919. szept. 30.

Kóczán = p (szinmű) 100 arany

Lukács Kr. = p (novelltud) 500k

Marczibányi = p (novelltud) 400.

Nádasdy = p. (elbeszélő

költemény) 100 arany

határidő 1919. szept. 30.

Sámuel = díj 15 arany

Teleki = p (100 arany)

(szomorújáték)

Vojnits - d. 800k

II.

Bíró = p. 2000k.

(tört.).

Ollvainyi = p. 1000k

(orvostud.).

Pétzely (tört.). 1000

+ arany.

Pollák = p. 1500k

(tudományos statisztika,

v. társadalom tud.).

Sztoraiy = jurt. 100 arany

(ifj. és államtud.)

Vikráczó = p. 1000k

(tört.)

III.

Nagy Ignácz (polgyrka

és chemia) 200 + 50 arany

Pdl = Holczer = öltözö =

díj.

Lévay = p (mezőgazd.) 1000k

Rózsay 1000k

(orvostud.).

Állmann = p 800k

(mezőgazd. tud.)

Pollákénál lsz. fönt. I. o. III. o.

(x Pályázat v. megbízás

~~tárgyában~~.

v. kiadás, segélyezés

29

1918

Budapest, 1918. január 8-án.

Méltóságos Főtitkár Ur !

Hivatkozással 1917. évi deczember hó 20-án 1077 szám alatt kelt nagybecsü fölhivására, a Nemzetgazdasági Bizottság zárszámadását és az 1918. évi költségvetését mellékelve van szerencsém megküldeni.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását

Tanárky Sándor
a Kereg. Biz. előadója

Ad 32
1918

A Nagytekintetü Magyar Tudományos
Akadémia Igazgatóságának,

Alulirott mély tisztelettel kérem, hogy részemre mint boldogult néhai férjem dr Borovszky Samu Akadémiai igazgató a Magyar Tudományos Akadémia volt lev. tagjának özvegye részére tekintettel a tülságos mértékben fokozódott drágaságra, a mely a háboru következménye, háborus segélyt adományozni méltóztassék.

Tiszteletteljes kérésemet bátorkodom indokolni elsősorban is azzal, hogy boldogult férjem halála óta folytonosan betegeskedem és állandóan orvosi kezelés alatt állok, amellyel a nekem kegyesen juttatott nyugdij és kegydijamnak nem csak jelentékeny része, emésztetett fel ezen a cimen, hanem ezenfelül adósságot is kényszeritettem csinálni. Hekyzetem némi javulását csak azon esetben remélhetném, ha a nagytekintetü Magyar Tudományos Akadémia, mélyen tisztelt igazgatósága részemre megfelelő háborus segélyt lehetőleg az elmult évekre is visszamenőleg adományozni és engem háborus segélyben állandóan támogatni kegyeskednék.

Szánalmas helyzetem illusztrálásául legyen szabad még felemlitenem, hogy boldogult néhai férjem elhalálozása óta állandóan szerény kis lakásban meghuzódva lakom, cseléd és minden más támogatás nélkül. Sem világitó, sem tüzelőanyagom nincs elegendő, mert ilyesmire már alig is telik, tehát a szó igaz értelmében az egykor oly jó módból, a nagy nélkülözések és szenvedések polcára jutottam.

Tisztelettteljes kérésem igazságos elbirálását és méltányolását kérve, maradtam a nagytekintetü Igazgatóságnak,

Budapesten, /Izabella-u.48./ 1918. évi január hó 4.-én.

alázatos szolgája.

özv. Dr. Borovszky Samuné
sz. Fábián Lenke.

Érk. 1918. január 9.

A Nagytekintetü Magyar Tudományos
Akadémia Igazgatóságának

33
1918 Budapest

élázatos kérvénye

özv. dr Borovszky Samuné szül.
Fábián Zsófia /lakik: Budapest VI.,
Izabella-u. 48. /

melyben háborus
segély adományozását
kéri.

6.

Budapest 1918
F. 6.

Igen tisztelt Méltóságos
uram,

A végső örökség és Rétségbe esés
kényszerített erre a tépére, hogy
ezen körülményem elkalmatlan
körülmény az igen tisztelt akadémiánál
a folytonos betegeskedés teljesen
kimerített, a mit ezzel lehetett
már mindent el adógattam, hogy
valahogyan fent tarthassam magam,
ezzel a legszükségesebb pár drb bútort
tartottam meg magamnak, a Villa
telekért meg olyan kérő ürmeget akartak
adni, hogy azért lehetetlen volna
adni, mivel hogy jó formán az egész
Pilis csabai Villa telket eladók
is külömben is arra annyi tehet van
hogy alig fog maradni egy szerény kis
pör emlékre is.

mert Sem ő, sem Kalmotkin Kuzma
nem, hanem ami beteg még nem
ért volna, Vera, Griv és két beteg
magyar, nem is szólva arról, hogy
a szemeim már tizen öt év
óta kerelik, a szívárványhártya
beteg, most pedig a Gyöngy
Klinikán kerelnek, ide is kérem
pepen hónapokig kellett veretővel
be jönnöm, Pilisbabáról, a honnan
ugyan könyteken voltam be költözni
de a be költözést jelenlegi kerelő
orvosom is. dr Lerb Zigmond hatá-
rozottan közölte, hogy aromal együtt
be, külömben bele fogok örülni abban
a magányba, amiből három évig
töltött revolverekkel, ébren, az
legnagyobb nehézségek közötti tolitás
el az időt

hòt ilyen életmód Keiem nép en
a leg erösebb idegrendü embert is
tönkre tenne. Rokonaim körül
egy pár ilyen ablon a helyrettbe, hogy
csak valamit is legyek hetne nyitam,
betegségem is a fö" Vinoshor köl.
arról igen pröpen Keiem elkétségbe
esnem, legyenek legyenek pár tehni
iggemet. nagyon ketségbe esett helyzette
nagyok, crijeim is teljesen le makadt
röllam, és türelö" hiányá ba már a
mult évben is teljesen fütetlen hadás,
ban haktam, mostanunt az idén tem
tudtam még csak egyser is be fütem.
nem birom ki valtani' még ort a cselö
Kis türelö" anyagot sem, hozzá nat Keiem
mellett, Meltóságod" ji individuatly
Keive, nagyok pörinte tisztelettel
ör" Borovszky Samuné'
Budapest. Izabella utca. 48. II em 10.

Acl 33
1918

V.

Jelentés Ifj. dr. Lóczy Lajos egyet. tanársegéd szerbiai útjáról.

Geológiai szempontból Dr. Ifj. L ó c z y L a j o s tud. egyetemi tanársegéd utazta be Szerbia nyugati részeit a m. kir. Pénzügyminiszterium dotációjával. Kitüzött célja volt annak felderitése, hogy Nyugatszerbia neogénje a horvátországihoz hasonlóan gyürött szerkezetü és mint ilyen a földi olaj és földgáz szempontjából szóba jöhet-e. Eme gyakorlati jelentőségü dolog kipuhatolása nyomán azonban bő alkalma nyilott tudományos geológiai megfigyeléseket is végezni.-

Ifj. Lóczy Lajos dr. két izben volt lennt Szerbiában. Első utjában 1917. junius hó 22-től julius 24-ig terjedő időben főleg Északnyugat Szerbia neogén képződmények felépitette részeit tanulmányozta. Belgrádból kiindulva Obrenovacra, majd innen a Kolubara völgyében felfelé haladva Lazarevacra ment. E vidéket többnyire pannóniai pontusi congériás lerakodásokat talált többnyire vizszintes nyugodt elhelyezkedésben. Mali Borak közelében nagyobb vastagságu lignittelepeket tartalmaz a pontusi lerakodás, mely nagy mennyisége folytán a bányászatra is érdemes.-

Lazarevacnál a kristályos pala alaphegység egykori pannóniai pontusi tenger partjait tanulmányozta, majd innen a jó feltárásokat szolgáltató most épülő Laikovaccacaki vasutvonal mentén Grni Milanovacon Cacakon át Usicere utazott, ahol csatlakozott Dr. L ó c z y L a j o s földtani intézeti igazgató és T i m k ó I m r e főgeológus urakhoz és velök együtt résztvett az áttekintő geológiai térkép készitésében.-

Usicéről elválva társaitól a boszniai Tuzlára utazott az ottani mediterrán sótestek és schlier képző-

./.

mények, valamint a Majevica planina olajtartalmu eocénjének tanulmányozására.Tuzláról Losnica Koviljaca, Ljesnica és Sabac vidékére ment, ahol azt a meggyőződését meritette, hogy a Maljevica planina eocénje, valamint a schlier képződmények nem folytatódnak keleti csapásukban Szerbiában, hanem a Drina völgyi törésnél hirtelen kiékelődnek.-

Bejárva Losnica széles kerületét, Sabácon keresztül Wladimircére, majd innen Crniljevon át a neogén és idősebb mezozói rétegeket tanulmányozva Valjevora utazott és onnét Belgrádon át hazatért.-

Második utjában, mely 1917. szeptember hó 11-től október hó 15-ig tartott ifj. L ó c z y a m. kir. földtani intézet dotációjával többnyire apjának Dr. Lóczy Lajosnak kiséretében a drinamenti szerb hegyvidékeket járta be avégből, hogy a már megjelent boszniai átnézetes geológiai térképhez csatlakozó nyugatszerbiai átnézetes térképnek elkészitésében részt vegyen.-

Sarkotic generális Boszniai katonai kormányzó legmesszebbmenő szives intézkedése folytán a Bosznia-szerbiai határhegységek csendőrállomásain kitünő szállásban és ellátásban részesültek a kutatók, minek folytán a máskülönben hozzá nem férhető félreeső vidékek tanulmányozására lehetővé vált. Uvac, Priboj, Vardiste Kremna, Usice, majd a Tara planina 1300 m-en felől emelkedő platószerü szerpentin, kréta és tridszképződmények képezte hegyvidékeket nagyobb részletességgel járták be a kutatók.-

Usice Kosjerici Makoviste vidékeit tanulmányozva a Bukovica planinán keresztül mindenütt kartizorva Valjevora,majd onnét a Bukovica hegység északi lejtői men-

tén a gazdag antimon érctelepekről hires Krupanje hegyvidékekre utazott.-

A vulkáni eredetü antimonércek előfordulásait tanulmányozva Ljubovijára és onnan a Drina mentén lefelé haladva ugyancsak résztvett a vidék geológiai kartizozásában. Második utjából Losnicán Sabácon keresztül tért vissza ~~Ifj. Lóczy L.~~ Budapestre.-

Gyakorlati eredményei közül felemlithetők a különböző vidékeken kimutatott antimon, ólom, zinn, chrom, bauxit ércek, valamint lignit és barnaszéntelepek.-

Tudományos eredményei közül már most kiemelhető, hogy a szerb geológusoktól eddig krétának és eocén flisnek jelzett képződmények nagy kiterjedésben Valjevo és Krupanj között a belőlük gyüjtött kövületek alapjánatriasz werfeni rétegeinek bizonyultak, mig a krupanjei hegyekben a triasz mellett a carbon formációt is sikerült feltalálni. Ennek és több hasonló adatnak alapján az eddigi Zujovic féle szerb geológiai térkép palaeontológiai bizonyitókok nyomán alapos változtatásokat fog szenvedni.-

Ifj. L ó c z y gyakorlati és tudományos eredményeiről a begyüjtött anyag feldolgozása után fog az őt kiküldő forumok előtt jelentéseiben beszámolni.-

Erk. 1918. jan. 9.

34

1918

8

IV.

Csiki Ernő n. múzeumi igazgatóőr jelentése

Tekintetes Bizottság!

1916. évi balkánfélszigeti kutatásaim folytatására a tek. Bizottság megbízásából a folyó 1917. év májusában újra elindultam és bejártam Szerbia és Macedonia érintésével az albánoklakta föld — a régi Albánia — keleti felét és pedig a Szandzsák déli csücskétől az Ochrida-tótól északnyugatra fekvő hatalmas Korab-hegységig. Minthogy a gyüjtött állattani anyag kikészítése még folyamatban van, arról ezidőszerint pontos adatokkal még nem szolgálhatok, csak jelezhetem, hogy az tudományos szempontból felette érdekes és becses és a bejárt ezideig teljesen ismeretlen vidékek állatvilágának ismeretéhez becses adatokkal szolgál. A gyüjtött gazdag anyagot úgy mint a mult évit a Magyar Nemzeti Múzeumnak fogom átadni, a feldolgozásáról pedig gondoskodni, hogy az utazás tudományos eredményei mielőbb közkinccsé válhassanak.

Maradván a tek. Bizottságnak

legmélyebb tisztelettel

Budapest, 1917. november 21-én.

Csiki Ernő
nemzeti múzeumi igazgatóőr.

9

Érk. 1918. jan. 9.

Cédi
jelentés

35

1918

Budan Árpád egyet. magántanár, oktálygarchaeologus

II.

Jelentés 1917. május 10-től julius 14-ig a Balkánon végzett régészeti tanulmányutjáról

Az expedicziő archaeologusa munkásságának súlypontja a Metcchia vagy Metoja területére esett. Arra a medenczére, melynek délnyugati sarkában Gyakova, ettől majdnem egyenesen északra Ipek a legjelentékenyebb hely. Nyugati határát körülbelől az e két várost összekötő s északfelé egész a Mokra Goráig megnyujtott vonal alkotja. Északon az utóbbi hegység határolja, míg keleti határát nehéz dolog ilyen pontosan megállapitani.

Az expedicziő archaeologusának kiszabott feladat szempontjából leghelyesebb volna az Istok vizét, majd ennek a Fehér-Drinbe való torkollásától ez utóbbinak folyását venni határúl egészen addig, ahol eléri a Gyakovából Prizrenbe vezető útat, vagyis addig, ahol az utóbbi folyó a Bastrik-hegység keleti nyulványai alá ér. Az igy körülhatárolt terület ős- és ókori - napfényen levő - azaz hosszadalmasabb és költséges ásatás nélkül megállapitható - a szakirodalomban még ismeretlen - emlékeinek számbavétele volt a feladat. Azonban nem maradt meg szigorúan e határok között, mint az alább kitünik.

A Metochia az egész középkor folyamán nagy szerepet játszott, épen úgy, mint a tőle keletre fekvő, nagyjában vele párhuzamos Rigomező. Detani gyönyörü kolostora és temploma, Ipek mellett a rongáltsága mellett is gyönyörü patriarchai székesegyház, Studenica templomromjai, melyek nagyszabásu épitkezésre vallanak,- hirdetői e terület egykor jelentékeny szerepének. Mindezekről már régebben tudtunk egyes - bár egészen felületes, de annyira mégis kiterjedő útleirásokból, hogy maguk e tények megállapithatók voltak.

Arról is olvashattunk, hogy az ókori érmek meglehetősen gyakoriak ezen a területen, még pedig úgy a makedon királyok érmei s ezek barbarus utánzatai, mint a görög városi és római érmek.

Mindezek alapján joggal lehetett a feltevés, hogy ókori emlékeknek kell a felszinen is lappanganiok s ha már ezeket megtaláljuk, remélhetünk őskori emlékeket is. Az utóbbi reménység azonban nem vált be; egyetlen őskori emléket volt alkalma Tatnia csiszolt, átfurt kőbalta ez, az ipeki franczi skánus-barát, Clement pater tulajdonában; lelőhelye azonban ennek is Skodra vidéke.

Valamivel több az, ami ókori - közelebbről római kori - emlékekben napfényen van. Ipek, Studenica, Crkolez, Zlokucani, Budisalce szolgáltattak eddig nem ismert római siremlékeket, erről a területről: mind olyan helyek, melyek a peremhegység lábánál, a sikság szélén feküsznek. Ezenkivül megállapithatta, hogy az Evans által annak idején - hallomás után - régi ezüst bányáknak elfogadott gödrök Suhogrlo mellett, alighanem mások mint - talán nem is nagyon régi - mészkő bányák, míg a neki szintén régi bányákként figyelmébe ajánlott "bánya" nem más, mint egy kisebb és egy nagyobb barlang. Utóbbi azonban kutatásai szempontjából nagyon érdekes, mert falában a római columbariára emlékeztető temetkezési mód halvány, de kétségtelen nyomai állapithatók meg.

Ezeken az eredményeken kivül, nem hagyandó figyelmen kivül az sem, hogy nehány olyan helyről, mely az irodalomban - laikusok bemondása alapján vagy egyéb okokból feltételezetten - mint esetleges római lelőhely szerepelt /Glina vagy Klina, Skifiani, Gyakova/ megállapitotta, hogy ott semmi római nyom nincs. Végül Ipek közvetlen közelében egy tábor romjait vette fel.

Az utóbbi jövő tavaszra van szándékom

romok az alaprajz után, ásatás nélkül, ítélve származhatnak a késő római vagy byzantinus korból is: nem lehetetlen azonban, hogy ennél későbbi korú konzervativizmusnak, amely egyébként lépten-nyomon tapasztalható e területen.

Még egy feladatot tüzött maga elé: annak a római útnak egy részét kivánta nyomozni, amely Lissusból /ma Alessio/ Ulpianán /ma Ljplyan/ át vezetett Naissusba /ma Nis/. Ennek az útnak irányát, ha nem is pontosan - de legalább nagyjában - megállapitottnak veszi Evans - és vehetjük mi is - még a krasniči-i kerületben is. Igazoltnak veszi azt a véleményt, hogy sikerült az utat folytatását megtalálnia Vaspasittól északra egészen Lupavesig, vagyis a Bastrik-hegység északkeleti széléig. Ezen útnyomozás során Car falú közvetlen közelében olyan árok és töltés-részletre akadt, mely teljesen megfelel a római limes-töltés és árok szokásos alakjának.†

Másik, a Metochia területén kivül eső, megállapitáshoz is jutott. Az Ibar-völgyében, Slatina mellett olyan terjedelmes római város romokat állapithatott meg, melyek kétségtelenül a régtől fogva keresett municipium D.D. maradványai.

Nem tartoztak feladata körébe, de előrelátásból, igyekezett számba-venni a müvészi és egyéb szempontból fontosabb középkori emlékeket is; az egyéb szempontok alatt azt kell érteni, hogy az olyan emlékeket, helyesebben emlék részleteket, melyek mint a középkorban tovább élő motivumok az archaeologust is méltán érdeklik. Ilyenek pl. a hanjskai romok közt s a dečani-i templomban levő oszloptartó oroszlánok s az ipeki Szt. Szava templom és kolostor udvarán levő kut kerítését alkotó domború-müves márványlapok, végül két hid, melyeket - jogtalanul - szeretnek rómainak is mondani az itt lakó elődök.

A dečani-i templom- és kolostorról és arról, hogy megfelelő monographikus felvételének mik volnának az előföltételei szóval tett jelentést az expedicziő fejének.

Kolozsvár, 1917. augusztus hó 24.

† Kruma falu határában pedig – úgy látszik La Tène-kori – tumulusokra akadt.

L. Budayképáló
egyetemi magántanár,
osztályarchaeologus.

Érk. 1918. január 8.

Budai
jegyző

37

1918

Balkan-Expedition der Ungarischen Akademie der Wissenschaften.

Verbindung Serbiens mit dem oberen Limtale, Nordalbanien und der südlichen Adria.

Die Verbindungs-Strecke Kraljevo-Skutari existiert schon im grössten Teile als ausgebauter Automobil- oder Fahrweg. Von Skutari durch Virpazar bis Rijeka ein regelmässiger Dampf-Schiff-, von Rijeka durch Cetinje nach Cattaro und durch Podgorica nach Mateševo ein regelmässiger Autoverkehr bedient die Bedürfnisse der Armee. Auch von Kraljevo durch Raška bis Novipazar gibt eine ständige Auto-Verbindung. Im Zwischen-Raume von Mateševo durch Andrijevica und Berane bis Rožaj ist der Fahrweg schon ausgebaut oder mindestens in solchem Stadium, dass alle Teile für landesmässige Fuhrwerke fahrbar sind. Der Ausbau dieser Strecke zwischen Andrijevica-Rožaj ist planmässig, ohne groben Fehler gemacht. Die Linie Mateševo-Andrijevica kenne ich nicht, aber ich weisse, dass dort ein bedeutender Wagen-Verkehr existiert. Der Weg Tutinje-Novipazar wäre auch fertig, aber ganz verfehlt, unplanmässig und so steil, dass er auch für landesmässige Fuhrwerke schwer brauchbar ist. Für höhere Zwecke der Durchbau dieser Strecke wäre unerlässlich. Bleibt nur die 30-40 Km. lange Strecke Rožaj-Tutinje ganz neu auszubauen. Dieser Ausbau aber wäre vielleicht noch leichter als der Durchbau der Tutinje-Novipazar Linie. Die gegenwärtige Trasse ist schon für landesmässige Fuhrwerke in gutem Wetter fast fahrbar. Die Gebirgs-Formen sind im allgemein mild, die Höhen-Unterschiede des Weges nicht gross. Weichere und härtere Gesteine, schöne Wälder, prachtvolle

./.

Wiese kommen in dem Wege vor, Wasser, Quelle, Flüsse gibt's genug. Ein Steinkohlen-Bergwerk ist auch nicht weit /Berane/. Mit relativ kleiner Arbeit, fast ohne Schwierigkeit kann man hier eine wichtige Verbindung schaffen.

Dr. A. Pécsi

Ad 38

1918.

Kiadandó ez? é mést
németül?
Igyes étesítést kér
Klementin

Nagy alkal-
ból kü. Leg-
jobb gyógyu-
lást! Hsz.
Terus

A székelyudvarhelyi Vas székely emlékfelavató ünnepéhez.

Mi áll itt előttünk, itt e diszes helyen,
Udvarhely szivében? S mit hirdet oly fennen?
Tán az ősök lelke született itt újra,
Hogy az ősi székelyt csatasorba hívja?

Tán az új nemzetnek Isteni Szent Lelke:
A legyőzhetetlen vezér állt előnkbe?
Mit kíván? Mit akar? Én is magyar vagyok!
Az igazi székely, mint a nagy bajnokok.

Emlék ez atyafi! Vitézek emléke.
Kik a tűzbe-vészbe sohsem álltak félre.
Emlék ez! — Igy szól egy daliás szép magyar, —
Mely int, nevel, tanít és éltetni akar.

Aranyból kellene megörökítni, mit
A sok székely vitéz harcban keresztülvitt.
De a kor más ércből vagy sulyos márványból
Állít föl tanut, mely a nemzeteknek szól.

A kegyelet s a kik szeretnek, tisztelnek,
Adták filléreit e nemes kezdetnek;
Hogy e fényes idők győzelmét az újkor
Hirdesse s tanítsa mindenütt, mindenkor.

Az Isten: Ki ítél; kit minden nép imád,
Ada erőt, hogy e székelyt ne érje vád.
Ő köte össze e legszebb szövetségbe,
Hogy vívmányainak gyümölcsét is érje.

A hadak legfelsőbb, hatalmas Szent Ura
Megőrzé e földet s irgalma megóva,
Hogy a szégyen, mely a hazátlan hős kínja,
Hűséges szivünket itt ne marcangolja.

Első Ferencz József s dicsőséges Károly
Királyi Fölsége az uralkodásból
Az Uralkodó Ház kegyelmébe tartott
Ily piciny tűzhelyt, mely érte fent hű kardot

S a világháboru vérzivatarja közt,
Hol boszuba a dűh nemzeteket fürészt,
Kivívta életét igy s újulva lép fel
E vitéz székely, ki szebb jövőt érdemel.

Hirdeti ez emlék és a magyar nyelv, mely
Csengő hangon szól és történelmet müvel.
Hirdeti az ég, föld s a világ szelleme,
Hogy a mit e nép tett, a békéért tette.

A nemzet tisztelet meleg tűze, fénye; —
A legszebb szeretet: Vezér és nép tette,
Hogy ma József Ágost büszkén mútat rája,
Mint Királyi Herceg a székely bakára.

Oh ti édes fiuk! Nyolcvankettős ezred!
Tiétek ez emlék s mit a szív említhet.
Szentelt díszbe ragyog az a szép koszoru,
Kiknek hírnevével ez a hely egykoru.

Viadal s győzelem osztályrészetek a
Hősi hamvak fölött e rém háboruba.
Nem tudott száműzni sem oláh, sem muszka
E helyről, a melyet király s nemzet tarta.

S bár megcsaltak és bár menekülni kellett,
Most mégis itt álltok s éltek, mint szeretet.
Mint a honszerelem villámló szemfénye:
Mint vezérek fia, ki hazát teremte.

Oh ti édes fiuk! Derék székely ezred!
Bennetek az élő eddig hőst tisztelhet,
Oly vitézt, kiket az egész világ szeret;
Hisz az Isten maga a nagy honszeretet.

Átszellemült e hely és hún-magyar vére
A mit tett a vészbe, az Istenért tette.
És ne féljetek, mert bennetek él lelke:
Az ítélő Hadúr, ki boldoggá teve.

Az a tépett zászló, mely a tűz mezején
Megújulva lobog és int most énfelém,
Legyen ezután is győzelmek vezére,
Hogy határt szabjon és az ellent előzze.

Míg világ lessz és a földön emberélet,
A legszebb emlékmű a vitézség lehet:
Mely Istent tisztel és a hon határiról
A buta sors ellen bátran s büszkén dacol.

Minden elmulik, de te nem halsz meg soha,
Nyolcvankettős székely, vitéz magyar baka!
Ott ragyog nevetek a napnak fényébe,
Mert érdemeitek az Isten jegyezte.

Irta: **DEMETER DOMOKOS költő és iró** Bögözben, Udvarhelymegyében. Hungaria, Európa 1917. XI. 15—16. napján.

1917-ben egy vita.

Igy szól a civil: Minden igazságnak és igy minden rendeletnek, szabálynak, parancsnak és igy minden törvénynek az eredete: Mindent ugy szeress, mint magadot!

Mond a vitéz: Ezért a mit téssz másnak, ugy tedd, mintha magadnak tetted volna. És a mit mondasz másnak, ugy mondd, mintha magadnak mondtad volna. És igy a mit adsz másnak, ugy add, mintha magadnak adtad volna.

C. Ezért mondá Jézus: Ha kenyeret adsz másnak, ugy add, mintha a te tested adnád a te testednek, magadnak. És ha bort adsz másnak, ugy add, mintha a te véred adnád, a te vérednek, magadnak.

D. Ez az egységes embervilág törvénye.

C. Igen. Ez az emberszeretet: A világbéke!

D. Igy a világbéke teremtője: A haza, a nemzet, az ország, a jog, a nemzetközi törvények közti önálló élet.

C. Igen! A boldogságot teremtő jó előljáró: A király és a nemzet választott vezérei teremtik s éltetik mind ezt; mert ez az élet egysége, épsége, rendje, szabadsága és tisztasága.

D. Igy a cél az, hogy az egész földkereksége egy művelt kulturterület legyen.

C. Igen. És ehhez az első lépés a nemzetközi hadsereg.

D. Jó. Tehát, a ki harcos, a ki semleges ország és nép békét akar, lépjen azonnal bé **a nemzetközi hadseregbe.**

Sorozzák be minden nemzet fiát egy közös hadseregbe és tartsanak nagyobb csomópontokat és őrségeket a csendőrség bevonásával, hogy a háboru által kiélesitett ellentétek ne változhassanak át forradalommá és ne léphessenek fel államcsinyek, melyekért a mi ártatlan véreink kínnal és szenvedéssel fizettek és fizetnek, mint a betyárvilág idején.

C. Ez az ember-béke biztositéka és a nagylelkü

és a nagyszellemü elöljáró; Kit a nép kell válasszon, az állam kell tudásáért feleljen és a király kell kinevezze és hatalmában megerősitse.

D. Helyes! És minél inkább sietnek ezekkel és minél gyorsabban teszik meg e lépéseket, annál hamarább térhetek békés, nemes családomba, kik epedve várnak engem. **D. D.**

Ősi mese.

Szerelmes volt a Nap a Földbe és kereste az ő szerelmét, az ő életét. Mikor nem találá, kérdeze egy más Napot, az ő testvérét, hogy látta-e a Földet, az ő életét, mert nélküle élete nem élet.

Mondá a testvér Nap: Szegény szerelmes testvérem! A Föld mindég előtted megyen és ő is keres téged, az ő életét, mert nélküled élni nem kiván.

Mondá ekkor a Nap az ő testvérének: Várd meg, a mig ide érkezik és mondd meg neki, hogy én is nem soká itt leszek.

De mondá ez: Nem testvér! Engem szeretne meg, ha elébb meglátna és nem szeretném, ha te boldogtalan lennél. De ha megtalálnám én is az én Földem, megmondom neki, hogy beszéljen a te életeddel.

Ez a nagy testvér szeretet a Napot oly mély gondolatokba ejtette és ugy meghatotta, hogy ezért van Napfogyatkozás. **D. D.**

E nyomtatott lap megyénk és a város lelkes vezéreinek szives pénzbeli támogatásával lépett világ elé. Aki akar, hogy a tűz mezején élő vitézeinknek is megküldhessem, pénzbeli támogatásával keressenfel engem e jogvégzett szegény vers- és prózairót: **Demeter Domokost** Bögözben, Udvarhelymegyében.

Cs. és kir. Hadtápállomás tábori könyvnyomdája Székelyudvarhelyt.

MLÉKLAP

Cím: _____

A székelyudvarhelyi Vas székely emlékfelavató ünnepéhez.

Mi áll itt előttünk, itt e diszes helyen,
Udvarhely szívében? S mit hirdet oly fennen?
Tán az ősök lelke született itt újra,
Hogy az ősi székelyt csatasorba hívja?

Tán az új nemzetnek Isteni Szent Lelke:
A legyőzhetetlen vezér állt elönkbe?
Mit kíván? Mit akar? Én is magyar vagyok!
Az igazi székely, mint a nagy bajnokok.

Emlék ez atyafi! Vitézek emléke.
Kik a tűzbe-vészbe sohsem álltak félre.
Emlék ez! — Igy szól egy daliás szép magyar, —
Mely int, nevel, tanít és éltetni akar.

Aranyból kellene megörökítni, mit
A sok székely vitéz harcban keresztülvitt.
De a kor más ércből vagy sulyos márványból
Állít föl tanut, mely a nemzeteknek szól.

A kegyelet s a kik szeretnek, tisztelnek,
Adták filléreit e nemes kezdetnek;
Hogy e fényes idők győzelmét az újkor
Hirdesse s tanítsa mindenütt, mindenkor.

Az Isten: Ki ítél; kit minden nép imád,
Ada erőt, hogy e székelyt ne érje vád.
Ő köte össze e legszebb szövetségbe,
Hogy vívmányainak gyümölcsét is érje.

A hadak legfelsőbb, hatalmas Szent Ura
Megőrzé e földet s irgalma megóva,
Hogy a szégyen, mely a hazátlan hős kínja,
Hűséges szívünket itt ne marcangolja.

Első Ferencz József s dicsőséges Károly
Királyi Fölsége az uralkodásból
Az Uralkodó Ház kegyelmébe tartott
Ily piciny tűzhelyt, mely érte fent hű kardot

S a világháboru vérzivatarja közt,
Hol boszuba a dűh nemzeteket füröszt,
Kivívta életét igy s újulva lép fel
E vitéz székely, ki szebb jövőt érdemel.

Hirdeti ez emlék és a magyar nyelv, mely
Csengő hangon szól és történelmet müvel.
Hirdeti az ég, föld s a világ szelleme,
Hogy a mit e nép tett, a békéért tette.

A nemzet tisztelet meleg tűze, fénye; —
A legszebb szeretet: Vezér és nép tette,
Hogy ma József Ágost büszkén mútat rája,
Mint Királyi Herceg a székely bakára.

Oh ti édes fiuk! Nyolcvankettős ezred!
Tiétek ez emlék s mit a szív említhet.
Szentelt díszbe ragyog az a szép koszoru,
Kiknek hírnevével ez a hely egykoru.

Viadal s győzelem osztályrészetek a
Hősi hamvak fölött e rém háboruba.
Nem tudott száműzni sem oláh, sem muszka
E helyről, a melyet király s nemzet tarta.

S bár megcsaltak és bár menekülni kellett,
Most mégis itt álltok s éltek, mint szeretet.
Mint a honszerelem villámló szemfénye:
Mint vezérek fia, ki hazát teremte.

Oh ti édes fiuk! Derék székely ezred!
Bennetek az élő eddig hőst tisztelhet,
Oly vitézt, kiket az egész világ szeret;
Hisz az Isten maga a nagy honszeretet.

Átszellemült e hely és hún-magyar vére
A mit tett a vészbe, az Istenért tette.
És ne féljetek, mert bennetek él lelke:
Az ítélő Hadúr, ki boldoggá teve.

Az a tépett zászló, mely a tűz mezején
Megújulva lobog és int most énfelém,
Legyen ezután is győzelmek vezére,
Hogy határt szabjon és az ellent elűzze.

Míg világ lessz és a földön emberélet,
A legszebb emlékmű a vitézség lehet:
Mely Istent tisztel és a hon határiról
A buta sors ellen bátran s büszkén dacol.

Minden elmulik, de te nem halsz meg soha,
Nyolcvankettős székely, vitéz magyar baka!
Ott ragyog nevetek a napnak fényébe,
Mert érdemeitek az Isten jegyezte.

Irta: **DEMETER DOMOKOS költő és iró** Bögözben, Udvarhelymegyében. Hungaria, Európa 1917. XI. 15—16. napján.

1917-ben egy vita.

Igy szól a civil: Minden igazságnak és igy minden rendeletnek, szabálynak, parancsnak és igy minden törvénynek az eredete: Mindent ugy szeress, mint magadot!

Mond a vitéz: Ezért a mit téssz másnak, ugy tedd, mintha magadnak tetted volna. És a mit mondasz másnak, ugy mondd, mintha magadnak mondtad volna. És igy a mit adsz másnak, ugy add, mintha magadnak adtad volna.

c. Ezért mondá Jézus: Ha kenyeret adsz másnak, ugy add, mintha a te tested adnád a te testednek, magadnak. És ha bort adsz másnak, ugy add, mintha a te véred adnád, a te vérednek, magadnak.

D. Ez az egységes embervilág törvénye.

c. Igen. Ez az emberszeretet: A világbéke!

D. Igy a világbéke teremtője: A haza, a nemzet, az ország, a jog, a nemzetközi törvények közti önálló élet.

c. Igen! A boldogságot teremtő jó előljáró: A király és a nemzet választott vezérei teremtik s éltetik mind ezt; mert ez az élet egysége, épsége, rendje, szabadsága és tisztasága.

D. Igy a cél az, hogy az egész földkereksége egy művelt kulturterület legyen.

c. Igen. És ehhez az első lépés a nemzetközi hadsereg.

D. Jó. Tehát, a ki harcos, a ki semleges ország és nép békét akar, lépjen azonnal bé **a nemzetközi hadseregbe.**

Sorozzák be minden nemzet fiát egy közös hadseregbe és tartsanak nagyobb csomópontokat és őrségeket a csendőrség bevonásával, hogy a háboru által kiélesitett ellentétek ne változhassanak át forradalommá és ne léphessenek fel államcsinyek, melyekért a mi ártatlan véreink kínnal és szenvedéssel fizettek és fizetnek, mint a betyárvilág idején.

c. Ez az ember-béke biztositéka és a nagylelkü

és a nagyszellemü elöljáró; Kit a nép kell válasszon, az állam kell tudásáért feleljen és a király kell kinevezze és hatalmában megerősitse.

D. Helyes! És minél inkább sietnek ezekkel és minél gyorsabban teszik meg e lépéseket, annál hamarább térhetek békés, nemes családomba, kik epedve várnak engem. **D. D.**

Ősi mese.

Szerelmes volt a Nap a Földbe és kereste az ő szerelmét, az ő életét. Mikor nem találá, kérdeze egy más Napot, az ő testvérét, hogy látta-e a Földet, az ő életét, mert nélküle élete nem élet.

Mondá a testvér Nap: Szegény szerelmes testvérem! A Föld mindég előtted megyen és ő is keres téged, az ő életét, mert nélküled élni nem kiván.

Mondá ekkor a Nap az ő testvérének: Várd meg, a mig ide érkezik és mondd meg neki, hogy én is nem soká itt leszek.

De mondá ez: Nem testvér! Engem szeretne meg, ha elébb meglátna és nem szeretném, ha te boldogtalan lennél. De ha megtalálnám én is az én Földem, megmondom neki, hogy beszéljen a te életeddel.

Ez a nagy testvér szeretet a Napot oly mély gondolatokba ejtette és ugy meghatotta, hogy ezért van Napfogyatkozás. **D. D.**

E nyomtatott lap megyénk és a város lelkes vezéreinek szíves pénzbeli támogatásával lépett világ elé. Aki akar, hogy a tűz mezején élő vitézeinknek is megküldhessem, pénzbeli támogatásával keressenfel engem e jogvégzett szegény vers- és prózairót: **Demeter Domokost** Bögözben, Udvarhelymegyében.

Cs. és kir. Hadtápállomás tábori könyvnyomdája Székelyudvarhelyt.

A Nagymélóságu
MLÉKLAP Fötitkár Úr-
-nak: A Magyar Fudo-
Cím: mainyos Akadémiában
Budapesten
Az Academiai épületben.

A székelyudvarhelyi Vas székely emlékfelavató ünnepéhez.

Mi áll itt előttünk, itt e díszes helyen,
Udvarhely szívében? S mit hirdet oly fennen?
Tán az ősök lelke született itt újra,
Hogy az ősi székelyt csatasorba hívja?

Tán az új nemzetnek Isteni Szent Lelke:
A legyőzhetetlen vezér állt előnkbe?
Mit kíván? Mit akar? Én is magyar vagyok!
Az igazi székely, mint a nagy bajnokok.

Emlék ez atyafi! Vitézek emléke.
Kik a tűzbe-vészbe sohsem álltak félre.
Emlék ez! — Így szól egy daliás szép magyar, —
Mely int, nevel, tanít és éltetni akar.

Aranyból kellene megörökíteni, mit
A sok székely vitéz harcban keresztülvitt.
De a kor más ércből vagy sulyos márványból
Állít föl tanut, mely a nemzeteknek szól.

A kegyelet s a kik szeretnek, tisztelnek,
Adták filléreit e nemes kezdetnek;
Hogy e fényes idők győzelmét az újkor
Hirdesse s tanítsa mindenütt, mindenkor.

Az Isten: Ki ítél; kit minden nép imád,
Ada erőt, hogy e székelyt ne érje vád.
Ő köte össze e legszebb szövetségbe,
Hogy vívmányainak gyümölcsét is érje.

A hadak legfelsőbb, hatalmas Szent Ura
Megőrzé e földet s irgalma megóva,
Hogy a szégyen, mely a hazátlan hős kínja,
Hűséges szívünket itt ne marcangolja.

Első Ferencz József s dicsőséges Károly
Királyi Fölsége az uralkodásból
Az Uralkodó Ház kegyelmébe tartott
Ily piciny tűzhelyt, mely érte fent hű kardot.

S a világháboru vérzivatarja közt,
Hol boszuba a dűh nemzeteket fürészt,
Kivívta életét igy s újulva lép fel
E vitéz székely, ki szebb jövőt érdemel.

Hirdeti ez emlék és a magyar nyelv, mely
Csengő hangon szól és történelmet müvel.
Hirdeti az ég, föld s a világ szelleme,
Hogy a mit e nép tett, a békéért tette.

A nemzet tisztelet meleg tűze, fénye; —
A legszebb szeretet: Vezér és nép tette,
Hogy ma József Ágost büszkén mútat rája,
Mint Királyi Herceg a székely bakára.

Oh ti édes fiuk! Nyolcvankettős ezred!
Tiétek ez emlék s mit a szív említhet.
Szentelt díszbe ragyog az a szép koszoru,
Kiknek hírnevével ez a hely egykoru.

Viadal s győzelem osztályrészetek a
Hősi hamvak fölött e rém háboruba.
Nem tudott száműzni sem oláh, sem muszka
E helyről, a melyet király s nemzet tarta.

S bár megcsaltak és bár menekülni kellett,
Most mégis itt álltok s éltek, mint szeretet.
Mint a honszerelem villámló szemfénye:
Mint vezérek fia, ki hazát teremte.

Oh ti édes fiuk! Derék székely ezred!
Bennetek az élő eddig hőst tisztelhet,
Oly vitézt, kiket az egész világ szeret;
Hisz az isten maga a nagy honszeretet.

Átszellemült e hely és hún-magyar vére
A mit tett a vészbe, az Istenért tette.
És ne féljetek, mert bennetek él lelke:
Az ítélő Hadúr, ki boldoggá teve.

Az a tépett zászló, mely a tűz mezején
Megújulva lobog és int most énfelém,
Legyen ezután is győzelmek vezére,
Hogy határt szabjon és az ellent elűzze.

Míg világ lessz és a földön emberélet,
A legszebb emlékmű a vitézség lehet:
Mely Istent tisztel és a hon határiról
A buta sors ellen bátran s büszkén dacol.

Minden elmulik, de te nem halsz meg soha,
Nyolcvankettős székely, vitéz magyar baka!
Ott ragyog nevetek a napnak fényébe,
Mert érdemeitek az Isten jegyezte.

Irta: **DEMETER DOMOKOS költő és iró** Bögözben, Udvarhelymegyében. Hungaria, Európa 1917. XI. 15—16. napján.

1917-ben egy vita.

Így szól a civil: Minden igazságnak és igy minden rendeletnek, szabálynak, parancsnak és igy minden törvénynek az eredete: Mindent ugy szeress, mint magadot!

Mond a vitéz: Ezért a mit téssz másnak, ugy tedd, mintha magadnak tetted volna. És a mit mondasz másnak, ugy mondd, mintha magadnak mondtad volna. És igy a mit adsz másnak, ugy add, mintha magadnak adtad volna.

C. Ezért mondá Jézus: Ha kenyeret adsz másnak, ugy add, mintha a te tested adnád a te testednek, magadnak. És ha bort adsz másnak, ugy add, mintha a te véred adnád, a te vérednek, magadnak.

D. Ez az egységes embervilág törvénye.

C. Igen. Ez az emberszeretet: A világbéke!

D. Igy a világbéke teremtője: A haza, a nemzet, az ország, a jog, a nemzetközi törvények közti önálló élet.

C. Igen! A boldogságot teremtő jó előljáró: A király és a nemzet választott vezérei teremtik s éltetik mind ezt; mert ez az élet egysége, épsége, rendje, szabadsága és tisztasága.

D. Igy a cél az, hogy az egész földkerekség egy művelt kulturterület legyen.

C. Igen. És ehhez az első lépés a nemzetközi hadsereg.

D. Jó. Tehát, a ki harcos, a ki semleges ország és nép békét akar, lépjen azonnal bé **a nemzetközi hadseregbe.**

Sorozzák be minden nemzet fiát egy közös hadseregbe és tartsanak nagyobb csomópontokat és őrségeket a csendőrség bevonásával, hogy a háboru által kiélesitett ellentétek ne változhassanak át forradalommá és ne léphessenek fel államcsinyek, melyekért a mi ártatlan véreink kínnal és szenvedéssel fizettek és fizetnek, mint a betyárvilág idején.

C. Ez az ember-béke biztositéka és a nagylelkü

és a nagyszellemü előljáró; Kit a nép kell válasszon, az állam kell tudásáért feleljen és a király kell kinevezze és hatalmában megerősitse.

D. Helyes! És minél inkább sietnek ezekkel és minél gyorsabban teszik meg e lépéseket, annál hamarább térhetek békés, nemes családomba, kik epedve várnak engem. **D. D.**

Ősi mese.

Szerelmes volt a Nap a Földbe és kereste az ő szerelmét, az ő életét. Mikor nem találá, kérdeze egy más Napot, az ő testvérét, hogy látta-e a Földet, az ő életét, mert nélküle élete nem élet.

Mondá a testvér Nap: Szegény szerelmes testvérem! A Föld mindég előtted megyen és ő is keres téged, az ő életét, mert nélküled élni nem kiván.

Mondá ekkor a Nap az ő testvérének: Várd meg, a mig ide érkezik és mondd meg neki, hogy én is nem soká itt leszek.

De mondá ez: Nem testvér! Engem szeretne meg, ha elébb meglátna és nem szeretném, ha te boldogtalan lennél. De ha megtalálnám én is az én Földem, megmondom neki, hogy beszéljen a te életeddel.

Ez a nagy testvér szeretet a Napot oly mély gondolatokba ejtette és ugy meghatotta, hogy ezért van Napfogyatkozás. **D. D.**

E nyomtatott lap megyénk és a város lelkes vezéreinek szíves pénzbeli támogatásával lépett világ elé. Aki akar, hogy a tűz mezején élő vitézeinknek is megküldhessem, pénzbeli támogatásával keressenfel engem e jogvégzett szegény vers- és prózairót: **Demeter Domokost** Bögözben, Udvarhelymegyében.

Cs. és kir. Hadtápállomás tábori könyvnyomdája Székelyudvarhelyt.

Ad 42/1918

MLÉKLAP

Cím: H. Szentléleki

Egy levél a „Friss Levelek" czimü művemből, melyet tegnapiságom miatt még nem jelentettem meg, pedig József Királyi Fensége kétszáz koronával jegyezte és jelesebbnél jelesebb emberek.

Kedves Fiúkám!

A jónak a tulajdonsága uralkodik azokban, kiket az élet megtanított az emberszeretetre.
Emberszeretet: A jónak ismerete és fentartása eltet engem.
Minden jó e mindenségbe. Csupán tudnunkell: Mi jó nekem, neked és neki.
A jónak a tulajdonsága: Ez élet tudása vezéreljen egy magasabb lelkeknek és tulajdonságoknak itélete elé állítva.
Legnagyobb mester, a teremtést hívjuk segítségül a mi legjobb és a legszebb, a legtiszteltebb emberi szeretet a rossz ellen.
Addig tanultak az isteni lelkek, mert jónak állítják, mi rossz és rossznak, mi jó.
Ezért lett hiány, háború és rendetlenség.
Ezért kereső, kinek élnie kellene ez életet....
Ezért nehéz a legnehezebb az a mű, mely a mult és titkolt ellentétek eltüntetését célozza, mi arra akarja, hogy a bűnt a tudatlanság tulajdonsága ne bántsa.
Követel ez, ez a mű, ez az akarat, mert az élet: addig ereje, a legnyőzhetetlenjét: A világbékét, mely a véráldozatoknak tető" pontján áll.
Ez a mű": Az ember. A teremtést és műveltség embere; ki a fejlődés törvényein átlépve, bántó- és nyomástól megakadályozva, a nevelés és a vér, életét a földet akarja egyegyéteni.
Ez az ember már megindult és a ki nem ezt az

-katja, az államnak és a világtársadalom-
-nak, az emberi boldogságnak veszélye.
Ezért az iskolának és minden pedagógusának nagy kell öt-
-tegezze a napi élet tanulságaiból merített ité-
-letét, az igazság sorsát, irányelveit, eszméit, nagy
kell neveljen, mint Jézus követője; mint az az
államférfi, ki, mint a derék orvos: ítéletet,
de a gyógyulást szintén megvizsgálja. Itt és ott
is áldozat és áldozat kell legyen a tudomány
mentése.
E nevelés és a vér élete tesz és emel Görögország-
ban hét éves kortól kezdményt és módos vizsgát mél-
-tóvá az emberhez magához, hogy legnyőzhetetlen
erejű és fényes szellemű, boldog család apja és
anyja legyen.
Mikor ez erős ember nevelése megszünt, Görögor-
-szág is hanyatlott.
Minden igazság és rendelet az ember maga...
Minden isteni parancsot átlépve, minden ha-
-talmat átszabva és új igazságot teremtve:
Új ember született.
És ezt Görögország teremtette.
Ezért ez ember irányítása az új nevelés tűzhely-
-szerelete kell legyen.
Minden kornak megvan adva, hogy magát
a következő korok előtt az összes korok teremtő-
urának állítsa.
Nevelni! Nevelni kell ez embert!
Egy a teremtéssel teljes kort nyújtja teremtheti a
béke embert, az egész természetet és boldoggá
az egész világot.
A tudomány és a természet élet lapja alatta
egy szél: Az igazság és boldogság.
Keresd ez embert, kiben ez megtestesedett....
Engem ismer ez ember. Velem és bennem él...
Őrizem és védem.
Nevelem.
Ez életével világosságra megy előre és erre
az élet értékét.

Látom az új embert: Azt az embert, ki egy magtól, egy kincstől, melyet megőriz nemzetének dicsőségére és termékenyen vet.
Látom élni magáért, véreinkért, kik mienk ez életben és mindenhol, kik rokonaink mindenben.
Látom ez egységet, mi a föld és élete fenntartó erejét; mert ez ember tisztaszívű, életes, vidám nagy testben, mint lélekben és mint élet pár gyermekeiben.
Hozzon, nagy élete a földnek, mi az emberrel való-
-hodása teljes lett és még számtalan ezer évekig
mig az állat és ember táplálni tudja melegét
de ha elsorjak, elpazarolják, eltékozolják ere-
-detét, a termékenység erejét: Elhülnek a testben
és elpusztulnak a szellemben. Ha e műveltséget és
-letik, milliók kenyeréből és könnyelmű-
-tásából él nehány tivornya.
A természet bosszulja meg magát az emberek
gyöngesége miatt és így azoknak is kell, kik
-mi kell, kik nem érdemesek rá.
Az új ember a véráldozatok központján
áll és készen kell, mint a német nemzet em-
-lítette, mert ő azt akarja, hogy mindenkinek
azt adják, a miről ő tudja, a mi neki természete, a mit ő a legjobban tud tenni.
És annak adják, a melyhez ért és így az a-
-nyagból azt csinál nemest, mert jó és
kell.
Látom ez embert, a művészt, az emberek
életének és boldogságának szeretetével s
kebléből él áll a múlt fájdalma.
Fiaitlen ez embert s lelkem kalapom
neki és köszönöm bizalmad minden levél
sorát, hisz a legjobb kívánságot említed:
Békét minden nemzett új embernek ez új 1918
dik évben!
Ham: Demeter Domokos sió: Budapesten 1918. I. 7 dikén

érk. 1918. január 11.

Ad $\frac{42}{1918}$

Nagyméltóságu Főtitkár Ur!

Kegyelmes Uram!

A legalázatosabb tisztelet-
tel kérem, mint költő" és
író embert, hogy az itt kap-
csolt és kiküldött „emléklap"-okat elfogadni kegyes-
kedjék s ezekből egyet, amely
bírálatra jelöltetett a Kis-
ten itt kapcsolt és kiküldött
kéziratokkal egyatemben
megbírálni méltóztassék
s számomra megküldeni
kíveskedjék.
Mint jogvégzett ember lelkem
tiéli csókat vadászat és mi-
atta heves kívánkozásom
miatt 1907 ben invalidnak
nyilvánítottak ugy határoztam,
hogy soha sem vállalok hiva-
talt, és időm az irodalom-
nak és a német nyelvi tor-

-mlmányokmak köztelem.
Socialistatanulmányaim
miatt, mint kegényymm-
-kás bíróságom és bejáróm
Bécsbe egész Ausztria-Ma-
-gyarországot egy, hogy Bé-
-csből 2 hét és nyolc hónapot
töltök csupán Finnében
a délvidéki és minden ide
járó nép megfigyelésére
és tanulmányozására.
Itt nyomtatványokat
is adtam, melyekkel a ki-
-élesített nemzeti, nemze-
-tiségi és vallási ellen-
-téteket kívántam eltün-
-tetni és a nemzet céljait
megkísérteltem. Ezért a
kormányzóságnál hor-
-vát és olasz nyelvre is
lefordíttattam, mit tettem
és azért, hogy népszerüsít-
-sem, népszerüvé tegyem,
magam személyesen ad-
-tam kézbe mindenkinek
-és személyesen terjesztet-
-tem mindenfelé.
Itt és így ismerkedtem
meg a nyomdai élettel
és titkával, hogy a pénz
a nyomdák vesébe.
A mikor már elértem azt,
hogy az ízlések ámulni

mestéke a magyar nyjsa'-
-got és a magyar irodal-
-mi termékeket, mikor a
Globus" nyjsáq kereskedése
is kezdetét vette, életemek
szenteltem ez eredményt
és szülőfalumba étke-
-tem.
Itthon tanulmányaimat
-tem és irni kezdtem.
Kézirataim bírálatra
terjesztettem és mivel egy
a „Friss Levelek" cimü könyv-
-vem kiadását jelentem
József Királyi Főnsége adta
ette a legelső" kétbaáko-
-tonát.
Ismerve a nyomdák pénz-
-beli vágyát, mint kezdő"
ember a jelesebbnél jele-
-sebb elő"jegyzéseket igye-
-keztem, hogy mi" kiadá'-
-som önállóságát megó"-
-titsem.
Lett is 4-500 jegyzés, de
háború is lett és pénz
nélkül nem nyertem ezt
embert, ezeket.
Mindig kaptam egy ehez
egy kegyes ezeket, de nem
eltem és máig még e mü"
kiadatlan.
Kisebb dolgokat ezével
terjesztettem, mint ez „Em-

érk. 1918. jan. 11.

442

1918

lékiapók, de pénzkér-
désem egyebet nem en-
gedett, mert vagyon-
talan, szegény vagyok.
38 éves, nőtlen, nem ma-
gyar nevű, de ős székely
nemes.
Kérem Nagyméltóságod
ha pénzkérdésben és tán
nyomdai kérdésben az
Akadémiától támogat-
ni tud, kegyeskedjék
ezt megtenni minél előbb.
Fizetésem nincsen, tuhá-
-tatom igen egyszerű,
mert ezekből a lapokból
csupán egy kevés csekpénzt
kezek, hiszen a legtöbbet
ingyen adom, hogy hiveket
szerezek az ellenségeket
eltüntetni kívánó lel-
-kesedésnél.
Nagyon szépen tudnám
terjeszteni az „Akadémia"
népszerü kiadmányait
is, ha ezeket netto árba
bélyegmentve kiadnák,
de még az „Első magyar
könyvterjesztő Vállalat"
Pest Erzsébet körut 7. sem
reflektál rá. Csupán Franklin
küld ntánvétel naptárakat.
Kérem kegyességét Kegyelmes
Uram, mivel módot és
lehetőséget
Kezeit csókolja legalázato-
-sabb hive: Demeter
Domokos költő és író
Bőgözben. Udvarhely megyében 1918. I. 7 éjjelén.

Méltóságos Főtitkár Úr!

A legalázatosabb tisztelettel kérem, legyen kegyes ajánlva küldött kéziratom a jó'célu" bírálattal ellátva, számomra megküldeni.

A tíz korona segélyt, mint ajándékot hálá'-pen köszönöm.

Jó'lesz levelezéseim-hez, mert én pénzzel nem rendelkezem.

Mikor a tíz koronát

kaptam kaptam Bu-
-ten a harcztéri 82-tes
Ezred 87 korona 50 fil-
-léres „Emléklap“ meg-
-rendelését, melyet
Néltóvágyodnak is
küldtem Bécsre meg-
-tartására.
A katonák, illetve ví-
-téznink igen megked
-velték ez „Emléklapot“
Gupaán nyomda kel-
-lene, ki tudna támo-
-gatni.
Legyen kegyes Néltóvá-
-god, ajánljon egy tel-
-kes nyomdának
vagy támogasson
iratain nyomtatá-
-sánál vagy ajánl-
-jon egy költő embert
„Bereto“ vagyonosabb
lélekneK.
Igen érdekes az is mi-
-kor a postáról jöttem
és hoztam a tíz koro-
-nát, abból kaptam

egy Bét bakított lír
korona bankjegyet,
melyet ön hiszen
bűntény bevált a pénz-
-tár.

Kérem még egyszer a be-
-gyes válaszát, a kézirat-
-tal és bírálattal együtt
Kapcsolva

Legtiszteletteljesebb
híve:

Demeter Dömokos
költő.

Székely Udvarhelyt
Postafiók 51 szám.

1918. II. 4 dik
napján

Érk. 1918. február 8

Ad 42
1918

Válaszra nem méltó.

Érk 31/III 91.

43.

1918

1918

Tekintetes Akadémia!

Egynehány hét multva benyujtandó részletesebben kidolgozott tervezettel bátorkodunk a Tekintetes Akadémia math. és természettud. állandó bizottságának 1891-re kiirt és fizikai vagy fizikai-geografiai munkálatokra szánt 2000 forintnyi segélyösszegére pályázni,

a mennyiben a folyó és nyaráni a hasonló célokra kiválóan alkalmas Sáph hegy környezetében meghatározornók az összes, különösen br. Eötvös Loránd úrnak magas tökélyre emelt módszerei által pontosan tanulmányozható geofizikai összefüggések, u.m. a nehézség gyorsulásának, annak változásait a hegy tömegviszo-

ban, az függőn elhajlást több ponton egymásra merőleges irányokban, a mágneses erő" nagyságát, és irányát és hasonlókat.

A méréseknél és megfigyeléseknél rám vonatkozólag alul-irottakon kívül: Bodola Lajos műegyetemi tk. tanár és Tangl Károly tanársegéd voltak.

Jelen még bővebben szerkesztendő dolgozatomnak a Tek. Akadémia becses figyelmébe ajánlva, maradtam

a Tekintetes akadémiai bizottságnak

alázatos szolgája

Budapest 18 $\frac{30}{II}$ gi.

Kövesligethy Radó

43/1918

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

Er. 2134 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál: 16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 január 10.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv úr főpénztárunk egyszeri/kettős

~~elismervénye~~ ellenében — mely~~nek~~/~~eknek~~ érvénye jelen értesitő ~~levelünk által megszünik~~ —

megbizásából mai napon

1000.- kor.- fillért fizetett le pénztárunknál, mely

összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyószámadása

javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványszám 339. 1917. VIII/1. 1000.

Franklin-Társulat nyomdája.

érk. 1918. január 12.

44

1918

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

6 /1918 sz.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
tek. Titkári Hivatalának,
Budapest.

F. évi januárius hó 4-én 16.sz.a.kelt átiratára sajnálattal értesitem Méltóságodat, hogy néhai Köblös Zoltán kéziratai ez idő szerint nincsenek a könyvtár rendelkezése alatt.

Néhai társunk utolsó munkája, a mely mellől a halál elragadta, Heltai Uj Testamentumának kettős kiadása igazolására irányult. Tudom, hogy átvizsgálta e czélból az ismert és nyilvántartott darabok közül mindazt, a mihez hozzáférhetett és azonkivül, ha emlékezetem nem csal, két, eddig nyilván nem tartott darabokat is. Dolgozatával nagyjában elkészült, összevetéseivel pontosan elszámolt, s e dolgozatot, halála után, egyik leendő rokona és kartársa vette magához, sajtó alá készitès végett, hogy az ERDÉLYI MUZEUMban mint szerzőjének posthumus munkáját kiadhassa. Az illető 1914 év augusztusa óta katonai szolgálatot teljesit, innen távol van és a kéziratot eddig ismételt kérésemre sem volt módjában fölkeresni és átszolgáltatni.

Kiváló tisztelettel

Kolozsvár, 1918 január 8-án

Erdélyi Pál

m.kir.udvari tanácsos,
igazgató.-

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA

érk. 1918. január 12.

46
1918

20495/1917.
---------- szám.
eln.

./.

Az Országos Pázmány Egyesület Kiss Menyhért urat, az egyesület választmányi tagját, háborus költői müködéséért kitüntetésre ajánlja. Tisztelettel felkérem a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Széptudományi Osztályát, hogy az idezárt költői müvek alapján Kiss Menyhért háborus költői müködéséről, a kitüntetésre vonatkozó javaslat szempontjából, véleményt mondani sziveskedjék.

Budapest, 1918. évi január hó 9

A miniszter helyett:

államtitkár.

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv és Széptudományi Osztályának,

B u d a p e s t.

Érk. 1918. jan. 12.

47

1918

Kiadatik az I. osztálynak.

Budapesten, 1918. jan. 12.

Hegedüs
főkitkár

1 stomag.
1 beadvány.

Marie Jireček gibt, vom tiefsten Schmerze gebeugt, hiermit allen Verwandten und teilnehmenden Freunden Nachricht von dem sie tief betrübenden Hinscheiden ihres innigstgeliebten, unvergeßlichen, guten Gatten, resp. Bruders, Schwagers und Onkels, des Herrn

Dr. Josef Constantin Jireček

k. k. Hofrat und Universitäts-Professor, wirkliches Mitglied der Kais. Akademie der Wissenschaften, ehemaliger Unterrichtsminister in Bulgarien etc. etc.

welcher Donnerstag, den 10. Jänner 1918, um ½1 Uhr früh, nach langem schweren, mit Geduld ertragenen Leiden, versehen mit den heiligen Sterbe-Sakramenten, im 64. Lebensjahre, selig in dem Herrn entschlafen ist.

Die irdische Hülle des teuren Verblichenen wird Samstag, den 12. d. Mts., präz. 2 Uhr nachmittags, vom Trauerhause: VIII., Lederergasse 16, nach der Pfarrkirche zu Maria-Treu (P. P. Piaristen) in der Josefstadt geführt, daselbst feierlichst eingesegnet und sodann auf dem Zentral-Friedhofe nach abermaliger Einsegnung provisorisch zur Ruhe beigesetzt.

Montag, den 14. d. Mts., um 9 Uhr früh, werden in obgenannter Pfarrkirche drei heilige Messen zum Seelentroste des Verstorbenen gelesen.

Wien, am 10. Jänner 1918.

Swatawa Jireček
als Schwester.

Elisabeth Zotter
als Schwägerin.

Marie und Leopold Hacker
Susanne und Georg Pönninger
Stefan Zotter
als Neffen und Nichten.

Buchdruckerei E. Kainz vorm. J. B. Wallishausser.

2

érk. 1918. jan. 14.

SO
1918

Magyar tudományos akademie

Budapest

Fr. ..... szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Girószámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 19 18 január 12.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv ur —

megbizásából mai napon

~~elismervény ellenében~~ készpénzben

1000.- kor.- fill[t] fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. I/5. 1000. — Franklin Társulat nyomdája

Érk. 1918. jan. 14.

53

1918

Rektor i Senat akademicki

Uniwersytetu lwowskiego

składają za życzenia, które otrzymali

w setną rocznicę restytucyi tegoż Uniwersytetu

przez Cesarza i Króla Franciszka I,

serdeczne podziękowanie.

We Lwowie, dnia 30 listopada 1917.

h. t. Rector Magnific

Rector Senatusque academicus

Universitatis Leopolitanae

optata faustissima

Universitatis centesimo abhinc anno

ab Imperatore ac Rege Francisco I

restitutae

oblata sibi

gratissimis exceperunt animis.

Leopoli die 30 Novembris 1917.

N. Wais

h. t. Rector Magnificus

érk. 1918. jan. 14.

55

1918

MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT
BUDAPEST
VIII., Csepreghy-utca 4.

15 szám
191

Budapest, 1918. január hó 14-én.

A

Magyar Tudományos Akadémia

nagytekintetü Elnökségének,

Budapest .

V. Akadémia utca 2. sz.

A Corpus Nummorum Hungariae III-ik kötetének előmunkálataira 1915 évi december hó 13-án kelt levelünkben három évre, vagyis 1916-1917 és 1918 évekre 600-600 K kiutalványozását voltunk bátrak kérni a Nagytekintetü Elnökségtől s miként az a tudományos akadémiának 1916. évi költségelőirányzatából is kitünik, ez az összeg a fenti célra az 1916 és 1917-évekre meg is szavaztatott s részünkre ki is utalványoztatott. Minthogy szóbeli értesülésünk szerint ez összeget a harmadik évre, vagyis 1918-ra is megszavazta a közgyülés, mély tisztelettel kérjük, hogy az 1918. évre szóló 600 koronát részünkre, nevezetesen alulirott dr. Zimmermann Lajos társulati titkár - pénztáros kezeihez / IV. Váci utca 78-80. / kiutalványozni méltóztassék.

Mély tisztelettel maradtam
a MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT
nevében:

Dr Zimmermann Lajos

titkár.

Érk. 1918. január 15.

56

1918

Er. ..... szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 január 14.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv ur —

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

1000.- kor. fill fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 224. 1918. I/5. 1000. — Franklin Társulat nyomdája

Érk. 1918. jan. 15.

57

1918

53./1918.

M é l t ó s á g o s U r a m!

Mind a m. kir. József-műegyetem tanácsa, mind a magam nevében hálás.köszönetet mondok azért a 2000 koronáért, amelyet mint a Magyar Tudományos Akadémia által a "Zemplén Győző-alap"-nak megszavazott 6000 korona adomány utolsó részletét hozzám eljuttatni méltóztatott.

Kiváló tisztelettel:

Budapest, 1918. január 11.-én.

Kürschák

e. i. rektor.

Méltóságos

H e i n r i c h G u s z t á v

miniszteri tanácsos, főrendiházi tag úrnak, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának,

B u d a p e s t.

V. Akadémia-utca 2.

érk. 1918. január 18.

58

1918

a Dec. 31 előtt megküldött
de a leíró által olvashatlanná
lett – bekötött példány el – a
folyóiratainál folyószerelésnél
sérülés elmúzétével! olvashá-
-ható példány.

A Szerkesztőség címén már nem
Kassa Sennsey Lajkó — hanem
Kelilcsné Kecser Ida úrnő Pest,
ide Kérem Kegyeskedjen ama
„et mese" feliratú példányt ugyáltva
megküldeni e helyett.
Mellékelve válasz bélyeg 1 kor.
Stb Jelöjés konitékba lesiék ebbe beleszámi.
hálával Judith.

érk. 1918. jan. 15.

59

1918

Gemeinsames Zentralnachweisebureau
Auskunftstelle für Kriegsgefangene
Abteilung „J“
Wien, VI., Dreihufeisengasse Nr. 11
Fernsprecher Nr. 8340

D.No. 21730

P.T.

Magyar Tudomanyos Akademia

Wien, am 7.Jaenner 1918 — Budapest.

Das obige Büro erlaubt sich auf dortige Anfrage Zahl 838/1917 vom 16.Oktober 1917, gerichtet an das Kommando des Gefangenenlagers Hart bei Amtstetten höflichst zu bemerken, dass sich im genannten Lager russ. Kriegsgefangene tscheremissischer Nationalitaet befinden und wird ein bezügliches Verzeichnis übermittelt.

Mit 1 Beil.

Hochachtungsvoll

Leitung

Érk. 1918. jan. 16.

63
1918

Ker.

A csatolt jegyzékkel együtt kiadatik Simonyi Zsigmond kir. előadónak.

Budapest, 1918. jan. 16.

Flesch
főtitkár

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

_____szám.

Szelvény.

A feladó magánközleményei:

Az összeg:

175 K 20 f

A feladó neve és lakása:

BÁTHOR GÁBOR

KESPÓVÁROSI II. KER. KIR. KÖ

BUDAPESTEN.

[illegible]

A felvevő postahivatal hely- és kelti bélyegzőjének lenyomata.

Beküldetek a T. Földhitelintézethez
azzal, hogy az összeget az Akadémia
folyó számlája javára könyvelje el.
1918. január 15.

Jónás
gondnok.

magánközlemények
folytatása:

Er. 3008. szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 január 15.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv ur
Léderer Ábrahám hagyatéki ügyében

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben
175.- kor. - fill' fizetett le pénztárunknál,
mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia
folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. I/5. 1000. — Franklin Társulat nyomdája

érk. 1917. január 16.

65

1918.

LANTOS A.

KÖNYVESBOLTJA ÉS TUDOMÁNYOS ANTIQUARIUMA

TELEFON
101-67

IV., Mehmed szultán-ut 3.

Budapest, 1918. január 16.-án.

A. M. T. Akademia Tek. Főtitkári hivatalának

Budapest.

Mult év december hó 13.-án beadott ajánlatomat kiegészitése képpen van szerencsém az alábbiakkal pótolni:

1. Az itt mellékelt közösen megállapitott jegyzékben felsorolt könyvekből az ott feltüntetett engedmények mellett kötelezem magam hat hónapon belül mintegy 30.000 (harmincezer) koronáért nettó árban átvenni.-

2. A jegyzékben feltüntetett készletek és engedmények betartása mellett jogom van tetszés szerinti időközökben és példányszámban az átvételt eszközölni.-

3. A mindenkori hozatal azonnal készpénzzel kiegyenlitendő.-

4. Biztositék gyanánt a lekötött összeg 10%-át, vagyis 3.000 koronát a T. Akad. pénztáránál lefizetek, mely összeg az utolsó hozatalnál levonásba hozandó.-

5. A M. T. Akad. az akció tartama alatt, más viszonteladóinak ilyen feltételek mellett kiadványait nem szállithatja.-

6. Fenntartom magamnak a jogot, hogy az itt lekötött összegen felül annyiban a készletek megengedik ezen időn belül, ilyen feltételek mellett további hozatalokat eszközölhetek.-

:/:

Érk. 1918. január 17.

66
1918

Amidőn még arra kérem a Tek. Főtitkári hivatalt, hogy ajánlatomat sürgősen letárgyalni, mivel ezen akcióna[k] előkészítése a mai viszonyok mellett egyik hosszabb időt igényel és közeledünk az évszakhoz, amikor a könyv-fogyasztás csökken és nem szeretnék ezen akciót elkésni.-

Maradok,

kiváló tisztelettel.

Lantos

A B O L T I Á R 20%.-ért.

50	pl.	Ábel:	Vari Scholia vetera	Kor	7.--
50	"	"	Scholia rec. III.	"	9.--
100	"	"	Bártfai szt. Egyer temploma	"	2.40
		Áldássy:	Zsigmond király	"	3.60
150	"	Analecta rec.historiam		"	8.--
127	"	Analecta nova Hung.		"	8.--
150	"	Ballagi:	Régi magyar nyelvünk I. 2.	"	8.--
200	"	Bessenyei:	Fáborok prehl.-éje	"	5.--
100	"	Bleyer:	Gottsched	"	4.--
150	"	"	Hazánk	"	3.--
157	"	Codex Festi Farnesianus Thewrewk		"	42.--
100	"	Deáky:	Kasylóerákok	"	6.--
100	"	"	Rákjai	"	4.--
200	"	Fayer:	1848.-iki. büntetőjogi jav. 1/4.	"	27.--
60	"	Fenyvessy:	Vasut	"	1.60
150	"	Frknói:	Oklevéltár	"	7.50
150	"	Hodinka:	Munkácsi püspökség	"	10.--
60	"	Hellós:	Kecskemét emlékei	"	4.--
150	"	Iványi:	Bártfai levéltára I.	"	10.--
200	"	Jancsó:	Váltójog	"	12.--
100	"	Kollányi:	Kegyuri jog	"	6.--
100	"	Kemáromy:	Beszerkánypörök	"	15.--
20	"	Kovács F:	1843/44. ország.gyül. naplója		7.--
	"	Kovács:	1843/44 magyar országgyülés 1/6	"	42.--
100	"	Lendl:	Pókok I.	"	15.--
150	"	Margyari:	Országos rendelés okai	"	5.--
10	"	"	Országokban való rendelések	"	5.--
100	"	Méhely:	Darázsok	"	7.--
200	"	"	Földi kutyák	"	15.--

300	pl.	Méhely:	Peczkók	Kor.	6.--	250
200	"	Mészáros:	Vázkött. gyüjt. I/5	"	20.--	50
50	"	Meyer:G.A:	Szt. Simeon	"	9.--	12
100	"	Meinár A:	Sz. naplója	"	9.--	33
100	"	Munkácsi:	Árja I.	"	12.--	30
100	"	"	Vogul gyüjt. I	"	7.--	40
140	"	"	Vogul I. 2.	"	6.--	84
140	"	"	Vogul II.	"	8.--	100
200	"	"	Vogul II. 2.	"	10.--	120
150	"	"	Vogul III.	"	10.--	150
147	"	"	Vogul IV.	"	9.--	240
100	"	"	Votják haryományok		4.--	
50	"	"	Votják szótár I/4		16.--	
300	"	Némethy:	Tibulli Carmina		6.--	
150	"	"	Ovidius Commentárius		7.--	
100	"	"	Cirla	"	7.--	20
200	"	"	Persu flacci	"	8.--	100
200	"	Nyelvtudomány I-IV.		"	6.--	100
100	"	Pecz:	/ Görög /	"	8.--	40
200	"	Pelcz:	Magy. Történelmi Tár tartalom,mutatója		3.--	100
100	"	Pelták:	Arany János és a biblia	"	3.60	250 150
200	"	Révai J.N.	Elaberatier III.	"	6.--	18
200	"	Révai:	Magy. nyelvi kkönyv	"	3.--	13 15
200	"	Szabó:	Selmec reáliskiája 1/2	"	22.--	10
67	"	Szamota:	Szójegyzék	"	4.--	25
100	"	Szilády:	Péchy Simon	"	6.--	25
100	"	Szinmütár M.tört. I.		"	2.--	300
200	"	Szinmütár M. tört. II.		"	2.--	40
150	"	Szinmütár M. tört. III.		"	2.--	100
200	"	Szinmütár M. tört. IV.		"	2.--	300
300	"	Szinmütár	V.	"	2.--	150
200	"	Szinmütár	VI.	"	2.--	50
100	"	Thaly:	Eszterházy Antal tőberi könyve	"	20.--	

250	pl.	Thaly:	De Saussure César		Ker	2.--
50	"	Ujvári:	Füzetek	I.	"	1.20
12	"	"	"	II.-	"	1.20
28	"	"	"	III.	"	1.20
30	"	"	"	4.	"	1.20
40	"	"	"	5.	"	2.--
54	"	"	"	6.	"	1.20
100	"	"	"	8.	"	2.--
120	"	"	"	9.	"	2.40
180	"	"	"	10.	"	3.20
340	"	Wlassics: A tettesség			"	12.--

A B O L T I Á R 25%.-ért.

20	pl.	Acsády:	M.O. pénzügyei		Kor.	3.40
100	"	"	Két pénzügyi tanulm.		"	3.40
100	"	Kazinczy:	Levelezése I-XVI.		"	252.--
40	"	Sóhányi:	Hydrographia		"	5.--
100	"	Chyzer:	Aranyos Hung. I.II. 1/2		"	30.--
250	"	Werbőczy:	Hármaskönyv		"	10.--
150	"	Velics:	Török kincstári defterek	II.	"	10.--
18	"	Tört. Tár	évf.	XIII.	"	1.60
18	"	"	"	XIV.	"	1.60
15	"	"	"	XV.	"	1.60
10	"	"	"	XVII.	"	3.60
25	"	"	"	XVIII.	"	3.20
25	"	"	"	XVIV.	"	3.20
300	"	Takáts:	Nagy. gyalogsága		"	3.--
40	"	Szilágyi:	Erdély 1/2		"	20.--
100	"	Szilágyi:	Linczi béke		"	3.--
300	"	Széchenyi:	Garat		"	3.--
150	"	Szádeczky:	Székely határőrsége		"	16.--
50	"	"	Báthory István		"	6.--

200	pl.	Szádeczky:	Csiki szőrsály	Kor	4.80
150	"	"	I. Apafy Mihály	"	10.--
50	"	Pauler:	Ismeretelmélet	"	2.40
50	"	Óváry:	Oklevéltár másolatok	"	6.--
48	"	Ortvay:	Mohácsi csata	"	2.--
40	"	Lipp:	Keszthelyi zsinatok	"	3.20
20	"	Kőszegi:	Berzsényi házassága	"	4.--
200	"	Kiss J:	Helytartó tanács	"	12.--
200	"	Huber:	Ausztria tört. 1/3	"	14.--
45	"	Bethlen G:	Polit.levelei	"	4.80
200	"	Békefi:	Pécsi egyetem	"	3.--
200	"	"	Főiskolán	"	7.--
	"	Acsády:	Magyarország pénzügyei	"	3.40
	"	"	2 pénzügytört.	"	4.--
355 + 170	"	Vértesy:	Dráma	"	5.--
130	"	Vass B:	Horváth István	"	6.--
400	"	Szücsi:	Rajza	"	5.--
200	"	Szabó László:	Költeménye	"	5.--
250	"	Simonyi:	Jelzők mondattana	"	5.--
150	"	Radvánszky:	Rimay	"	9.--
47	"	Nyelvemléktár	XV.	"	6.--
70	"	"	XIV.	"	4.--
40	"	"	XIII.	"	4.--
40	"	"	XII.	"	4.--
100	"	"	XI.	"	4.--
45	"	"	IX-X.	"	3.--
130	"	Németh:	Ovidius	"	6.--
180	"	Melich:	Calepinus szótár	"	10.--
100	"	"	Gyöngyösi szótár	"	5.--
150	"	Magyarorsz. tanulók külf.	IV.	"	12.--
100	"	" " "	III.	"	7.--
120	"	" " "	II.	"	9.--
82	"	" " "	I.	"	4.40
240	"	Krohn:	Finn-ugor népek	"	5.--
150	"	Kalevala:	Vikár	"	12.--
400	"	Ferenczi:	Deák 1/3	"	10.--

85	pl.	Croiset:	Görög épesz 1/2	Kor.	6.--
278	"	Berzeviczy:	Tájfestészet	"	5.--
30	"	Aischylos	Graf Csernery	"	5.--

A B O L T I Á R 80%.-ával.

100	pl.	Bárczy:	Hadüzy	Kor.	18.--
150	"	Bolyai:	Geom. vizsgálatai	"	12.--
40	"	"	Tentamen I-II.	"	30.--
120	"	Bourdeaux:	Gondolkodás	"	5.--
je 20	"	Emlékek	dipl. Mátyás kir. korából I-IV.	"	
je 50	"	"	" Anjoukori 2-7	"	
20	"	"	" " 1.	"	
je 5	"	Erd.	országyül. emlékek 15-19	"	
60	"	Emlékek	Erd országyül. XI.	"	
100	"	"	" " 10.	"	
	"	"	" " 5-10	"	
je 50	"	"	Erd. " 9. 12-14	"	
20	"	"	" " 7-8	"	
20	"	"	" " 5-6	"	
15-15	"	"	" " 3-4	"	
10	"	"	" " 2.	"	
15	"	"	" " 1.	"	
50-50	"	M.	országyül. emlékek IX-X.	"	
30	"	Emlékek	Országyül. VIII.	"	
je 30	"	"	Mary. " 3-7	"	
je 100	"	"	" 1-2	"	
50	"	Irod.tört.	emlékek II.	"	7.--
30	"	Emlékek:	Jogtört II. 2.	"	9.--
250	"	Euripides	Drámái	"	5.--
200	"	Fequet :	XVIII század	"	6.--
20	"	Gyöngyösi:	Vénus	"	20.--
50	"	Herodotos :	/ Baksay /	"	7.--
200.	-	Hernyánszky:	Görög felvilágosodás	"	5.--

300	pl.	Koeppel:	Pyron		Ker,	---	
100	"	Kadtört közlem.		11-14	"	70.--	100
30	"	"	"	16	"	10.--	20
100	"	"	"		"	10.--	80
70	"	Irod, Tört. közlemények		VI- XXVIII	"	10.--	100
100	"	Laveleye:	Tulajdon alakjai	1/c	"	6.--	50
70	"	Leroy:	Pénzügytan	I/IV.	"	12.--	60
200	"	Kahler:	Ókori Egyiptom		"	5.--	17
50	"	Medveczky:	Tanulmányok Pascalról		"	4.--	270+ 150
200	"	Mihalik:	Kassai Szt. Erzsébet templom I.		"	10.--	140
je 50.	"	Monumenták	Irók 5.6.9.11.14.18. 21.28.29.30.31.		"		
15	"	"	Irók	4.	"		
je 20	"	"	"	1.	"		
10-10	"	"	Okmányt.	31-33.	"		400
50	"	"	"	XXVIII.	"		200
30	"	"	"	XXV.	"		30
je 100	"	"	"	I.-XXIV. XXVI.			150
" 100	"	"	Irók. 7.8.12.13.16.17. 19.20.22.23.25/27.32/33.				200
50	"	Némethy:	Vergiliusa		"	5.--	150
100	"	"	Római elégia		"	4.--	200
40	"	Anjoukori okmánytár		V.	"	8.--	200
40	"	"	"	IV.	"	8.40	200
60	"	"	"	III.	"	7.20	100
40	"	"	"	II.	"	7.20	100
40	"	"	"	I.	"	7.20	100
400	"	Pater:	Görög tanulmányok		"	8.--	250
50	"	Péch:	Alsó M.e. bányaművelődés	1/2	"	17.--	150
50	"	Le Play:	Munkásviszonyok		"	6.--	20
150	"	Pulszky:	Kisebb dolgozatai		"	5.--	20
200	"	Radvánszky:	Héderváry család I.		"	12.--	10
10	"	Rákóczi családi levelei			"	6.--	10
5	"	Rákóczi és a porta			"	10.--	1
100	"	Raleigh:	Schakespeare		"	5.--	25
120	"	Reissenberger:	Nagyszebeni régi templom			8.--	5
50	"	Szentkláray:	Hajóhadak		"	5.20	20

100	pl.	Szilády:	Sermones Dominicales 1/2	Kor	30.--
20	"	Szinyei:	Repertorium I. 1.	"	10.--
80	"	Szinyei:	Repertorium I. 2.	"	10.--
100	"	Szinyei:	Repertorium II. 1.	"	10.--
50	"	Terra:	Repertorium Dacia	"	5.--
60	"	Tört. Szemle	I/IV. évf.	"	12.--
17	"	Tutkó:	Kassa évk.	"	2.50
270+ 150	"	Vészi:	Tempa	"	5.--
140	"	Wertheimér:	Andrássy Gy. élete II/III.	"	30.--

A B O L T I Á R 33 1/3%.-ért.

400	"	Boutroux:	Tud és vallás	"	5.--
200	"	Bryce:	Római szt. birod.	"	5.--
30	"	Csánki:	Magy. orsz. tört. földrajza III.		14.--
150	"	"	" " " " V.		20.--
200	"	Dicey:	Bevezetés	"	6.--
150	"	Escott:	A mai Anglia 1/2	"	8.--
200	"	Friedjung:	Harcz 1/3	"	15.--
200	"	Gardner:	Athen I.II.	"	10.--
200	"	Hampel:	Ujabb tanulmányok	"	10.--
100	"	Hellebrandt:	Diplomatariumok	"	7.--
100	"	Hunfalvy:	Oláhok tört. 1/2	"	12.--
100	"	Huppe:	A lengyel alkotm.	"	6.--
250	"	Kállay:	Szerb felkelés 1/2	"	10.--
155	"	Károlyonyi:I:	Rákoczi emigráció	"	4.--
200	"	Könyöki:	Várak	"	16.--
200	"	Marczali:	1790-91. országgyülés 1/2	"	10.--
100	"	Pauler:	Magy.nemz.tört. Szt. Istvánig	"	6.--
100	"	"	Magyarország tört. ktve.	"	6.--
15	"	Principis Fr:	II. Rákoczi Confessiones II. Rákoczi F. Levéltára	"	6.--
250	"	Senthey:	Nelson	"	5.--
50	"	Szabó D:	Orsz. gy. tört.	"	6.--
200	"	Szabó R:	M. kvtár. III.2,	"	12.--
50	"	Szabó:	Régi magy. kvtár. II.	"	9.--
50	"	"	" " " I.	"	8.--

200	pl.	Szabó V:	Régi m.gy. kvtár.	III. l.	Kor	10.--
100	"	Szigetváry:	Kemikum elmélete		"	5.--
70	"	Terentius:	Vígjátékai		"	6.--
55	"	Váczy:	Berzsenyi élete		"	3.--
229	"	Vámbery:	Nyugat kultúrája		"	5.--

A B O L T I Á R 40%-.ért.

200*						
165	"	Baja:	Neveléstud. 1/2		"	5.--
40	"	Békefi:	Képtelani iskolát		"	12.--
200	"	Beöthy:	Franciaország 1/2		"	7.--
	"	Csoma:	Magy.heraldika kezdetei		"	6.--
150	"	Dezsenovszky:	Kézai Simon		"	3.20
10	"	Jegtört. emlékek	V. 1/2		"	24.--
50	"	Ferdinandy:	Arany bulla		"	3.--
150	"	Fogel:	II. László		"	3.--
200	"	Földes:	Szocializmus 1/2		"	10.--
20	"	Goldziher:	Előadások		"	5.--
200	"	Gregorevius:	Hadrián császár		"	4.--
200	"	Gyulay:	Kritikai dolg.		"	5.--
200	"	Gyulay:	Birálatok		"	5.--
150	"	Hajnik:	Magy. birósági szervezet		"	9.--
50	"	Haraszti:	Corneille és kora		"	4.--
50	"	Kállay:	Szerbek tört. I.		"	6.--
50	"	Karácsonyi:	Magy. nemzetségek 1/3		"	27.--
50	"	"	" Székelyek eredete		"	1.20
50	"	Károlyi:	Illésházy István		"	2.40
100	"	Mahler:	Babylonia		"	4.--
50	"	Mocsáry:	Monographia		"	40.--
80	"	Nádasdy:F:	Levelezései.		"	2.80
50	"	Régészeti emlékek	I-IV.		"	74.--
50	"	Réthy:	II. Versenházi királyok kora		"	10.--
200	"	Széchenyi:	Hiszaki alkotásai		"	3.--
100	"	"	Munkái II. 1.		"	10.--

200	pl.	Széchenyi:	Munkái	M.S.	Kor.	10.--
50-50	"	"	Hirlapi cikkei	I/II.	"	20.--
50	"	"	Levelei szülőihez		"	6.--
20	"	"	Külf. utirajzai		"	8.--
100	"	Szentpétery?	Oklevéltani naptár.		"	3.--
10	"	Thaly:	Bercsényi család 1/2		"	25.60
15	"	Thierry:	III. Aranyszáju szt. János		"	5.--
13	"	Villemain:	Pindár		"	3.--
230	"	de Vogue:	Orosz regény 1/2		"	10.--
22	"	Wenzel:	Magy. bányász tört.		"	6.--
20	"	Zrinyi:	Költői művei		"	16.--

A B O L T I Á R 50%-áért.

20	"	Irod.tört. közl. V.			"	10.--
40	"	Tisza:	Sadowától		"	1.50
10	"	Pulszky:	Rézkor		"	2.40
27	"	Hazai:	Okmánytár		"	6.--
80	"	Hampel:	Középkor	1/2	"	22.--

A B O L T I Á R 75%-áért.

jó 10	"	Irod. tört. közl.	I/IV.		"	40.--

A B O L T I Á R 100%.-áért.

5	"	Emlékek Magy. orsz.gyül.			"	
jó 5	"	Monumenták:	Irók	II.III.	"	
5	"	Körösi Csoma:	Munkái		"	
5	"	Czinár:	Codex		"	
5	"	Kovács N:	Névmutató Árpádk. okm.-hez.			
10	"	Rupp:	M.o.helyrajza	1-3	"	
20	"	Ruskin:	Velence kövei I.ktve.		"	
100-100	"	Széchenyi:	Munkái	I/II.		
25	"	Wenzel:	Magyarország bányászata"			

15 pl. Kalshbrenner szubák I/IV. ker.

Henfeslalís kutfői

ad 66/1918

68

1918

Tiszteli Osztály!

Szerencsém van fölkérni, hogy a beérkezett 1 drb. Széchenyi-pályamű bíráló-bizottságába egy bírálók kiküldeni méltóztassék.

Budapest, 1918. január 17.

Kiváló tisztelettel

Henrici
főtitkár

A III. Osztálynak.

Egy tag kiküldése a Széchenyi —

bizottságba. —

68

1918

Kir. Magy.
Természettudományi Társulat
Budapest
VIII, Eszterházy-u. 16.

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

Választmányunk megbízásából tisztelettel kérem a Tekintetes Főtitkári Hivatalt, méltóztassék könyvkiadó vállalatunk mult évi segélyét (2000 korona) részünkre kiutalvá nyozni.

Budapesten, 1918 január 16

kiváló tisztelettel:

Gorka Sándor
első titkár

A Magyar Tudományos Akadémia
Tekintetes Főtitkári Hivatalának
Helyben.

érk. 1918. január 18.

70

1918

K. u. k. Militärkommando Pozsony.

M.A. Nr. 3426/Kgf.

Prof. Anton Klemm, Besuch von Kgflagern.

An

die ung. Akademie der Wissenschaften

in

Magyar Tudományos Akademia

Budapest

Pozsony, am 15. Jänner 1918. ~~1917~~

Auf Nr. 21/1918 wird dh. mitgeteilt, dass die Bitte betreffend Besuch von Kgflagern durch Professor Anton Klemm dem Kriegsministerium zur Entscheidung vorgelegt wurde.

21/1918 számra hiv. tisztelettel értesitem, hogy Klemm Antal bencés főiskolai tanár urnak hadifogoly-táborok meglátogadása iránti kérelmét az engedély megadása végett a cs. és kir. hadügyministeriumhoz tejesztettem fel.

Für den Militärkommandanten

Érk. 1918. január 18.

71

1918

Mordovinok

Kiadatik Simonyi Zsigmond r. t., biz. elő: adónak.

Budapest, 1918. jan. 18.

Hamarik
Főtitkár

1918

72. sz.
1918.

Nyo. Bátkor Gábor
Kir. közjegyző úrnak.

Budapest.
E. Lánchíd u. 2.

Ezennel pliomerjük, hogy
Nagyságodtól a tederer Abrahám
hagyatékából két (2) darab,
egyenként 2000.- Korona
Korona névértékü magy. föld.
hitelintézeti kálóglevelet
és 175.- egyszázhetvenöt Korona
20 fillérit, kamatok fejében,
átvettünk.

Pest, 1918. jan. 18.

Böckler

3

1915

21

Dr. Léthor Gábor budapesti kir. közjegyzőtől.-

279/1916. szám.

Néhai Léderer Ábrahám volt budapesti lakos hagyatéka ügyében a budapesti I-III. ker. kir. Járásbíróság 1916 évi Pk. II. 9550/7 sz. végzése értelmében foganatositott felosztás folytán az osztály kivonat 12. pontja alapján megillető hagyomány fejében csatoltan küldök:

Vonok m. kir. magy. Földhitelintézet utalványát 1918. I/1. szelv.

.....191.../1. "

.....191.../1. "

Továbbá külön postautalványon küldök az osztály kivonat 42., pontja szerinti kamatok fejében:.....1.75 kor

nyugta bélyeg:.....2. k "

összes kamat:.....177 k "

Kérem a küldött készpénz és értékpapirok-nak átvételét sürgősen elismerni.-

Tisztelettel:

Dr. Léthor Gábor
kir. közjegyző.

érk. 1918. jan. 18.

72

1918

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

74. szám
1918

KÖRLEVÉL

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA T. TAGJAIHOZ.

Hivatkozva a M. Tud. Akadémia ügyrendjének 11. §-ára, emlékeztetem a M. Tud. Akadémia t. tagjait, hogy az 1918-ik évi választásra *a tagajánlások* 1918 február 28-ig küldendők be a főtitkári hivatalhoz.

Tájékozásul megjegyzem, hogy az alapszabályok 22. §-a és az Ügyrend 1. §-a értelmében választható

az I. osztályban: tiszteleti tag .....

A) nyelvtudományi alosztályban:
B) széptudományi alosztályban: 1 rendes és 1 levelező tag;

a II. osztályban: tiszteleti tag

A) bölcs. és társad. alosztályban: 1 levelező tag;
B) a történettudományi alosztályban: 1 rendes és 2 levelező tag;

a III. osztályban: tiszteleti tag 2

A) math. és phys. alosztályban: 6 levelező tag;
B) természetrajzi alosztályban: 1 rendes és 2 levelező tag.

Megjegyzem, hogy a folyó évi február 28-ig esetleg még megüresedő helyek is betölthetők, ha megfelelő ajánlottak vannak.

BUDAPEST, 1918 január 22.

HEINRICH GUSZTÁV
FŐTITKÁR

HORNYANSZKY VIKTOR, BUDAPEST. 67758

74

1918

73/2.
1918.

A M. Kir. Központi Közraktárnak
A. B. u. ofadházának.

Szeretném pm a Lekver Ábrahám kazyatékából Bathor Gábor budapesti kir. Központi" küldöt két (2). db, egyenként 2000-Kettőezer Korona névértékü jnfóreti zálogleveleé, 1918. január 1-i szelvénnyel azzal a Kéréssel bekuldeni, hogy ezeket az értékpapirokat az Akadémia letétjének csatolni szíveskedjék.

Bp., 1918 jan. 18

Böszörkény

23/1918

75
1913

Budapest, 1913. január 18.

Tisztelt Osztály !

Móhai Lederer Ábrahám, a magyar tanügynek nagyérdemü munkása, végrendeletileg négyezer koronát hagyományozott a M.Tud.Akadémiának oly célból, hogy az összegnek kamatai psychologiai vagy socialpaedagogiai példákra fordittassanak. Minthogy a hagyomány a mai napon befizettetett, felkérem a t.Osztályt, hogy a hagyatéknak ügyrendi szabályzatáról javaslatot készitsen méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

A II.Osztálynak.

75
1918

Budapest, 1918. jan. 18.

75
1918

Tiszteli Osztály!

Néhai Lederer Ábrahám, a magyar tanügynek nagyérdemü munkására, végrendeletileg négyezer K-t hagyományozott a M. Tud. Akadémiának oly czélból, hogy az összegnek kamatai pszychologiai vagy socialpaedagogiai pályázatokra fordíttassenek. Mint=hogy a hagyomány a mai napon befizettetett, fölkérem a T. Osztályt, hogy e hagyatéknak ügyrendi szabályzatáról ~~xxxxx~~ javaslatot készíteni méltóz=tassék.

Kiváló tisztelettel

főtitkár

A II. Osztálynak.

75

1918

a

Dugonics = uromda T. Igazgatóságának

Szeged

~~A M. Tud. Akadémia nevében~~ Tisztelettel fölkérem, szíveskedjék értesíteni, hogy az ide csatolt uromtatványok (500 pld. és minden további 100 pld.) milyen feltételek mellett volna hajlandó ~~előállítani~~ a M. Tud. Akadémia számára előállítani.

Budapesten, 1918. január 19.

Kiváló tisztelettel

Főtitkár

76

1918

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 7. SZ.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-
PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

Hz sz. Budapest, 1918. január 19.

Méltóságos

Dr. Heinrich Gusztáv urnak

B u d a p e s t.

Van szerencsénk értesiteni, hogy a Méltóságod f.hó 18-i becses levele kaposán - a Lederer Ábrahám hagyatékához tartozott - hozzánk beérkezett

K 4,000.- n.é. intézeti 4%-os korona-záloglevelet, 1918. január 1-i szelvénynyel a t. Akadémia letétjéhez csatoltuk.-

Egyuttal a fenti záloglevelek mellől a f.hó 1-én már lejárt szelvényeket lesmetszettük, beváltottuk és ezek ellenértéke fejében

K 80.- t irtunk f.hó 19-i értékkel a t. Akadémia folyószámadása javára.-

Telj-s tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Érk. 1918. jan. 21.

78
1918

Tisztelt Uram!

1917. decemberi 13.-án kelt beadványára tiszte-
lettel értesítem, hogy a Ballagi-Gyárfás-féle Kereskedelmi
Szótár a kiadó Franklin-Társulatnál még nem foglalt el
s így (annak) újabb kiadását (ívra) most nem vállalhatják. Ennek követke-
zében kérem, hogy a jegyzéket most ne méltóztassék hozzám
beküldeni, de mindenesetre örvendetes volna, ha gyűjté-
sét tovább folytatná, hogy az új kiadásnál mennél többadak-
tal járuljon hozzá a szótár teljesítéséhez.

Megjegyzem, hogy az Akadémia "ezt a műnek újabb kiadását semmi esetre sem vállalhatja el,
mert ez mint magán-vállalkozás is létre jöhet s az Akadémiá-
nak nem föladata, hogy a könyvkiadó-társulatok (vállalkozá-
sába) elébe a kelendő kiadványokat (saját számára) fog-
lalja le.

Bpp. 1918. jan. 21.

Kiv. tiszt.

főtitkár

Nagyakos Károly igazgató úrnak
Budapest

79

1918

Tisztelt Uram!

1917. deczember 13-án kelt beadványára tisztelettel értesítem, hogy a Ballagi György-féle Kereskedelmi Szótár a kiadó Franklin - Társulatnál még nem fogyott el s így annak ujabb kiadására most nem vállalkozik. Ennek következtében kérem, hogy a jegyzéket most ne méltóztassék hozzánk beküldeni, de mindenesetre örvendetes volna, ha gyüjtését tovább folytatná, hogy az uj kiadásnál minnél több adattal járuljon hozzá a szótár tökéletességéhez.

Megjegyzem, hogy az Akadémia e munek ujabb kiadását semmi esetre sem vállalhatja el, mert ez mint magánvállalkozás is létrejöhet s az Akadémiának nem feladata, hogy a könyvkiadó társulatok elől a kelendő kiadványokat a maga számára foglalja le.

Budapest, 1918. január 21.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

K o r á n y i M i h á l y igazgató urnak

B u d a p e s t

79

1918

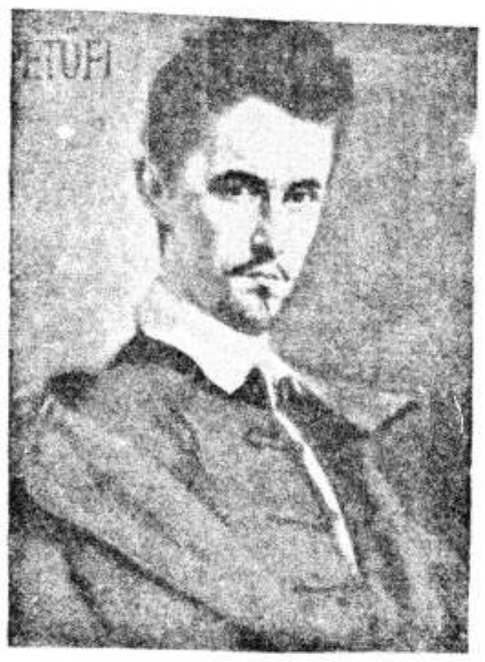

A PETŐFI-TÁRSASÁG

TISZTELETTEL MEGHIVJA

A RÉGI ORSZÁGHÁZ (VIII., SÁNDOR-UTCA 8) ÜLÉSTERMÉBEN
1918. ÉVI JANUÁR HÓ 27. NAPJÁN (VASÁRNAP) TARTANDÓ

XLII. NAGYGYÜLÉSÉRE.

□□□

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó — — — — — — FERENCZI ZOLTÁN
2. Főtitkári jelentés — — — — — — VÁRADI ANTAL
3. Költemények (székfoglaló) — — — KOSZTOLÁNYI DEZSŐ
4. Novella (székfoglaló) — — — — CSATHÓ KÁLMÁN
5. Menyországban (Költemény) — — — GRÓF ZICHY GÉZA
6. Novella — — — — — — — — HERCZEG FERENCZ
7. Rekviem. Iza emlékezete. (Költemények) PAP ZOLTÁN

□□□

AZ ÜLÉS KEZDETE 11 ÓRAKOR.

Jegyek nem adatnak ki, a bemenet szabad.

TISZTVISELŐK:

Elnök: HERCZEG FERENCZ.

Alelnökök: ENDRŐDI SÁNDOR és FERENCZI ZOLTÁN.

Főtitkár: VÁRADI ANTAL. Titkár és Petőfi-ház igazgatója: PAKOTS JÓZSEF.

Pénztárnok: MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Ellenőr: NEUGEBAUER LÁSZLÓ. Ügyész: Dr. FARNADY JÓZSEF.

RENDES TAGOK:

	Abonyi Árpád	1891 *Budapest*
	Ambrus Zoltán	1891 „
	Balla Ignác	1915 „
	Babits Mihály	1917 „
5	Bársony István	1894 „
	Biró Lajos	1917 „
	Csathó Kálmán	1917 „
	Czóbel Minka	1910 *Anarcs*
	Endrődi Sándor	— *Budapest*
10	Dr. Erődi Béla	— „
	Dr. Farkas Pál	1909 „
	Dr. Feleki Sándor	1911 „
	Ferenczy Ferencz	1906 „
	Dr. Ferenczy József	1886 „
15	Dr. Ferenczi Zoltán	1897 „
	Gárdonyi Géza	1898 *Eger*
	Harsányi Kálmán	1909 *Budapest*
	Ilj. Hegedüs Sándor	1911 „
	Herczeg Ferencz	1891 „
20	Jakab Ödön	1882 „
	Kabos Ede	1902 „
	Dr. Kenedi Géza	1897 „
	Kéry Gyula	1907 „
	Dr. Koroda Pál	1899 „
25	Kosztolányi Dezső	1917 „
	Krudy Gyula	1913 „
	Kvassay Ede	1880 *Pozsony*
	Dr. Lampérth Géza	1905 *Budapest*
	László Mihály	— „
30	Dr. Lázár Béla	1916 „
	Lőrinczy György	1908 *Budapest*
	Molnár Ferencz	1908 „
	Móra Ferencz	1915 *Szeged*
	Móricz Pál	1916 *Budapest*
35	Móricz Zsigmond	1912 „
	Nógrádi Pap Gyula	1903 Salgó-Tarján
	Neugebauer László	— *Budapest*
	Oláh Gábor	1910 *Debreczen*
	Pakots József	1909 *Budapest*
40	Palágyi Lajos	1908 „
	Palágyi Menyhért	1887 „
	Dr. Pap Zoltán	1894 „
	Pekár Gyula	1901 „
	Peterdi Andor	1916 „
45	Porzsolt Kálmán	1908 „
	Rákosi Viktor	1891 „
	Révai Károly	1916 *Nagybánya*
	Sas Ede	1907 *Nagyvárad*
	Surányi Miklós	1917 *M.-Sziget*
50	Szabó Endre	1877 *Rákosliget*
	Szabóné Nogáll Janka	1891 „
	Szávay Gyula	1902 *Debreczen*
	Szemere György	1910 *Budapest*
	Dr. Szécsi Ferencz	1907 *Hatvan*
55	Szőllősi Zsigmond	1908 *Budapest*
	Gr. Teleki S.-né (Szikra)	1905 „
	Torkos László	— „
	Dr. Váradi Antal	— „
	Dr. Vértesy Gyula	1905 „
60	Zempléni Árpád	1902 „

Az évszám a taggá választás idejét jelöli: a társaságot megalapitó tagok a névsorba névszám nélkül szerepelnek.

TISZTELETI TAGOK:

	Ábrányi Emil	*Budapest*
	Beneczur Gyula	„
	Beöthy Zsolt	„
	Berczik Árpád	„
5	Csengey Gusztáv	*Eperjes*
	Dóczy Lajos báró	*Budapest*
	Dr. Hatala Péter	*Marosvásárhely*
	Hubay Jenő	*Budapest*
	Jászai Mari	*Budapest*
10	Kiss József	„
	Mezei Ernő	„
	Prohászka Ottokár dr.	*Székesfehérvár*
	Rákosi Jenő	*Budapest*
	Rátkay László	*Dunaföldvár*
15	Szaboleska Mihály	*Temesvár*
	Zichy Géza gróf	*Budapest*

KÜLTAGOK:

	Fráter Loránd	*Budapest*
	Glücksmann Henrik	*Bécs*
	Holst Jensen	*Krisztiania*
	Jarosevszka Boleszlava	*Varsó*
5	Lange Antal	„
	Aage Madelung	*Berlin*
	Mihajlova N. Olga	*Novgorod*
	Norsa Umberto	*Mantova*
	Pavolini Emilio	*Firenze*
10	Steinbach József dr.	*Bécs*
	Schnitzer Ignácz	„
	Schulpe György	*Pozsony*
	Sirola Francesco	*Fiume*

ELHUNYT TAGOK:

Abafi Lajos
Abonyi Lajos
Andrássy Dénes gróf
Arany János
Id. Ábrányi Kornél
Ábrányi Kornél
Ágai Adolf
Balázs Sándor
Balogh Zoltán
Bartha Miklós
Bartók Lajos
Beniczkyné Bajza Lenke
Beresényi Béla
Birger Schöldström (Stockholm)
Bodnár Zsigmond
Bodon József
Borúth Elemér
Brabek Ferenc (Prága)
Brancsics Blagoje (Ujvidék)
Dr. Bubenik Ferencz
Bulla János
Cassone József (Noto, Sicilia)
Csepreghy Ferencz
Csiky Gergely
Degré Alajos
Eötvös Károly
Ejszaki Károly
Emich Gusztáv
Fest Imre
Fischer Sándor
Frankenburg Adolf
Gyarmathy Zsigáné
Gyóni Géza
György Aladár
Győry Vilmos
Helfy Ignácz
Inczédy László
Irmei Ferencz
Jókai Mór
Jeszenszky Danó
Kaas Ivor báró
Károly Gy. Hugó
Kemechey Jenő
Kertbeny Károly
Kisfaludy Atala
Kohut Adolf (Berlin)
Kolmár József
Komócsy József
Kont Ignácz (Páris)
E. Kovács Gyula
Kossuth Lajos
Kovács Pál
Lauka Gusztáv
Levinszky József
Makai Emil
Malonyai Dezső
Margitay Dezső
Margócsy József
Dr. Meltzl Hugó
Mikszáth Kálmán
Névy László
K. Papp Miklós
Petelei István
Pálffy Albert
Paulay Ede
Petőfi István
Pósa Lajos
Pulszky Ferencz
Dr. Prém József
Rádl Ödön
Reviczky Gyula
Sebők Zsigmond
Dr. Silberstein (Ötvös) Adolf
Somló Sándor
Sponer Andor
Szabados János
Szabó Sándor
Szana Tamás
Szász Gerő
P. Szatmáry Károly
Szigligeti Ede
Id. Szinnyei József
Teleki Sándor gróf
Teleki Géza gróf
Thaly Kálmán
Toldy István
Tolnay Lajos
Tóth Endre
Tóth Lőrinez
Tömörkény István
Törs Kálmán
Vadnay Károly
Vámbéry Ármin
Vértesi Arnold
Virchlitzky Jaroszláv (Prága)
Zalár József

ALAPITÓ TAGOK:

Gr. Andrássy Dénes	400 K
Arany László	200 „
Bankházy Ács Károly	4200 „
Balogh Zoltán	400 „
Baruch Aladár	250 „
Beniczkyné Bajza Lenke	200 „
Beresényi Béláné Krayl Irma	10000 „
Bokros Elek	200 „
Botfai Hüvös család (Hüvös József emlékére)	250 „
Böszörményi Róza	200 „
Brázay Kálmán	200 „
Bukovinszky-hagyaték	464 „
Bulyovszky Lila	2000 „
Csávolszky Lajos	200 „
Debreczen városa	800 „
Gyömrői M. Manó	300 „
Ege Miklós	400 „
Ernst Lajos	200 „
Dr. Falk Miksa	200 „
Fischer Sándor	4000 „
Fuchs Lajos	200 „
Grosz Andor	200 „
Halmos Izidor	250 „
Hegedüs Sándor	200 „
özv. Hegyi Mihályné	200 „
Jókai Mór	2000 „
Karczag István	200 „
Karap Ferenc társasága	215 „
Kassai Társalgó Egylet	320 „
Kaszelik Jenő	306 „
Kégl György	400 K
Kovács Ferenc	400 „
Kovács Lőrinez	200 „
Kurcz János	250 „
Kvassayné Kun Melánie	200 „
Lipótvárosi Casino	200 „
Magy. kir. Folyam és tengerh. rt.	500 „
Matisz Pál	10000 „
Mericzayné Karossa Irma	200 „
Némethy Anna és Imre	400 „
Névtelen	400 „
Önkéntes őrsereg (1914)	455 „
Paizs Andor emléke	200 „
Pesti Hazai Első Tkpénztár Egy.	1000 „
Platschek Vilmos	250 „
Pozsony városa	1000 „
Dr. Senger E. hagyatéka	400 „
Simonffy Sámuel	200 „
Dr. Stiller Mór	200 „
Szabó Sándor	206 „
Számmer Imre	200 „
Szmrecsányi Paula	400 „
Szentandrássy Lajos	200 „
Szentiványi Mészáros Károly	10000 „
Gróf Teleki Sándor	200 „
Wahrmann Mór	1000 „
báró Vay Miklós	200 „
gróf Vigyázó Ferenc és Gróf Vigyázó Jozefin	8000 „
Virágh Elek	200 „
Wohl Hermann	4000 „

Az 1917. év folyamán belépett uj alapitó tagok:

Deutsch Sándor	200 K
Magyar Bank és Kereskedelmi r. t.	500 „
Magyaly Gyula	300 „
Wolfner Tivadar	500 „
Névtelen („Macska" jeligén)	1000 „
Magyar Ált. Hitelbank	1000 „
Magy. Leszámitoló és Pénzváltó-B.	1000 „
Malonszegi Elek Pál emléke	1000 „
Maróthy Fürst László	500 K
Horváth Ákos	500 „
Dr. Éber Antal	300 „
Boglári Simon Jakab	300 „
Ullmann Adolf	300 „
Dr. Horváth Elemér	200 „
Steier Marczell	200 „
Paizs Andor emléke	200 „

érk. 1918. január 21.

81
1918

Pályázataink.

1. A **Gróf Vigyázó**-féle 300 koronás jutalomra lirai költemények pályáznak. A dij csak önálló becsű műnek adatik ki. A pályaművek 1918 február 28-ig adhatók be. Az eredmény 1918 április hó 27-ik napján hirdettetik ki.

2. **Bulyovszky Lila** szinművésznő 1918. évi 200 koronás pályázatának határideje 1918. október 31-én jár le. E dijra szavalásra alkalmas költemények pályázhatnak és a viszonylag legjobb munkának, ha irodalmi szinvonalon áll, a dij kiadatik. Az eredményt a Társaság 1919 évi január 6-iki ülésén hirdetjük ki.

3. özv. **Grünwald Vilmosné** urnő alapitványának kamataiból az 1918-ik évre esedékes 300 koronás pályadijra lirai költemények pályáznak. A dijat csak önálló becsű mű nyerheti el. A pályamüvek 1918 február 28-ig adhatók be. Az eredményt a Társaság májusi ülésén hirdetjük ki.

A pályamunkák irógépen másolva, lapszámozva, jeligével és a szerző nevét rejtő jeligés levéllel ellátva **Pakots József** titkár czimére: Budapest, VI, Bajza-utcza 21 (Petőfi-ház) küldendők. Vers-ciklusokkal pályázni nem lehet.

A Petőfi-Társaság és Petőfi-ház 1918. évi költségvetése.

A Petőfi-Társaság bevétele 110.434 korona 93 fillér vagyon mellett 8441 korona 73 fillér, melyből 7356 korona kiadás van előirányozva. A **Petőfi-ház** pénztári állása 12 010 korona 98 fillér. Bevételi előirányzat: 6390 korona 98 fillér. Kiadás 4999 korona.

Bpest, 1918 I/21.

Mélyen tisztelt Igazgatóság!

Szomorodott szívvel jelentem, hogy sógorom Bezerédj Pál, az Akademia tagja, ma reggel Hidján jobb létre szenderült. A temetés szerdán d.u. 3 órakor lesz a hidjai családi sírkertben.

Kiváló tisztelettel

Huszár Lászlóy
ministeri tanácsos

érk. 1918. jan. 22.

82

1918

A M. KIR. FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISTERIUM mély megilletődéssel jelenti, hogy a hazai selyemtenyésztés ügyének apostola

BEZERÉDJ PÁL

V. B. T. T., FŐRENDIHÁZI TAG, STB. STB., SELYEMTENYÉSZTÉSI MEGHATALMAZOTT

a selyemtenyésztés érdekében egy emberöltőn át példás odaadással teljesitett fáradhatatlan működése közben, ez évi január hó 21-én, éjjeli 1 órakor, rövid szenvedés után, áldásos életének 78-ik évében, Hidján, családi birtokán elhunyt.

A megboldogult földi maradványai f. hó 23-án d. u. 3 órakor fognak Hidján, a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és az ottani családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1918. évi január hó 21.

A megboldogultban az önzetlen hazafias kötelességteljesités mintaképét fogjuk mindenkor tisztelni — és nemes emlékét igaz kegyeletünk őrzi.

Pallas nyomda, Budapest.

Érk. 1918. jan. 22.

82

1918

†

Özv. Bezerédj Pálné szül. baráthi **Huszár Mária** saját, mint gyermekei: **Mária Ottilia** és **István,** valamint **Bornemissza István** m. kir. testőr és cs. és kir. huszáralezredes mint unokaöcscse és neje szül. **báró Lewetzow Mária** és gyermekei, **Bornemissza Johanna** és **Aglaja** mint unokahugai, **Huszár Andorin, Huszár Károly** és neje szül. **báró Ambrózy Georgine** és gyermekei, **Huszár Karolin** férj. **Bacsák Zsigmondné, Bacsák Zsigmond** nyug. cs. és kir. lovassági tábornok és leánya, **Huszár László** és neje szül. **Huszár Mária** és gyermekei, mint sógorai, illetve sógornői, és az egész rokonság nevében megtört szivvel, mérhetetlen bánattal tudatja, hogy

BEZERÉDJ PÁL

selyemtenyésztési ministeri meghatalmazott, Őfelsége valóságos belső titkos tanácsosa, a magyar főrendiház, a magyar tudományos Akadémia tiszteletbeli, Tolnavármegye törvényhatósági bizottságának tagja és Szekszárd r. t. város díszpolgára

folyó évi január hó 21-én hajnali 1 órakor Hidján, életének 78., boldog házasságának 26-ik évében elhunyt. A megboldogult hült teteme folyó évi január hó 23-án délután 3 órakor helyeztetik örök nyugalomra a hidjai családi sirkertben.

Az engesztelő szentmise az elhunyt lelkiüdvéért folyó hó 25-én délelőtt 10 órakor fog a hidjai kápolnában az egek Urának bemutattatni.

Hidja, 1918. évi január hó 21-én.

Molnár-nyomda r.-t. Szekszárd.

Érk. 1918. január 28.

82

1918

Mühlsinger

Heinrich Apotheker

Oradea

I. Mathias u. 9.

Sz. 3651 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1913 január 13.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Önök

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

1000.- kor. - fill. fizettek le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. I/5. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája.

érk. 1918. január 21.

83

1918

K A I S. U. K Ö N. K R I E G S M I N I S T E R I U M

EINLADUNG UND EINTRITTSKARTE
ZUR ERÖFFNUNG DER
ÖSTERREICHISCH-UNGARISCHEN
KRIEGSGRÄBER-AUSSTELLUNG
IN DER SEZESSION
BERLIN W, KURFÜRSTENDAMM 232, AM MITT-
WOCH, 23. JÄNNER 1918, VORMITTAGS 11 UHR

GEÖFFNET VOM
23. JÄNNER BIS 28. FEBRUAR 1918, TÄGLICH VON 10–6 UHR

Die Ausstellung soll dartun, in welcher Weise von der kais. u. kön. Kriegsverwaltung für die Bestattung und Ehrung der im Felde Gefallenen und der verstorbenen Soldaten gesorgt wird, und eine Reihe von Stätten zeigen, auf denen Freund und Feind, im Tode für ihr Vaterland vereint, ruhen.

érk. 1918. január 22.

86

1918

DRUCK VON CHRISTOPH REISSER'S SÖHNE, WIEN V.

Nr. 4048 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
1617. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 január 21.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv dr

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

1500.- kor. - fill fizettt le pénztárunknál,

mely összeget a t. Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. I/5. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája

Érk. 1918. január 22.

87

1918

HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK SZERKESZTŐSÉGE

BUDAPEST, VIII., LUDOVICZEUM-UTCZA 4.

3 szám
lk. igis.

A Magyar Tudományos Akadémia
tekintetes főtitkári hivatalának

Budapest, 1918. január 20. Budapest.

A szerkesztőség pénzéből (még 1912. évben) gyűjtött és begyűlt. több kedvezményes előfizetők pénzét, összesen Egyszáz koronát, postai utján van szerencsém tisztelettel előterjeszteni.

Kiváló tisztelettel:

Hadtörténelmi Közlemények
szerkesztősége
Budapest,
VIII., Ludoviczeum-utcza 4.

Szilágyi Gy.
pénztáros.

Érk. 1918. január 23.

88
1918

1918 január 24 beérkezett:

Hadtörténelmi Közlemények szerkesztőségétől
Budapest

100~ Kor azaz Egyszáz Korona mely összeg Pilch Jenő
alezredes úr 3/HK.-1918 számu átirat Kapcsán
intézendő

Pénztárkönyv 1918 I/24.
nov.

MAGY. TUDOM. AKADÉMIA
KÖNYVKIADÓ HIVATALA
BUDAPEST.

Kottamm Vánda

Érk. 1918. jan. 24.

88
1918

Ir. 4044 szám.

Chèque- és elszámolási számla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
1611/7. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 január 22.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Heinrich Gusztáv ur ~~megbízásából~~ mai napon

~~elismervény ellenében~~ készpénzben

2580.- kor. - fill fizettetett le pénztárunknál,

mely összeget a t. Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. I'5. 1000. — Franklin Társulat nyomdája

Érk. 1918. január 23

89
1918

Nagyságos

Heinrich E. úrnak

a magyar tud. akadémia főtitkára

Budapest.

Akadémia-palota.

ork. 1918. jan. 24.

90.
1918

Brest Jan. 22-918 –

Igen tisztelt fotitkár ur! –
A 60-szám alatti szives meg
keresése folytán van szerencsém
értesíteni, hogy az
ismeretlen, illetve névtelen
pályázó által emlitett Velicsné

Kecsen Ida Tényleg cú vagyok
és a hibás kézinatokat szívesen
átveszem, hogy azokat a tulaj-
donoshoz juttassam -
Szives üdvözlettel

Ozs. Velics Antalné
Erzsébet körút 37-k

MAGYARORSZÁGI TANITÓEGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
TELEFON 49-55 ELNÖKSÉG: BUDAPEST, I., CZAKÓ-UTCA 6 TELEFON 49-55

18
1918. szám.

Nagyméltóságu Elnök Ur!

Mély tisztelettel van szerencsém bejelenteni, hogy a Tanitók Országos Szövetsége részéről ez évben is tisztelettel alólirott és Rákos István szakfelügyelö÷igazgató / VIII. Mária Terezia-téri el.iskola/ vesznek részt a Wodianer bizottságban. Kérem, méltóztatnék annak idején intézkedni meghivatásunk iránt.

Budapesten, 1918. január hó 21.

Nagyméltóságodnak kiváló tisztelettel

alázatos szolgája:

szakfelügyelö igazgató

e l n ö k.

Nagyméltóságu

Dr. BERZEVICZY ALBERT förend urnak,

mint a Magyar Tudományos Akademia nagyérd. elnökének

BUDAPESTEN.

érk. 1918. jan. 24.

91

1918

Sátoraljau
81

A Magyar Tudományos Akadémia
főtitkári hivatalának

Budapest
Ferencz József tér, a Magyar Tud. Akadémia

Érk. 1918. jan. 24.

92
1918

y jánlott

Emödy László, kir. tanfelő
Sátoraljaújfely. Kaimecz-u. 64.

Nyugtot

40 korona azaz Negyven koronáról
mely összeget a szépkalmi Kazinczy-mú-
zeum és park felügyelete czímén járó fi-
zetésem fejében Emődy László gondnok úr-
tól a folyó évi január hóra felvettem. —
Szikszóraljaujhely 1917 február hó 1én
Bögre Imre
kertész

A magánközlemények
folytatása:

1

Szelvény.

A feladó magánközleményei:

Az összeg:

1000 K — f

A feladó neve és lakása:

MAGYAR PÖLDHITELINTÉZET

A kagyarsadó-
mányos kiadó
ma nevében,
elismervényk
ére. /.

A felvevő postahivatal hely- és kelti bélyegzőjének lenyomata

2

Nyugta

4 korona azaz négykoronát, mely
összeget az üvegház meszelés és tapasztásá
ért felvettem

Sátoraljaujhely 1917 február hó 1

Bőgre Imre
kertész

attam
5 Kilo meszet
Egy koronáér
Weber József

1 Hb. kamienczcojto K 4·50
1 " [illegible] K 4·60

K 9·10

[illegible]
1916 nov. 5

Nyugta

116 koronáról, mely összeget az 1916 évben tüzi fa
várában Emődy László gondnok úrtól felvettem.

Látorakanjhely 1917 febr. 1

Bögre Imre
kertész

Nyugtaz

40 korona összeg Kezyven korondról,
mely összeget a szépkalmi Kazinczy-mu-
zeum és park felügyelete czímén járó
fizetésem fejében Emődy László gondnok
urtól a folyó évi február hóra felvettem-

Szászrolyásujfalu 1917 március hó 1 én

Bögre Imre
kertész

Nyugta

40 korona azaz Negyven koronáról, mely
összeget a széphalmi Kazinczy mauzoleum
és park felügyelete czímén járó fizetésem fejé-
ben Emődy László igazgató Urtól a folyó évi
márczius hóra felvettem. –

Sátoraljaújhely 1917 évi április hó 1

Bögre Imre
kertész

Nyugta

40 korona azaz Negyven koronáról
szóló összeget a szépható Kazinczy mu-
zeum és park felügyelete czímén járó fi-
zetésem fejében Emődy László gondnok Ur-
tól a folyó évi április hóra felvettem.

Sátoraljaújhely 1917 évi május hó 1én

Bögre Imre
kertész

Kimutatás

A szénhalmi Kazinczy kertben levő utak tisztí-
tásáról a kiadás

sor szám	Név	napszám	kor.	fill.
1	Lakatos Mari	1½	3	–
2	Szabó Juli	1	3	–
3	Szabó Erzsi	1	2	–
4	Mazurné	1	3	–
5	Füsti Józsefné	1½	4	50
6	Kocziák Erzsi	3	9	–
7	Fortunyák Jánosné	2	6	–
8	Valenszki Jánosné	3	9	–
9	Valenszki Zsuzsa	2	6	–
10	Susztrik Anna	1½	4	50
11	Sitkó Mari	1½	4	50
12	Pestovics Mari	1	3	–
13	Varga Anna	1	2	–
14	Emri Jánosné	½	1	50
	Összesen		60	00

Sátoraljaújhely 1917 május hó 20 án

Bogre Imre
kertész

Fenti összeget felvettem

Bogre Imre

Nyugta

40 korona azaz Negyven koronáról, mely összeget a szépkalmi Kazinczy mauzoleum és park felügyelete czímén járó fizetésem fejében Erdődy László gondnok Urtól a folyó évi május hóra felvettem. —

Sóstóvadjony hely 1917 június hó 1 én

Bágyre Imre
kertész

Nyugta

40 korona azaz Negyven koroná-
ról, mely összeget a széphalmi Kazin-
czy mauzuleum és park felügyelete czí-
mén járó fizetésem fejében Ernőcy
László igazgatónak utólag folyó évi junius
hóra felvettem

Sátoraljaújhely 1912 évi julius hó 1én

Bőgre Imre
kertész

Az 1883-ik évi VIII. törvénycikk értelmében a bélyegdíj közvetlenül fizettetik.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Kötvény sz. 1043514

1. Sanjhely ügynökség 397

19 évi hó Ér KORONA 39.49

Alulírott kötelez mag, hogy 1917 évi jul hó 12 napján ezen díjkötelezvény alapján az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnak

KORONA Harminckilenc 49

mint a társaság i főügynöksége által kiállított 1043514 számu kötvény után esedékes tüzbiztositási díjat ban, a társaság fent megnevezett főügynökségének pénztárába befizet

9
394.90

Szerződő neve: Emődy László

lakása: Széphalom

Emődy László

T. o. 37. sz. Díjkötelezvény. 460,000 drb. 1916. II/21.

Nyugta

40 Korona azaz Negyven Koro-
na mely összeget a szépházi Ka
zinczy mauzuleum és park felügyele
czimén járó fizetésemet Emődy László
gondnoktól a folyó évi július hóra
felvettem. -

Sátoraljaújhely 1917 augusztus 1én

Bégre Imre
Pénztáros

NAGY SÁNDOR
H. KÉMÉNYSEPRŐ MESTER
VELEJTE.

Elismervény

2 kor. 40 fillérről, mely összeget én alulirott az 1916 évi Január első napjától, 1916 évi December folyamán esedékes kéményseprési díjat Tek. M. Tudományos Akadémia pénztárából hiány nélkül felvettem.

Szeged-Alsóvárosban 1917 évi Május hóban.

Nagy Sándor
kéményseprő mester.

Zalán Nándor, Saujhely.

Nyugta.

40 Korona, azaz Negyven Koronáról
mely összegek a szépkalmi Karinczy-mauso-
leum és park folügyelete czimen jáko-fiche-
szen fojébeni Bartódy Lajos gazdatiszt kezéből
folyó évi augustus hóra felvettetem.

Sárkaraffjanejhely 1917. Szeptember hó 1.

Bogre Imre
Kertész

Nyugta

40 korona azaz Negyven korona, mely összeget a szépheimi Kaziniczy muuzeleum és gyorkfelügyelete czimén járó fizetésemet Emöly László gondnoktól f. évi szeptember hóra felvettem. —

Sátoraljaj hely 1917 október hó 1én

Bogye Imre
kertész

Nyugta

84 Korona, azaz Nyolcvon
négy Korona, mely összeget a
a széphalmi Kovácsy kertben
levő "vízlevezető" csatorna Kútisz-
tító-ási ért tisztelettel felvettem
Széphalom 1917 szeptember 30
Fortunyoáka Mihály
szépha Cmí lakos

Nyugta

40 Korona, azaz Negyven Koronáról,
mely összegből mind a Sóphalmi Kharitz
erzsébet mauzóleum és park felügyeletében
október hóra járó díjam fejében örömöd-
dászló gazdunk urbéli házamnál hiánu
nélkül felvettem, elismerem és nyugtatom.
Szikszaljavíjékén 1917 November hó 1-én.

Bögre Imre
kertész

Nyugtau

384 koronaa, azaz Háromszázhetvennégy koronáról szóló nyolcvanégy koronás, mely összeget a szépkalmi Kovácsy kert részére szállított négy szekér tűzifáért hogy felvettem elismerem. —

Szépkalom 1917 novemberhó

Mazur. József
szépkalmi lakos

Nyugta

40 korona azaz Negyven ko-
rona, mely összeget a szépházmi
mauzoleumés park felügyelete
czímén Emődy László gondnok
Urtól f. évi november hóra felvet-
tem.—

Sátoraljaújhely 1917 évi decemberi

Bögre Imre
kertész

Nyugta

40 korona azaz Negyven korona, mely összeget a szépházmi muzeum és park felügyelete czímén járó fizetésemet Emödy László gondnok Urtól f.e. mult év decemberhavára Nagy felvettem, elismerem

Sátoraljaujhely 1918 év januárhó i

Bogre Imre
kertész

Számadás

a szépkalmi Kazinczy-manzolanum 1917 évi bevételei és kiadásairól

Hó	Nap	Sorsz.	A tétel megnevezése.	Okmsz.	Bevétel Kor.	Bevétel fill.	Kiadás Kor.	Kiadás fill.	Megjegyzés.
			Múlt évi maradvány		74	99			
Január	16	1	Átalány	1.	1000.	—			
Febr.	1	2	A karteász januári fizetése	2			40.	—	
"	1.	3.	Mészelési és tapasztási a karteászhoz	3			4.	—	
"	1.	4.	Mész ehhez	4.			1.	—	
"	1.	5.	Kéményseprési és tűzi /: karteászhoz :/	5			9	10	
"	"	6	Tűzifa (az 1916 évre)	6			116.	—	az 1916 évi maradványból kimaradt.
Márcz	1	7.	A karteász februári fizetése	7			40.	—	
Apr	1	8	" " márczius "	8			40	—	
Május	1.	9.	" " április "	9			40.	—	
"	20	10.	Kéménytisztítás	10			60.	—	
Június	1	11.	A karteász májusi fizetése	11			40.	—	
Július	1	12	" " június "	12			40.	—	
"	12	13.	Tűzkárbiztosítás	13			69	49.	
Augusz.	1	14.	A karteász júliusi fizetése	14			40.	—	
"	"	15.	A kéményseprő díja	15			2	40.	
Szept	1	16	A karteász augusztusi fizetése	16			40	—	
Okt	1	17	" " szeptemberi "	17			40.	—	
"	"	18	Mcdonczcsinálás	18			84.	—	
Nov	1.	19.	A karteász októberi fizetése	19			40.	—	
"	1	20.	Az 1917-18 évi téli időszakra tűzifa	20			384.	—	A hadbavonultatottak kövezetében beállott változás.
Dec	1.	21	A karteász novemberi fizetése	21			40.	—	
"	31	22	" " decemberi "	22			40.	—	
"	"	23.	Bérkocsi- és postakölts.				150.	—	
			Összesen összes bevétel:		1074 K.	99 fill			Sátoraljaújhely 1918 Jan 1.
			" kiadás		1329 K.	99 fill			Erdődy Lajos gondnok
			Tehát fedezetlen:		255 K.	20 fill			

93. sz. a. hozzám áttett, a Woolianer = jutalomra vonatkozó kérelmi = erelői jelentéseket a mai napon áttettem.

Bpts. 1918. jan. 24.

93

1918

Nagyságos Asszonyom!

A pályázó ~~a~~ kérése és Nagyságod szíves levele értelmében ide csatolom megküldöm a Lord találóra I. II. (Olige: „A Mese") cz. pályamüvet, de ennek nem csak hibás példányát, hanem a javítottat is. Ebben az esztendőben március Ormódy Amelie (különben is csak) pályázat nem jár le s a pályázatok (urom

Lapásban már megjelent szépirodalmi müvek vannak (vek) részt. Kérem, szíveskedjék e rövidségéről ~~megbízni~~ a pályázók értesíteni.

Bpest. 1918. jan. 24.

Hz
Tisztelettel

Velics Antalné
özv.

írhóleg Ő Nagyságának

Bp.

94

1918

A Lord találra I. II. (2 példányban, 4 darab) cz. pályamüvet a mai napon átvettem.

Bpp. 1918. jan. 24.

Veress Antalné

94

1918

Elszámolás 1917-ről és költségvetés 1918-ra.

Nyelvtudományi bizottság.

Rendelkezésre volt 1917-ben 14,213·39 K.

1.	Nyelvtudományi Közlemények . . .	4194·50
2.	Nyelvtudomány	1808·90
3.	Új Nyelvemléktár	1000.—
4.	Vogul népköltési gyüjtemény . . .	600.—
5.	Osztják népköltési gyüjtemény . .	1000.—
6.	Szepesi német szótár	500.—
7.	Fogolytanulmányok	1500.—
2)	9. Előadó	800.—
1)	8. Budai barák levelei I.	2827.—
		14,230.40

Ezenfölül a Teriplen-alap kamataiból a Budai barák leveleire 1900 K, (a körök = magyar szótárra eddig adtak) továbbá a Rökk Szilárd alap kamataiból a Vogul gyüjtemény nyomdai számlájára 1000 K.

1918-ra rendes évi javadalom . .	11,000
A I. osztály 1917-i maradékából . .	2,000
Összesen	13,000 K

Ezt az összeget a bizottság a kövi tételekre kívánja fordítani: 1) Nyelvtudományi Közlemények. 2. Nyelvtudomány. 3. Új Nyelvemléktár. 4. Vogul népköltési gyüjtemény. 5. Magyarországi német nyelvjárások és Szepesi szótár. 6. Fogolytanulmányok. 7. Az előadó díja.

1918. jan. 22. Simonyi Zsigmond.

Ad 95
1918.

I. Első osztály.

Rendelkezésre állott 1917-ben 10325·34 K.

	Kiadás 1917-ben	Előirányzat 1918-ra
1. Értekezések	950·10	
2. Emlékbeszédek . . .	200·35	
3. Bírálók Díjazása . . .	480·—	
4. Kisebb nyomtatványok . . .	36·—	
Összesen	1666·45	
Maradék 1917-ről	8658·89	
1918. évi javadalom	6500·—	
Összesen . . .	K 15158·89	

Az osztály az 1918-ra előirányzott 15158·89 K-t a következő tételekre kívánja fordítani: a) értekezések, b) emlékbeszédek, c) pályaművek bírálóinak díjazása, d) a Nyelvtudományi Bizottság segélyezése, e) kisebb nyomtatványok.

Budapest, 1918. január 21.

Simonyi József
osztálytitkár.

Érk. 1918. jan. 24.

95

1918

Az I. osztály 1918. január 21. ülésének jegyzőkönyvéből.

9. Föloltvastatik az Irodalomtörténeti Bizottságnak következő javaslata: „Az Irodalomtörténeti Bizottság — válaszolva a t. Osztálynak 1914. május 14-én kelt átiratára — tisztelettel javasolja, 1) hogy az I. osztály írjon át a Szépművészeti Múzeum igazgatóságához: Zrínyi Miklós születésének háromszázados évfordulója alkalmával (1918. május 1.) rendezzen kiállítást a Zrínyi Miklósra vonatkozó metszeteiből, képeiből és kézirataiból; 2) hogy a M. Tud. Akadémia ezévi nagygyűlésén tartassa előadását Zrínyi a költőről. Előadónak a bizottság Négyessy László l. tagot kéri javaslatba. Javaslatunkat a t. Osztály legyen szíves az Elnökséghez továbbítani. Budapest, 1918. jan. 21."

Az osztály a javaslatot magáévá teszi és áttanjeszti az Elnökséghez.

A másolat hiteléül:

1918. jan. 23.

Zrínyi főtitkár
osztálytitkár

Érk. 1918. jan. 24.

96
1918

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

Van szerencsém tudatni, hogy az I. osztály f. hó 21-én tartott ülésében a Széchenyi-pályamunka bírálóbizottságába Ferenczi Károly r. tagot küldte ki.

Budapest, 1918. január 23.

Kiváló tisztelettel

Schmidt József
osztálytitkár.

Érk. 1918. január 24

97

1918

A Magyar Tudományos Akadémia Igazgató Tanácsának

1917. évi márczius 29-iki ülésén nyert megbizatásunkhoz képest, a jutalmakra vonatkozó két rendbeli indítványra van szerencsénk véleményünket jogi szempontból a következőkben előterjeszteni.

Az indítványok a következők:

1. Az Akadémia megujítja azt az ismételve hangoztatott óhaját, hogy ne legyen kénytelen továbbra is értéktelen pályaműveknek kiadni a jutalmat.

2. Megfontolandónak tartja az Akadémia, hogy a mostani viszonyok között is köteles-e az egyes pályázatoknál a jutalmakat továbbra is aranyakban kifizetni?

I. Az első indítvány kizárólag a gróf Teleki József által és a Kóczán Ferencz által tett alapítványokra vonatkozik.

A jutalmak odaítélése tekintetében mindakét alapítvány akként rendelkezik, hogy a jutalom a viszonylag legjobb műnek is mindig kiadandó; még pedig megosztatlanul.

A dicsőült alapítók szeme előtt alapítványaik létesítésénél nyilvánvalóan a hazai irodalom és a nemzeti színügy ápolása és gyarapítása lebegett, de ezen szempontokkal kapcsolatosan az akkori kedvezőtlen viszonyok között az írók serkentése és buzdítása is. Es ha az alapítványok keletkezési idejét tekintjük, 1854-ben, amikor a Teleki-alapítvány keletkezett, sőt még 1887-ben is, a Kóczán-alapítvány létesítésekor, az írók serkentése, buzdítása és anyagi gyámolítása valóban fontos tényezőként szerepelhettek a hazai irodalom és a nemzeti színügy emelése szempontjából.

Az alapítók eme szándékát tartva szem előtt, nem tételezhető fel, hogy ők az irodalmilag értéktelen és a színpadon való előadásra is a szokásos értelemben alkalmatlan pályamunkákat jutalmazni kivánták volna. Ily feltételezés mellett egy alapítványnak nem volna czélja és az a magyar színügynek egyáltalán nem szolgálna javára. Hogy egyébiránt az alapítók a teljesen értéktelen pályamunkát nem kivánták jutalomban részesíteni, az alapítványi levelek ama rendelkezéséből is következik, hogy a jutalmat a viszonylag legjobb műnek kell kiadni, ami kizárja azt, hogy a jutalom absolute rossz, minden becs nélkül való munkának is kiadassék.

Ehhez képest az alapítók valódi szándékának az a jogilag nemcsak megengedett, de követelt értelmezés felel meg, hogy a jutalom a minden irányban, tehát mind irodalmilag, mind szini előadás szempontjából értéktelen pályamunkának ki nem adható.

Magától érthető, hogy a ki nem adott jutalmak nem vonatnak el rendeltetésüktől, hanem jövőre is a Teleki-, ill. Koczán-alapítólevelekben meghatározott czélra fordíttatnak. értelmezés

II. Az a kérdés, vajjon az Akadémia a mostani viszonyok közt is köteles-e egyes pályázatoknál a jutalmat továbbra is aranyakban kifizetni, a m. kir. Ministeriumnak 9420/914. M. E. szám alatt kelt rendeletével, legalább egyidőre, már megoldást nyert.

100
1918

Ezen rendeletnek 2. §-a értelmében ugyanis a magyar szent korona országainak területén teljesitendő kereskedelmi ügyleten, váltón vagy más magánjogi czímen alapuló oly pénztartozásokat, amelyeknek fizetése arany forintban, körmöczi vagy császári aranyakban vagy külföldi arany értékben van kikötve, e rendelet hatályának ideje alatt névértékben. a koronaérték bármely törvényes fizetési eszközével lehet teljesiteni.

Ezen rendelettel kapcsolatban a m. kir. Pénzügyministerium a hivatalos lapban félévenkint közzétett hirdetménynyel állapitja meg azon összeget, amelylyel a megfelelő aranyérmék koronaértékben beváltatnak.

Az 1917. évi június 27-én megjelent legutóbbi hirdetménynyel egy arany forint értéke 2 korona 53 fillérben állapittatott meg.

Budapesten, 1917. deczember 20.

Bánszky János s. k.

Concha Győző s. k.

Plósz Sándor s. k.

Wlassics Gyula s. k.

1.

Károlyi György, Budapest.

19/II.0. sz.

Az Akadémia Archaeologiai Bizottsága
1917 dec. 22-én tartott ülésébe az elhúnyt segéd-
tagok / Baró Skalay Imre és Ravisics Jenő/ helyébe
új segédtagoknak megválasztására ajánlotta

Dr. Finály Gábor főgymnasiumi igazgató
(lakik: VI, Munkácsy u. 26) és

Lux Kálmán műépítész
(lakik: X. Szabóky utca 40)

urakat.

Budapest 1918 jan. 20.

Dr Kuzsinszky Bálint
bizottsági előadó

A II. osztály részéről áttétetik az
összes ülésbe.

Jegyzőkönyvileg
ovasóghitelesítés

Érk. 1918. január 26.

109

1918

17/II.o. tt.

Kiirt czikk

a M.Tud.Akadémia II.osztály 1918.január 19.-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

8. Osztálytitkár bemutatja a főtitkár átiratát, melyben az osztályt az összes ülés határozatából Villari Pasquale k.t. felett mondandó emlékbeszéd tárgyában intézkedésre hivja fel.

Emlékbeszéd tartására az osztály Berzeviczy Albert t. tagot kéri meg.

Fejérpataky

osztálytitkár.

A M. Tud. Akadémiának

Érk. 1918. jan. 26.

110

1918

16/II.o.tt.

Kiirt czikk

a M. Tud. Akadémia II. osztálya 1918. január 19.-én tartott zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

9. Osztálytitkár bejelenti, hogy Pilch Jenő honvédalezredes „A budai katonai törvényszék müködése 1795-től" cz. dolgozatának személyes felolvasására engedélyt kér.

Az osztály eziránt megkeresést intéz az összes üléshez.

Fejérpataky

osztálytitkár.

A M. Tud. Akadémiának

Érk. 1918. jan. 26.

III

1918

15/II.o. sz.

Kiirt czikk

a M. Tud. Akadémia II.osztálya 1918. január 19.-én tartott zárt ülésének jegyzőkönyvéből.

7. Osztálytitkár felolvassa Karácsonyi János r.t.beadványát, melyben a Forster-Scitovszky pályadijjal jutalmazandó „Szent Ferencz rend története Magyarországon 1711-ig" cz. munka elkészültének határidejét, mely 1917 decz. 31.-én lejárt, a rendkivüli viszonyokra való tekintettel 1919. szept. 30-ig meghosszabbittatni kéri.

Az osztály a kért halasztást megadja.

Fejérpataky László

osztálytitkár.

A M. Tud. Akadémiai Irodalmi Osztály

Érk. 1918. jan. 26.

112

1918

13/II. o. sz.

Kiirt czikk

a M. Tud. Akadémia II.osztálya 1918. január 19.-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

6. Osztálytitkár felolvassa a Hadtörténeti Bizottság 1917.decz.17.-én kelt beadványát, melyben 1915.évi határozata alapján kéri az osztályt, hogy a most folyó háború a hadtudomány fontosságát dokumentálván, katonai kiváló irók és szakférfiak beválasztha-tása czéljából emeltessék a II.osztály tagjainak száma 1 tiszteleti, 2 rendes és 2 levelező taggal.

A II.osztály, tekintve, hogy a Hadtörténeti Bizottság 1915-iki határozata óta a hadtudomány József cs.és kir. főherczeg ő Fenségének tiszteleti taggá történt választatásával az Akadémiában képviselve van; továbbá, hogy az osztály tagjai számának szaporitása nem biztosithatná azt, hogy titkos szavazás útján a megszaporitott tagsági helyek csakis a hadtudomány képviselőivel töltetnek be; végül mert meg van adva a lehetősége annak, hogy az üresedésben lévő helyekre a hadtudomány, különösen pedig a II.osztály körébe tartozó hadtörténelem kiváló képviselői választassanak meg, ~~a II. osztály~~ az alapszabály-módositással járó tagszám-változtatást, a mi a másik két osztály részéről is hasonló kivánságot vonna maga után , nem ajánlja.

Fejérpataky

osztálytitkár.

A Tek. Főtitkári Hivatalnak

Érk. 1918. jan. 26.

113

1918

18/II. o. sz.

A II. osztály és bizottságainak elszámolása az 1917. évről és Költségelőirányzata az 1918. évre

1. II. osztály (elszámolás és költségvetés)
2. Tört. Bizottság (évi jelentés, elszámolás és költségvetés)
3. Hadtörténelmi Bizottság (elszámolás és költségvetés)
4. Nemzetgazdasági Bizottság (elszámolás és költségvetés)
5. Archaeologiai Bizottság (~~még semmiről sincs~~ elszámolás és költségvetés).

Budapest, 1918. jan. 26.

Fejérpataky
osztálytitkár

Érk. 1918. jan. 26.

114

1918

II. Második osztály és bizottságai.

I. Második osztály

Rendelkezésre állott

Federet 1917-ben . . . . . 17.232.90 K.

~~1916-ban volt . . 20.125.-- K.~~

~~Kiadnak 1917-ben~~

	Kiadás 1917-ben	Előirányzat 1918 =
Értekezések	5910.72 K.	
Emlékbeszédek	2757.92 "	
Tört. Szemle kiadása	6497.71 "	
Athenaeum	2000.-- "	
Bírálati díjak	650.-- "	
Apró kiadások	172.-- "	
Összesen	~~17.978~~ .35 K.	
Hiány	745.45. "	

A II. osztály megkeresi az Igazgató Tanácsot, hogy korábbi igéretéhez képest e hiány fedezéséről gondoskodni szíveskedjék.

Az előirányzott segélyek: M.Jogászegylet könyvkiadó vállalata 1000 K., Jogi monographiák 2000 K., Philosophiai Irók tára 1000 K., fedözet hiánya miatt az 1917.évben nem voltak kiutalhatók.

Tekintettel arra, hogy az osztály dotatiojának a változott árviszonyokhoz mért felemelésére az 1918.év folyamán alig nyilik kilátás, az osztály megkeresi az Igazgató Tanácsot, hogy e segélyeket, valamint az Athenaeum kiadására megállapitott 5000 K. hozzájárulást és a Magyar Paedagogia 1200 kor.évi segélyét az 1918. évtől kezdve az összes Akadémia költségvetésébe illeszteni méltóztassék.

A II. osztály 1918. január 19.-én tartott zárt üléséből.

A T. Főtitkári Hivatalnak

Jegyzőkönyvi kivonat

osztálytitkár.

A II. osztály költségelőirányzata
az 1918. évre.

I. Fedezet.

1. Évi dotatio	22.000 K.
2. Rökk-Szilárd alap	1.000 "
Összesen	23.000 "

II. Felhasználási terv.

1. Értekezések
2., Emlékbeszédek
3., Tört. Szemle
4., Birálati dijak
5., Meghivók nyomása, apró kiadások.
6., Az 1917. év folyamán fedezet hiánya miatt ki nem utalt segélyek 4000 K. /u.m. M.Jogászegylet könyvkiadó váll. 1000 K., Jelesebb jogi Monographiák 2000 K., Philosophiai Irók tára 1000 K./

A II. osztály 1918. január hó 19.-én tartott zárt üléséből.

Jejérvo [illegible]

osztálytitkár

ad $\frac{114}{1918}$

MAGYAR TUD. AKADÉMIA
HADTÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA

68.
1917.

A Magyar Tudományos Akadémia
Hadtörténelmi Bizottságának
Költségvetése
1918 ra.

I. Bevétel.

1. Maradvány az 1917 évről. 7515 K. 04 f.
2. A Magy. Kir. Honvédelmi Miniszterium támogatása 9000.–
3. Az Akadémia gróf Festetich-féle alapítványából . . . 1200.–
4. A Magy. Kir. Honvédelmi Miniszterium előfizetése a Hadtörténelmi Közlemények 1270.–

Összesen: 18.985 K. 04 f.

II. Kiadás.

A Hadtörténelmi Bizottság ezen bevételi összegből, 1918 ra előirányzott 9540 Kor. kiadásai, kiadja a Hadtörténelmi Közlemények ezimű folyóirat, fedezi adminisztratív kiadásait s az évi bevételből fennmaradó 9445 Kor. 04 fillért, mint maradványt átvinni az 1919 évre.

Budapesten 1917 Dec. 19 én.

Szendrei János
elnök

Forstenzer
elnök

elnöki

MAGYAR TUD. AKADÉMIA
HADTÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA

67.
1917

A Magyar Tudományos Akadémia Hadtörténelmi Bizottságának Számadása 1917-ről.

I. Bevétel.

1.)	Maradvány 1916-ról		4883 K 47 f.
2.)	A Magy. Kir. Honvédelmi Minisztériumtól támogatásra		9000 K —
3.)	Hozzájárulások előfizetésra a Hadtörténelmi Közlemények nyolcadik		1140. —
4.)	Az Akadémia pótlólagos segélyéből		1200. —
		Összesen	16.523 K 47 f.

II. Kiadás.

1.)	Hadtört. Közl. nyomása	5312 K. 23 f.
2.)	Nyomdai munkálatok díjai	1875. 18.
3.)	Klisékért	181. 02.
4.)	Kisebb kiadványok, portók, szolgák díjai	690. —
5.)	Kisebb beszerzések	150. —
6.)	Előadói tiszteletdíj	800. —
		9008 K. 43 f.

1918-ra átvihető maradvány: 7515 K. 04 f.

Budapesten 1917 Dec. 19-én

Forster Gyula
elnök.

Szendrei János
előadó.

Ad 114
1918

7

~~Jelentés a Történelmi Bizottságnak működéséről~~

~~az 1917. évben.~~

4. A Történelmi Bizottság az 1917. évben üléseit a következő napokon tartotta meg: január 5, február 9, március 23, május 11, és október 5. Ez üléseken a bizottság már korábban megállapitott munkaprogrammjának megvalósitásával, az Akadémia által hozzá átutalt ügyek elintézésével valamint a történettudomány körébe vágó pályakérdések formulázásával foglalkozott. A bizottság munkaprogrammjának teljes megvalósitását az immár negyedik esztendejében dúló világháború az elmult évben sem engedte meg. A háború következtében a nyomdásziparban beállott technikai nehézségek a sajtó alatt lévő munkák megjelenését késleltették, a nyomdai áraknak hihetetlen megnövekedése pedig a kiadásra már régebben elfogadott munkák sajtó alá adásának elhalasztását tette szükségessé. Pedig a sajtókész munkák egész sora vár megjelenésre és azonkivül több munka is közel áll már befejezéséhez, melyeknek kiadását a bizottság már régebben elvben elhatározta.

A bizottság tagjainak sorában az elmult évben annyiban állott be változás, hogy dr. Szentpétery Imre, a bizottság segédtagja, miután az 1917. évi nagy gyülésen levelező taggá választatott a bizottság rendes tagjainak sorába lépett át.

A bizottsághoz áttett szakkérdések közül a Történelmi Bizottság mondott véleményt a Bük László, Lévay- és Vigyázó-alapitványból kiirandó pályakérdésekre nézve. Ezek közül a Bük László alapitványnak soron lévő 8. számú pályatételére a Rákóczi-felkelés történetére a bizottság egyenes megbizatást javasolt, Márki Sándor r. tagot hozva javaslatba. Ugyancsak egyenes megbizatás adását javasolta a bizottság a jövőben esedékes 9. számú utólsó pályatételre

Magyarország és Erdély történetére a szatmári békétől II. József trónra léptéig, Marczali Henrik levelező tagot hozva erre javaslatba. A bizottság mindkét irányu javaslata az Akadémia által el is fogadtatott.

A bizottság az elmult évben is foglalkozott a Temesmegyei monographia folytatásának kérdésével és ezirányban több szakférfiuval folytatott tárgyalást, azonban eredmény nélkül, minthogy a folytatásra felkért szakférfiuk előrehaladt koruk, és másoldalú elfoglaltságuk miatt a munkára nem vállalkoztak, általuk ajánlott fiatalabb szakerők pedig jelenleg a katonai szolgálat által vannak lekötve. Ilykép a bizottság a monographia folytatására megfelelő szakerőt az elmult évben sem tudott Temesvár városának és a megyének javaslatba hozni.

Az oklevélszövegek kiadásánál követendő irányelvekről szóló javaslatot a kiküldött bizottság megtárgyalva a javaslat szövege az elmult év végén a bizottság tagjainak tanulmányozás céljából megküldetett. A bizottság plenumában a javaslat 1918 elején fog tárgyalás alá kerülni.

A bizottság által az 1913. évben meginditott két nagyszabású vállalat, az Árpádkori királyi oklevelek repertoriuma és diplomatikai feldolgozása, valamint a Történelmi Bibliographia előmunkálatai az elmult évben sem szüneteltek. Az előbbi munkával megbizott dr. Szentpétery Imre bizottsági tag tovább folytatta munkálatait, melyek a háborús viszonyok miatt nem jártak a remélt eredménnyel, minthogy a vidéki levéltárak vagy egyáltalában nem hozzáférhetőek, vagy más körülmények gátolják a kutatást, úgy, hogy a vidéki levéltárak átbúvárlása sokszor leküzdhetetlen akádályokba ütközik. E nehézségek dacára a mult évi kutatások mégis örvendetes eredménynyel jártak. Feldolgozás alá kerültek a zágrábi levéltárak úgymint a horvát országos, a városi, a délszláv akadémiai és az érseki levéltár Arpádkori részei, természetesen kizárólag a királyi oklevelek

szempontjából, azonkivül a turopolyai nemes község és Varasd város levéltára. Befejezést nyert a Magyar Nemzeti Muzeumban letéteményezett családi levéltárak Árpádkori részének feldolgozása. E levéltárak közül harmincnál több tartalmaz Árpádkori oklevelet, eredetiben vagy átiratban. Minthogy a muzeumi levéltár törzsanyagának Árpádkori része már 1916-ban feldolgozást nyert, a törzsanyag többi részének feldolgozása az átiratok megállapitása miatt folyamatban van, a muzeumi levéltár anyagának feldolgozása nemsokára befejezést fog nyerni, mire a magyar királyi orsz. levéltárban megkezdett munkálatok folytatására fog a sor kerülni.

A királyi oklevelek diplomatikai feldolgozása IV. Béla uralkodásának közepéig haladt előre. E munkálatok eredményei részben a II. Endre pecsétjeiről, a topuszkói oklevelekről, és a Szent István okleveleiről szóló, az 1917. év folyamán megjelent, illetve bemutatott tanulmányok.

A Történelmi Bibliographia előmunkálatai az elmult esztendőben is tovább folytak. A hazai folyóiratok, hirlapok, és gyüjteményes munkák közül ujabb 227 kötet /: évfolyam :/ került feldolgozás alá. A munkálatok intenzivebb folytatását a fütés és világitás terén beállott nehézségek és korlátozások azonban meggátolták.

Csánki Dezső bizottsági elnök a háború miatt az 1917. évben is kénytelen volt elhalasztani a Hunyadiak kora érdekében évek óta rendszeresen végzett levéltári kutatásait. A bizottság másolat-gyüjteménye az elmult évben gyarapodást nem nyert, minthogy a háborús viszonyok következtében főleg a külföldi levéltárakban kutatások és másoltatási munkálatok nem voltak eszközölhetők.

A lipcsei egyetemmel kapcsolat Institut für Kultur- und Universalgeschichte a bizottságot kiadványainak megküldésére kérte fel. A bizottság ez irányban előterjesztést is tett az akadémiánál, mely a régebbi és ujabb kiadványokból tekintélyes számút küldött meg a nevezett intézeteknek, amely ennek segitségével a magyar történelem tanulmányozását is intenzivebben fogja üzhetni.

A bizottság az elmult évben is megszokott támogatásben részesitette a Történelmi Életrajzokat, a Magyar Történelmi Társulat kiadványát.

A bizottság gondozásában az 1917. év folyamán dacára a fentebb emlitett nyomda- technikai nehézségeknek a következő kiadványok láttak napvilágot:

1., Török Történetirók III. kötet, Szekfű Gyula szerkesztésében.

2., Károlyi Árpád: Magyar Országgyülési Emlékek XII. kötet.

3., Tóth Szabó Pál: A huszita uralom története Magyarországon.

Befejezéshez közel állanak a következő munkák:

1., Margalits Ede: Szerb Repertorium I. kötet, melyből jelenleg az index utólsó ivei vannak munkában.

2., Lukinich Imre: Az erdélyi fejedelemség területi változásai a török hódoltság korában, melyből hasonlókép az index utólsó része van munkában. E kiadvány a Feridun bey-féle alapitvány támogatásával lát napvilágot.

A Závodszky Levente szerkesztette Héderváry- oklevéltár II. kötete bevezetésének és név- és tárgymutatójának elkészitéséhez a szerkesztő az elmult évben hozzáfogván, ezek kéziratát 1918 folyamán fogja a bizottsághoz benyujtani.

A Szerb Repertorium II. kötetének kéziratát dr. Margalits Ede 1917 utólsó hónapjában benyujtotta. A kézirat jelenleg szakbirálat alatt áll.

Melich János bizottsági és Gombócz Zoltán levelező tag inditványt nyujtottak be, hogy Csánki Dezső Magyarország Történelmi Földrajza a Hunyadiak korában cimű művének eddig megjelent köteteihez egy névmutató készüljön. A bizottság az inditványt magáévá tette, és a névmutató elkészitésével Gombócz Miklós nyugalmazott főgimnáziumi igazgatót bizta meg, aki a megbizatásnak már

eleget is tett és a sajtókész kéziratot 1918 elején a bizottsághoz be is fogja nyujtani.

Kiadásra el vannak fogadva még 1916-ról:

1., Rákóczy László naplója Wallentinyi Dezső szerkesztésében.

2., Iványi Bélától a bártfai oklevéltár II. kötete.

A bizottságnak munkálatai és kiadványai céljaira 1917-ben rendelkezésére állt a rendes évi dotátióból 22096 korona és 29 fill. a miből a bizottság igénybe vett 20629 K. 48 fillért, úgy, hogy az 1918. év javára 1466 kor. 81 fillért visz át.

A Feridun bey- féle alapból a bizottságnak 1917-ben rendelkezésére állt 9348 kor. 08 fillér amely összeg a maga egészében kiutaltatott. Ez összegből nyert fedezést a Török Történetirók III. kötetének nyomdaszámlája, Szentkláray Jenő levelező tag Délmagyarország a török hódoltság korában cimű akadémiai értekezésének tiszteletdija és nyomdaszámlája, valamint Lukinich Imre sajtó alatt lévő munkája nyomdaköltségeinek egy része.

A Flór alap 1917. évi kamatai az 1918.évi kamatokkal együtt - az ügyrend 106. §-ának értelmében - valamely kisebb bizottsági kiadvány céljaira fognak 1918-ban fordittatni.

~~A Történelmi Bizottságnak 1918.évi január hó 14.-én tartott üléséből.~~

Érk. 1918. jan. 26.

715

1918

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Nagyságos

Csoma József úrnak,

a M. Tud. Akadémia tagjának

Hivatalból.

Portómentes.

Devecser

u. p. Forró-Encs.

Érk. 1918. jan. 28.

117

1918

FRAU HOFRAT MARIE JIREČEK
GEB. BESSER

Dankt sonnigst für die
gütige Teilnahme

Borovszky Samuah 1912 ápr-ban beáelőtt halálakor 4000 K fizetése volt (32 évi szolgálata után).
Az 1912 évi LIV. évi tc (a nyugdíjtörvény) szerint az állami tanár özvegye (889) az új nyugdíjtörvény értelmében kiszámolt el, de ha a férje a régi nyugdíj alapján több nyugdíjat illette meg, akkor az özvegynek a különbözetet kiszámolták (közig. bírósági 5177/1913 sz. ítélete. Dublein Könyvében az 5385 sz. határozata után)

1.) Ezek szerint Borovszky, ha halála előtt nyugdíjba megy, 4000 K nyugdíjat kapott volna, s mivel az új nyugdíjtörvény szerint (4000) az özvegyi nyugdíj a férj nyugdíjának a fele, tehát özvegyét 2000 K nyugdíj illeti meg.

2. A özvegyek a 2650/1917 M.E. r. értelmében 1917 re egyszeri segélyt kapnak, még pedig a fenti kategóriába tartozó özvegyek (kiknek nyugdíja 1400 - 2000 K közt van) 240 Kt. (két részletben kapták, a másodikat októberben).

~~Tehát csak 240 korona?~~

~~Talán csak az új Tanácsnak?~~

érk. 1918. jan. 28.

118

1918

DUGONICS-NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETE
ÉS HIRLAPKIADÓ VÁLLALATA

SZEGED ÉS VIDÉKE
POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő BALASSA ARMIN dr.
Felelős szerkesztő FRANK JÓZSEF

Szeged, 191 8. január hó 22.

Tekintetes

Magy. Tudományos Akadémia Könyvtári Hivatalának

Budapest

76/1918. sz.

Folyóhó 19-én kelt b. levelük valamint a küldött nyomtatvány mintakönyvben értesítjük, hogy személyzeti hiányunk miatt a kérdéses munka elvégzésére ez idő szerint legnagyobb ajánlatunkra nem vállalkozhatunk.

Teljes tisztelettel

DUGONICS NYOMDA
Részvény-Társaság
pp. Jonák

érk. 1918. jan. 28.

120

1918

Tekintetes Akadémiai Igazgató Tanács!

Alulírott mély tisztelettel bátorkodom elejbe terjeszteni azt a kérésemet, hogy az akadémiai költségvetésben a f. évre és gondoskodni méltóztassék a Keleti Szemle segélyéről az az összeg felvételével, melyet e czélra az utóbbi években megállapítani kegyeskedett. A folyóirat XVIII. évfolyama, mely több hazai íróén kívül W. Barg, Karl Brockelmann és A. von Le Coq külföldi tudósokkal is becses közleményeit nyujtja, most van sajtó alatt.

Alázatos szolgája

Budapesten, 1918 január 27-ikén

Munkácsi Bernát

a Keleti Szemle szerkesztője és kiadója,

a M. Tud. Akadémia r. tagja.

Érk.-1918. jan. 28.

121

1918

DR. CSÁNYI GUSZTÁV
— ÜGYVÉD —
BUDAPEST,
VIII., MUZEUM-KÖRUT 10.
TELEFON JÓZSEF 4—21.

Budapest, 1918 Januar 27

Méltóságos

DR. HEINRICH GUSZTÁV

magyar tud. akadémiai Főtitkár Urnak

Budapest

Méltóságos Uram !

Néh. DR. ORTVAY TIVADAR akadémiai tag örökösei megbizásából a következő alázatos kéréssel bátorkodom Méltóságod elé járulni:

Az örökösök előadása szerint az Akadémia elhunyt tagjai örököseinek a temetkezéshez temetkezési járulék alakjában segélyt nyujt a szokásos ,vagy általa meghatározandó összeg erejéig.

Ezenkivül az örökösök azt is közölték velem, hogy néh. Dr. Ortvay Tivadart, illetve az ő jogán az örököst,szerzői tiszteletdij illetné .

Nagyon kérem Méltóságodat velem irásban, vagy egy tetszés szerinti időre Méltóságod által meghatározandó kihallgatáson közölni, hogy ezek az igények jogosak, illetve teljesithetők-e?

Igenlő esetben az örökösök jogosultságát és az én megbizásomat igazolni fogom .

Méltóságodnak

alázatos szolgája

Csányi Gusztáv

Érk. 1918. jan. 28.

122

1918

MEGHIVÓ

AZ ORSZ. MAGY. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
ÁLTAL A HOLLÓ BARNABÁS, MADARÁSZ VICTOR
ÉS ZEMPLÉNYI TIVADAR MŰVÉSZI HAGYATÉ-
KÁBÓL ÉS PATAKY LÁSZLÓ NÉHÁNY MŰVÉBŐL
A VÁROSLIGETI SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN
RENDEZETT

CSOPORTOS KIÁLLITÁS

ÜNNEPÉLYES BEMUTATÁSÁRA. A KIÁLLITÁST
A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER
ÚR KÉPVISELŐJE 1918. ÉVI FEBRUÁR HÓ 2-ÁN,
SZOMBATON DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR NYITJA MEG

BÁRÓ KOHNER ADOLF
igazgató.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA,
elnök.

JENDRÁSSIK JENŐ, KALLÓS EDE, VÁGÓ JÓZSEF,
művészeti előadók.

A kiállítás e napon d. e. 9-től fél 2-ig van nyitva, s e meghivó három látogatónak belépőjegyül szolgál és a belépésnél átadandó.

HORNYÁNSZKY VIKTOR, BUDAPEST. 67772

érk. 1918. jan. 29.

124

1918

Budapest, 1918. jan. 29.

125
1918

Kedves Barátom!

Az Akadémia elnökségének megbízásából a "közelleső" ügyben fordulok hozzád ez sürgős kérdéssel, esetleg kéréssel.

Talán emlékszel, hogy az Akadémia szegény Thallóczyt bízta meg a Thaly Kálmán fölött tartandó emlékbeszéddel. Thallóczy örömmel vállalkozott erre és nagyban hozzá fogott a szükséges anyag összegyűjtéséhez, sőt a dolgozat elejét is (el is) végét már kezdte megírni. Váratlan halála folytán nem tudta elkészíteni az emlékbeszédet, melynek megírására most téged kérünk fel. Te jól ismerted Thalyt, kitűnően is ismered irodalmi munkásságát és ez arravalott író vagy, hogy a Thalló= czytól maradt nagy anyag felhasználásával folyó évi május elejéig könnyedén el tudnád készülni. Meggyőződésem, hogy az emlékbeszédnek, mely valószínűleg ugyis nagyon terjedelmes lesz, nem kell májusra teljesen készen lennie, hanem csak annyinak, a mennyi a nagygyűlésen 25–35 perc alatt felolvasható. Nem kell külön hangsúlyoznom, hogy ezen kérésünk teljesítésével rendkívül lekötelezed az Aka= démiát.

Illendőbbi szíves válaszodat kérve igaz barátsággal

és szíves üdvözlettel vagyok őszinte híved

Méltóságos Márki Sándor r. tag úrnak
Kolozsvár

főtitkár

125

1918

Budapest, 1918. január 29.

125

1918.

K e d v e s B a r á t o m !

Az Akadémia elnökségének megbizásából a következő ügyben fordulok hozzád egy sürgős kérdéssel, esetleg kéréssel.

Talán emlékszel, hogy az Akadémia szegény Thallóczyt kiszemelte meg a Thaly Kálmán fölött tartandó emlékbeszéddel. Thallóczy örömmel vállalkozott erre és nyomban hozzá is fogott a szükséges anyag összegyüjtéséhez, sőt a dolgozat elejét és végét már el is kezdte megirni. Váratlan halála folytán nem tudta elkészíteni az emlékbeszédet, melynek megirására most téged kérünk föl. Te jól ismerted Thallóczyt, bizonyosan ismered irodalmi munkásságát és oly gyakorlott iró vagy, hogy a Thallóczytól maradt nyers anyag felhasználásával folyó évi május elejéig könnyen el tudnál készülni. Megjegyzem, hogy az emlékbeszédnek, mely valószinüleg ugyis nagyon terjedelmes lesz, nem kell majdnem teljesen késznek lennie, hanem csak annyinak, a mennyi a nagygyülésen 25-35 percz alatt fölolvasható. Nem kell külön hangsulyoznom, hogy ezen kérésünk teljesitésével rendkivül lekötelezed az Akadémiát.

Mielőbbi szives válaszodat kérve igaz barátsággal a szives üdvözlettel vagyok

őszinte híved

főtitkár.

Méltóságos

Márki Sándor r.tag urnak

Kolozsvár

125

1918

A M. Tud. Akadémia
tettes Történeti Hivatalának.

Batthyány Kázmér, nyugalmazott a

<u>müncheni Hof- und Staatsbibliothek</u>

főnöke rövid idei tartózkodása közben a következőt:

„Photographia der pseudo-aristotelischen arabischen Handschrift über Buchstabenmystik (Geschenk des Dr. R. Eisler)."

Kitűnő tisztelettel

Soldner Ignácz
v. tag.

Közzétesz mára nyugtatót,
ang Fogják Kálteni.

129

1918

130/1918 sz. a. a póllólag érvényes tanfelügyelői jelentéseknek az 1917-ik évi minősítési táblázatok átvétele.

BM. 1918. jan. 30.

Alkotmányos Ház

130

1918

4997/1918.sz.

VII/d.

A néhai idősb. br. Wodiáner Albert alapitvány tárgyában 1900.évi május hó 11.-én 240.sz.a.kelt nagybecsü átiratában foglaltakhoz képest kibocsátott körrendelet alapján utólag beérkezett kir. tanfelügyelői jelentéseket csatolmányaikkal,valamint az 1917. évi minősitési táblázattal együtt, van szerencsém a magyar Tudományos Akadémiának, az 1917. évi december hó 14.-én 193483/1917.VII/d. szám alatt kelt átiratomra való hivatkozással, pótlólag tisztelettel megküldeni.

Budapest,1918.január hó 28.-án.

A miniszter rendeletéből:

Wolff.

miniszteri tanácsos.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

01.

Érk. 1918. jan. 30.

130
1918

A csatolt tanfelügyelői jelentéssel az 1917. évi minősítési táblázattal kiadatik Mocsonyi Géza ig. tanítónak.

Budapest, 1918. január 30.

Főigazgató

40=

131
1918

Méltóságos Szerzetes Úr!

A M. Tud. Akadémia már 1914.=ben elhatározta, hogy Zrínyi Miklós, a „Költő" és hadvezér születésének háromszázados évfordulóját méltóképen megünnepli. ~~Az ügyben levelezte, hogy 1920.=ban, a mikor~~ Az ünnepségeket 1920.=ra tervezte, mert az eddigi irodalom= történeti kutatások szerint Zrínyi 1620.=ban született. Az újabb kutatások azonban kideritették, hogy születésének pontos dátuma 1618. május. 1. Igy az 1920.=ra tervezett ünnepségek az Akadémia ez évben (őszén) fogja megtartani, a nagy évfordulló alkalmából Zrínyi emlékezetének diszközgyülést szentelvén.

A f. hó 28.=án tartott összes ülés határozatából mély tisztelettel előterjesztem Méltóságodhoz, hogy a vezetése alatt ~~most azzal a kéréssel fordulok Méltóságodhoz~~, hogy (a) Szépmüvészeti Muzeum szintén járuljon hozzá az ünneplés= hez. Az Akadémia ugy javasolja, hogy a Szépmüvészeti Muzeum rendezzen kiállitást a Zrínyi Miklóst ábrázoló vagy reá vonatkozó képekből, metszetekből és kéziratokból, melyek hazánkban föllelhetők, hogy a nagyközönség e kiállitásból a képzőmüvészeti (ir) ujjáu(j)ranyerjen képek a hallhatatlan emlékezetü nagy férfiuról.

Bpp. 1918. január 30.

Kiváló tisztelettel

~~A~~ Méltóságos
Dr. Petrovich Elek Urnak
a Szépmüvészeti Muzeum igazgatójának
Budapest

Főtitkár.

131

1918

131
1918.

Méltóságos Igazgató Ur!

A M.Tud.Akadémia már 1914-ben elhatározta, hogy Zrinyi Miklós, a költő és hadvezér születésének háromszázados évfordulóját méltóképen megünnepli. Az ünnepségeket 1920-ra tervezte, mert az eddigi történeti kutatások szerint Zrinyi 1620-ban született. Az ujabb kutatások azonban kideritették, hogy születésének pontos dátuma 1618.május 1. Igy az 1920-ra tervezett ünnepségeket az Akadémia ez év őszén fogja megtartani, a nagy évforduló alkalmából Zrinyi emlékezetének diszközgyülést szentelvén.

A f.hó 28-án tartott összes ülés határozatából mély tisztelettel fölkérem Méltóságodat, hogy a vezetése alatt álló Szépmüvészeti Muzeum szintén járuljon hozzá az ünneplőshez. Az Akadémia azt javasolja, hogy a Szépmüvészeti Muzeum rendezzen kiállitást a Zrinyi Miklóst ábrázoló vagy reá vonatkozó képekből, metszetekből és kéziratokból, melyek hazánkban föltalálhatók, hogy a nagyközönség e kiállitásból a képzőmüvészet utján is nyerjen képet a halhatatlan emlékezetü nagy férfiuról.

Budapest, 1918. január 30.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Méltóságos

Dr. P e t r o v i c h E l e k urnak,

a Szépmüvészeti Muzeum igazgatójának

B u d a p e s t e n

131

1918

40

134
1918

Méltóságos Asszonyom!

A M. Tud. Akadémia f. hó 28.-án tartott összes ülésében Szily Kálmán főkönyvtárnok ur be-jelentette, hogy Méltóságod az Akadémiának adó-dékozta néhai Kitüno férjének páratlan értékü ~~dolgozatai~~ dallamgyüjteményét, a melyet ugy földolgozásá-nál, mint tanulmányozásánál fogva fölülmúl minden ~~hasonló~~ ~~ilyen~~ hasonló ~~gyüjtemények~~ gyüjtemények vállalnak.

Az összes ülés kedves kötelességemmé tette, hogy Méltóságodnak e nagyértékü ajándékával az Akadémia hálás köszönetét tolmácsoljam, a minek a legnagyobb örömmel teszek eleget. Igaz hálájukat azonban csak azok tudják majd leirni, a kiknek kutatásaikban e szépen rendezett gyüjtemény megkönnyitette (elősegítette) s a kik a magyar zenetudomány nehéz kérdé-seiben a megoldáshoz segitett.

Fogadja Méltóságod kitüno tiszteletem kijelentését.

Budapest, 1918. jan. 31.

elnök

Kiadható
2/II.

Méltóságos Hajós József ur részére

Budapest

134

1918

134
1918

M é l t ó s á g o s A s s z o n y o m !

A Magyar Tudományos Akadémia f.hó 28-án tartott összes ülésében Szily Kálmán főkönyvtárnok ur bejelentette, hogy Méltóságod az Akadémiának ajándékozta néhai kitünő férjének páratlan értékü dallamgyüjteményét, a mely ugy földolgozásánál, mint terjedelménél fogva fölülmul minden hasonló vállalkozást.

Az összes ülés kedves kötelességemmé tette, hogy Méltóságodnak e nagyértékü ajándékért az Akadémia hálás köszönetét tolmácsoljam, a minek a legnagyobb örömmel teszek eleget. Igaz hálájukat azonban csak azok tudják majd leróni, a kiknek kutatásait e szépen rendezett gyüjtemény megkönnyitette s a kiket a magyar zenetudomány nehéz kérdéseiben megoldáshoz segitett.

Fogadja Méltóságod kitünő tiszteletem kijelentését.

Budapesten, 1918. január hó 31-én.

e l n ö k .

Méltóságos

H a j ó s J ó z s e f n é urhölgynek

B u d a p e s t

134

1918

A BUDAPESTI VI. KER. ÁLL. FŐGIMNÁZIUM IGAZGATÓJA

Budapest, 1918 febr. 8.

VI. Munkácsy-u. 26. „4—61“

Méltóságos Uram!

Hálás köszönettel vettem Méltóságod szives értesitését arról, hogy a M. Tud. Akadémia az Archaeologiai Bizottság segédtagjává megválasztott.

A magam részéről igyekezni fogok, hogy az e minőségemben rám háruló feladatnak megfeleljek.

Tisztelettel kérem egyuttal Méltóságodat, kegyeskedjék az Ügyrend egy példányát megküldetni, hogy az értesitésben idézett §-t megismerhessem.

Maradtam Méltóságodnak

lekötelezett hive

Finály Gábor

1036

1918

Dr LUX KÁLMÁN
OKL. ÉPITÉSZ
BUDAPEST, X. SZABÓKY U. 40.
TELEFON JÓZSEF 40-93.

Méltóságos Uram!

Méltóságod 137/1918 számú nagybecsű értesítése arról örömmel tudomásul vettem és a nagy kitüntetés, mely bizalmával tisztelt el. Boldog volnék, ha az Archaeologiai Bizottság oldalsóhajón levő feladatai megoldásában ismét tehetségemhez képest részt vehetnék.

Maradtam Méltóságod

tisztelő szolgája

Lux Kálmán

Budapest 1918 febr. 1.

ad 137
1918

II. Az 1918.évi költség-előirányzat.

BEVÉTEL

Maradék az 1917.évről . . . . . 1.004.91 K

Az Osztálynak az 1918.évre megszavazott átalánya
16.500.-- "

Bevételek tervezett összege . . . . . 17.504.91 K

KIADÁS

1. Math. és Természettudományi Értesitő . . . . 9.000.-- K
2. Emlékbeszédek, apró kiadások . . . . . 500.-- "
3. Math. és Physikai Társulat segélye . . . . . 1.000.-- "
4. Orvosi Hetilap segélye . . . . . 1.200.-- "
5. Nemzetközi bibliographia . . . . . 1.000.-- "
6. Euler opera omnia . . . . . 960.-- "
7. Zelovich lánczhid története . . . . . 600.-- "
8. Kőnig Dénes: Analysis situs /I.részlet/ . . . 1.000.-- "
9. Bartucz Lajos anthrop.vizsg.föltétel . . . . 1.000.-- "
10. P.Hell Miksa iratai kiadása . . . . . 1.000.-- "
11. Tud.vizsgálatokra, előre nem látható kiadásokra, segélyekre . . . . . 544.91 "

Tervezett kiadások összege: . . . . . 17.504.91 K

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA III. OSZTÁLYA
1917. évi zárszámadása és
1918. évi költségelőirányzata.

I. Az 1917. évi zárószámadás és az 1917. évi bevételek és kiadások tételenként való kimutatása.

BEVÉTEL		KIADÁS	
Maradék az 1916. évről	2.407.92 K	Az előirányzat szerinti tételek valódi kiadásai.	21.803.01 K
Az Osztály 1917. évi rendes átalánya	20.000.—"		
A Vályi-féle alapitvány kamai az 1917. évre	400.— "	Maradék az 1918. évre	1.004.91 K
Összes bevétel	22.807.92 K		

— — ... — —

Az 1917. évi kiadások tételenkénti áttekintése.

	ELŐIRÁNYZAT	KIADÁS
1. Mathematikai és Természettudományi Értesitő	14.000.—K	17.353.54 K
2. Emlékbeszédek, apró kiadások	500.—"	739.47 "
3. Mathematikai és Physikai Társulat 1917. segélye	1.000.—"	1.000.— "
4. Orvosi Hetilap segélye 1917. évre	1.200.—"	1.200.— "
5. Nemzetközi bibliographia 1917. évi járulék	1.000.—"	----
6. Euler opera omnia: 1917. évi kiadványok beszerz.	960.—"	----
7. Ónodi Adolf l.t. fejanatomiai vizsgálatok segélye, II-ik részlet	1.000.—"	1.000.— "
8. Zelovich Kornél: A budapesti lánczhid története I. részlet	1.500.—"	----
9. Tudományos vizsgálatokra, segélyekre, előre nem látható kiadásokra /vegyes kiadásokra/	1.647.92"	460.— "
Összesen	22.807.92K	21.803.01 K

ad 132

1918

Pót-ív

a Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya 1918. évi költség-előirányzatához.

Minthogy az Elnökök a Titkárok bizottsága 1918 évi március hó 14-én tartott ülésén beterjesztett költség-javaslat szerint az Akadémia az 1918. évre szóló, a III. oszt. tálynak (a bizottsága nélkül) 20.400 K. átalányt bocsátott rendelkezésére, míg az Osztály, 1918 évi január hó 28-án megállapított költségvetési-tervezete szerint, - tekintettel az Akadémiának akkor súlyosnak mondott pénzügyi viszonyaira - csak 16.500 K.-át véltkerhette: az Osztály 1918 évi március hó 18-án tartott zárt ülésén elhatározta, hogy ezt az átalány-összeget örömmel fogadva, ebből 1000 K.-át Lenhossék Mihály r. tag: Anthropologiai vizsgálatok czéljaira szóló "Kézi-jegyzékek" befejezésére kívánja fordítani; 400 K.-át az előre nem látott kiadások és 2500 koronát az Osztály Értesítője költségei fedezésére rendelvén.

Ezek szerint az 1918 évi átalány 20.400

Kiadás	
a változatlanul megmaradtakat nem említve.	
1. Math.-és Term. Értesítő"	17.500 K —
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
8a Lenhossék anthr. vizsg. czélj. ea.	1.000 K —
9.	
10.	644 K 91 f.
11.	
11. Ima. [illegible]	5 [illegible]
való kiadásokra, segélyekre	
Tervezett kiadások összege:	17.504 K. 91 f.

Bevételek összege	21.404-91
Kiadások összege	21.404-91

Budapesten, 1918. III. 18.

Fröhlich Izidor r. tag,
osztálytitkár.

Igy elfogadta a III. Osztály 1918. I 28-iki zárt ülésén.

A Magyar Tudományos Akadémia III. Osztálya 1917. évi zárószámadása és 1918. évi költség-

2 másolat előirányzata.

I.) Az 1917. évi zárószámadás és az 1917. évi bevételek és kiadásoke tételenként való kimutatása.

Bevétel.		Kiadás.	
Maradék az 1916. évről	2407 K 92 f.	Az előirányzat szerinti tételek	
Az Osztály 1917. évi rendes átalánya ..	20,000 K — f.	valódi kiadásai:	21803 K 01 f.
Az Osztály Wolf-féle alapítvány kamatai az 1917. évre }	400 K. — f.	Maradék az 1918. évre ...	1,004 K. 91 f.
összes bevétel	22,807 K. 92 f.		

Az 1917. évi kiadások tételenkénti áttekintése.

	Előirányzat.	Kiadás
1. Mathematikai és Természettudományi Értesítő:	14,000 K. — f.	14,353. K. 54 f.
2. Emlékbeszédek, apróbb kiadások	500 K. — f.	789 K. 47 f.
3. Mathematikai és Physikai Társulat 1917. évi segélye	1,000 K. — f.	1,000 K. — f.
4. Orvosi Hetilap segélye 1917. évre	1,200 K. — f.	1,200 K. — f.
5. Nemzetközi bibliographia: 1917. évi járulék	1,000 K. — f.	— K. — f.
6. Euler opera omnia: 1917. évi kiadványok beszerzésére	960 K. — f.	— K. — f.
7. Önodi Adolf † t. fejanatomiai vizsgálatok segélye, I. részlet	1,000 K. — f.	1,000 K. — f.
8. Zelovich Kornel: Abundantiatételek története. I. részlet	1500 K. — f.	0 K. — f.
9. Tudományos vizsgálatokra, segélyekre, előre nem látható kiadásokra (egyes kiadásokra)	1,647 K. 92 f.	460. K. — f.
összesen:	22,807 K. 92 f.	21,803 K. 01 f.

II.) Az 1918. évi költség-előirányzat.

Bevétel		Kiadás	
Maradék az 1917. évről	1004 K. 91 f.	1. Math. és Term. tt. Értesítő ...	9,000 K. — f.
Az Osztálynak az 1918. évre		2. Emlékbeszédek, apróbb kiadások	500 K — f
megszavazandó átalánya ...	16500 K — f.	3. Math. és Phys. Társulat segélye ..	1,000 K. — f.
bevételek tervezett összege ..	17504 K. 91 f.	4. Orvosi Hetilap segélye	1,200 K. — f.
		5. Nemzetközi bibliographia	960 K. — f.
		6. Euler opera omnia	600 K — f
		7. Zelovich Kornél története ...	1000 K. — f.
		8. König Dénes: Analysis Situs I. rész.	1000 K. — f.
		9. Bartucz Lajos anthrop. vizsg. költségei	1000 K — f
		10. P. Hell Miksa iratai kiadása ...	1000 K — f
		11. Tud. vizsgálatokra, előre nem lát. való kiadásokra, segélyekre. }	244 K 91 f
		Tervezett kiadások összege:	17504 K. 91 f

Ezt elfogadta a III. Osztály 1918. I 28. iki ülésén.

A Magyar Tudományos Akadémia III. Osztálya 1917. évi zárószámadása és 1918. évi költség-
2 másolatok előirányzata.

I.) Az 1917. évi zárószámadás és az 1917. évi bevételek és kiadásaik tételenként való kimutatása.

Bevétel.		Kiadás.	
Maradék az 1916. évről	2407 K 92 f.	Az előirányzat szerinti tételek	
Az Osztály 1917. évi rendes alaptőkéje	20,000 K — f.	valódi kiadásai:	21,803 K 01 f.
A Bölyi-féle alapítvány kamatai az 1917. évre	400 K — f.	Maradék az 1918. évre	1,004 K 91 f.
Összes bevétel	22,807 K 92 f.		

Az 1917. évi kiadások tételenkénti áttekintése.

	Előirányzat.	Kiadás
1. Mathematikai és Természettudományi Értesítő	14,000 K — f.	14,353 K 54 f.
2. Emlékbeszédek, apróbb kiadások	500 K — f.	789 K 47 f.
3. Mathematikai és Physikai Társulat 1917. évi segélye	1,000 K — f.	1,000 K — f.
4. Orosi Kotlán segélye 1917. évre	1,200 K — f.	1,200 K — f.
5. Nemzetközi bibliographia: 1917. évi járulék	1,000 K — f.	~~0~~ K — f.
6. Euler opera omnia: 1917. évi kiadványok beszerzésére	960 K — f.	~~0~~ K — f.
7. Onodi Adolf † t. fő anatomiai vizsgálatok segélye, I. ik részlet	1,000 K — f.	1,000 K — f.
8. Zelovich Kornel: Abstract-algebrai lánczhíd története I. részlet	1500 K — f.	0 K — f.
9. Tudományos vizsgálatokra, segélyekre, előre nem látható kiadásokra (egyes kiadásokra)	1,647 K 92 f.	460 K — f.
Összesen:	22,807 K 92 f.	21,803 K 01 f.

II.) Az 1918. évi költség-előirányzat.

Bevétel		Kiadás	
Maradék az 1917. évről	1004 K 91 f.	1. Math. és Termtt. Értesítő	9,000 K — f.
Az Osztálynak az 1918. évre megszavazandó alaptőkéje	16500 K — f.	2. Emlékbeszédek, apróbb kiadások	500 K — f.
Bevételek tervezett összege	17504 K 91 f.	3. Math. és Phys. Társulat segélye	1,000 K — f.
		4. Orosi Kotlán segélye	1,200 K — f.
		5. Nemzetközi bibliographia	1,000 K — f.
		6. Euler opera omnia	960 K — f.
		7. Zelovich lánczhíd története	600 K — f.
		8. König Dénes: Analysis Situs I. részl.	1000 K — f.
		9. Bartucz Lajos anthrop. vizsg. fölvétel.	1000 K — f.
		10. P. Hell Miksa iratai kiadása	1000 K — f.
		11. Tud. vizsgálatokra, előre nem látható kiadásokra, segélyekre	244 K 91 f.
		Tervezett kiadások összege:	17504 K 91 f.

Igazolja a III. Osztály 1918 I 28-iki ülésén.

érk. 1918. jan. 31.

138

1918

négy éven át segélyben részesitett, nem sikerült katonai nevelő intézetbe felvétetni, hogy ezentul is segélyben részesitse. Mellékli a Torda-Aranyos megyei Harasztosi elemi népiskola igazgatója bizonyitványát, mely szerint fia ez iskola ötödik osztályát jó előmenetellel járja.

Többek hozzászólásával az Osztály egyhanguan elhatározza, hogy mint az elmult két évben, ugy az 1918.évben is 400 /négyszáz/ korona segélyt juttat a családnak.

7/ Csorba György, a miskolczi ref.főgimnázium igazgatója beküldötte 129 irott félivre terjedő kéziratát: "A binär algebrai alak covariansainak reducibilis alaprendszere" czimén, előterjesztés illetőleg kiadás végett.

Az Osztály Rados Gusztáv rendes tagot kéri fel a véleményezésre.

8/ Kopetsny József, a gazdák biztositó szövetkezetének mathematikusa, Budapest,Üllői-ut 1. egy három és egy négy lapos kéziratot küldött be elbirálás végett:"Fermat nagy tétole bizonyitásához".

Rados Gusztáv r.t.hozzászólása után az Osztály egyhangulag elhatározza, hogy a kéziratokat szerzőjüknek visszaszármaztatja azzal, hogy az Akadémia nem foglalkozik ily tárgyu kéziratok elbirálásával, hanem ajánlja a szerzőnek, hogy ez ügyben

Tallár - Bundásche:

az Attély Bekesmás

Levay - benállsága Sigmond

Elekhelyett: Schafarzik.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA III.OSZTÁLYA

1918.évi január hó 28-án tartott zárt

ülésén felvett jegyzőkönyv.

Idb. Entz Géza r.t.,osztályelnök elnöklete alatt jelen vannak: báró Eötvös Loránt, Farkas Gyula, Horváth Géza,Ilosvay Lajos másodelnök, Koch Antal, Kövesligethy Radó, Krenner József, Rados Gusztáv, Schafarzik Ferencz, Szily Kálmán r.t. Ifj. Entz Géza. Fejér Lipót, báró Harkányi Béla, Hatyra Ferencz, Kertész Kálmán, Mauritz Béla, Pálfy Móricz, Preisz Hugó, Rejtő Sándor, Steiner Lajos, Tötössy Béla, Zimányi Károly l.t.

Jegyző Fröhlich Izidor r.t.,osztálytitkár.

1/ Elnök megnyitja az ülést és bemutatja a mult évi, 1917.november hó 12-iki rendes és az 1917.évi november hó 26-iki rendkivüli zárt ülés hitelesitett jegyzőkönyvét.

Tudomásul veszik.

2/ Elnök a folyó zárt ülés hitelesitésére Farkas Gyula rendes és Preisz Hugó levelező tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3/ Osztálytitkár előterjeszti az Osztálynak 1917.évről szóló zárszámadását és az 1918.évre szóló költségelőirányzatát, az itt ./. mellékelt részletezés szerint.

Többek hozzászólása után az Osztály ugy a zárszámadást, mint a költségelőirányzatot változatlanul

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA III.OSZTÁLYA

1918.évi január hó 28-án tartott zárt

ülésén felvett jegyzőkönyv.

Idb. Entz Géza r.t.,osztályelnök elnöklete alatt jelen vannak: báró Eötvös Loránt, Farkas Gyula, Horváth Géza,Ilosvay Lajos másodelnök, Koch Antal, Kövesligethy Radó, Krenner József, Rados Gusztáv, Schafarzik Ferencz, Szily Kálmán r.t Ifj. Entz Géza. Fejér Lipót, báró Harkányi Béla, Hatyra Ferencz, Kertész Kálmán, Mauritz Béla, Pálfy Móricz, Preisz Hugó, Rejtő Sándor, Steiner Lajos, Tötössy Béla, Zimányi Károly l.t.

Jegyző Fröhlich Izidor r.t.,osztálytitkár.

1/ Elnök megnyitja az ülést és bemutatja a mult évi, 1917.november hó 12-iki rendes és az 1917.évi november hó 26-iki rendkivüli zárt ülés hitelesitett jegyzőkönyvét.

Tudomásul veszik.

2/ Elnök a folyó zárt ülés hitelesitésére Farkas Gyula rendes és Preisz Hugó levelező tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

3/ Osztálytitkár előterjeszti az Osztálynak 1917.évről szóló zárszámadását és az 1918.évre szóló költségelőirányzatát, az itt ./. mellékelt részletezés szerint.

Többek hozzászólása után az Osztály ugy a zárszámadást, mint a költségelőirányzatot változatlanul elfogadja.

tegye magát érintkezésbe a Göttingenben működő kir.tudós társasággal, a mely egy szakreferenst bizott meg az e tétel bizonyitásával foglalkozó értekezések elbirálására.

9/ Tóth Mike S.J.,kalocsai főgimnáziumi tanár benyujtotta a már az 1917.évi november 12-iki zárt ülésben emlitett, terjedelmes, két csomagot kitevő ásványtani kéziratát.

Az Osztály Koch Antal rendes tagot kéri fel a véleményezésre.

10/ A költségelőirányzat tárgyalásakor Kövesligethy Radó r.t. felemliti, hogy Hell Miksa hazánkfia, hirneves csillagász születésének 200-ik fordulója 1920-ban lesz.

Szily Kálmán ig. és r.tag inditványára az Osztály egyhanguan felkéri Kövesligethy Radó r.tagot, hogy Hell Miksa felett az 1920.évben,az Akadémia valamely összes ülésén, a Kiefalbel-éhez hasonló nyilvános ünnepi emlékbeszédet tartson.

138-147

1918

Kivonat jegyzőkönyvi részletből

a III. osztály 1918. január 28.-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

3 p. Osztálytitkár előterjeszti az Osztálynak az 1917. évről szóló zárószámadásának és 1918-ra szóló költségelőirányzatának. —

Többek hozzászólása után az osztály úgy a zárószámadást, mint a költségelőirányzatot változatlanul elfogadja. Ezzel kapcsolatban, minthogy a kedvezőtlen anyagi körülményeknél fogva az eddig szokásos évi 20.000 K általány helyett csak 16.500 K általányt kér az 1918. évre, Szily Kálmán ig. és r. t. indítványára ez úton felkéri az Igazgató-Tanácsot, hogy a többi kál osztály 1918. évi általányait is negyedrészben arányban apasztva, úgy hogy mind a hetven osztály általánya arányosan leszen redukálva.

K. m. f.

Fröhlich Izidor, r. tag,
Osztálytitkár.

148

1918

Er. 3237 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 január 31.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv ur

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

5800.- kor. 73 fill fizet ett le pénztárunknál,

mely összeget a t.Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 224. 1918. I/5. 1000. — Franklin Társulat nyomdája

érk. 1918. febr. 4.

149

1918

K. M. Tud. Egyetemi Agyszövettani Intézet
Interakadémiai Agyintézet.
Igazgató:
SCHAFFER KÁROLY dr.
EGYETEMI TANÁR

BUDAPEST, 19 18 március 6.
VIII., Üllői-út 26.

Méltóságos

Dr. Fröhlich Izidor Urnak, mint a M. T.
Akademia III. o. Titkárának

Budapesten.

Méltóságos Uram!

Van szerencsém Markusovszky Béla úrnak
„Az alvás és az agynak velejébe rejtett accumulator"
czímü értekezésnek elátenyészthelő régéről tiszteletteljel
a következőket jelenteni.

Az értekezés egy igen olvasott dilettáns
embernek munkája.

Tudományossága értekezőnek az anatomiai
részletekben való tájékozatlansága (l. 2. lap: „Az
agyüregekben t. i. a bennük található edényfona-
tok tartalmán kivül is foglaltatik vér" és így tov.)

/.

így téves feltevésekre jutása. Hypothesisét
ily képen hibás alapra épitvén, évtekezését
a Tekintetes Akademia elé terjeszthető-
nek nem találom.

Az értekezés kéziratát és az azt
kisérő beadványt tiszteletel mellékelvén
maradok Méltóságos Uramnak

Kérészteges szolgája

Schaffenkárolly
l. tag.

Markkleeberg

Bär

Rikjaka

SCHNEIDER RÓBERT
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
IX. KERÜLET, FERENC-TÉR 9. SZ.

Budapest, 1918 március 4.

A Magyar Tudományos Akadémia
mélt.ságos Elnökségének!

Mellékelve bátorkodom a „Die Beweisführung für die Richtigkeit des Fermatschen Satzes" című matematikai tanulmányomat becses véleményezés végett megküldeni.

Egyúttal ajánlkozom az Akadémia mélt.ságos Elnökségének kívánatára, művemet magyarra fordítani és a kéziratot díjtalanul az Akadémia rendelkezésére bocsájtani.

Kiváló tisztelettel

Schneider Róbert

Érk. 1918. március 5.

Átvettem: 1918. III. 6.

244
1918

Kiadatik a csatolt két kötettel a III. osztálynak.

Bp. 1918. március 5.

Heinrich
főtitkár

Feletem és két köteles minvét szerzőjének visszaszármaztattam.

1918. III. 25. Fröhlich v. tag, osztálytitkár.

Tekintetes Akadémia!

A természettudomány nem dogmákat hirdet vagyis nem azt mondja, hogy ez így van; hanem hogy ezt így magyarázzuk. Valamely magyarázat elől tehát a physiologiában sem zárkozhatunk el videgen, csak azért, mivel az eddig elfogadott magyarázatoktól.

Például hozhatom fel az orvosi villamozásokat, melyeket eltekintve a hugycső, Eustach-kürt és az oesophagus szükületeinek tágításától, jó ideig inkább csak a kozmetikában alkalmaztak. A gyógyító beavatkozásnak e módját sokáig egyszerű játéknak minősítették; mignem a világháború során szerzett tapasztalatok egyszerre meg nem növelték therapeutikus hitelét. Bebizonyosodott ugyanis, hogy elektromos árammal képesek vagyunk sorvadni kezdő izmokat mozgatásra, a nélkül, hogy a centrumból vennök hozzá a szükséges kapcsoló áramot vagy mint eddig mondtuk, az ingerületet. És képesek vagyunk vele a test belsejében is meleget állitani elő, holott kivülről - akár a napfénnyel, akár borogatásokkal, csupán a test felületein támadt hatunk ilyet. Végre dr Entsch kisérletei azt is bebizonyitották, hogy nemcsak a

/.

a szájon át lehetséges ionokat bevinni a szervezetbe vagy onnan kilépésre birni; hanem sóoldatok jelenlétében, az élő testen keresztül is képesek vagyunk elektromossággal megindítani az ionok vándorlását.

Szóval az élő szervezet és az elektromosság közötti összefüggés ténye csupán arra vár, hogy theoretice is megokoltassék.

E megokoláshoz kivánok egy adalékkal hozzájárulni, kiindulva abból, hogy vérünk gyengén sós és hogy a sóoldatok ionjai az elektromos áram törvényeit követő bármily vezető hullámainak hatása alatt tényleg elmozdulnak s a vegybontó hullámok okozta rétegleges reakciók során, a dissocialódó sónak egyetlen grammja, vízben feloldva, elegendő arra, hogy a felszabaduló elektronok áramának vezetését közvetitse és illetőleg hogy a desztillált vizet az elektromosság vezetőjévé tegye.

Tisztelettel teljes kérelmem odaterjed: méltóztassék alkalmat adni arra, hogy erről szóló ƒ. alatt idecsatolt kis értekezésem, az illetékes szakosztály valamelyik ülésén bemutatható legyen.

Budapesten, 1918 évi január 21-én

Tisztelettel

Markusovszky Béla

VI, Podmaniczky u. 21, II.

Érk. 1918. február 4.

Ngos

150
1918

Dr. Schaffer-ának

Kiadatik-a csatolt értekezéssel (23 l.)-a III. osztálynak.

Budapest, 1918. febr. 4.

Ihmmel
főtitkár

1918

2

1

918 FEB 2 5 6 24

MAGYAR KIR. POSTA

TÁVIRAT.

Zapszám: 69

231 16

Vezeték száma:

Felvette:

hivataltól	hó és nap	óra, percz	napszaka
		9	

= d = akademiai foetitkar bp

Tisz. Akademia

BUDAPEST 42.

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	hivatalos megjegyzések

kvar 1.- 0279 10 2.- 3.

= elfogadom kerem mieloeb thalloczy adatait = marki ="=

1915. I. megr. 750 r. = 30.000 tömb, 1 iven 4 db. b 42/52 p. — Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság.

1

2

A czim előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért, fizetett küldönczezel (csak belföldön)
= **TC** = Összeolvasandó
= **PC** = Távirati vételjelentés
= **PCD** = Sürgős távirati vételjelentés
= **PCP** = Vételjelentés postán
= **FS** = Utánküldendő
= **PR** = Postán ajánlva
= **XP** = Küldönez fizetve
= **XPT** = és = **XPP** = küldönez fizetve távirati, illetve postai értesítéssel (csak külföldre)
= **XPx** = Fizetett x összegü küldönczdijjal (csak külföldre)
= **MP** = Saját kezéhez
= **TR** = Távirdán átvcendő
= **GP** = Postán átvcendő
= **GPR** = **Postán** átvcendő ajánlva
= **TMx** = X czimmel
= **CTA** = Minden czim közlendő
= **LT** = Táviratlevél
= **LCO** = A felvevő ország valamely nyelvén
= **LCD** = A rendeltetési ország valamely nyelvén
= **LCF** = Franczia nyelven

(szerkesztett kedvezményes díju táviratok)

Postával (Poste)
Exprès küldönczezel czimzett költségére (csak külföldre)
Nyitottan (Ouvert)
Nappal (Jour)
Éjjel (Nuit)

(kézbesitendő)

Telefon Czimzettnek telefonon bemondandó

1918. febr. 4
151

N é v j e g y z é k e a szükséges ~~xxxxxxxxx~~ segéd-szakerőknek, akik ezidőszerint katonai szolgálatot teljesitenek és akiknek x husvétkor, valamint néhány nyári hétre leendő szabadságolását kérjük - L i s t e der im Militärdienste stehenden benötigten wissenschaftlichen Hilfskräfte, deren Beurlaubung für die Oster-Zeit und für einige Sommer-Wochen erbeten wird.

/Rovatok: Ugyanazok. - Kiküldő: Magyar Tudományos Akadémia és Műemlékek Országos Bizottsága - Ung. Akademie der Wissenschaften und Landeskommission der Kunstdenkmäler. Amely rovatra nem adok szöveget, az megegyezik az illető csoportbeli I. táblázatival! /

I. csoport!

1. Karl N i e d e r h a u s e r Károly □□ tart. hadnagy - Reserveleutnant ~~/~~ k.u.k. Sappeur-Ers. Baon Pozsony, II., Vilmos császár-tér 14.

2. Ladislaus K ö v e s d y László □□ e.é.ö.hdj. tizedes - Einj.Freiw.Korporal, Kadett-Asp., Planmesser, m.kir. 520. h. tüz. méró-osztag, kön.ung. Honvéd-Artill. Planmesser-Abt. Nr. 520.□□

3. Eugen R a d o s Jenő □□ tart. hadnagy - Reserveleutnant □□ 15 cm. M. 15. Bel.Kan.Batt. 3. Feldpost Nr. 440.

II. csoport!

4. Ernst ~~F/ö/r/s/t~~ E ö e r k Ernő □□ zászlós - Fähnrich 313. honv. gy.ezred, III. zlj., tábori pósta 640. - Kön.ung. Honvéd-Rgmt Nr. 313., III. Baon, Feldpost Nr. 640.

5. ~~Angermann~~ Karl A n g e r m a n n Károly □□ tart. hadnagy - Reserveleutnant Geb.Haub.Batt. 3/20. /k.u.k./ Schwaz i/Tirol

6. Stephan P á z m á n d y István □□ zászlós - Fähnrich 12. honv.gy.ezred, III.zlj.3.század, tábori pósta 415. - kön.ung. 12. Honvéd-Rgmt, III.Baon, 3. Komp., Feldpost Nr. 415.

IIII csoport!

7. Karl M ö l l e r Károly □□ tart. hadnagy - Reserveleutnant k.u.k. Gebirgs-Telef.Abt. 36. bei k.k. 203. Schützenbrigade, Feldpost Nr. 211.

8. Alexander S z e p e s y Sándor tart.hadnagy - Reserveleutnant k.u.k. Geb. Kan. Batt. 4/4 Feldpost Nr. 635.

9. Andor K á r o l y Andor □□ eéö.hdj. őrvezető - Einj.Freiv.Kad.Asp. Gefreiter k.u.k. Inf.Div.35. Stotechn.Gehülfe Feldpost 617.

Kiküldő - Veranstalter
Az utazás közelebbi megjelölése - Art der Reise
A résztvevők neve - Name der Teilnehmer
foglalkozása - Beruf
rangja - Rangklasse
katonai viszonya - Militärisches Verhältnis
munkaköre - Forschungsgebiet
Utvonal - Beiläufige Reiseroute
Az utazás ideje - Beiläufiger Zeitpunkt

1. Magyar Tudományos Akadémia - Ung. Akademie der Wissenschaften □□ Nyugatszerbiai történeti kutatás - Historische Forschungsexpedition nach West-Serbien □□ Anton H o d i ~~n á k a Antal~~ □□ Egyetemi ny.r. tanár - O.ö. Professor a.d. Universität Pozsony □□ /üresen marad/ □□ ~~??~~ -- □□ Az expeditio vezetője; történelem - Leiter der Expedition; Geschichte □□ A Drina- és Morava-közti egész terület, a régi Szerbia határain tulig - Das ganze Gebiet zwischen Drina- und Morava, bis über die Grenzen Alt-Serbiens. □□ Márc. 1. - okt. 31. - □□

2. ugyanaz □□ ugyanaz□□ Julius ~~S á n d i Gyula~~ □□ műegyetemi ny.r. tanár, műépitész - o.ö. Professor a.d. techn. Hochschule, Architekt □□ VI. □□ --- □□ Várépitészet - Burgarchitektur □□ ugyanaz □□ Márc.15. - ápr. 10.; máj. 15. - okt. 31. □□

3. ugyanaz □□ ugyanaz □□ Dr. Koloman L u x ~~Kálmán dr.~~ □□ műépitész, műegyetemi adjunctus - Architekt, Adjunct a.d. techn. Hochschule □□ VIII. □□ --- □□ ugyanaz □□ u.az □□ u.az □□

4. u.az □□ u.az □□ Dr. Ladislaus É b e r ~~László dr.~~ □□ A Műemlékek Országos Bizottságának előadója - Referent der Landes-Kommission der Kunst-Denkmäler □□ /üresen/ □□ --- □□ Középkori archäologia és művészettörténet - Mittelalterliche Archäologie und Kunstgeschichte □□ ~~/////□□/ugyanaz/és/Ibar-völgy,/Ipeki-körzet/-/////Ibar-Tal,/Ipeker/Kreis/esetleg/Morava/völg~~ "" "" és Ibar-völgy, Ipeki-körzet, esetleg Morava-völgy - "" "" und Ibar-Tal, Ipeker-Kreis, eventuell auch Morava-Tal. □□ Márc.1. - okt. 31. □□

~~xx~~ /végig valamennyi rovaton:/ AZ EXPEDITIO SEGÉDERŐI A II. MELLÉKLETIVEN!

5. "" □□ Dél-szerb-albániai művészettörténeti expeditio - Süd-Serbisch - albanische kunstgeschichtliche Expedition □□ Ernst F o e r k Ernő □□ Műépitész; m.kir. áll. felső-épitőipariskolai igazgató - Architekt; Director a.d. kön.ung. Höheren Staats Baugewerbe-Schule □□ VI. □□ ---, □□ Archäologia és művészettörténelem - Archäologie und Kunstgeschichte □□ ~~Ibar-völgy~~ Morava-völgy- Ibar-völgy; az Ibar-völgy valamennyi templomának és kolostorának felvétele; Ipeki-körzet, Dečani kolostora - Westliches Morava-Tal - Ibar-Tal; Aufnahme aller Ibar-Klöster und Kirchen; Ipeker-Kreis, Kloster v. Dečani □□ Márc.15.- ápr. 10.; máj. 15.-okt. 31. □□

/Mint előbb!/ az expeditio segéderői a II. mellékletőven!

6. "" □□ Művészettörténeti expeditio a Morava-völgybe - Kunsthistorische Expedition ins Morava-Tal □□ Stephan M ö l l e r István □□ műegyetemi ny.r. tanár, műépitész - o.ö. Professor a.d. techn. Hochschule, Architekt □□ V. □□ -- □□ művészettörténet és archäologia - Kunstgeschichte u. Archäologia □□ Keleti- és nyugati- Morava, egészen a bolgár területig; a bolgár területre való átlépéshez külön engedély szolgál - Morava, /Östliche- und Westliche/, bis ans bulgarische Gebiet; zum Übertreten auf bulgarisches Gebiet wird einespeziellen Erlaubnis eingeholt werden □□ márc.15.-ápr.10.; máj. 15. - okt. 31. □□

7. "" □□ "" □□ Karl C s á n y i Károly □□ M.kir.Iparművészeti Múzeum osztály-igazgatója, müépitész - Sections-Direktor des Kön.Ung. Kunstindustrie-Museums, Architekt □□ VI. □□ M.kir. népfölkelő-főhadnagy, annakidején felmentve, mint muzeumigazgató - Kön.ung. Landsturm Oberleutnant, z.z. enthoben als Museums-Direktor □□ Művészettörténet, müépitészet, müipar - Kunstgeschichte, Architektur, Kunstgewerbe □□ "" □□ "" □□

K e r e s z t ü l a h a s á b o k o n !
vigyázz!!

8. "" □□ Geographische Expedition nach West-Serbien, Montenegro, Albanien - Fö Földrajzi expeditio Nyugat-Szerbiába, Montenegroba, Albániába □□ Eugen C h o l n o k y Jenő □□ Egyetemi ny.r. tanár - o.ö. Professor a.d. Universität Kolozsvár □□ VI. □□ Fizikai földrajz és településföldrajt - geographische Morphologie und Siedelungsgeographie □□ Drina- vagy Kolubara-völgy, Ibar-völgy, Kossovo, Ipeki-körzet, Eszakalbániai Alpok, Scutari-tó, Drin-völgy; visszautazás: Morava-völgy - Drina-oder Kolubara-Tal, Ibar-Tal, Kossovo, Ipeker-Kreis, Nord-Albanische-Alpen, Scutari-See, Drin-Tal; Zurückreise Morava-Tal □□ Ápr.15.-okt.31.□□

9. "" □□ "" □□ Paul Graf T e l e k i Pál gróf □□ Orszgy. képviselő, a magyar Orsz. Hadigondozó-Hivatal elnöke - Reichstagsabgeordneter, Präsident des ung. Landes-Kriegsfürsorge-Amtes □□ /üresen!/ □□ M.kir. népfölkelő főhadnagy, felmentve, mint az Orsz. Hadigondozó-Hivatal elnöke - Kön.ung. Landsturm-Oberleutnant, z.z. enthoben als Präsident des Landes-Kriegsfürsorge-Amtes □□ Az expeditio vezetője; településföédrajz - Leiter der Expedition; Siedelungsgeographie □□ Valamennyi expeditio területei - Das Bereich sämtlicher angeführten Expeditionen □□ ápr. 15. - okt. 31. □□

N a g y m é l t ó s á g u Gróf, Miniszter Ur!

Egy hónappal ezelőtt 1004/1917. sz.a. volt szerencsém Nmságodnak jelentést tenni a Magyar Tudományos Akadémiá/ 1917. évi balkáni kutató-expedi-~~tiójának~~ tiójának működéséről. Ebben az előterjesztésben, amelyben bátor voltam legnagyobb vonásaiban vázolni ~~a~~ 1918. évi terveinket is és azokhoz Nmságod ~~szíves~~ erkölcsi és anyagi támogatását kértem, jeleztem azt is, hogy a Keleti Bizottság január elején tartandó ülésében fogja megállapitani a közelebbi programmot, a kiküldendő szakférfiak névsorát - és ennek kapcsán fog általam Nagyméltóságodhoz fordulni, kérve, hogy a szükséges engedélyeket a Hadseregfőparancsnokságtól, illetőleg a Hadügyminiszter tól kieszközölni méltóztassék.

Ezt a kérést terjesztem most Nagyméltóságod elé.

A mult évben kiküldött expeditio engedélyeit, - tekintettel arra, hogy az előzetes tárgyalásokat a Hadseregfőparancsnokság a Miniszterelnökséggel folytatta, - az akkori Miniszterelnök Ur volt szives kieszközölni. Az akkor, vagyis 1917. február 1.-jén a miniszterelnökséghez beadott kérvényünkről és annak tartalmáról annak idején 129/1917. sz.a. részletesen informáltam Nagyméltóságod hivatalbeli előd jét.

Az ezidei expeditio, amint azt 1004/1917.

sz. előterjesztésemben már bejelentettem Nagyméltóságodnak, történettudományi kutatásokkal, nevezetesen a macsói bánság határvár-rendszerének és az evvel szemben állott váróveknek kutatásával,- a Szerbiában lévő, tudomásunk és ~~a~~ tavalyi expeditiónk jelentése szerint nagyszámu magyar, vagy legalábbb magyarnak nevezett temetők felkutatásával és e kérdések tisztázásával,—ezekkel a történelmi problémákkal kapcsolatos településföldrajzi és néprajzi viszonyok kutatásával,—a nevezetesebb bizánczi épitészeti emlékeknek, különösen templomoknak felvételével,—végül esetleg a Nyugat-Balkán bronzkori emlékeinek felkutatásával fog foglalkozni, amihez még a kiküldendő geografusnak az a feladata is járul, hogy a mult évi expeditio eredményeit tájrajzi és gazdaságföldrajzi keretbe összefoglalja.

Keleti Bizottságunk a következő urak kiküldését határozta el: az expeditio vezetőiül kiküldi dr. Hodinka Antal egyetemi ny.r. tanárt ~~és~~ és dr. gr. Teleki Pál kereskedelmi-isk. tanárképzőint. tanár~~t~~ urakat, az Akadémia tagjait; az expeditio tagjaiul: dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanárt, Möller István müegyetemi tanárt, Csányi Károly muzeumi osztályigazgatót, Sándy Gyula müegyetemi tanárt, dr. Éber László, a Müemlékek Orsz. Bizottságának előadóját, dr. Lux Kálmán müegyetemi adjunctust, Foerk Ernő felsőépitőiparisk. igazgatót; ~~[illegible]~~

ez uraknak ~~a~~ nevét, foglalkozását, rangját, az expeditio keretében való feladatukat, ~~a~~ utirányukat és ~~az~~

- 3 kiküldetésük időtartamát)

~~Sket kiküldi testületet~~ részletesen közöltük a mellékelt táblázatban, magyar és német nyelven, ugy, amint azt az annak idején adott minta szerint a hadseregfőparancsnokság a mult évben is kivánta. Ugyancsak mellékelem az itt felsorolt uraknak rendóri uti igazolványait is, amelyek érvényesitve vannak az occupált területekre.

Kérem Nmságodat, hogy ezek alapján részükre a hadseregfőparancsnokságtól a katonai ~~rendőri~~ uti igazolványokat ~~ám~~ ugyanabban a formában és ugyanazokkal a kedvezményekkel, mint amelyekkel a hadseregfőparancsnokság a mult évben expeditionk tagjainak [redacted] Q.Op.Nr.112,412 sz.a. megadta, kieszközölni méltóztassék.

E legitimatiók feljogositották tulajdonosaikat

1/. a belső hadterület határainak átlépésére és az azon belül való szabad utazásra;

2/. egy kézi lőfegyver, térképek, mérőeszközök, fényképezőgép, könyvek [redacted] és kézirati jegyzetek magukkal vitelére, fényképek, jegyzetek, stb. készitésére;

3/. kincstári katonai telepeken ellátást és esetleg szükséges, vagy pótlandó felszerelési tárgyakat fizetés ellenében kérni és kapni;

4/. tiszti étkezdékben étkezhetni;

5/. tiszti elhelyezés /lakás/ igénybevételére;

6/. mentesitette őket az occupált [redacted] tartományok határvonalaira előirt

vámok alól.

Az ezidei expeditio tagjai részéreń ugyaneze-
ket a kedvezményeket kéren, ~~a ugyaneseket a kedvezmé-~~
~~nyeket kérem~~ az occupált területekre, különösen pedig
a mellékelt táblázatban körülirt utvonalakra.

Ezenkivül kérem, - amint a mult évben is, - ń
hogy

7/. a tudósok katonai kisérete, - legalább részben,
minden ur mellé egy-egy ember, - már Belgrádban
vezényeltessék ki és az urakat egész utjukban
kisérjék. - Nagy előny volna, ha ezek között a
beosztottak között, - akik közzé eddigi tapasztalata-
ink szerint altiszteket is szoktak vezényelni, - 2 - 3
a fényképezésben ń jártas altiszt is vezé-
nyeltetnék;

8/. a körülményekhez képest egyik körzet /Kreis/ te-
rületéről a felszerelést - embert, lovat - a
másiknak területére át és magukkal vihessék;

9/. kérem ezenkivül, hogy engedtessék meg világosan
és határozottan a studenicai, zičai, dečani, ipe-
ki, gracanicai, és egyáltalában az ibar-völgyi és
morava-völgyi templomoknak és egyéb épitészeti
emlékeknek ugy kivül, mint belül való felmérése,
fényképezése, a feliratokról pacskolatok vétele,
szóval mindaz, ami egy művészeti, vagy történel-
mi emlék felvételéhez és később való leirásához
szükséges. Kérem Nmságodat kieszközölni, hogy
errenézve a résztvevőknek külön határozott i-
rásbeli engedély adassék.

10/. Kérem Nmságodat, legyen kegyes ~~kieszközleni~~
a Hadseregfőparancsnokságot aziránt megkeresni,
hogy az occupált területeken lévő Különböző
parancsnokságokat utasitsa, miszerint lehetőleg
támogassák tudósainkat a várak felvételében,
különösen, amennyiben a felvétel megejtéséhez
előzetes bozótirtásra, vagy hasonló takaritási
munkálatokra volna szükség, mint annak idején
Sabác várának a Müemlékek Orsz. Bizottsága által
való felmérésekor. Különösen vonatkozik ez Os-
ladić, Pridević, Branedović, Krčmar, Belastena
és Slovac, valamint a Gružo-völgyében lévő
Čestin és Brošić várakra, de egyáltalában mind-
azokra a várakra, amelyek Nyugat-Szerbiában ta-
lálhatók.

Mindezek az engedélyek a legfőbb hadvezetőségtől volnának kieszközlendők. Ezek mellett bátor vagyok Nmságodtól a következő - a Hadügyminiszteriumban kieszközlendő - engedélyeket kérni:

~~1/. A katonai szolgálat alól esetleg felmentett tudosók felmentésének érvénye terjesztessék ki e kutatásokra és ezek tartamára;~~

11/. A tiszti rangban lévő tudósoknak engedtessék meg egyenruhájuk viselése, a tiszti rangban nem lévőknek, illetőleg civileknek pedig a katonai egyenruhához hasonló szinü és szabásu egyenruha, a civil-hivatalnokok rangszerü distinctiojának és megfelelő tiszti sapkának viselése, - Az expeditioban résztvevő müépitész uraknak adatnék

~~E pont nem a honvédelmi Min.-ot illeti?~~

Ujabb 13

upravitelj minut a, kavalyi, expedition Tagjainak

meg a rangjuknak megfelelő mérnökkari tiszti egyenruha viselésének joga, ugy amint az a hadügyminiszterium iniciativájából és a müegyetem rektorának előterjesztésére a müegyetem többi tanárának és tanársegédének megadatott; errenézve bátor vagyok a müegyetem rektorának Teleki Pál grófhoz, mint a Magyar Tudományos Akadémia Keleti Bizottságának előadójához ez ügyben irt levelét mellékelni.

12. A katonai kezelésben lévő vasutakra kérem az ingyen utazás engedélyezését. A mult évi expeditio részére ezt a német kezelésben lévő vasutakra nézve a Chef des Feldeisenbahn-Wesens ápr. 11.-én kelt elhatározással III./b Nr. 10,947/751 l. sz.a. engedélyezte; a Kais.u.kön. Heeres-Bahn Süd pedig a mellékelt mintáju szabadjegyeket bocsátotta volt rendelkezésünkre.

* * *

A fennevezett tudósokon kivül a Keleti Bizottságnak szándékában van egy archeologust kiküldeni a montenegroi-albán határvidékre, hogy az ott nagy számmal előforduló tumulusokat felássa, valamint szándékában van valakit kiküldeni a belgrádi néprajzi gyüjtemény tanulmányozására, - esetleg a mult évi néprajzi gyüjteseink kiegészitésére. Kérem, hogy ezeket az urakat névleg később nevezhessem meg.

Ezenkivül szükségesnek mutatkozik, hogy a kiküldendő müépitészek segéderőként néhány fiatal szakembert vigyenek magukkal, akikkel a müemlékek felméré-

Előterjesztve a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz 1917 évi 17470/1917 elnöki számmal 1917 évi dec. hó 12-én.

Végül kérem a vasuti szállítás dolgában legyen kegyes kegyes közbenjárással a Honvédelmi Minister úrnál, hogy a Balkani szolgálat alatt esedékessé felmerülő szabadjegy-kedvezmények iránt kiadandó rendeletét a kutatóutra is kiterjeszteni méltóztassék.

152

1918

sénél és felvételénél segédkezzenek. Bátor vagyok egy idemellékelt második ~~kimutásban~~ névjegyzékben több ilyen urat felsorolni, akik jelenleg katonai szolgálatban vannak. Kérem Nmságodat, méltóztassék kiszközölni, hogy ezek az urak, ~~illetőleg~~ illetőleg közülök azok, akikre nézve ezt a hadviselés érdekei megengedik, két időpontban rövid időre szabadságoltassanak - és pedig 1/ kb. 10-14 napi időre husvétkor, 2/ kb. 4-5 heti időre junius elejétől kezdődőleg. Ugyanis a müépitészek husvétkor egy előzetes tájékoztatást óhajtanának szerezni és bizonyos előmunkálatokat elvégezni; ~~hogy~~ azután a nyáron végeznék a munkának nagyobbik részét - és ennek elején volna szükségök a

felvételeket végzők segitségére.

Tekintettel arra, hogy az előkészitő tájékozódást a legnagyobbrészt oktatással elfoglalt tudósoknak a husvéti szünet alatt kellene végezniök, kérem Nmságodat, hogy az engedélyek minél sürgősebb megadását méltóztassék kérni.

Kérem, hogy expeditionknak a kutatásokra való engedélyek folyó évi március hó 1.-től oktober hó 31.-ig terjedő időre adassanak meg, kivéve a fennemlitett, katonai szolgálatot teljesitő, szabadságolandó fiatal~~xxxxxx~~ szakembereket.

Fogadja Nmlgod kiváló tüzteletem
őszinte nyilvánitásár

elnök

K ü l z e t :

Nagyméltóságu

gróf A p p o n y i A l b e r t urnak,
v.b.t.t., vallás- és közoktatásügyi
m.kir. Miniszter

B u d a p e s t

Kérvénye

a Magyar Tudományos Akadémiának,

amelyben az 1918. évi
balkáni expeditio részére
szükséges engedélyek ki-
eszközlését kéri.

Mellékletek:
2 személyi kimutatás;
9 igazolvány;
1 levél;
1 vasuti jegy.

Írás helyett véleményes nyilatkozatom tolmácsolása végett visszaküldöm a hozzám intézett átiratot. Kelt

Hadjes

Nagyméltóságú Gróf, Miniszter Úr!

A M. Tud. Akadémia egy Küldöttségétől

~~magán úton~~ arról értesült, hogy a németországi akadémiák és tudományos társulatok egyöntetű advárt ~~kívánnak~~ intézték a német Külügyi Hivatalhoz, hogy a levéltári, könyvtári és múzeumi kutatások szabadságának biztosítása érdekében a békeszerződésbe egy pont vétessék fel, melylyel a kutatás szabadsága, kéziratok, könyvek kiválasztása a háború előtt érvényben volt szabályzatok szellemében biztosíttassék.

Mintegy tudomásom szerint Németországban és Ausztriában az ügyben a hivatalos lépések már meg is történtek, az Akadémia nevében arra bátorkodom tisztelettel kérni Nagyméltóságodat, kegyeskedjék a Külügyminisztériumban ~~képviseltetni magát, hogy a fenti~~ mielőbb magyarországi részéről is és irányban közben-járni, ~~hogy a fenti kérés~~ elbírálásánál az erre vonatkozó pont megtétessék ~~gezésére~~ ügyében forduljanak-e az Akadémia javaslattal a ~~és kir. Külügyminisztériumhoz~~. Megjegyzem, hogy az Akadémia is ~~saját kezdeményezésből~~ javaslattal fog fordulni ~~a maga javaslatára nézve kérné a bécsi és Tudományos Akadémia véleményének és közreműködését is~~.

Fogadja stb.

Bp. 1918. febr. 15.

Kiadandó.

Berzeviczy elnök

Nagyméltóságú

Gróf (Eszterházy Mórics)

~~Apponyi Albert~~ v.b.t.t.

m. kir. vallás- és közoktatási miniszter úrnak

Bp.

154

1918

KISFALUDY-TÁRSASÁG

A Kisfaludy-Társaság, magyar széptudományi intézet, vasárnap, folyó hó 10-dikén, délelőtt 10½órakor
új városház (Váci u. 62.)
tartja az ~~M. Tud. Akadémia~~ dísztermében ünnepélyes közülését.

A magyar irodalom ez ünnepélyére, az elnökség nevében van szerencsém az Akadémiát mély tisztelettel meghívni.

Budapesten, 1918. febr. 6.

Vargha Gyula
a Kisfaludy-Társaság titkára.

a M. Tud. Akadémia
harmadmagával Elnökének
Budapesten

Franklin-Társulat nyomdája.

érk. 1918. febr. 6.

157

1918

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁLASZTMÁNYA.

3/1918.
---------- szám.
közp.vál.

K Ö R L E V É L.

Az országgyülési képviselővválasztóknak az 1913. évi XIV. tc: értelmében 1914. évi julius havában eszközölt első összeirása alapján elkészitett állandó névjegyzéke az emlitett törvény 38-ik §-ához képest évenként kiigazitandó lévén: az 1919-ik évre érvénnyel birandó névjegyzék kiigazitási munkálatai ugyanezen tc: 43-ik §-ának rendelkezéséhez képest f. évi március hó elején kezdetüket veszik.

Az idézett törvény szerint országgyülési képviselő választói joga mindazon magyar honos férfinek van, aki a választói életkort elérte akinek állandó lakhelye van, s a választói joghoz megkivánt különös kellékek valamelyikének megfelel.

A választói életkort a magasabb müveltségüek /: azok, akik a középiskola, vagy ezzel tanértékre nézve egyenrangu más polgári vagy katonai tanintézet legmagasabb osztályát, évfolyamát sikeresen elvégezték:/ 24-ik életévüknek, mig mások 30-ik életévüknek betöltésével érik el

Az életkor tekintetében a névjegyzékbe való felvételhez elég ha a felveendő személy azt az életévet, amelynek betöltésétől választói jogosultsága függ 1918. évi december hó 31-éig betölti.

A választói jogosultsághoz megkivánt állandó lakhelye annak van, aki legalább egy év óta ugyanegy községben lakik, vagy lakással bir.

Nem kivántatik egy évi állandó lakhely vagyis bármily rövid ideig tartó helybenlakás elegendő annak választói jogosultságához aki

a./ az állam, törvényhatóság község, közalapitvány /: közа-

lap :/ á l l a m i vagy községi üzem, nyilvános számadásra kötelezett vállalat vagy egylet tisztviselője

b./ hivatalos alkalmazásban levő lelkész

c./ nyilvános jellegü tanintézet tanára, vagy tanitója,

d./ egyetemet vagy más főiskolát végzett ha állandó foglalkozása /. állása :/ van, s végül

e./ az országos színészegyesület tagja.

Aki a középiskolának, vagy ezzel tanértékre nézve egyenrangu más polgári vagy katonai tanintézetnek legmagasabb osztályát /: évfolyamát :/ sikeresen elvégezte attól a választói jogosultsághoz egyéb különos kellék nem kivántatik.- Hasonlóképen nem kivántatik egyéb különös kellék attól sem, akinek olyan állása, vagy foglalkozása van vagy volt amelyhez a törvény értelmében a középiskola /. főgimnázium, főreáliskola./, vagy ezzel tanértékre nézve egyenrangu más polgári vagy katonai tanintézet legmagasabb osztályának sikeres elvégzése szükséges.

Aki az elemi népiskola VI-ik osztályát, vagy ezzel a választói jogosultság szempontjából legalább egyenlő értékü más /;különösen a középiskola, vagy polgári iskola második osztályát, vagy az iparos és kereskedőtanonc iskola harmadik osztályát, avagy az elemi népiskola negyedik osztályán felül az iparos- és kereskedőtanonc iskola második osztályát, vagy pedig végül az államilag szervezett megfelelő ipari szaktanfolyamot :/ sikeresen elvégezte annak akkor van választójoga, ha ezenfelül még a következő különös kellékek valamelyikének is megfelel, és pedig

a./ legalább 2 korona egyenes adóval van megróva

b./ ipar engedély vagy iparigazolvány alapján önálló ipart üz, vagy kereskedést folytat vagy

c./ olyan alkalmazott, aki ipari üzlet vagy vállalat körében -idpárive a bányászatot, kereskedelmet és iparszerüen folytatott közlekedést is-, bármennyi idő óta- de nem csupán alkalmilag felfogadott napszámosként- van alkalmazva,

vagy őstermelés körében vezetőmunkás, avagy felügyelő ugyan-

csak bármennyi ideje óta, továbbá

aki más köz- vagy magánszolgálatban ugyanazon munkaadónál bármely foglalkozás körében legalább három év óta állandóan van alkalmazva.

vagy aki valamely választó mezei gazdaságában, iparüzletében vagy vállalatában mint kisegítő családtag működik,

vagy végül aki a katonaságnál, vagy csendőrségnél altiszti fokozatot ért el.-

Aki írni és olvasni tud anélkül, hogy az elemi népiskola VI-ik osztályát elvégezte volna, annak csak akkor van választói joga, ha a következő különös kellékek valamelyikének megfelel

a / akár egy adónemből akár több adónemből együtt legalább 20 korona egyenes állami adóval van megróva

b / iparengedély, vagy iparigazolvány alapján önállóan ipart üz, vagy kereskedést folytat, ha legalább egy segédmunkást állandóan alkalmaz, valamint akkor is, ha akár egy adónemből legalább 10 korona, vagy több adónemből együttvéve legalább 20 korona egyenes állami adóval van megróva, vagy

c / olyan alkalmazott aki ipari üzlet vagy vállalat körében, -ideértve a bányászatot, kereskedelmet és iparszerűen folytatott közlekedést is- nem csupán alkalmilag felfogadott napszámosként van alkalmazva, ha iparostanonc volt s tanonclevelet kapott, valamint akkor is, ha az utolsó 5 év tartamán belül akár egyfolytában, akár megszakításokkal legalább három éven át ugyanegy ipari szakmában dolgozott,

vagy az őstermelés körében vezetőmunkás, vagy felügyelő,

vagy aki más köz-, vagy magánszolgálatban ugyanannál a munkaadónál bármely foglalkozás körében legalább 5 év óta állandóan van alkalmazva,

vagy aki valamely választó mezei gazdaságában, ipari üzletében, vagy vállalatában mint kisegítő családtag működik, vagy végül

aki katonai vagy csendőri szolgálatban altiszti fokozatot ért el.-

Attól aki irni és olvasni nem tud az kivántatik hogy a-
kár egy adónemből külön, akár több adónemből együttvéve legalább 40
korona egyenes állami adóval legyen megrova.

Aki az országgyülési képviselóválasztók 1913. évre érvényes névjegyzékébe fel van véve s az 1913 évi XIV. tc. értelmében a válasz
tásra jogosultak közül kiveve, vagy kizárva nincs :/ a törvény 13. és 14-
ik §-ai / választói jogát megtartja mindaddig mig a régi jogcime válto-
zatlanul fennáll ugyanabban a községben / városban :/ amelynek névjegy-
zékébe az 1913-ik évre felvették.

Röviden egybefoglalva ezek azok a törvényes rendelkezések a-
melyek a választói jogosultság megállapitására vonatkoznek.

Abból a célból hogy az országgyülés képviselóválasztóknak 1919. évre érvénnyel birandó ezen névjegyzékébe mindenki akit az 1913. évi XIV. tc: 4 - 7. §-ai szerint a választói jogosultság megillet,- felvétes-
hessék, az imént jelzett törvény 55-ik §-ának elsó bekezdése értelmében felhivatnak a székesfóváros területén levó összes nyilvános és közintézetek, részvénytársaságok, vállalatok és egyesuletek igazgatóságai hogy az dézett törvény alapján választói jogosultsággal biró, s ugy a Budapesten lakó, mint a fóváros területén lakással biró összes alkalmazottaiknak, tehát a hadbavonultaknak s - és pedig ugy a tényleges mint a nyugdijas alkalmazottaiknak névjegyzékét választókerületek szerint s minden egyes választókerületet a ./. alatt csatolt nyomtatvány-minta szerint készitendó külön-külón lapon s ezeken a lapokon ismét a bejelentetteket szigoru betürendben összeállitva s a névjegyzek-minta adatainak pontos kitöltése mellett irják össze, s ezeket a választókeruletenként elkülönitve készitett névjegyzékeket legkésóbb f évi márczius hó 1-éig a székesfóváros központi választmányához mulhatatlanul küldjék be.

Ismételten hangsulyozom, hogy ezeket a bejelentéseket választókerületenként teljesen elkülönitve vagyis minden egyes választókerületre vonatkozó bejelentést külön-külon lapon kell eszközólni erre a szigoruan keresztülvitt elkülönitésre azért van szükség mert csak ily módón jut a központi választmány abba a helyzetbe hogy a beérkezó óriási a-

nyagból az egyes választókerületre eső részt kiválaszthassa, s az összeiróküldöttségek mindegyikének az őt megillető külön részt -az anélkül is szükre szabott határidőn belül- akadálytalanul megküldje.

Azok az alkalmazottak, kik a főváros területén kivül laknak, az alkalmazásuk /: hivataluk :/ helye után illetékes választókerületről készitendő névjegyzékbe veendők fel,de az ilyen alkalmazottakra vonatkozólag a bejelentésre szolgáló nyomtatvány-minta "Megjegyzés" rovatában fel kell tüntetni azt, hogy hol mely községben van az illetőnek lakása.

Ugyancsak a választókerületenként külön-külön lapon elkülönitve készitett névjegyzékek mindegyikén abból a célból, hogy megállapitható legyen, vajjon a bejelentés honnan származik, fel kell tüntetni azt is, hogy ki a bejelentő. Erre a célra elegendő a bejelentő vállalat, egyesület intézet stb. bélyegzőjének olvasható módon való alkalmazása is

Minthogy pedig az uj választókerületi beosztás ezideig kellő módon még nem ment át a köztudatba, ezért annak a célnak érdekében, hogy a kivánt bejelentések választókerületenként elkülönitve pontosan legyenek teljesithetők, 1916. évi hasonló tartalmu körlevelem kapcsán megküldtem a főváros utcáinak es tereinek a választókerületek és szavazókörök szerinti beosztását tartalmazó betüsorban szerkesztett jegyzékét és kértem, hogy ezt a jegyzéket a jövőben leendő használat céljaira is megőrizni sziveskedjenek.

Ha ilyen utcajegyzékre netán mégis szükség lenne, az a központi választmány hivatalos helységében /IV..Gerlóczy-u. 11.sz.III.em. 1. ajtó./ -mig a készlet tart, k rlátolt példányszámban rövid uton beszerezhető.-

Megjegyzem, hogy az alkalmazottaknak szavazókörí egységek szerint való csoportositását, illetve bejelentését nem kivánom; ez a munkálat hivatalból fog megtörténni.

Különösen kiemelem, hogy a kitüzött határidőn tul bejelentéseket el nem fogadok, s a bejelentésnek elmulasztása azzal a hátránnyal jár, hogy azok akik magukat a bejelentési határidő után az 1919. évre érvénnyel birandó névjegyzékbe felvétetni kivánják, kénytelenek lesznek

a lakásuk szerint illetékes kerületi elöljáróságnál működő összeírókiküldöttség előtt az összeírásra megszabott határidő alatt személyesen jelentkezni s választói jogosultságukat kellőképen igazolni.

Végül figyelmeztetem a nyilvános számadásra kötelezett intézetek, vállalatok stb. vezetőségeit, hogy aki saját, vagy más nevének a választók névjegyzékébe leendő felvétele végett az összeíró küldöttség vagy központi választmány előtt tudva hamis, hamisított, vagy lényegében valótlanságot tartalmazó okiratot készít, hamis bizonyítékokat, vagy egyéb hamis adatokat szolgáltat, az az 1913. évi XXIII. tc. 3-ik §-ának első pontja szerint vétséget követ el, amely cselekménynek az idézett tc. 4. §-a értelmében 2 évig terjedhető fegyház és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetés a büntetése.-

Budapest, 1918. évi január hó 17-én.

alpolgármester,

a közp. választmány h. elnöke.

Windisch.

ért. 1918. febr. 7.

158

1918

A Mathem. é Természettud. Bizottság 1917. évi vagyonmérlege.

Sz.	Tárgy	Összeg Kor.	Fil.
	I. Bevétel.		
1.	Maradvány 1916-ról	9247	61
2.	Évi dotatio	10000	–
	Összesen	19247	61
	II. Kiadás.		
1.	Richter A. „A víztartószövet" nyomására	2725	–
2.	Richter A. „A víztartószövet" írói díja	510	–
3.	A Mathem. és Physikai Társ. segélye	1000	–
4.	Hutják Jánosnak megbizatására előleg	100	–
5.	Richter Aladárnak megbizatására előleg	200	–
6.	Budaházy Imrének megbizatására előleg	300	–
7.	Lendl A. „A pókok izmai" nyomására	1899	44
8.	Lendl A. „A pókok izmai" zinkographiái	2193	
9.	Lendl A. „A pókok izmai" írói díja	404	–
10.	A Math. és Természettud. Közlem. XXXIII. Kötetének tartalomjegyzéke	58	60
11.	Az előadó tiszteletdíja	800	–
	Összesen	821647	

Bevétel 19247 Kor. 61 fil.
Kiadás 8216 „ 47 „

Maradék 11.031 Kor. 14 fil.
Ehhez az évi dotatio 10000 „

Főösszeg 21.031 Kor 14 fil. 1918-ra.

A Bizottság a rendelkezésére álló összeget a következő művek kiadására óhajtja fordítani:

1.	Gelei J. „A chromosomák hosszanti pá-rosodása 6 Kelló táblával	8488
2.	Veress E. „Az izomnak melegged előidéz-hető maradandóról"	1600
3.	Hegyfoky Kabos „A vinágzás ingadozásáról"	1400
4.	Lendl A. „A pókok izmai. II" táblái	8576
	Összesen	20064 Kor.

Budapest, 1918. febr. 7.
Méhely Lajos
elnök

érk. 1918. febr. 8.

160

1918

16

A Mathematikai és Természettudományi Bizottság a lefolyt esztendőben is változatlanul folytatta működését s a háború viszonyait csak annyiban érezte meg, hogy kiadványai kissé vontatottabban s kevesebb példányban jelentek meg. A Bizottság költségvetése nagyon ennek ellenére is jelentékeny maradványnyal záródik, ez azonban csak látszólagos, mert a kiadásra kerülő munkák műmellékleteinek márciusi folyamatban levő sokszorosítása nemcsak a tavalyi maradványt, hanem az idei dotációt is jórészt főlemészti.

A Bizottság a lefolyt esztendőben három rendes ülést tartott és pedig január 22-én, április 30-án és december 10-én, melyek közül az utolsó ülést — a téli ünnepek idők jelére — azért kellett kitennünk, mert az emeleti termek sem fűthetők, sem világíthatók nem lévén, az akadémikusok számára fenntartott pótszéki ki olvasótermében, téli kabátban, egy szál gyertya mellett tanácskoztunk.

A Bizottság tevékenységéről részletes kimutatás emelt intézkedéseiből tűnik ki.

Kiadásában megjelent Hendl Adolf l. tagnak „A pókok izomrendszere. I." című, 9 kétoldalas táblával illusztrált szép munkája, mely célból a Bizottság 1130 Koronát fordított.

~~A folyó évre~~ Vera Sajó alatt van Gelei Józsefnek „A chromboromák hosszanti párosodása" című, a Bizottság megbízásából írt munkája, melynek hat kétoldalas tábláját a majna-frankfurti Werner és Winter-cég már elkészítette, úgy hogy a mű csakhamar megjelenhetik.

A folyó évre még Veress Elemér „az izomnak melegnek előidézhető megnövekedéséről" és Kegyfalvy Kabos „A virágzási ingadozásairól" cz. munkájának kiadása van tervbevéve, továbbá Hendl Adolf l. tag „A pókok izomrendszere" II. részéhez tartozó műmellékletekkel együtt a Bizottság elkészíttetni.

F cz. munkája

(12)

Az ezidén torra Került növénytani pályázatra 10 szerzőtől 11 ajánlkozási érkezett, melyek mérlegelése után a Bizottság abban állapodott meg, hogy megbízza

1. Richter Aladár l. tagot a, Miként nyilatkozik meg a Különbözö szerkezet Rózt fennálló correlatio a Különböző növények levelein tapasztalható isomorphia esetében" cz. mü megirásával,

2. Támogatja Höllendonner Ferenc fővárosi tanárt a magyarországi praehistorikus fa-és faszénleletek mikroszkópi vizsgálatában,

3. Támogatja Hulják János pereszlénynyai tanítót a liptói havasok flórájának tanulmányozásában,

4. Megbizza Hegyfoky Kabos tanárt a pelsőcznai plebánost „A virágzás ingerlozásáról" cz. mü megirásával,

5. Kiss József budapesti egyetemi tanársegédet a magyarországi cserkeszek (Fulica-félék) monographiájának megelkészitésével

6. Budatházy Imre i. ny. gazdasági akadémiai tanárt pedig „az állomány betegségei" cz. mü megirásával.

A Bizottság utolsó ülésében behatóan foglalkozott a Fungur Gyula által megkezdett, majd Löry József által folytatott, de újból árvaságra jutott „Népies állatnevek gyüjteményének" a sorsával is, azonban végleges megállapodásra még nem jutott. Egyelőre Löry József unokaöcséről magához váltotta a mü eddigi Kéziratát.

Budapest, 1918. febr. 7.

Mehely Lajos
elnök

érk. 1918. febr. 8.

161

1918

A M. Földhitel = Intézet

T. Pénzügyi Osztályára

Tisztelettel van szerencsém jelenteni, hogy a 445/1917. számú átiratunk első részére, mely szerint a Feriduu = alapból a Jubileum. Bizottság részére 3550 k átiratunk értelmében) 866/1917 számú átiratunkkal (tekintse semmisnek helyette) a Jubileumi Biz. részére (1917-re) a Feriduu = alapból csak a 866/1917. sz. átiratunkban jelzett összeget 1900 k = t s a Prőhle Vilmosné ubalvéiregzett 600 k = t összesen tehát 2500 k = t írja át.

Ha a Történelmi Bizottság (a) rendelkezése alatt álló Feriduu = kamatokat túllépte, ~~a túllépés a Bizottság terhére irandó át~~, a kiadási többlet a Bizottság költségvetését terhelje.

Budapest, 1918. február 8.

főtitkár

163

1918

Zürich, 7. Bergstrasse 20.

2. Februar 1918.

An die

Königl. A k a d e m i e der W i s s e n s c h a f t e n

B u d a p e s t

./. Der Gefertigte gestattet sich hiemit in Beilage eine kleine Abhandlung betreffend "Begründung des Hebelgesetzes" durch das Hookesche Proportionalitätsgesetz zu überreichen und eine Mitteilung betreffend ein "Praktisches Verfahren zur Bestimmung des Trägheitsmomentes prismatischer Körper durch Flüssigkeitsverdrängung" mit einem Vorwort.

Mit dem Ausdrucke vorzüglicher Hochachtung

Fritz Reiningshaus

Beilagen.

érk. 1918. febr. 8.

164

1918

A csatolt átiratával kia=
datik a III. osztálynak.

Budapesten, 1918. febr. 8.

Hegedüs
főkirály

Végrehajtatott: 1918. II. 9.
Fröhlich.

Nem kell másnak
kiadni!
Ad Acta!

I.

Begründung des Hebelgesetzes

II.

Praktische Ermittlung des Trägheits-momentes.

Fritz Reininghaus
Deigstrasse 20
Zürich 7

Zürich, 1. Februar 1918.

V o r w o r t .

Wenn ich mir hiemit gestatte, Ihre Aufmerksamkeit auf meine nachfolgende "Begründung des Hebelgesetzes" zu lenken, so möchte ich, da ich selbst nicht Fachmann bin, -- mich nur trotz meiner vorgeschrittenen Jahre um das Verständnis der Festigkeitslehre bemühe -- nicht unerwähnt lassen, dass mir von Seite eines Physikers, dem ich den Gedankengang meiner Beweisführung mitgeteilt habe, E i n w ä n d e erhoben worden sind. Da dieselben leicht neuerlich erhoben werden könnten, mag deren Besprechung im Voraus nicht unangebracht erscheinen.

Meine F r a g e, ob die Begründung des Hebelgesetzes überhaupt b e k a n n t sei, wurde nur durch den Hinweis auf das Gesetz von der"Erhaltung der Kraft" bejaht, da sich daraus ja das Hebelgesetz ergibt. Meiner Mitteilung, dass ich eine vom Gesetz der Erhaltung der Kraft unabhängige Begründung des Hebelgesetzes gefunden und im Sinne habe, wurde im Wesentlichen entgegengehalten:

1.) In erster Linie, dass eine solche andere Begründung von vornherein des Interesses entbehrem, weil die "Erhaltung der Kraft" ja schon die zureichende Begründung sei.

Ich vertrat dem gegenüber der Standpunkt, dass, wenn sich auch das Hebelgesetz dem Gesetz der Erhaltung der Kraft tatsächlich einfügt, eine von der Erhaltung der Kraft unabhängige Begründung des Hebelgesetzes eine neue Erprobung des Gesetzes von der Erhaltung der Kraft und dadurch allein schon von Belang sein könnte, abgesehen von der Erweiterung der Erkenntnis an sich

2.) Auf meine Erklärung, dass es mir gelungen sei, die Begründung des Hebelgesetzes aus dem Hookeschen Propotionalitätsgesetz abzuleiten, (Proportionalität der Faserverlängerung mit der verlängernden Kraft), wurde mir entgegengehalten, dass dieses Gesetz nur auf Kräfte anwendbar sei, welche in der Richtung der Faser wirken; worauf ich an Hand der Zeichnung im gegenständlichen Elaborat zeigte, wie trotz des Umstandes, dass Kraft und Last beim Hebel transversal angreifen, das Hebelgesetz aus dem Proportionalitätsgesetz nachweisbar sei.

3.) Ein weiterer Einwand wurde dahingehend gemacht, dass das Hebelgesetz auch dann, wenn es auf das Proportionalitätsgesetz zurückgeführt sei, deshalb noch immer nicht b e g r ü n d e t wäre, da ja das Proportionalitätsgesetz selbst noch unerklärt bliebe. Letzteres trifft ja zwar zu; aber schon in der Feststellung des Bestandes irgend einer funktionalen Beziehung zwischen zwei Vorgängen überhaupt liegt eine "Begründung"; und dann eine noch weitergehende in der Feststellung der Art und Weise, wie diese Unabhängigkeit stattfindet. Auch muss wohl die Druck- und Zugwirkung als die einfachere angesehen werden, als die Hebelwirkung; da Druck und Zug keiner Hebelwirkung, während der Hebel der Druck- und Zugwirkung bedarf. Es ist somit durch meine Begründung des Hebelgesetzes der kompliziertere Vorgang auf den einfacheren zurückgeführt.

4.) Ferner wurde eingewendet, dass das Hookesche Gesetz nicht genau und nicht allgemein gelte; worauf ich entgegnete, dass in meiner Begründung des Hebelgesetzes gezeigt ist, welches die Folgen für den Fall sind, als das Proportionalitätsgesetz

n i c h t gilt. Andrerseits ergibt sich als Folge dieser Begründung des Hebelgesetzes, dass das Hookesche Gesetz bei Geltung des Gesetzes von der Erhaltung der Kraft tatsächlich Geltung haben kann, (da ja das aus diesem Hookeschen Gesetz abgeleitete Hebelgesetz sich dem Gesetz der Erhaltung der Kraft tatsächlich unterordnet.)

5.) Meiner Erklärung, dass die Hebelwirkung dadurch zustande komme, dass vom Angriffspunkte der Kraft angefangen, die Wirkung der Kraft durch Faserspannungen sich bis zum Lastangriffspunkt fortsetzt (und umgekehrt), wurde schliesslich entgegengehalten, dass eine solche Einwirkung ja eine S e l b s t v e r s t ä n d l i c h k e i t sei. Schon in den ersten Vorlesungen über Mechanik, werde ja darauf hingewiesen, wie z.B. der Druck auf einen Stock sich durch denselben hindurch fortpflanze. Hiegegen machte ich darauf aufmerksam, dass sich aus dieser Tatsache allein noch keineswegs das Hebelgesetz ergebe. Dies muss trotz allgemeiner Kenntnis solcher Druck-Fortpflanzung überhaupt, erst aus den besonderen Begleitumständen des gegenständlichen Druckes und Zuges eigens nachgewiesen werden, um erkannt werden und Geltung beanspruchen zu können. Es findet sich ja zwar überall die Erwähnung, dass sich Druck und Zug fortpflanzen, nirgend aber, dass hieraus das Hebelgesetz gefolgert werden könne. Würde diese Folgerung schon irgendwo gezogen worden sein, dann wäre meine Feststellung nicht n e u; es wäre dann aber befremdlich, dass die Begründung eines solchen fundamentalen Gesetzes nicht allgemein bekannt wäre. Faktisch war sie ja auch dem von mir befragten Fachmann, dessen Kompetenz nicht bezweifelbar

ist, n i c h t bekannt. Er hatte bisher die Erhaltung der Kraft als einzige Begründung des Hebelgesetzes angesehen und sogar meiner Behauptung, dass ich das Hebelgesetz aus dem Proportionalitätsgesetz abgeleitet habe, entgegengehalten, dass letzteres ja doch nur für Kräfte gelte, die inder Richtung der Faser wirken, im Gegensatz zur transversal wirkenden Last und Kraft beim Hebel.

Bekannt war, dass im Hebelbalken Faserspannungen überhaupt auftreten. Dies ist selbstverständlich. Nicht aber bekannt ist gewesen, dass sich aus der A r t dieser Faserspannungen allein schon, ohne Hinzutreten irgend einer anderweitigen Ursache, das Hebelgesetz ergeben müsse. Bisher ist, soweit mir bekannt, das Hebelgesetz eben als ein physisches Ur-Phänomen angesehen worden, das sich aus der Erfahrung ~~mmm~~ ergebend, in den Rahmen der Erhaltung der Kraft einfügend, keiner weiteren Begründung bedürfe oder auch nur fühig sei. Ich selbst war daher ursprünglich sehr im Zweifel darüber gewesen, ob die Frage nach der Begründung des Hebelgesetzes überhaupt einen Sinn habe; ob man sich nicht mit diesem Gesetz als einer lediglichen mit dem Prinzip der Erhsltung der Kraft übereinstimmenden Erfahrungstatsache begnügen müsse; ähnlich, wie dies gegenwärtig noch hinsichtlich der Schwerkraft der Fall ist. Es ist psychologisch ganz begreiflich, dass gegenwärtig vom Standpunkt der Lösung aus betrachtet, die - wenn auch ganz neue - Erklärung schliesslich als Selbstverständlichkeit erscheinen mag.

So schwer sie mir selbst geworden ist, und soviel sie mir zu denken gegeben hat, erscheint mir ja selbst nunmehr in diesem Sinne die gefundene Begründung wie ein Ei des Kolumbus.-

6.) Endlich war die Bemerkung - die ich auch im Sinne eines Einwandes vom praktischen Standpunkte aus aufgefasst habe,- dass nämlich bei W a g e n der Elasticitätsmodul als unendlich gross angenommen werde, meines Erachtens eine tatsächliche Bestätigung, dass man sich bisher über den Einfluss der Faserspannungen auf das Zustandekommen des Hebelgesetzes die zutreffenden Vorstellungen noch n i c h t gemacht haben könne. Denn, die Annahme,dass der Elasticitätsmodul unendlich gross sei, kommt beim physischen Hebel darauf hinaus, dass man sich den Hebelarm,- auch des physischen Hebels, als starr vorstellt. Diese Vorstellung steht aber in innerem Widerspruch mit sich selbst. Man kann, wie dies beim mathematischen Hebel geschieht, zwar vom Elasticitätsmodul im Hinblicke auf spezielle Zwecke einer Beweisführung vollkommen absehen; wollte man aber dort, wo man vom Elasticitätsmodul, also vom physischen Hebel spricht, den Elasticitätsmodul als unendlich gross annehmen, dann wäre dies grade so, als würde man von einer Linie sprechen, die keine Längen-Ausdehnung hat. Da bei einem starren Stab keine Biegung stattfindet, kann auch eine Vermittlung der Wirkungen von Last und Kraft nicht stattfinden. Man will sich einen Hebel vorstellen und abstrahiert von der Voraussetzung, die den Stab erst zum Hebel macht, seiner Biegsamkeit.

Die Annahme solcher Starrheit des Wagebalkens müsste aber, wenn etwa auch der Wage zugrunde gelegt, für diese verhängnisvoll werden, wenn die Praxis nicht die im Wagebalken auftretenden Biegungsspannungen - wenn auch nur aus dem Gesichtspunkte der Elimination von Fehlerquellen, so doch tatsächlich - ~~abbbb

Zürich, 7. den 28. Januar 1918.

Begründung des Hebelgesetzes, seine Voraussetzung und Bedingtheit seiner Wirksamkeit.

Alle Rechte vorbehalten.

Das Zustandekommen der Wechselwirkung von Last und Kraft, die an verschiedenen Stellen eines Hebelbalkens angreifen, wird vorstellbar, wenn man sich dieselbe durch die Spannungen der Fasern des Hebelbalkens vermittelt denkt. - Die Kraft zieht und drückt an der Fasern, an denen sie angreift und dieser Zug und Druck pflanzt sich von einem zum andern Faserteilchen bis zum Last-Angriffspunkt fort; dabei wirkt die Last auf eben dieselbe Faser entgegenziehend und entgegendrückend. Beide, Kraft und Last müssen einander vermittels dieser verbindenden Fasern das Gleichgewicht halten, damit der Hebel im Gleichgewicht sei.

Diese Vorstellung weist auf die Folgerung hin, dass auch die Wirkungsweise der am Hebel angreifenden Kraft und Last aufeinander bedingt sei vom physikalischen Verhalten der vermittelnden Faser, also dass das Hebelgesetz sein müsse eine Folge des Hookeschen Proportionalitätsgesetzes.

Tatsächlich lässt sich das Hebelgesetz, wie hier gezeigt wird, entwickeln aus der Formel $l = \frac{P L}{F E}$,
in der l die Verlängerung, P die verlängernde Kraft, L die ursprüngliche Länge, F den Stab-Querschnitt und E den Elastizitätsmodul bedeutet.

Um das Proportionalitätsgesetz, welches ja eine Einwirkung der Kraft in der Richtung der Faser voraussetzt, auf den Hebel anzuwenden, sollen zunächst Kraft und Last nicht wie beim Hebel

transversal zum Hebelbalken, sondern in seiner Länge-Richtung angreifen. Dabei denke man sich den Hebelbalken zunächst nur aus einem aus 4 Stäben geformten Rechteck gebildet.

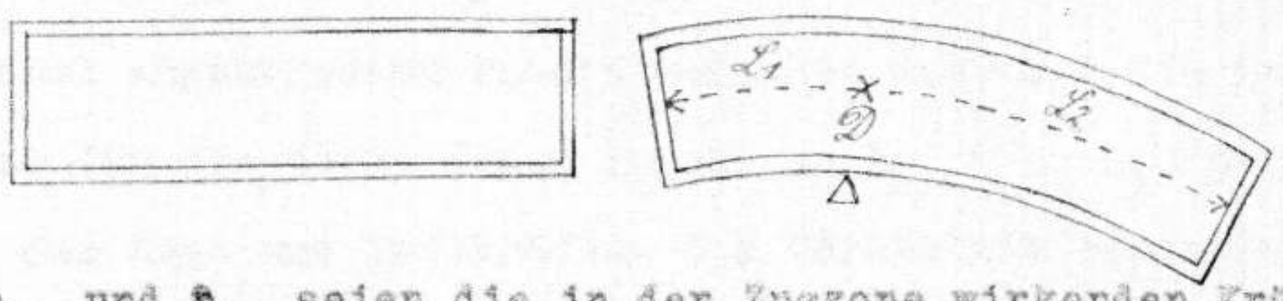

p_1 und p_2 seien die in der Zugzone wirkenden Kräfte,

q_1 und q_2 die in der Druckzone wirkenden.

Da die Krümmung sehr gering ist, wird angenommen, dass die durch die Kräfte p_1 und p_2 bewirkten Verlängerungen gerade so gross seien, als wäre der Stab A A nicht gekrümmt; dabei wird er trotzdem von diesen Kräften auseinandergezogen sein. Die Kraft p_2 wird im Punkt D angreifend, die Verlängerung l_2, und p_1 in eben diesem Punkte D angreifend, die Verlängerung l_1 bewirken. Diesen Verlängerungen entsprechen in der Faser innere Spannungen, die den die Verlängerungen bewirkenden äussern Kräften entgegengesetzt gerichtet sind.

Es ist $l_1 . \frac{E}{L_2} = p_2$ und $l_2 . \frac{E}{L_1} = p_1$.

Es wird einen Punkt D geben, für welchen $l_1 = l_2$ ist. Es ist dies derjenige Punkt der Faser, von welchem aus die Biegungen nach einander entgegengesetzten Richtungen stattfinden. Der Vergleich mit einem transversal belasteten Hebel zeigt, dass dieser Punkt über dem Drehpunkt liegt.

In dem gegenwärtig in Rede stehenden, durch die longitudinalen Kräfte p_1 und p_2 gebognen Stab, wird somit der Punkt, für welchen die einander entgegengesetzt gerichteten Verlängerungen l_1 und l_2 einander gleich sind, dem vertikal über dem Drehpunkt gelegenen Punkt der obersten Faser des belasteten Hebelbalkens entsprechen. Für $l_1 = l_2$ ist nach voriger Gleichung

$$p_2 L_2 = p_1 L_1 .$$

Die ganz analoge Betrachtung führt hinsichtlich der in der Druckzone gelegnen Faser zur Gleichung

$$q_2 \; L_2 = q_1 \; L_1$$

Dabei muss, da der Drehpunkt des Hebelbalkens für beiden demselben Hebel angehörenden Fasern derselbe ist, und die Lage des Drehpunktes für die obere Faser durch $p_2 L_2 = p_1 L_1$ gegeben ist, zwischen den Zug- und Drehkräften das Verhältnis bestehen $\frac{p_1}{p_2} = \frac{q_1}{q_2}$.

Es lässt sich nun der longitudinale Zug in p_1 und der longitudinale Druck in q_1 durch eine einzige, am Stabende wirkende transversal gerichtete Kraft hervorrufen, mit Zuhilfenahme zweier gleicharmiger, am End-Querschnitt des Stabes angebrachter Winkelhebel, an deren einem Hebelarm die Faser, am andern die Kraft angreift. Dasselbe gilt hinsichtlich p_2 und q_2; da diese beiden Kräfte nach abwärts drücken, muss ihnen nun eine der Grösse nach gleiche, aber entgegengesetzt gerichtete Kraft D, eine Stütze, entgegenwirken. Dieselbe muss dann an jener Stelle angreifen, für welche die einander entgegengesetzt gerichteten Verlängerungen der beiden aneinanderstossenden, nach entgegengesetzten Richtungen gezogenen Stabteile L_2 und L_1 einander gleich waren, also für welche $l_1 = l_2$ ist.

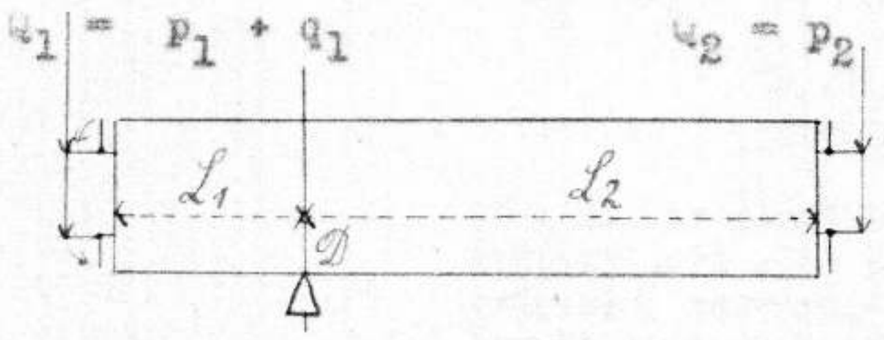

Es wird dann gelten $Q_1 . L_1 = Q_2 . L_2$, wobei Q_1 und Q_2 nunmehr Transversalkräfte sind.

Wird statt obigen aus einem Rahmen gebildeten Hebelbalkens ein compacter Stab als Hebelbalken gewählt, so gelten für sämtliche Fasern der Zugzone und der Druckzone obige Ausführungen. Sämtliche können durch Vermittlung beliebig kleiner untereinander angebrachter Winkelhebel durch transversale Kräfte gespannt gedacht werden,

die man sich nacheinander einwirkend und dann dauernd wirksam bleibend vorstellen kann. Dabei wird sich die Grösse jeder dieser transversalen Kräfte nach der Grösse der Spannung, die sie der zugehörigen Faser erteilen muss, richten. (Die äusserste Faser ist ja am stärksten gespannt und diese Spannung nimmt gegen die neutrale Faser hin bis auf 0 ab.)

Es wird dann sein $P_1 \; L_1 = P_2 \; L_2$

$P'_1 \; L_1 = P'_2 \; L_2$

. . . .

. . . .

. . . .

$$L_1 (P_1 + P'_1 + \ldots) = L_2 (P'_2 + P'_2 + \ldots)$$

$$\underline{L_1 \cdot P_1 = L_2 \cdot P_2}$$

Die Zwischenräume zwischen den kleinen Winkelhebeln können mit dem Material dieses Winkelhebels ausgefüllt gedacht werden, welches dann den Druck der Transversalkraft vermittelt. Und da diese Winkelhebel ohnehin am Stabe selbst befestigt sind und sich an die beiden Flächen einerseits des Stabquerschnittes, andrerseits der von der Kraft gedrückten Stabmasse eng anschliessen müssen, können diese Winkelhebel durch eine entsprechende Schichte der Stabmasse selbst ersetzt gedacht werden. Und da diese Eck-Schichte beliebig klein gedacht werden kann, so kann man sich schliesslich auch vorstellen, dass Kraft und Last direkt an der Hebeloberfläche der Stabenden angreifen.

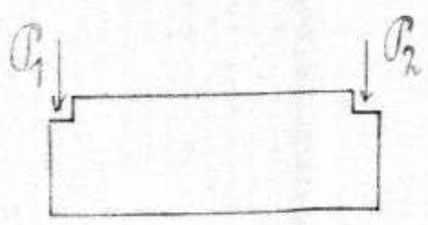

So ist der Stab, an welchem die longidutinalen Kräfte angriffen, in einen Hebel mit transversal angreifenden Kräften umgewandelt, und das H e b e l g e s e t z aus dem Proportionalitätsgesetz abgeleitet.

Einige

F o l g e r u n g e n .

Soll das Hebelgesetz $P_1 . L_1 = P_2 . L_2$ (und somit auch das Prinzip der Erhaltung der Kraft), auch für jene Materialien und unter solchen Umständen gelten, für welche das Hookesche Gesetz n i c h t gilt, so muss auch der Elasticitätsmodul des Wagebalkens für jeden Querschnitt verschieden und eine stetige Funktion des Abstandes dieses Querschnittes vom Endquerschnitt des Hebelbalkens sein.-

Das Hebelgesetz gilt nur für Hebelbalken, deren Druckzone für sich und Zugzone für sich aus homogenem Material bestehen.-

Bei einer gleicharmigen Wage, muss nicht nur Länge und Gewicht der beiden Wagebalken einander gleich sein, sondern auch ihre Form, und das Material muss homogen sein.

Fritz Cuninghame

29. Januar 1918.

II.

Die Ermittlung des Trägheitsmomentes eines homogenen Stabes von beliebigem prismatischen Querschnitt, mittels Flüssigkeitsverdrängung.

In der bekannten Formel $M = \frac{J}{e} \cdot k$, bedeutet M das Biegungsmoment, J das Trägheitsmoment und k die Spannung der äussersten Faser. J ist das Produkt aus dem Hebelarm des Keiles mit Bezug auf die neutrale Schichte, multipliziert mit dem Volumen des gleichschenkligen, rechtwinkligen Keils, dessen Länge gleich ist e , d.i. dem Abstand der äussersten Faser von der neutralen Schichte. Dieses Volumen kann tatsächlich durch einen unter 45° durch die neutrale Axe gelegten Schnitt aus dem Stab abgesondert werden. Der Schwerpunkt des Querschnittes, dessen Ermittlung zur Bestimmung der Lage der neutralen Axe erforderlich ist, wird durch die Aufhängmethode gefunden. Das Volumen dieses herausgeschnittenen Körpers kann durch Eintauchen in eine Flüssigkeit festgestellt werden. Der Abstand des Keilschwerpunktes von der neutralen Schichte lässt sich ebenfalls durch die Aufhängmethode finden, u.z. durch successives Aufhängen in 2 Punkten der Symmetrie-Ebene. Ist der Stab gegen die Dreh-Ebene nicht symmetrisch, so kann er durch Anlegen eines gleichen, aber um 180° gedrehten Stabes symmetrisch gemacht werden. Es wird dann das Trägheitsmoment dieses Doppelstabes ermittelt und dieses dann zur Feststellung des gesuchten, halbiert. Das so ermittelte Volumen multipliziert mit dem Abstand von der neutralen Axe ist das gesuchte Trägheitsmoment.

Es lassen sich Umstände denken, wo diese experimentelle Ermittlung des Trägheitsmomentes praktisch erscheinen könnte. So könnten auf diese Weise auch Trägheitsmomente etwa vom Architekten ohne Rücksicht auf ihre Berechenbarkeit aus rein künstlerischen Gesichtspunkten geformter Querschnitte, auf relativ einfache Weise selbst von einem Laien, sogar zuverlässiger bestimmt werden, als dies durch Berechnung möglich wäre.

Die Kenntnis dieses Verfahrens erleichtert auch die unmittelbare Vorstellbarkeit des Begriffes des "Trägheitsmomentes". Es wird deutlich, dass das Trägheitsmoment nichts anderes ist, als das Produkt eines Keilvolumens mit seinem Hebelarm. Dieses muss dann nur noch mit der von mir so bezeichneten "spezifischen Keilkraft" = g oder mit der gleich grossen von mir sogenannten "spezifischen Spannung" = g multipliziert werden, um das Biegungsmoment zu ergeben.

Die Gleichung M= W.k erscheint dann in der Form M = W.l.g = a . F.l . G. Dabei ist a der Keilhebelarm, F.l das aktuelle Keilvolumen und F.l.g die vom Keil ausgeübte Kraft (die man zu noch besserer Veranschaulichung etwa auch "Keilspannungsgewicht" bezeichnen könnte.) Es wird derart sofort deutlich, dass das Moment M gleich ist dem Produkt aus dem"Keilspannungs-Gewicht" und dem "Keilhebelarm". Das "Trägheitsmoment" bedeutet dann das Volumen des gleichschenkligen Keils (Keillänge = 1), multipliziert mit seinem Hebelarm. -

Fritz Leimgruber.

Ad 164
1918

Budapest 1918 febr. 15.

Nekrológ

a Dr Fröhlich Izidor gyakornoknak

a M. T. Akadémia Könyvtárából

Budapest

Folyó hó 2-án élet napjának
huszonhatodik alkonyán a sors
alapból kifürkészhető példátlan
rosszasága végett egyhelyben
a kiküldött tagokból álló bíróságok
A bíróság azonban nem te-
hetett eleget megbízatásának,
mert Sigmond Elek levelező
tag hivatásával járó alaposabb
elfoglaltságára ekkor

ebben a birtokügyben nem okozt
sérst vesni.

Amidön ezt Mélt.ságodnak
bejelentem Ezzel egyszersmind
Engedjék intézkedni, hogy
a III. osztály Nyomon Elek
helyett más tagokat küldjön ki a
bizottságba.

Kiváló tisztelettel
őszinte szeretettel
maradok

Kézsmárkon

Mélt.ságodnak

alázatos szolgája

V. Lap

Maros-Vásárhely sz. kir. város könyvtára.

Szám:17-918

A „MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA" III-ik osztályának .-

BUDAPEST.

Akademia palotája .

A „MATHEMATIKAI ÉS TERMÉSZET TUDOMÁNYI ÉRTESITŐ" mult 1917 évi folyamából /: XXXV-ik kötet:/ csak az 1-4 füzetet kaptuk meg. Miután valószinü hogy további füzetek is jelentek meg, méltóztassék azokat potló lag után küldeni, hogy a beköttetés akadályokba ne ütközzék.-

Maros-Vásárhely, 1918. február 15.

Teljes tisztelettel

Könyvtár-igazgató.

MAROSVÁSÁRHELY SZ. KIR. VÁROS KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁR

Feleltem: Nyomdai nehézségek miatt e füzet csak f. é. március havában jelenhet meg. 1918. II. 22. Fröhlich.

167
1918.

Tisztelt Osztály !

Szerencsém van fölkérni, hogy 1917.évi működéséről szóló jelentését f.évi március 23-ig, a pályázatok bírálatait április 3-ig a Főtitkári Hivatalnak beküldeni méltóztassék.

Budapest, 1918. február 9.

Gleuriel
főtitkár

A III. Osztálynak.

127
1918

Kiirt czikk

a M. Tud. Akadémia 191 8 évi január 28 = iki
összes ülésének

jegyzökönyvéből.

Főtitkár mély megilletödéssel bejelenti

Bezerédj Pál t. t.

halálát.

A III. osztály fölkéretik, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozni szíveskedjék.

Henrici
főtitkár.

A III. Osztályoknak.

KÁROLYI GYÖRGY, BUDAPEST

Bowerof Tal +

Érkezett. 1918. XI. 16. Fröhlich

A III. osztályból.

48.

Az 1919. évi akadémiai nagyjutalom (200 arany) és a Marczibányi-mellékjutalom (50 arany), az 1911—1918. évkörben megjelent physikai és chemiai munkák legjobbjainak lévén odaitélendő, az Akadémia figyelmezteti az ily nyomtatott munkák szerzőit, hogy müveiket 1918. évi deczember hó 31-ig a főtitkári hivatalba küldjék be, följegyezvén röviden, a mit munkájuk kiváló vonásának tartanak. Azonban e figyelmeztetésnek korántsem az az értelme, mintha be nem küldött munka, a melyről a tagoknak tudomásuk van, nem pályázhatnék; sőt ha az Akadémia kiadásában jelent meg, vagy könyvtárába már beküldetett, hivatkozás történhetik arra, hogy a szerző pályázni kíván vele.

49.

Kivántatik dr. Körösi József statisztikusunk demographiai működésének kritikai méltatása, különös tekintettel statisztikai módszereire.

Határnap: 1920 deczember 31.

Jutalma a Pollák Henrik-alapitvány kamatjövedelméből 1500 korona.

A jutalmat csak absolut becsü munka nyerheti el.

A jutalom csak abban az esetben fizethető ki, ha szerzője igazolja, hogy a jutalomra érdemesitett munka könyv alakjában és legalább 200 példányban megjelent.

50.

(Nyilt pályázat.)

Kivántatik a hazai szikesek talajtani megvizsgálása és mezőgazdasági hasznositása alapelveinek megállapitása.

A szerző nevével ellátott tervezetek 1918. évi deczember hó 31-ig az Akadémia főtitkári hivatalának küldendők be; egyszersmind jelzi a mindenkori szerző, hogy megbizatása esetén mely határnapig készülhetne el munkájával.

A megbizás az 1919. évi nagygyülésen tétetik közhirré.

Jutalma a Lévay Henrik-alapitvány kamatjövedelméből 1000 kor.

A jutalmat csak önálló becsü munka nyerheti el.

A jutalmazott munka szerzője egy esztendő lefolyása alatt köteles azt kiadni; ha ezt nem teszi, a kézirat tulajdonjoga az Akadémiára száll.

51.

(Nyilt pályázat.)

Adassék elő a tuberculin-reactio viszonya a gümőkór prognosisához.

A pályamunkára vonatkozó tervezetek 1918. évi deczember hó 31-ig az Akadémia főtitkári hivatalába küldendők be.

A pályázók tervezetükben az iránt is nyilatkozzanak, mily segédeszközökkel, mily nyilvános vagy magánklinikán, vagy laboratoriumban, vagy intézetben szándékoznak a czélba vett feladatot megfejteni.

A végrehajtással való megbizás az 1913. évi nagygyülésen hirdettetik ki.

A megbizott észleleteinek és kisérleteinek eredményét, összeállitva és irásban kidolgozva, 1920. évi február hó végéig az Akadémia főtitkári hivatalában benyujtja.

Csak saját észleleteken és kisérleteken alapuló, oly önálló becsü dolgozatok tarthatnak számot a jutalomra, melyek a tudományt ténylegesen új ismeretekkel gazdagitják.

Jutalma a Rózsay-alapitvány kamataiból 1000 korona.

A jutalmazás az 1920. évi nagygyülésen hirdettetik ki.

A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad; tartozik azonban annak tartalmát a III. osztály Értesitőjében kimeritő kivonatban közzétenni.

(*Már hirdetett jutalomtételek.*)

52.

Adassék elő a physikai tudományok hazai irodalmának története és magyar münyelvének fejlődése 1867-ig, az alkotmány visszaállitásáig.

Jutalma az ifj. bojári Vigyázó Sándor emlékére tett alapitvány kamatjövedelméből 2000 kor.

Határnap: 1919 deczember 31.

A jutalom csak önálló becsü munkának adatik ki.

A jutalomra érdemesitett munkát szerző kiadni tartozik; ha ezt egy esztendő lefolyása alatt nem teszi, a kézirattulajdonjog az Akadémiára száll.

Rec. Fröhlich 1918. XI. 16.

126
1918

Kiírt czikk

a M. Tud. Akadémia 191 8 évi január 28.- iki
összes ülésének

jegyzőkönyvéből.

Főtitkár mély megilletődéssel bejelenti

Tangl Ferenz r. t

halálát.

A III osztály főtkéretik, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozni szíveskedjék.

Heinrich
főtitkár.

A III. osztálynak.

KÁROLYI GYÖRGY, BUDAPEST

Tangl Ferenc †

Nagytekintetü Akadémia!

A M. Tud. Akadémia ergem 1915-ben a finn-ugor nemzetiségü orosz hadifoglyokon végzendő anthropologiai vizsgálatokkal bizott meg, s e vizsgálatok során felmerülő költségek fedezésére 1000 koronát utalványozott kezemhez.

Tisztelettel jelentem, hogy vizsgálataimat elvégeztem, kivéve a utóbbi időben, mikor tanársegédemmel és laboránsommal együtt több napot töltöttem a tanyásneröi fogolytáborban s idetartozó eredményeimet folytattam a fővárosban levő finn-ugor foglyokon vizsgálataimat. Jelenthetem, hogy kilátás van arra, hogy a remélhetőleg közel jövőben aktuálissá váló fogolycsere s a menekülni kívánó foglyoknak a fogolytáborokba való visszaküldése és összegyüjtése kapcsán az eddiginél is (250) nagyobb számú megfelelő foglyot leszek alkalmam megvizsgálni s ezzel kutatásaimat be is fejezni.

Eddigi kiadásaim az utalványozott 1000 koronát már is lényegesen túlhaladták, különösen a fényképészeti lemezek és anyagok nagy áremelkedése folytán.

Tisztelettel közlöm ennélfogva a nagyméltóságú Aka-

démát, méltóztassék ujabb összeget részemre folyó-
itani, hogy vizsgálataimat befejezhessem.

Budapest, 1918. február hó 9-én

Dr. Lenhossék Mihály
rendes tag.

REJTŐ SÁNDOR
udv. tanácsos,
műegyetemi tanár,
a mech. technologiai szertárak
főnöke.

..... sz.

Budapest, 1912.febr.7.
Műegyetem.
Telefonszám: 68—33.

Méltóságos

F r ő h l i c h I z i d o r urnak

a Magyar Tudományos Akadémia III.osztálya titkárának

B u d a p e s t

Mult hó 31.-én kelt nagybecsü soraira válaszolva van szerencsém szives tudomására hozni, hogy a folyó évben a mathematikai és a technikai tudományok körére eső N a g y j u t a l o m és a M a r c z i b á n y i -féle mellékjutalom odaitélése tárgyában véleményes jelentéstételre kiküldött bizottságban a tagságot köszönettel elfogadom.

Kiváló tisztelettel

Rejtő Sándor

a Magy. Tudományos Akadémia lev.tagja

BUDAPESTI K. M.
TUDOMÁNY-EGYETEMI BAKTERIOLOGIAI INTÉZET
IX., RÁKOS-UTCA 7—9.

Budapest, 1918. II. 7.

Méltóságos

Dr. Fröhlich Izidor urnak

mint a Magy. Tud. Akademia III. osztálya

titkárának

Budapesten.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni,
hogy január 31.-én Kelt 6. sorai kíséretében
megkaptam ugyan Dr. Berzeller László-
nak a Berzsán-féle pályázatra vonat-
kozó tervezetét, de a Rózsay pályadíjért
beadott „A falkúru fenültség élettani
jelentősége" című dolgozat a Küldemény-
ből hiányzott. E helyett azonban kéz-
zám került - nyilván tévedésből - az
Istvánffy Pongrác urnak szóló levél és
Richter Károly pályázata, amelyeket ide
mellékelve visszajuttatok Kérve, hogy Ber-
zeller pályaművét nekem megküldeni
kegyeskedjék. Kitűnő tisztelettel

Kész szolgája

Tóth Ugró

c. tag.

Mélòsàgos Mraun!

Rátarkadam tisztelett el
jelentni, hogy = a kegelök
Magyarországon = ezüst mun-
kám Thaisz Lajos szaktársam
vissza lépése folytán aby nagy
mérvü átalakitást igényel,
hogy azzal 1917 én végig
nem tudtam elkészülni.
A kegelök kérdésének

tàvoggalàsa alkalmànal a
botanikai rèn nom mellòz-
hetò, emlèltsagna nèkem
a rèszre Thaisz Lajos szaktàrsam
nèsznalàpèsènèl magammak kell
kiterjeszkednem. Ezt termè-
szetesen csak botanikus se-
gitsègèvel vègezhettem el.
A kùlsò felvètelì munkàk
-nàl csak december hò elejèn
tèrtem vissza Budapestre
sign avìda nèmidsège nem
engedte meg. hogy ezt a

munkát befejezhessem.

Mindhogy ön nem szeretném ezt a magyarázást még tovább hurcolni, bátorkodom Méltóságodnak köteles-jelenteni, hogy a munkát legkésőbb 1918 év nyarán bevégzem.

Kérem Méltóságodat hogy erre utolsó terminust elfogadni kegyeskedjék, maradtam mély tisztelettel

kitűnő szolgája

Dr. Treitz Péter
m. kir. agrofögeológus

Budapest 1918 I 27.

1918. 4/4.

Nélyen tisztelt Méltóságos Uram!

Még december hó végén beküldöttem
Tanár fiamnak iskolai igazolványát,
akkor kérvén, hogy tanúttatási segélyét,
megkaphassam. Egyben kértem Méltóságodat, hogy ha lehet azt, 400 koronára
emelhessem.
Mindezideig semmi választ nem
kaptam.
Bocsásson meg Méltóságod hogy hátor-
gatom, de annyira nyugtalan vagyok.
Talán csak nem vontak meg tőlünk
a segélyt? Hiszen még ez ideig fiam
jól tanult, remélem jövőre is tanul
majd.
Méltóztassék Uram, nagyon szépen kérem,
ne vonja meg tőlünk pártfogását. Ha
talán elveszett volna az igazolvány kérem
egy pár sorral értesíteni, hogy azt újolag
kiállíthassam.
Még egyszer szíves pártfogását és bocsánatát kérve nagy tisztelettel

Harsányi

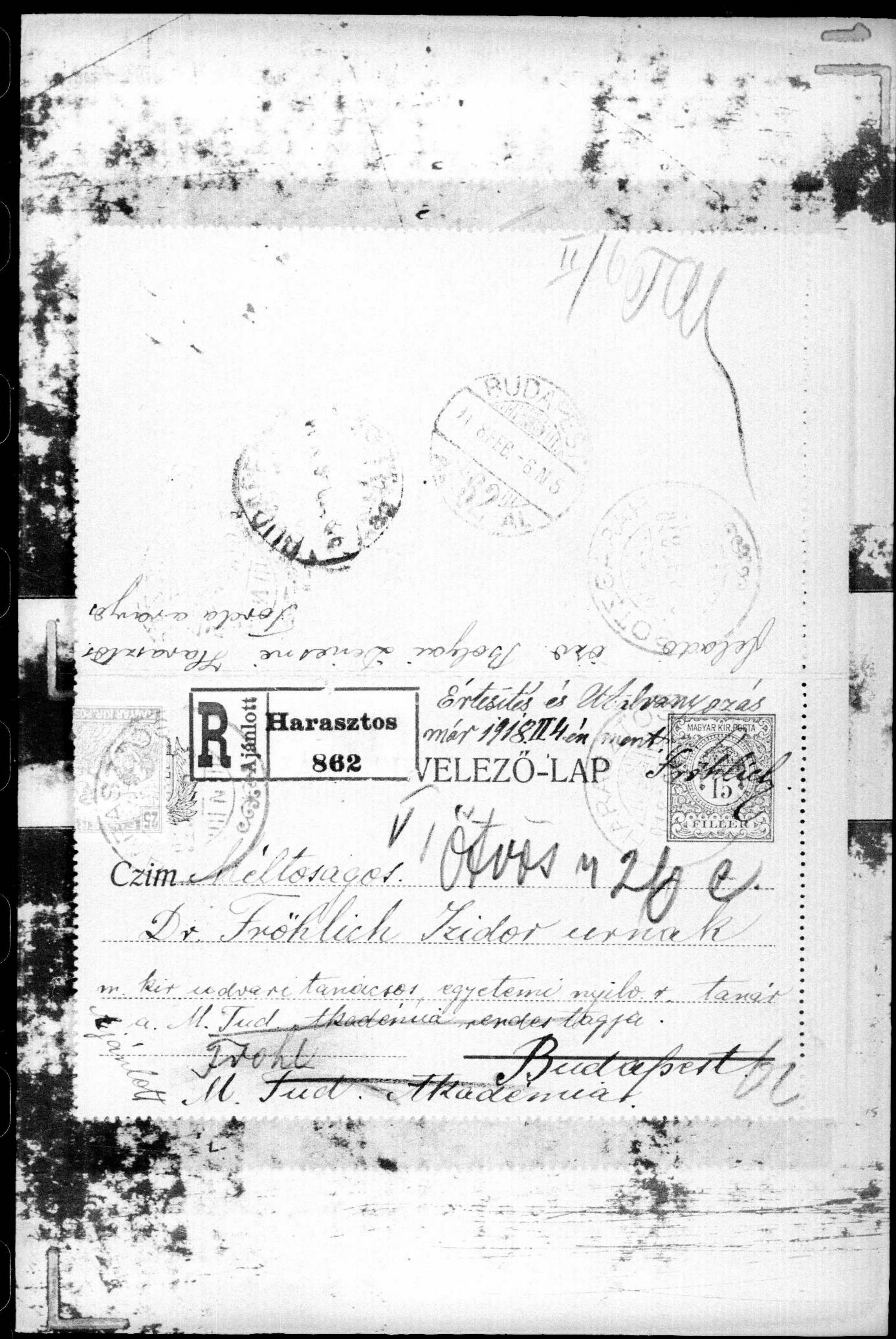

R Ajánlott

Harasztos

862

VELEZŐ-LAP

Értesítés és Utalvány czás már 1918 II 4-én ment.

Czim Nélkülözők. Budapest VI. Ötvös u 20 c.

Dr. Fröhlich Izidor ezredorvos

m. kir. udvari tanácsos, egyetemi nyilv. r. tanár

a. M. Tud. Akadémiá pender ügyén.

Fröhl

M. Tud. Akadémiát.

Budapest VI.

169

1918

Tiszteld Osztály!

Szerencsém van tiszteletel fölkérni, hogy a Pollák-bizottságba, a pályakérdés megszövegezéséhez egy tagot kiküldeni méltóztassék.

Budapest, 1918. febr. 9.

Fleischl
főlitrár

A III. Osztálynak.

Érkezett: 1918. II. 9. Fröhlich.

Polák - bíróságtól

kiküldendő egy tag.

Er. 1911 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Budapest, 1918 február 8.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Heinrich Gusztáv ur

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

3000.- kor. - fill fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a t. Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. I/5. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája

Érk. 1918. febr. 9.

165

1918

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Méltóságos

Finánczy Ernő úrnak,

a M. Tud. Akadémia tagjának

Hivatalból.

Portómentes.

Budapest

I., Városmajor-utcza 10.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
FŐTITKÁRI HIVATAL

1018 sz. Budapest, 1917. dec. 6.
1917

Nordon Aurélia úrhölgy Ő Nagyságának

Berlin

Elismervény.

Az alább felsorolt akadémiai kiadványok átvételének elismervényeül kérjük e jegyzéket aláírva a főtitkári hivatalnak visszaküldeni.

1.	Farkasi: Deák élete I–III. (Kötve)
1.	Erdélyi: Bírálatok (Kötve)
1.	Homeros Iliása "
1.	Vácsy: Tompa élete "

Átvettem:

Aurelie Nordon

Berlin-Karlshorst.

5. 2. 18.

KÁROLYI GYÖRGY, BUDAPEST

ad 166

1918

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

Mit Dankbarkeit und Beschä-
mung erfüllt mich die ehren-
volle Auszeichnung, die mir
von seiten der „Ungarischen
Akademie der Wissenschaften
zu teil wurde. Seit ich mich
unter der vortrefflichen und
liebenswürdigen Leitung des Herrn
Professor Gragger mit der unga-
rischen Sprache und Litteratur
beschäftige, ist mein Erstaunen

über ihre wunderbare Schönheit
und ihren grossen Reichtum
stetig gewachsen. Ich hoffe, dass
es mir bald vergönnt sein wird,
meine theoretischen Kenntnisse
durch Fortsetzung meiner Studien
an der Budapester Universität
zu vertiefen und durch lebendige
Handhabung der Sprache zu
ergänzen. Glücklich wäre ich,
wenn ich dann mit an dem
Bande der Liebe und Freund-
schaft wirken könnte, das

Ungarn und Deutschland
nen hoffentlich für immer-
dar verbinden soll.

Voll Dankbarkeit und
Verehrung

Ihre

Aurelie Nordon,

Berlin-Karlshorst,
Kentigstr. 11 a I

5. 2. 18.

Érk. 1918. febr. 9

166

1918

Fő Irodalmi
Irodalmi Főosztály

5 fold

167
1918

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van Földrémi, hogy 1917. évi működésére szóló jelentését f. évi március 23.-ig, a pályázatok bírálatait április 3.-ig ~~beküldeni~~ a Földtári Felügyelőséghez beküldeni méltóztassék.

Budapesten, 1918. február 9.

főtitkár

Az --- Osztálynak.

167

1918

~~127~~
1918.

12 pld. Jiszkelt Bizottság

4 pld. Tisztelt Osztály !

Szerencsém van felkérni, hogy 1918.évi működésérőlszóló jelentését f.évi március 23-ig, a pályázatok bírálatait április 3-ig a Főtitkári Hivatalunk beküldeni méltóztassék.

Budapest, 1918. február 9.

főtitkár

4 pld. A Osztálynak.

12 pld. a ---- Bizottságnak.

167

1918

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Nagyságos

Csoma József úrnak,

a M. Tud. Akadémia tagjának

Hivatalból.

Portómentes.

Devecser

u. p. Forró-Encs.

Sürgöny

Távirat

Cs. és kir. katonai parancsnokság

Pozsony

Pisztelettel kérjük, hogy az itteni Auguszta-barakkórházból 1916 szeptember 6.-án a csóti fogolytáborba küldött Michail Feodorof Vjatka kormányzóság, Malmyžs kerület, Arborskoi volost, Sarda falubeli cseremiszt ~~sürgősen~~ mielőbb a Ganz-Danubius r.t. kőbányai waggongyárába, Budapest X. Kőbányai út 31 tanulmányozás ~~céljából~~ végett átutalni szíveskedjék ‡, mivel az illető tudományos célra rendkívül ~~**~~ becses s másutt hozzáférhetetlen anyagot tud szolgáltatni. Őszinte köszönettel

Magyar Tudományos Akadémia

‡ még abban az esetben is, ha munkára ki volna adva,

LETÉT

Fo. 113

191 1. június 30

Névérték	
1	Forgalmi betét könyv K. 16284

Kérjük, szíveskedjenek az idecsatolt nyomtatványt leszakitani

minél előbb

Kedves barátom!

Kegyeskedjél főladatni az ide mellékelt ~~táviratot~~ ~~főladatni~~ a pozsonyi kat. parancsnokságokhoz, valamint az itt hátul megfogalmazott levelet a hadügyminiszteriumhoz.

Lewy Ernő, a finnugor nyelvek magántanára szeretné kedvezményes áron megkapni a Nyelvtud. Közlemények egész sorozatát. Kérlek alázan, értesíts, kapható-e és milyen kedvezményt lehetne neki adni.

Szívesen köszönt kivéd

Simonyi Zsigmond

Budapest 1918. február 8.

An das k. u. k. Kriegsministerium, Abtg. X.

Wien.

Die Ungarische Akademie der Wissenschaft bittet, ihr die folgenden (sechs) tscheremissischen Kriegsgefangenen zu wissenschaftlichen Zwecken zur Verfügung zu stellen und sie der Waggonfabrik Ganz-Danubius (Budapest X. Kőbányai-út 31) überweisen zu wollen:

1. Aus dem Gefangenenlager Brück-Királyhida:

VI b. X

(a mellékletről.)

Érk. 1918. febr. 11.

170

1918

× Aus dem Gef.-lager Bruck - Királyhida ~~Fogolytábor~~

Ba 3195 Nikitin Ilja Alexejevič, Arba, Gouv. Kostroma.

2. Aus Milowitz

Feodorov Atmachaj Sarsinsky, Gouv Perm.

3. Aus Spratzern

Njemcev Timofei, Samdorow, Gouv. Nižni-Novgorod, njezd Lukojanov, volost Saldona

1885. Kometav Tandaly, Sarsi, " Perm, " Krasno-Ufimsk

17921. Jakimov Semjon, Wasjurgub, " Kasan, " Kasan

4. Aus Hartl bei Amstetten

XXXVII/98 Šamidan Kanisow, Otkestina, Gouv. Ufa, njezd Birsk, volost Bajkebaš

nyire kedvező és mennyire előnyös. A mi intézetünk a jegyzés tekintetében nyujtja mindazokat a kedvezményeket, melyekben a jegyzők bárhol is részesülhetnek; tisztelettel kérjük, hogy b. jegyzését a mellékelt nyilatkozat felhasználásával mihozzánk mint eddigi összeköttetéséhez juttatni méltóztassék.

Mindennemü felvilágositással ugy irásban, mint szóbelileg is a legnagyobb készséggel állunk b. rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel

MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI
TAKARÉKPÉNZTÁR.

8167

173
1918

Arbeten utgifna med understöd
af Wilhelm Ekmans Universitetsfond, Uppsala 20:A.
Urbis Romae prospectus. 1593.

Bps. 1918 febr. 12.

Ärbetten
Municipal Skrifvelse.

173

1918

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

a Keleti Bizottságnak 1918.január 5.-én tartott üléséről.

Berzeviczy Albert elnök úr elnöklete alatt jelen vannak:

Heinrich Gusztáv főtitkár,
Horváth Géza,
Schafarzik Ferenc,
Goldziher Ignác,
Pecz Vilmos,
Lenhossék Mihály biz.tagok,
Németh József " segédtag.

Jegyző: gróf Teleki Pál,biz.előadó.

-.-.-

1./ Elnök megnyitja az ülést és bejelenti,hogy dr.Tuzson János és dr.Láng Nándor kimentették elmaradásukat.

Fölkéri előadót,hogy tegye meg előterjesztéseit.

2./ Előadó bemutatja a múlt ülés jegyzőkönyvét,mely hitelesitve van.

3./ Előadó bemutatja a bizottság zárszámadását,mely szerint:

Bevétel: Expeditióra 20.000 K
" : Dotatio 10.000 " /:melynek csak a fele folyt még be.:/.

Előadó jelenti,hogy a főtitkári hivatal útján ennek az összegnek kiutalványozását újólag kérte a közoktatási ministeriumtól,

valamint kérte a főtitkári hivatal a következő évi dotatió első felét is.

Kiadás:

1.	Németh József:	II.	Előleg „Szerbia" c.műre	500 K;
9.	"	"	III.	"	" " " 500 "
12.	"	"	IV.	"	" " " 1.000 "

Expeditióra:

2.	Andrasovszky József:	Botanikai kutatásokra	2.000 K;
3.	Cholnoky Jenő:	Beszerzésekre	400 "
4.	Pécsi Albert:	Exped.költségeire	2.000 "
5.	Csiki Ernő:	" "	2.000 "
6.	Militär-Gouvernement,Belgrad:	Exp.költs.	10.000 "
7.	Buday Árpád:	" "	1.000 "
8.	" " :	Fölszerelésre	1.000 "
14.	Pécsi Albert:	Exped.költs.	1.000 "
15.	Andrasovszky József:	Exped.költs.	500 "

Vegyes:

10.	Hozzájárulás Németh József:	A szerbek anthropo-geogr.tanulm. /:V/22.3.p.:/	500 "
11.	Tuzson János:	Növénytani kutatásokra:	500 "
13.	Eckhardt F.:	Thallóczy:Alb.Frosch.ford. /:V/22.4.p.:/	560 "
16.	gróf Teleki Pál:	Előadói t.dij 1917-re	800 "

Tudomásul szolgál.

4./ Előadó bejelenti,hogy a múlt évi expeditióról jelentést téve a közoktatásügyi ministernek,tekintettel az ügy sürgősségére,az elnök úrral egyetértőleg úgy határoztak,hogy már a bizottsági ülés előtt a következő évi expeditió dotatióját is.Felterjesztés ment a közoktatásügyi minister úrhoz,mely a jövő évi

expeditióra 25.000 koronát,a múlt évi expeditió tudományos anyagának publikálására 15.000 koronát kért.Jelenti,hogy rövid úton értesült,hogy a közoktatásügyi minister úr mindkét összeget utalványozta.

Tudomásul szolgál.

5./ Előadó bemutatja az expeditió tagjai közül Pécsi és Buday urak elszámolását.

Tudomásul szolgál.

6./ Előadó bemutatja a Magyar Nemzeti Muzeum 1917. július 2.-án kelt átiratát és a kereskedelmi minister úrnak 1917. évi július 13.-án kelt leiratát Ernyei muzeumi segédőrnek,mint ethnographusnak,Török és Ferenczi tanároknak,mint épitésznek és iparművésznek,az expeditió tagjaiként való kiküldéséről.

Tudomásul szolgál.

7./ Előadó bemutatja az expeditió tagjai közül Csiki, Pécsi,Buday,ifj.Lóczy Lajos és Ernyei jelentéseit /:térképekkel együtt:/,amelyek felolvastatván:

örvendetes tudomásul szolgálnak.

Ennek kapcsán bemutatja Csiki igazgatóőrnek,mint az expeditió vezetőjének előterjesztését dr.Andrasovszky,Pécsi és Buday legf.helyen kitüntetésre való fölterjesztése iránt.

A bizottság úgy határoz,hogy előadó szerezzen informatiót arra nézve,az osztrák expeditió tagjai részesültek-e kitüntetésben,és tegyen erről jelentést, esetleg újabb előterjesztést a bizottságnak.

8./ Előadó a mult évi expeditió kapcsán előterjeszti, hogy az idei évben a történeti tudományok körébe vágó expeditiót

javasol kiküldeni.Bemutatja Hodinka biz.tag úrnak ezen expeditó feladatairól szóló tervezetét.

Elnök úr felszólitására Hodinka biz.tag úr előadja, hogy az expeditió véleménye szerint a Morava és Drina közti területre kellene hogy szoritkozzék,amelyet egy év alatt alaposan feldolgozhatna.A magyar temetők,a régi várövek és a templomok és más,különösen bizánci stylü épitészeti emlékekek felkutatásával kellene az expeditiónak foglalkoznia.

Többek hozzászólása után a bizottság a javaslatot elfogadja és fölkéri Hodinka biz.tag urat az expeditió vezetésére.

9./Hodinka és gr.Teleki előadó előterjesztik,hogy az expeditióval elsősorban épitészeket kellene kiküldeni és előadó jelentést tesz arról,hogy ez iránt érintkezésbe lépett már a Műemlékek Országos Bizottságával,ahonnét rövid úton azt az értesülést nyerte,hogy a várak tervbevett tanúlmányozására Lux és Sándy, az Ibar-völgyi és egyéb tamplomok tanúlmányozására Förk,a délszerbiai és macedóniai emlékek tanúlmányozására pedig Möller és Csányi épitész urakat kivánná a Műemlékek Országos Bizottsága kiküldeni.

Előadó jelenti,hogy a tárgyalások során meg kivánna állapodni a Műemlékek Országos Bizottságával a költségek megosztására vonatkozólag is.

Tudomásul szolgál.

10./ Elnök úr felszólitására Hodinka biz.tag és előadó kijelentik,hogy még egy anthropologusra,egy archeologusra,egy ethnographusra és egy geographusra volna szükség.

Lenhossék biz.tag úr Elnök úr kérdésére kijelenti,hogy nézete szerint anthropologus kiküldésére szükség nincs,amennyiben az archeologus is elvégezheti a szabályszerü ásatást és a kiásott

csontok itthon volnának tanúlmányozhatók.

A bizottság elhatározza,hogy anthropologust igy nem küld ki.

Az archeologusra nézve előadó jelenti,hogy előzetes eszmecserék folyamán fölvetették előtte dr.Roska kolozsvári egyetemi tanársegéd nevét,akiről azonban közelebbi felvilágositást nem adhat.

Elnök úr inditványára a bizottság megbizza előadót, hogy lépjen érintkezésbe a Nemzeti Muzeum régiségtári igazgatójával és ez alapon tegyen Elnök úrnak jelentést,s vele és Hodinka biz.tag úrral egyetértőleg jelöljék azután ki a kiküldendő archeologust.

Az ethnographusra vonatkozólag előadó előterjeszti,hogy Ernyei muzeumi segédőr a tavalyi expeditió alkalmával sok gyűjthető anyagot látott,amit pénz hiányában nem szerezhetett be,és kérdi,vajjon óhajtja-e a bizottság Ernyeit kiküldeni,vagy esetleg mást.

Horváth biz.tag úr hozzászólása után a bizottság megbizza előadót,hogy az ethnographus kiküldése tárgyában még folytasson az illetékes körökkel megbeszélést és azután az expeditió vezetőjével egyetértőleg állapodjék meg az ethnographus személyében.

A geographusra nézve előadó előterjeszti,hogy a múlt évi expeditióval Cholnoky kolozsvári egyetemi tanár úr nem mehetett ki,családi okok következtében.Javasolja,hogy az idén küldessék ki.Geographus összefoglaló munkásságára még a tavalyi

expeditió szempontjából is szükség van;Pécsi ilyen nagyobblátkörű összefoglaló munkát nem végzett.

A bizottság Cholnoky kiküldését eéhatározza.

11./ Az expeditiós ügygyel kapcsolatban előadó bemutatja a hadseregfőparancsnokságnak a közoktatásügyi ministerium által átküldött felszólitását,amelyben fölkéri az elnökséget,hogy ezentúl lépjen érintkezésbe mindazon tudományos testületekkel, amelyek haditerületen tudományos kutatásokat kivánnak folytatni és együttesen,a közoktatási minister útján terjesszék elő expeditionális programmjukat.

12./ Jelenti ezzel kapcsolatban,hogy a múlt évben a Földrajzi Társaság a romániai határhegységeknek a határkiigazitás szempontjából is fontos tanulmányozására óhajtott külküldeni három geographust,de kérése éppen a hadügyministernek fenti,a közben érkezett megkeresésére való hivatkozással visszautasittatott.Kéri, hogy a Földrajzi Társaságnak januári választmányi ülése alkalmával a dolgot előhozhassa és amennyiben a Földrajzi Társaság expeditió, vagy egyesek kiküldését elhatározná,ezt az Akadémia kérésével egyidejűleg,hivatalos úton előterjeszthesse.

A bizottság a jelentést tudomásul veszi és megadja a kért fölhatalmazást.

13./ Előadó bemutatja a cs.és kir.hadügyministerium leiratát,amelyben egy „Orientabteilung" felállitását tudtatja,mely szolgálatait felajánlja.

Tudomásul szolgál.

Előadó bemutatja az Orientabteilungnak az iránt való kérdését,hogy kik dolgoznak most tudományos érdekben Törökországban, Bulgáriában,Romániában és az okkupált balkáni tartományokban?

körű

A bizottság elhatározza, hogy az Orientabteilung tudósitandó, hogy az Akadémia részéről jelenleg senkisem dolgozik a Balkánon, a nem az Akadémia megbizásából dolgozókról pedig nem kiván jelentésében megemlékezni.

14./ Előadó visszatérve arra, hogy mint jelentette, a közoktatásügyi minister úr 15.000 koronát utalványozott a múlt évi expeditió eredményeinek publikálására, jelenti azt is, hogy e munka publikálásának szerkesztését az expeditió vezetője, Csiki igazgató-őr elvállalta.

Csiki dr. és a maga nevében előterjesztést tesz az iránt, hogy

1./ csak a legszükségesebb anyag, kép és térkép publikáltassék;

2./ hogy tekintettel a pesti nyomdák drága áraira, a kiadványt egy vidéki nyomdában nyomathassák, ugyanott, ahol a Rovartani Közlönyt nyomják;

3./ hogy a közlemények ne csak magyar, hanem idegen nyelven is megjelenhessenek, és pedig nagyrészt hasábosan, közös latin szöveggel a két nyelvre.

A bizottság ezeket elfogadja, de többen azon aggályuknak adnak kifejezést, hogy a kiadás úgy drága lesz; ellenben helyeslik a két nyelvű kiadást azért, hogy igy az eredeti kiadást legyen kénytelen a külföld idézni.

Előadó javasolja, hogy esetleg egyes kevésbbé fontos részek, jegyzetek stb. csak idegen nyelven jelenjenek meg.

Elnök úr,Horváth biz.tag és Heinrich főtitkár hozzászólása után a bizottság úgy határoz,hogy Csiki és előadó tárgyaljanak a nyomdával és azután tegyenek részletesebb előterjesztést,úgy a beosztásra,mint a könyvek alakjára nézve is.

15./ Előadó jelenti,hogy a kéziratok közül egynéhány már legközelebb rendelkezésre fog állani és biráló kiküldését kéri.

A bizottság felhatalmazza elnök urat,hogy kellő megfontolás után a birálókat saját hatáskörében jelölje ki.

16./ Előadó bemutatja dr.Pecz Vilmos biz.tag jelentését Incze József gymnasiumi igazgató ajánlatáról,amelyben egy új görög-magyar szótár szerkesztésére vállalkozik,és inditványát,hogy a bizottság a megbizatást adja meg.

A bizottság ilyen értelemben határoz.

17./ Előadó bemutatja Hodinka biz.tag úrnak birálatát Németh József ministeri tanácsos úrnak „Szerbia" cimű munkájáról, amely a bizottság megbizásából készült és jelenti,hogy a birálat kedvező lévén,Elnök úrnak erről jelentést tett,aki a legutóbbi bizottsági ülésen ily esetre nyert felhatalmazása értelmében a könyvnek nyomdába adásáról azonnal intézkedett.

A bizottság ezt tudomásul veszi.

18./ Előadó jelenti,hogy báró Nopcsa Ferencz a bizottság kérésére a katonai szolgálat alól fölmentetett és Albánia monographiáján serényen dolgozik.

Tudomásul szolgál.

19./ Előadó jelenti,hogy báró Nopcsa Ferencztől érte-

sült arról,hogy Bogdán érseknek egy értékes kézirata az utolsó osztrák postával a szerb-török háború előtt Üszkübbe kerülvén, még mindig ott van a sértetlen konzulatuson.A főtitkári hivatalt értesitette s az Akadémia a közoktatásügyi minister úrhoz kérést intézett az iránt,hogy ez a kézirat,a háború tartamára az Akadémia letétébe helyeztessék.Ezzel különösen azt célozták,hogy a kézirat ezalatt lemásolható és nálunk publikálható legyen.Válasz még nem érkezett.

Tudomásul szolgál.

Egyéb tárgy nem lévén,Elnök az ülést bezárja.

Kmf.

elnök.

előadó.

Érk. 1918. febr. 12.

177

1918

BUDAPEST
JÓZSEF-TÉR 7.

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

Van szerencsém mellékelten visszaszármaztatni a Keleti Bizottság nevében a Kriegs-Ministerium Orientabteilung két átiratát, - Hodinka birálatát Németh munkájáról, - Pécsi és Buday expeditio-tagok elszámolásait, - a közoktatásügyi Minister 531.sz. átiratát, - az idei Balkán-expeditio ügyében beadott kérvény másolatát, /152.sz/, - az ezen kérvény elkészitése alkalmából a főtitkári hivatalból elvitt valamennyi előiratot, - végül Petz Vilmos birálatát Incze József Uj-görög - magyar szótárának tervezetéről.

Ez utóbbinak kapcsán kérem a Főtitkári Hivatalt, sziveskedjék Incze Józsefet értesiteni, hogy a Keleti Bizottság - január 5.-i ülése jzkvének 16. §-a értelmében - a tervezetet elfogadta és a szótár elkészitésére megadja a megbizást.

Végül van szerencsém a Keleti Bizottság január 5.-i ülésének jegyzőkönyvét is eredetiben csatolni.

Budapest, 1918. február 11. Kiváló tisztelettel

Fekete

A felsorolt mellékletek: 9.. db!

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
tekintetes F Ő T I T K Á R I H I V A T A L A
B u d a p e s t

Ork. 1918. Febr. 12.

174
1918

Méltóságos Gróf Úr!

Még f. é. május havában koszám intézett nagybecsű levelére, melyben tudatni volt a m. tud. akadémia keleti Bizottságának ama határozatát, hogy Dr. Németh József Szerbia földrajzát tárgyaló művének a Képviselőház számára készült példányából nézzem át, van-e szükségem a szóban forgó fejezetek illetőleg a vonatkozó részletekre:

Mivel azonban földrajzi irodalom, elterjedtebb tudományág (srbsko učeno društvo) Glasnikjának négy kötetében megjelent nekünk szerb kevésbbé földrajzi tárgyú dolgozatok mellőzésével, melyeket Cvijić, Tegetthoff, Jovanović, Milićević, a Jovanovićtestvérek és mások írtak, a legutóbb, egész rendszeresen tárgyaló Cvijić, Diagramm-ból áll, alkalmasnak találtam, ez egyet megszerezni, hogy abból a kívánt részletet kiválaszthassa.

Mély tisztelettel maradtam

Méltóságos Gróf Úrnak

Pozsony, 1917 jul. 18.

alázatos szolgája

Hadinka István

Érk. 1918. febr. 12.

Hodinka
Bírálat
Mérnökök

175

1918

Számadás

a Magyar Tudományos Akadémia Balkán-expedíciójában való részvételemre utalványozott összegekről. (Résztvettem 1917. május 10-étől július 11-ig).

Sorszám	Kelt hó	Kelt nap	Részletezés	Bevétel Kor.	Bevétel fill.	Kiadás Kor.	Kiadás fill.
1.	május	12.	Első részletül kaptam	1000	—	—	—
2.	"	15.	Egyenruháért kifizettem	—	—	770	—
3.	"	"	Sátorfelépészeti cikkekért	—	—	96	—
4.	"	"	Kisebb beszerzések (packoló papiros, atvas-sárgit, nagyfaláda, olvás, menetrend, stb.)	—	—	—	—
~~5.~~	"	~~17.~~		—	—	134	—
5.	"	17.	Felszerelésre kaptam	1000	—	—	—
6.	junius	15.	Második részletül (Dr. Csikytől)	1000	—	—	—
7.	május 10- julius 11.		Két hónapra átalutányul	—	—	2000	—
			Összesen	3000	—	3000	—

azaz Háromezer korona.

Kolozsvár, 1917. augusztus 15-én

Dr. Buday Károly
egyetemi magántanár,
ásatályarchaeologus.

érk. 1918. febr. 12.

Budapest

Osztrák-magyar

726

1918

A Magyar Tudományos Akadémia Balkán-expedíciója.

Dr Pécsi Albert elszámolása
1917 április-augusztus havában végzett
balkáni útjának költségeiről.

	K.	K.
20 tucat fénykép-lemez à 5 K.	100.–	
Egyéb fényképészeti kiadások	100.–	
Hálózsák	250.–	
2 pár cipő	150.–	
Ruhák	400.–	
Fölszerelés		1000.–
Havidíjak 1917 április 23-augusztus 8. havi 1000 K		3500.–
Összesen		4500.–

Budapest 1917 augusztus 29

Pécsi Albert

érk. 1918. febr. 12.

Pécsi
Tanítóképző
Intézet
176
1918

~~Nagyságos Uram!~~

Tisztelt ~~Uram~~ Igazgató Úr!

Szerencsém van értesíteni, hogy a Keleti (4-én Január 2. tartott ülésében) Bizottság Nagyságodnak újgörög = magyar szótár szer= kesztésére ajánlkozását tudomásul vette s a megbízást ~~kérte~~ szakvéleménye meghallgatása után készséggel megadta.

~~Mellékelem~~ Beadványa mellékleteit (mutatvány és Vorwort = Langenscheidt-féle újgörög = német szótár) ide csatolva visszaküldöm.

Kiváló tisztelettel

Bp. 1918. febr. 12.

főtitkár

Nagyságos

~~Uram~~ Tncze József

főgimn. igazgató úrnak

Bp.

178

1918

175
1918

Nagyméltóságú Érsek úr!

F. hó 10.-én kelt nagybecsű soraik mély tisztelettel vettem, (10000 Koronányi) nagylelkű adományáért szívesen engedje meg, hogy már most is kifejezzem az Akadémia nevében ~~legmelegebb~~ nagyon érzett hálás köszönetemet. A M. Tud. Akadémia hivatalos elismerését és köszönetét az Igazgató-Tanácsnak fogja legközelebbi ülésében Nagyméltóságodnak tolmácsolni.

Fogadja Nagyméltóságod kitűnő tiszteletem kifejezését.

Budapesten, 1918. febr. 15.

Kiválóan
tisztelő
Beöthy

Nagyméltóságú

Szmrecsányi Lajos úrnak

v. b. t. t., egri érsek, a M. Tud. Akadémia
Igazgató-Tanácsának tagja stb.

Egerben

179

1918

179
1918.

Nagyméltóságu Érsek Ur !

Folyó hó 10-én kelt nagybecsü sorait mély tisztelettel vettem, 10.000 Koronányi nagylelkü adományáért pedig engedje meg, hogy már most is kifejezzem az Akadémia nevében mélyen érzett köszönetemet. A Magyar Tudományos Akadémia hivatalos elismerését és köszönetét az Igazgató-Tanács fogja legközelebbi üléséből Nagyméltóságodnak tolmácsolni.

Fogadja Nagyméltóságod kitünő tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1918. február 15.

e l n ö k .

Nagyméltóságu

S z m r e c s á n y i L a j o s urnak,

v.b.t.t., egri érsek, a Magyar Tudományos Akadémia

Igazgató-Tanácsának tagja stb. stb.

E g e r

179

1918

Nagyméltóságu Elnök Ur!

A Magy. Tud. Akademia céljaira szolgáló alapitványul ezzel egyidejü intézkedésemmel 10000 azaz tizezer koronát fizettettem az Akademia földhitelintézeti folyó számlájára.

A midőn ezt Nagyméltóságodnak tiszteletteljesen bejelentem, kérem fogadja mély tiszteletemnek őszinte kifejezését.

Eger, 1918. februárius hó 10.

Imre
egri érsek

Nagyméltóságu Dr Berzeviczy Albert
Kal. Belső Titkos Tanácsos, Főudvári Tag Urnak,
a Magy. Tud. Akademia Elnökének

Budapest

Érk. 1918. február 14.

179

1918

2.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

Budapest, 1918 febr. 9.

Kegyelmes Uram!

Most kaptam Breslau Fl. Kürbe
fagfársunk levelét csolumányával együtt.
Bátor vagyok ezeknek másolatát meg-
küldeni. Talán lehetséges lesz ebben
az ügyben további tartózkodásod alatt
illetékes tényezőkkel érintkezésbe jutnod.
Bocsánatodat kérem, hogy téged
sapjaidat ezzel az üggyel terhelem,
de úgy látszik, a német Akadémiák
már megtették a jelzett lépést és
úgy kezdenek arra, hogy mi is tegyük
meg. Még tiszteletted vagyok

Készséges régi hived

Jeji érdekelt

Most már a Cultusminister
terhez ~~[illegible]~~ expediálandó volna
az előterjesztés, utalással
a német és osztrák ukadé
miák hozzájárulására s a
dolog tárgyástegére,

Herrera

Ad 180/1918

Wissenschaftliche Gesellschaft
in Strassburg i.E.

Strassburg 2.Febr.1918.

Hochverehrter Herr Kollege!

Erst heute kann ich auf den erfreulichen Inhalt Ihres hochgeschaetzten Briefes,von dem ich in Wien,München und Berlin Mitteilung gemacht habe und der dort gleichfalls mit grosser Befriedigung zur Kentnis genommen worden ist,zurückkommen.Dass Ungarn und Oesterreich auch in dieser Angelegenheit mit Deutschland Hand in Hand gehen,ist eine bedeutsame und in jeder Hinsicht erfreuliche Tatsache, und mir ist es besonders lieb,dass ich hier als auswaertiges Mitglied der ungarischen Akademie eine vermittelnde Rolle spielen durfte.

Inzwischen bin ich aus München benachrichtigt worden,dass dort die Eingabe an den Reichskanzler beschlossen ist,wahrscheinlich ist sie inzwischen schon abgesandt.In Berlin hat die Klasse schon den entsprechenden Beschluss gefasst,den das Plenum entweder gestern bereits bestetigt hat oder in der nächsten Sitzung am 14. Februar bestetigen wird.In Wien wollte Ottenthal den Antrag stellen,dessen Annahme sicher sei,sobald er von mir eine entsprechende Mitteilung erhalte,die ich ihm heute gemacht habe.Wir Strassburger haben heute den Text der Eingabe festgestellt,von dem ich mir erlaube eine Abschrift beizufügen;sie wird morgen,oder übermorgen abgesandt werden.Aus Heidelberg,Göttingen und Leipzig habe ich noch nichts gehört;hier hat Berlin die Verbindung,wie ich annehme,angeknüpft.

Es wäre nun wohl gut,wenn jetzt auch die ungarische Akademie direkt vorginge,da die Sache wegen den Verhandlungen in Brest-Litowsk dringend ist;des praecedens halber müsste doch wohl auch

érk. 1918. február 14

dort in gleichem Sinn gewirkt werden;wenn auch die russischen Bibliotheken für uns hier nicht so wichtig wie die der Feinde im Westen, so kommen sie doch gerade für Ungarn gewiss auch nicht unerheblich in Betracht.

Dass Prag und Agram aus dem Spiele gelassen werden müssen,war auch Ottenthals Meinung;doch glaubte er,dass man sich wohl mit Krakau in Verbindung setzen müsse,und ich nehme an,dass er das schon getan hat oder tun wird.

Usw. Usw.

Mit verehrungsvollem Gruss

Ihr sehr ergebener

H.Breslau m.p.

Ich waere sehr dankbar,wenn Sie mir von dem Fortgang der Sache eine gütige Mitteilung machen wollten.

180

1918

Wissenschaftliche Gesellschaft
in Strassburg

Strassburg, den J Jan. 1918.

Ew. Excellenz beehrt sich die Wissenschaftliche Gesellschaft in Strassburg das nachfolgende gehorsamst vorzutragen.

Bei den schon begonnenen und noch bevorstehenden Friedensverhandlungen werden die Interessen, die der deutsche Handel und die deutsche Industrie an der völligen Wiederherstellung des freien internationalen Verkehrs haben, von Ew. Excellenz zweifellos kraftig vertreten werden. Finden dem gegenüber auch die Wünsche, welche Wissenschaft und gelehrte Forschung auf eine gleich starke Berücksichtigung hegen mögen, in der Öffentlichkeit nicht denselben Widerhall, so zweifeln wir doch nicht im mindesten, dass Ew. Excellenz auch ihnen ein geneigtes Ohr leihen werden.

Ew. Excellenz ist bekannt, dass vor dem Kriege Bibliotheken, Archive und Museen der uns feindlichen Länder in weitgehendstem Umfang der deutschen Forschung offen standen und dass Bemühungen im Gange waren der Leihverkehr von Handschriften und Büchern noch mehr, als bisher geschehen war, zu erleichtern und zu steigern. Nur dadurch sind die für den modernen Wissenschaftsbetrieb charakteristischen grossen Unternehmungen der deutschen Akademien möglich geworden, die Trümmerhaufen bleiben müssen, wenn nicht durch den Frieden zum mindesten die früheren Verhältnisse wiederhergestellt werden.

Auch unsere Gesellschaft hat, wie Ew. Excellenz bekannt sein wird, ein solches Unternehmen in Angriff genommen, indem sie beschlossen hat die Akten der ökumenischen Concilien vom 5. bis zum 9. Jahrhundert herauszugeben, von denen bisher eine kritische und den heutigen Ansprüchen der Wissenschaft genügende Ausgabe nicht vorhanden ist. Das Werk, dessen Prospekt beizufügen wir uns gehorsamst erlauben, ist auf etwa 20 Bände berechnet; ein Band war unmittelbar vor dem Ausbruch des Krieges vollendet; umfassende Vorbereitungen für die Fortsetzung sind veranstaltet; ausreichende Mittel dafür sind gesichert; Aber es

fehlt noch viel daran, dass für die Fortsetzung und den Abschluss des Werks das in alle Welt zerstreute und besonders in Frankreich Italien und England aufbewahrte handschriftliche Material vollständig gesammelt wäre; und wir müssen ernstlich befürchten, dass auch dies für die theologische und historische Wissenschaft aller Völker und Länder so wichtig unternehmen nicht weiter geführt werden kann, wenn nicht durch vertragsmässige Verpflichtungen die wissenschaftlichen Sammlungen der feindlichen Länder unseren Forschungen wieder eröffnet werden. Wir bitten daher Ew. Excellenz ganz gehorsamst anordnen zu wollen, dass bei der Friedensverhandlungen für eine Vereinbarung gewirkt werde, die dahin geht, dass die vertrag. schliessenden Mächte ihren Angehörigen gegenseitig die Benutzung von Archiven, Bibliotheken und Museen unter mindestens denselben Bedingungen, die vor dem Kriege bestanden, zusichern und dass auch in Hinsicht auf Versendung von Büchern und Handschriften sowie deren photographische Reproduktion der vor dem Kriege bestandene Verkehr wieder hergestellt werde.

Ad 180/1918

MÁSOLAT.

Wissenschaftliche Gesellschaft in Strassburg i.E.-
Strassburg i/E.-Ruprechtsau Mengerstr.6.- 30. XII. 17.
Hochverehrter Herr Kollege! In Tournai, wo ich in der Woche vor Weihnachten bei den Hochschulkursen der 6. Armee einige Vorlesungen gehalten habe, traf ich mit Roethe, dem Vorsitzenden Sekräter der Berliner und mit Crusius, dem Präsidenten der Münchener Akademie, zusammen. Wir besprachen die Schwierigkeiten, die der gelehrten Arbeit nach dem Kriege an Behinderungen in der Benützung ausländischer wissenschaftlicher Institute erwachsen können und voraussichtlich erwachsen werden, wenn nicht Vorkehrungen dagegen getroffen werden. Wir waren einig, dass es wünschenswert sei, wenn in die Friedensverträge eine Bestimmung aufgenommen werden könnte, die etwa besagte: dass die vertragschliessenden Regierungen sich gegenseitig zusichern, dass ihren Angehörigen gegenseitig die Benützung von allen Archiven, Bibliotheken, Museen und anderen wissenschaftlichen Anstalten der Staaten, Provinzen und Gemeinden unter den gleichen Bedingungen, wie sie vor dem Kriege bestanden, zustehen solle und dass insbesondere hinsichtlich der Versendung von Akten, Handschriften, Büchern keine Erschwerungen oder Einschränkungen gegenüber den vor dem Kriege giltigen Bestimmungen eintreten sollen. Voraussichtlich werden sich die deutschen Akademien und gelehtten Gesellschaften /Berlin, München, Heidelberg, Leipzig, Göttingen, Strassburg/ über eine gemeinsame in diesem Sinne an das Auswärtige Amt des deutschen Reiches zu richtende Eingabe vereinigen, und es erschien uns nun sehr wünschenswert, dass auch in Österreich und in Ungarn entsprechende Schritte bei dem gemeinsamen

Ministerium der auswärtigten Angelegenheiten Österreichs und Ungarns unternommen würden. Ich möchte mir erlauben diese An-
gelegenheit der Aufmerksamkeit der Ungarischen Akademie, der ich ja jetzt anzugehören die Ehre habe, zu empfehlen und Sie zu bitten, die Sache dort anzuregen, wie ich in gleichem Sinne an Ottenthal schreibe, um ihn zu bitten, gemeinsam mit Redlich auch die Wiener Akademie zu bewegen. Auf die Mitwirkung der slawischen Akademien in Agram, Prag u.s.w. wird man wohl verzichten müssen und besser gar nicht an Sie herantreten. Ich würde sehr dankbar sein, wenn Sie mir Ihre Ansicht über diese Anregung, deren Wichtigkeit für die Fortschritte der internationalen wissenschaftlichen Beziehungen mir einleuchtend erscheint, mitzuteilen die Güte haben wollten. Empfangen Sie bei dieser Gelegenheit verehrungsvolle Grüsse. Ihres ergebensten H. Bresslau
Vorsitzenden der Wissenschaftl. Gesellschaft in Strassburg.

Ad 180/1918

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 7. SZ.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

Hz 1240 sz.

Budapest, 1918. február 15.

A

Magyar Tudományos Akadémiának

B u d a p e s t .

Van szerencsénk a Magyar Tudományos Akadémiának 1917 évre vonatkozó

vagyonmérlegét,
Veszteség és nyereség számláját,
Értékpapirok letéti kimutatását, ugymitt felsorolva az intézetünknél őrzött okmányokat, Értékpapirok kimutatását,
Be nem folyt alapitványok és ezek kamatainak kimutatását,
Kiadások állását feltüntető kimutatást,
Különféle hitelezők kimutatását,
Különféle adósok kimutatását,
Feridun alapitvány értékpapirjainak kimutatását,
Feridun alapitvány/Akadémiai rész/ utáni kamat elszámolást,
Feridun Kiamil Zádé ösztöndij alapitvány kamat elszámolást,
Fabriczy Sámuel emlékére tett alapitvány kamatai elszámolásának kimutatását,
Bevételezések állásának kimutatását,
Alapitványok kimutatását,
Ifj.Vigyázó Sándor alapitvány tőke és kamat elszámolást,
gróf Andrássy Dénes alapitvány kamat elszámolást,
Balkáni bizottság elszámolását, és végül a
Római magyar tört.Intézet elszámolását csatoltan átnyujtani és kérni, hogy ezek-

megvizsgálása után részünkre a szokásos felmentvényt megadni méltóztassék.-

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

É

Érk. 1918. február 15.

26 melléklet.

1844. ö.

1918.

folyószámla lapszám.

Megtartandó.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkári hivatalának

Budapest, 1918. ~~Január~~ Február 15.

Tisztelettel megküldjük a Magyar Tudományos Akadémia letétjének 1917.évi december hó 31.-n lezárt kivonatát s kérjük, hogy azt megvizsgálni és rendbentalálás után az idecsatolt elismervényt aláirva mielőbb visszaküldeni szivesked

Tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

619.200.-K. Magy.földhitelintézeti 4% kor.é. záloglevél f.sz.
22.800.-" " " " 4½ % kor.é " "
3422.200.-" " " " 4% szab. talajj. záloglevél f.sz.
4.000.-" " " " 3½ % kor.é. záloglevél f.sz.
6.000.-" Egyesült Budapest főv. takarékp. 4½ % záloglevél f.sz.
110.000.-" 1914 évi 6% magy.kir adóm. állami járadék kölcs.kötvény f.sz.
100.000.-" " " " " " Szabad drb.
200.000.-" 1915 " 5½ % " " " " " " " " Zárolt drb.zárolási elismervénnyel
200.000.-" III. 6 % " " " " " " " " Szabad drb.
87.800.-" Magy. 4% koronajáradék kötvény f.sz.
1.900.-" kötvényezett magy. 4% koronajáradék kötvény f.sz.
3.500.-" Magy. 4% földtehermentk, kötvény f.sz.
5.000.-Frt Kisbirtokosok orsz. földhitelint. alapitv.okirat f.sz.
10.000.- K. " " " " " "
1000.-" " " " " " "
11.000.- K " " " 4½ % záloglevél f.sz.
9 drb. Pesti hazai első takarékpénztári részvény f.sz.
3 " Első Budapesti gőzmalom részvény f.sz.
12 " Tiszaszabályozási sorsjegy f.sz.
50 " Belvárosi takarékpénztár részvény f.sz.
1 " Hazai bank r.t. kecskeméti u. fiók betétkönyve K.4000.--ről

69. letétszám. Mr. Magyar tudományos akadémia

Nyomtatványszám 386. 1917. X/6. 2000.

Román Ferencz alapitványa:

2 drb. Bereg-munkácsi takarékpénztár részvény f.sz.

Özv.Fejes Jánosné alapitványa:

200.- K Magy. földhitelintézeti 4% kör.é. záloglevél f.sz.

Az akadémia rendes letétjében:

200.000.- " IV.6% magy.kir adóm. áll. járadék kölcsön kötvény f.sz.

200.000.- " V. 6% " " " " " " " "

200.000.- " VI.6% magy. hadi kölcs. kötvény f.sz.

néhai Opitzky János hagyatéka:

1 drb. Bécs városi sorsjegy

1 " Osztrák vörös kereszt sorsjegy

1 " Magyar vörös kereszt nyeremény szelvény

Lehr Albert alapitványa:

1 " Első magy. ált.biz.társulat életbiztositási kötvénye K 6150.-

1 " Lehr Albert alapitó levele K 6140.- ról

Az akadémia rendes letétjében:

Nyiregyháza városa alapitványára vonatkozólag alapitványi levél 1 drb. borit.

1857 junius 5-éről

Gróf Széchenyi Pál alapitványára " levelek 1 " "

Albrecht főherceg " " Mosón vármegye nyilatkozata Károly fhrg. 10000.-frt alapitványáról 1 drb. borit.

Gróf Andrássi Aladár " " " kötelezvény 1 drb. borit.

Buda sz.kir.város alapitványára vonatkozólag 2000.- frtos kötelezvény 1 drb. bor.

Cséry Lajos alapitványára vonatkozólag kötelezvény 1 " -.-

Görög oláh egyh. " " örökalapitvány 1 " -.-

Losonez város " " kötelezvény 1 " -.-

Nagybánya " " jkvi.kivonat 1 " -.-

Hajdunánás város " " levél, mely a város határozatát tartalmazza 1 drb. bor.

Szt. Endre " " Kralovánszky végrendelete és Hakker Rozália hagyományára vonatkozó iratok a székely kivándorlás meggátlására 1 drb. bor.

Kralován szky György " " kötelezvény 1 " "

Glatz József " " végzés 1 " "

Kornéli Sándor " " " 1 " "

Udvarnoki Gyula " " 1 " "

Schwartzer Alajos 6000.- frtos alapitványa 1 " "

Amizoni alapitványi levele 1 " "

folyószámla
lapszám.

Megtartandó.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

Budapest, 191

Tisztelettel megküldjük

letétjének 19 évi hó n lezárt kivonatát

s kérjük, hogy azt megvizsgálni és rendbentalálás után az idecsatolt elismervényt aláirva mielőbb visszaküldeni szivesked

Tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Biztositási kötvények:

109714 sz. /Arany János utcai ház/ 1920. okt.26.
2213453 sz./palota/ lej.1912. február 11.-én
119088 sz. /néhai Zichy Antal örökösei ügyében/ 1917.szept.15.
2206963.sz./Vesselényi utcai ház/ lej. 1911. szeptember 15.
123288 sz. /Palota / 1918. febr.11.
147045 sz. /Tüzkár / 1924.ápr.28.
68222 sz. /Baleset / "Providentia" által kiáll. Heinrich Gusztáv ur részéről érkezett be.

Petőfi Sándorra vonatkozó iratokról szóló elismervény 1 drb. bor.

Öreg Blaskovich Bertalan 2000.- frtról szóló kötelezvénye és ugyanezen ügyben egy aláirási ivre vonatkozó elismervény Dr Brachfeld Manó aláirásával 1 drb. bor.

Szerződések:

19. drb.Román Ferencz féle birtok eladásáról szóló elismervény és levél
1 " Kisdobronyi " " " " " "
1 " Bodolai birtokra vonatkozó /1886.okt.26./ " " "
Glancz Sámuel bérleti szerződése. 1 drb.bor.

Haszonbéri szerződés Gross Jánossal az ilinyi birtokról,illetőleg erre vonatkozólag Szemenyei János elismervénye 1 drb.bor.

Hornyánszky Viktorral kötött szerződés /akadémiai kiadványok/ 1 " "
Révai testvérekkel kötött szerződés 1 " "
néhai Fabriczy Sámuel emlékére tett alapitvány,az alapitó letétszám. 69

Magyar tudományos akadémia.

Nyomtatványszám 385. 1917. X/6. 2000. — Franklin Társulat nyomdája.

vele és az értékpapirok jegyzéke 1902.márc 18.kelettel	1 drb.	bor.
Providentia ált.bist.társaság 10486.sz.biztositási kötvénye baleset ellen az épületben,lejár 1913.március 2.	1 "	"
Szerződés a m.kir.vallás és közoktatásügyi ministeriummal	1 "	"
Ei Seid Mehemed Feridun Bey alapitványára vonatkozó alapitó levél /1906.jan.21./	1 "	"
Krámmer Miksa és Kiss cég pincebérletére vonatkozó levél /a bérlet lejár 1919.julius 31.-én./	1 "	"
Schreiber Ignácz által néhai Kautz Gyula emlékére 10000.-K.-ról kiállitott alapitványi okirat	1 "	"
Udvardy /Cserna/Eperjessy féle jubiláris alapitványi okirat 600.- koronáról	1 "	"

1 drb. "Vitéz alapitvány" könyvecske.

1 drb. fizetési könyv a Magy.Nemzeti Muzeum növénytani osztálya és a történeti képcsarnok összes helyiségeinek bérleti ügyében.

1 drb. Elismervény intézetünknél jegyzett K.200.000.- VII. 6% magyar hadi kölcs kötvényről.

Fabriczy Sámuel emlékére tett alapitvány:

58.400.- K. Magy.földhitelintézeti 4% kor.é. záloglevél f.sz.
146.600.- " " " 4% szab.talajj. záloglevél f.sz.
20.drb. Borsod-miskolczi és Debreczeni István gőzmalom r.t. részvény f.sz.
6 " Szepesi takarékpénztár részvény f.sz.
2 drb. egész
12 " fél. Badische Anilin u. Soda Fabrik részvény f.sz.
12 drb. Würtembergische Vereinsbank részvény f.sz.
1 " Alapitványi okirat.
1 " 10.000.-M.-ról kiállitott 1901.augusztus 6-án kelt és Mina Dianiska sz.Ruff,Márta Dianiskaé és Andreas Dianiska által aláirt kötelezvény.

Dr. Ortvay Tivadar alapitványa:

40.000.-K. Magy.földhitelintézeti 4% kor.é. záloglevél f.sz.
10.000.-" 1915 évi 5½ % magy. kir.adóm.áll. járadék kölcsön kötvény f.sz.

Fraknói Vilmos alapitványa:

16.000.-" Magy.földhitelintézeti 4½ % kor.é. záloglevél f.sz.
44.000.-" " " 4% " " " "
3.600.-" " " 4% szab.talajj. záloglevél f.sz.

folyószámla
lapszám.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

Megtartandó.

Budapest, 191

Tisztelettel megküldjük

letétjének 19 évi hó n lezárt kivonatát

s kérjük, hogy azt megvizsgálni és rendbentalálás után az idecsatolt elismervényt aláirva mielőbb visszaküldeni szivesked

Tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

	néhai Gróf Andrássy Dénes alapitványa:
108.000.- K.	Magyar 4% koronajáradék kötvény f.sz.
1 drb.	Rozsnyói takarékpénztár r.t. betétkönyve K.7050.74 ről
1 "	Gömöri takarékp.r.t. Rozsnyó betétkönyve " 7714.20 "
	Dr Heinrich Gusztáv beküldte a Gróf Andrássy Dénes hagyatékára vonatkozó "Hagyatékrendezési megállapodás,illetve osztályegyezség" eredeti példánya.
	Udvardi Cherna jubiláris alapitvány:
2.250.- K.	V. 6%-os magy.kir.adóm.áll.járadék kölcsön kötvény f.sz.
1 drb.	Elismervény intézetünknél jegyzett VII. 6% magy.hadi kölcs. kötvényről. 150.- K.
	Feridun alapitvány:
	I. Akadémiai rész:
80.000.- K.	Magy.földhitelintézeti 4% kor.é. záloglevél f.sz.
	II.Feridun Kiamil Zadé ösztöndij alapitvány:
22.600.- "	Magy.földhitelintézet 4½ kor.é.záloglevél f.sz.
206.800.- "	" " " 4% " " "
16.800.- "	" " " 4% szab.talajj. záloglevél f.sz.
1 drb.	Közjegyzői nyilatkozat.

69. Mr. letétszám. Magyar tudományoa akadémia.

Nyomtatványszám 385. 1917. X/6. 2000.

folyószámla lapszám.

Megtartandó.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, V., Bálvány-utcza 7. sz.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkári hivatalának

Budapest, 1918. febr. 15.

Tisztelettel megküldjük a Magyar Tudományos Akadémia Feridun alapitványa letétjének 1917.évi december hó 31. n lezárt kivonatát s kérjük, hogy azt megvizsgálni és rendbentalálás után az idecsatolt elismervényt aláirva mielőbb visszaküldeni szivesked

Tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

I. Akadémiai rész:

80.000.-K. Magy. földhitelintézeti 4% kor.é. záloglevél f.sz.

II. Feridun Kiamil Zade ösztöndij alapitvány:

22.600.-" Magy.földhitelintézeti 4½ % kor.é. záloglevél f.sz.

206.800.-" " " " 4% " " " "

16.800.-" " " " 4% " " " "

1 drb. Közjegyzői nyilatkozat.

69. letétszám. Mr. Magyar tudományosakadémia.

Nyomtatványszám 385. 1917. X/6. 2000.

Magyar tudományos Akadémia.

Bevételek részletezése 1917. évben:

Főkönyvi számla	A bevétel címe	Részletesen		Részletesen		Összesen:		1917. évi előirányzat	
1.	Befektetett tőkék:								
	a) befektetett alapítványok után			2410	—			2849	32
	b) különféle tőkésítések után	1132	32						
		516	17	1652	49	4062	49	1658	32
2.	Évdíjpapirok kamatai					246.926	50	224.529	19
3.	Házbérekből a) pénzben fizetett			88.233	34				
	b) természetben lakás			280	56	88.513	90	84.945	—
4.	Könyvek eladásából:					21.706	55	18.276	31
5.	Rendes dotációk								
	a) történelmi és irodalmi célokra			30.000	—				
	b) régészeti törzsvagyonra			10.000	—				
	c) keresztény-magyar tudományra			10.000	—				
	d) classica-philologiai célokra			3.000	—				
	e) zsidói munkálatokra			4.000	—				
	f) könyvtárra (a közgyűlésekből együtt)	10.000	—						
		2000	—	12.000	—				
	g) az Akadémia rokkant tisztviselőire			60.000	—				
	h) a Kisfaludy-társaság könyveinek kiadására a Term. Tud. kötségvetésében			9.000	—	138.000	—	138.000	—
6.	Régészeti és embertani társ. járulék					900	—	900	—
7.	Évdíjak rovására befolyt					600	—		
8.	Adományok kamatozás rendelkezés nélkül								
	M. orv. term. tud. társ. adománya			500	—				
	Szily Kálmán főkönyvtárnok „			1500	—	2.000	—		
						502.109	44	471.157	04
	Tényleges bevétel 1917. évben			502.109	44				
	Előirányzat „ „ évre			471.157	04				
	Több bevétel 1917. évben:			30.952	40				

Budapest, 1917. december 31-én.

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Simon

Simon

Könyvvizsgáló.

A Magyar tudományos Akadémia

Folyó szám	Activum		Kor.	fill.	Kor.	fill.
1.	Ingatlanok:					
	az Akadémia palotája, bérházai, könyvkészlete és egyéb felszerelések értéke		3.000.000	–		
	a Zichy féle Wesselényi uczai ház		40.000	–		
	a sárpataki birtok a Kazinczy mauzoleummal		1.000	–		
	a nikai Szemző István féle korcsmahelyiség és szőlőkert ingatlan		426.814	–	3.467.814	–
2.	Értékpapirok				5.826.771	43
3.	Be nem folyt alapítványok				156.631	76
4.	Hátralékos kamatok a be nem folyt alapítványok után				1.220	–
5.	Szerkesztőségi által felszerelési tárgyak				580	–
6.	Követelések:				68.671	83
7.	1918. évet illető szerkesztőségi kiadások				7.371	50
8.	1918. évet terhelő kiadások				23525	68
					9.552.526	20

Budapest, 1917. decze

A Magyar tudományos Akadémia

MAGYAR FÖLDH

vagyon mérlege 1917. Deczember 31-én.

Passivum

		Kor. fill.	Kor. fill.
1.	Alapítóanyok:		
	a). alapítóányok pályaajánlatra, jutalmakra és segélyezésekre	1.780456 33	
	1917. évben hozzájött	501.304 59	2.281.760 92
	b). alapítóányok, melyeknek kamatai tőkésítendők		97.292 34
	c). alapítóányok, melyeknek kamatai felett az Akadémia szabadon rendelkezik		
	1916. deczember 31-ike óta	4.658.720 56	
	1917. évben hozzájött	— —	4.658.720 56
	d). Ferenczy Károly Zala-örökösödijalap — érték papirban	246.200 —	
	— Készpénzben	90 10	246.290 10
	e). fel nem használt kamatok 1917. deczember 31-én		77.383 21
			7.361.447 13
2.	Kiselezők:		273.194 62
3.	Magyar Földhitelintézet		1.313.620 91
4.	Előre fizetett bérek, mely 1918. évet illeti		7.608 33
5.	Vagyonmérleg:		
	Vagyon volt az a). b). c). d). alapítóanyokon felül 1916. deczember 31-én	611.444 67	
	a vagyonirok 1917. évben történt rendezésükből előállott különbözet leirásával maradt, mint vagyon:	12.200 —	
		599.244 67	599.244 67
	1917. évi rendkivüli kiadások	2600 —	
	" " vagyonkezelési hiány	5.129 46	
	1917. évi vagyongyarapodás, összesen	2.529 46	2.529 46 596.715 21
			9.552.586 20

decz. 31-én:

ia vagyonának kezelője

TELEKFI

Simon

Könyvvezetésért:

Fixler

A Magyar tudományos Akadémia vesztes.

	Kiadás	Korona értékben Kor. fill.	Kor. fill.
1.	Személyzeti kiadások:		
	a). Főbb tisztviselők fizetése és lakbére	22.400 76	
	b). Többi	34.056 04	
	c). Szolgák fizetése, lakbére és ruházata	12.953 84	
	d). nyugdíjasok	3.803 04	
	e). segélyezés, díjtalan pótlék, nyugdíjjárulék és jutalmak	30.454 40	
	f). napidíjak, nyugdíjjegyek, birl. díjak	2757 54	106.435 12
2.	Almanach és Értesítő		18.332 82
3.	Az I. osztály és bizottságai részére		37.000 –
4.	Az II. " " " "		7a.574 60
5.	Az III. " " " "		30.400 –
6.	Történi bizottság részére		8.400 –
7.	Könyvkiadó bizottság részére		16.025 78
8.	Irodalmi múzeumra		800 –
9.	Jutalmakra		36.630 –
10.	Később esedékessé váló jutalmakra, pályadíjakra és segélyekre		17.424 44
11.	Kadicsos alapítvány alaptőkéjének és alapok kamatai		3.621 03
12.	Budapesti Szemle segélyezése		2.000 –
13.	Magyar irodalom ismertetése külföldön		11.250 –
14.	Könyvtárra a). részletekre	10.427 14	
	b). diplomadíjakra	2.000 –	12.427 14
15.	Az akadémiai épülethez a). rendes	22.162 04	
	b). rendkívüli	4290 28	31.452 32
16.	Évnegyedi, fényképi és vegyes kiadások		11.544 89
17.	Lombard kölcsönök kamata		46.117 96
18.	Adóra		32.651 75
19.	Előre nem látott kiadások		5.550 –
			504.638 90

Budapest, 1917. Dec.

A Magyar tudományos Akadémia

MAGYAR FÖLD

ég és nyereségszámlája 1917. December 31-én

Bevétel

		Koronaértékben Kor. fill.	Kor. fill.
1.	Bevételezett tőkék:		
	a) befizetett alapítványok tőkéi	2410 –	
	b) különféle tőkeházak után	1652 49	4.062 49
2.	Értékpapírok után		246.926 55
3.	Kárból:		
	a) javára írt kárból után	99.233 34	
	b) visszlényi uradi bér után	280 56	99.513 90
4.	Könyvek eladásából		11.106 55
			360.609 44
5.	Országos dotációk:		
	a) tőkésítési és segélyezési célokra	30.000 –	
	b) ösztöndíjakra	10.000 –	
	c) természettudományi célokra	10.000 –	
	d) classica-philologiai "	3.000 –	
	e) könyvekre		
	x) vásárlásokra	10.000 –	
	β) díjmentesítésekre	2000 –	12.000 –
	f) segédi munkásokra	4.000 –	
	g) az akadémia összes alapjaira	60.000 –	
	h) a Kisfaludy-Társaság kiadásainak a M. kir. Honvédelmi miniszter részéről járuléka	9000 –	138.000 –
6.	Egyesületi és egyéni tagsági járulékokra		900 –
	Rendes bevételek összesen:		499.509 44
7.	Értékül vonatkozásban befolyt	600 –	
8.	Adományok	2000 –	
	Rendkívüli bevételek összesen:	2600 –	2600 –
9.	Az akadémia bevételeinek összesen	502.109 44	
	a kiadások tesznek	504.638 90	
	tehát 1917. évben vagyonkezelési hiány mutatkozik:	2529 46	2529 46
	mely az Akadémia vagyonát csökkenti.		
			504.638 90

Kongveradásra:
fiáth

ember 31-én

ia vagyonának kezelője:

Lovas

Magyar Tudományos Akadémia.

Értékpapirok:

1.	**Magyar földhitelintézeti záloglevelek:**			
	K 619.200.– n.é. 4% kor.	à 87.50 K.	541.800.–	
	4% kamat VII/1 – XII/31-ig	"	12.384.–	554.184 –
	K 22.800.– n.é. 4½% kor.	à 94.– K.	21.432.–	
	4½% kamat I/1 – XII/31-ig	"	171.–	21.603 –
	K 3.422.200.– n.é. 4% szab.	à 86·50 K.	2.960.203.–	
	4% kamat I/1 – XII/31-ig	"	34.222.–	2.994.425 –
	K 4.000.– n.é. 3½% kor.	à 81.– K.	3.240.–	
	3½% kamat I/1 – XII/31-ig	"	35.–	3275 – 3.573.487 –
2).	**Egyenült budapesti föv. takarékpénztár 4½% zálogl.**			
	K. 6.000.– n.é.	à 90.– K.	5.400.–	
	4½% kamat I/1 – XII/31 ig	"	45.–	5.445 –
3).	**Kisbirtokosok orsz. földhitelint. 4½% záloglevele**			
	K 11.000.– n.é.	à 90.– K.	9.900.–	
	4½% kamat I/1 – XII/31-ig	"	82·50	9.982·50
4).	**M. kir. 6%-os állami járadék kölcsön (hadi kölcsön) kötv.**			
	K. 1.210.000.– kor. n.é.	à 92.– K.	1113.200.–	
	6% kamat K 810.000.–-a. I/1 – XII/31-ig	K.	8.100.–	
	és 200.000.–-a. VIII/1 – XII/31 ig	" 10.000.– "	18.100.–	1131.300 –
5).	**M. kir. 5½% os 1915. évi államijáradék (hadikölcsön) kötv.**			
	K 200.000.– n.é.	à 87.– K.	174.000.–	
	5½% kamat XII/1 – XII/31 ig	"	916·66	174.916 66
6).	**4%-os magyar koronajáradék kötvény**			
	K 89.700.– n.é.	à 76·30 K.	68.441.10	
	4% kamat XII/1 – 31 ig	"	299.–	68.740. 10
7.)	**4%-os magyar földtehermentesítési kötvény**			
	K 7000.– n.é.	à 82·75 K.	5.792·50	
	4% kamat I/1 – XII/31 ig	"	46·67	5.839 17
8).	**Kisbirtokosok orsz. földhitelint. alapítói részvény**			
	K 21.000.– n.é.	à 100.–		21.000 –
9).	**Pesti hazai I. takarékpénztár részvény**			
	9 db. részvény	à 15.450.–		130.500 –
10).	**Első budapesti gőzmalom részvény**			
	3 db. részvény	à 1000.–		3.000 –
11).	**Belvárosi takarékpénztár részvény**			
	50 db. részvény	à 500.–		25.000 –
		Átvitel:		1575.723 43 3573.487 –

		Átkerat.		1.575.723 43	3.573.487 –
12).	Tiszaszabályozási sorsjegyek				
	12 db.	à 100 frs = 200.– kr.		2400 –	'
13).	Berg-mundácsi takarékpénztár részvény				
	2 db.	à 400.–		800 –	1.578.923 43
	Elkülönítve kezelt értékpapirok:				
14).	néhai Fabricy S. emlékére tett alapítvány				
	K. földhitelint. 4% k. zlgl.-ben	K. 53.400.– n.é.			
	" 4% rab. "	" 146.600.– "			
	20 db. Borsa-miskolci ltb. gőzma-				
	lom részvényben	" 4.000.– "			
	6 db. Tiszai első eksp. részv.	" 2.400.– "			
	8 " Badische Anilin u. Sodafab.-				
	rik részvényben	M. 9.600.– "			
	12 db. Siebenbürgische Vereinsbank				
	részvényben	" 7.200.– "			
	1 db. Sörlerovény	" 10.000.– "			
		K. 277.000.– "	mint arany-	értéke:	204.469 –
15).	Dr. Ordody Tivadar alapítványa				
	M. földhitelint. 4% kor. zlgl.-ben	K. 40.000.– n.é.			
	1915.é. 5% os m. kir. állami jav. köls.	" 10.000.– "			
		K. 50.000.– n.é.	"	" "	43.700 –
16).	Fraknói Vilmos alapítványa				
	M. földhitelint. 4½% kor. zlgl.	K. 16.000.– n.é.			
	" " 4% kor. "	" 44.000.– "			
	" " 4% rab. "	" 3.600.– "			
		K. 63.600.– n.é.	"	" "	54.854 –
17).	néhai gróf Andrássy Dénes alapítványa				
	4% magyar koronajáradék köv.	K. 108.000.– n.é.	"	" "	82.404 –
18).	Wassardi Sterna János jub. alapítványa				
	6% os m. kir. adóm. állami járadék (kadikölcsön)				
	kötvényben	K. 2.400.– n.é.	"	" "	2208 –
19).	Ferdinand ley alapítványa (: akadémiai rép.:)				
	M. földhitelint. 4% kor. zlgl.-ben	K. 80.000.– n.é.	"	" "	70.000 –
		Átvitel:			5.610.04543

Áthozat: 5.610.045 43

29. Feridoun Kiamil Zade ösztöndíj alapítvány

A. földhitelint.	4½% kor.	végl.-ben	Ft.	22.600.– n.é.
"	4% kor.	"	"	206.800.– "
"	4% arab.	"	"	16.800.– "
			K.	246.200.– n.é.

mérlegor. értékben: 216.726 –

A mérleg 2. pontjában felvett összes értékpapírok értéke 1917. decz. 31-én: 5.826.771 43

Központiság:
jön

Budapest, 1917. december 31-én.

A Magyar Tudományos Akadémia ügyeinek kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Simon

A Magyar tudományos A

be nem fizete

alapok és alapítványok kimutatása és ezek kötve

Folyó szám.	Főkönyvi szám	Az alapítvány címe	Az alapítványok állása 1916. decz. 31-ig		Új alapítványok 1917. évben		Az alapítványokra kifolyt 1917. évben		Kamatkimaradék állása 1916. decz. 31-én	
1.	8/87	Nyíregyháza város	6	2100	–					126 –
				2.100	–					126 –
2.	9/62	Albrecht főherceg	5.	21.000	–					
3.	378	gr. Andrássy Rikárd	"	2.000	–					
4.	388	Buda szab. kir. város	"	4.200	–					
5.	9/93.	Jövő-alk egyház	"	2.000	–					300 –
6.	8/170	Losonca város	"	2.000	–					
7.	7/198.	Nagybánya város	"	2.000	–					600 –
8	8/175.	Kajdinánás "	"	2.000	–					
9.	216.	Szent-Endre "	"	400	–					
10.	213	Vidéa alapítvány	"	1.680	–					
				37.280	–					900 –
11.	9/393.	Nagykőrösi Imre	4	~						
12.	7/33.	Udvarnoki Gyula	Tőkét nincs kam.	4.000	–					
13.	"	Fejes János	1	100	–					
				4.100	–					
14.		gr. Andrássy Dénes alapítványa gr. Széchenyi Aladár és gr. Maldeghem Lajos, mint birtokmányi őrök kezelésében (ltd. 1920. 75-ik)	5.	113.151	76					

Budapest, 1917. decem
A Magyar tudományos Akadé

MAGYAR TÖLDHIT

Akadémia részére tett

tt

lékos Kamatainak kimutatása 1917. dec. 31-én.

Kamatkimaradás befolyt 1917. évben	1917. évre járó összes kamatok az a tőkeösszegek után	Ezen évközi befizetések 1917. évben	A tőkepénzek állása 1917. dec. 31-én	Kamatkimaradék állása 1917. dec. 31-én	Kamatok 1918. évre	Jelzálog vagy más biztosíték és körülmények
126 –	126 –	126 –	2.100 –		126 –	
126 –	126 –	126 –	2.100 –		126 –	
	1.050 –	1.050 –	21.000 –		1.050 –	
	100 –	100 –	2.000 –		100 –	
	210 –	210 –	4.200 –		210 –	
	100 –		2.000 –	400 –	100 –	
	100 –		2.000 –	100 –	100 –	
	100 –		2.000 –	700 –	100 –	
	100 –	100 –	2.000 –		100 –	
	20 –		400 –	20 –	20 –	
	84 –	84 –	1.680 –		84 –	
	1.864 –	1.544 –	37.280 –	1.220 –	1.864 –	
	420 –	420 –			420 –	
	420 –	420 –			420 –	
			4.000 –			
			100 –			
			4.100 –			
			43.480 –	1220 –		
			113.151 76.			
			156631 76	1220 –		
		Átvitel	3 p. p.	4 p. p.		Tőkepénzek száma

...ber 31-én
...ia vagyonának kezelője
ELINTÉZET
Simon

Magyar Tudományos Akadémia. 5) (Activum.)

Különféle követelések 1917. december 31-én

	8/220.	H. Elischer féle: Goethe alapitv.	K		57 24
	9/14.	Betétkönyve (Magyary Géza adom.)	"		4.000 —
	15.	" (Akadémy alapitv.)	"		14.764 94
7/208,	9/96, 97.	u. Zsoma György-féle hagyték	"		23.121 96
	9/74.	Kézikészletek:			
		Károlyi György 11.406·79			
		Kramer Sándornál 400—	"		11.806 79
	9/72	Többek pénzei ja	"		4.927 —
	9/38.	Könyvkiadó bizomány deficitje	"		10.000 —
			Mérleg 6 p. f.	K	68.671 83

1918. évre illető kiadások:

9/20.	Irodai kiadások rovatában		K		300 —
37.	Házi költség	"	"		2.325 68
50.	Személyzeti járandóság	"	"		20.900 —
			Mérleg 8 p. f.	K.	23.525 68

Könyveinkben: Mint

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar Tudományos Akadémia vagyonának kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Lang

Simon

Magyar Tudományos Akadémia.

Személyzet által felvett előlegek: 1917. decz. 31-én.

8/348.	Dr. Frőchényi Zoltán	K.	240	—
9/32	" Munkácsi Mihály	"	90	—
3/227.	Fleck Ivánné	"	40	—
9/76.	Rieger Péter	"	60	—
9/66.	Tokán Tamás	"	10	—
7/1921.	Hegedüs József	"	40	—
9/52.	Horn Antal	"	100	—
	Összesen 5 t. sz.	K.	580	—

Könyvvizsgálásért:
Jóváírva

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar Tudományos Akadémia megbízottai kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Aláírás

(B.)

Ezen alapítványok tőkéinek tőkésítése folyó évi március:
Befizetések folyamán:
Új alapítványok:

	K	359654 f.a.
	"	5565 f. "

Kollós László dr. által el nem fogadott akadémiai jutalmakból:

1914. VII-ike 671.25		
1917. VII-ike 1.000.—	"	1.671 25

Tadorai Chema Sámos jub. alapítvány tőkéje emelkedett az alapszámnak 6% kamatoknak tőkésítésével és pedig fenmaradt pénzből árf. különbözet számolásából

	"	170 40
Szaporulat:	K	5994 70

(C.)

alapítványoknak nincs változása.

(D.)

A Teréznak Kiamil Tade özvönditalapítványból

K 6.000.— m. földadóm. 4%-kor. elgl. és
" 200.— " 4½%-k. " szabadon ki.
K. 6.200.—

	6.200 —

E szerint elgld és a mellékelt állandóvéleni vádratnak K. 16.800.— tőke n.é. m. földadóm. 4% arb. elgl-ve. 16.800 —

Emelkedett tehát az alapítvány tőkéje: K 10.600 —

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából kiadója

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Simon

Ferenczy

Magyar Tudományos Akadémia

Uj alapitványok 1917. évben:

1.	9/975.	(A.)		
		gróf Andrássy Dénes alapítványa		
		az Igazg. Tanács 1913. okt. 27-ki 29p. jegyzőkönyvi p. határozatával elfogadott alapítványt teljes erőtében bátlíroznak az 1917. dec. 31-ig terjedő időszakra, tehát a mire befolyt összegnek kétszeresében, befolyt tőkepénzből a tőke darabjának, úgymint a hitbizományi örökösök által ugyanazidőben felmondott K 113.157·76 ft-ja, melynek kezelésére 5% ért. Tanács utasítása 1910. jan. 5-ig szintén határozat, a tőke szaporítása idején	K.	134.231 31
2).		**Szalnói Viktor alapítványa**		
		növekedett idején K. 2600 — 4% névértékű záloglevelek az alapítv. tőkéjében való számítás szerint	"	2600 —
3).		**néh. Szauzó István alapítványa**		
		az Igazg. Tanács 1916. márc. -én tartott ülésének 21/a.). sz. határ. alapján elrendelte, hogy ez alapítványt iktassuk be. Ezen alapítvány áll az örökhagyó Kossuthfalvai és dubokai puszta ingatlanából, melynek területe 460 kat. hold és tiszári kenderéke K 426.814.—		
		ebből kivonták a kegyományt terhelő és Szauzó Rozália részére elkülönített hitv. alkegyomány 10.000.—		
		és az ingatlanra kivetett ideiglen. vagyonváltsági tőketőke 60.000.— " 70.000.—		
		Igy tehát az alapítv. tőkéje K 356.814.—	"	356.814 —
4).		**Krónyi Pál alapítványa**		
		Az Ügyrend 1358. számú ered. eredeti 23.000.— kor. összegében nyilvántartott alapítvány 1914. évben a Tanács-tagoktól tőkésítés czéljára		
		nyújtott K. 60.000.— tőkéjéből oly határozattal, hogy		
		tőkéje. Ez a tőkésítés azonban elmaradt és időközben a vagyonjavak uj értékelésénél a hiányzó tőkeösszeget pótolták:	"	37.000 —
5).		**Lejszki Nyáry Sándor alapítványa**		
		Az Ügyrend 1915 9-a szerint az alapítv. tőke kiterjesztése fejében, hozzácsatolatott	K 19·28 ft	
		az 1917-ki Tanácsülés határozata	" 600.— "	659 28
		Az A). alapítványokhoz 1917-ben	K.	501.304 59 ft. csatlanak.

Passivum. 8)

Magyar tudományos Akadémia.

Különféle hitelezők 1917. December 31-én

Az I. osztály maradéka	K.	10.554	31		
" II. " "	"	17.563	70		
" III. " "	"	6.551	—		
Bátaki bizomány	"	5.642	84	40.311	85
Könyvek (: Diplomadíjak:)	"			1.049	50
Balkáni bizottság	"			6.140	—
Római Történelmi intézet	"			20.649	80
Bólyai jutalom	"			12.500	—
Lóczy Henrik alapítványa	"			8504	
Adományok kastrosott rendeltetésűl	"			6.135	—
özv. Emődy Károlyné fundációja	"			100	—
" Emőd Károlyné " "	"			100	—
Györgyi István hagyatéka	"			4.000	—
Liscovius örökösök	"			870	
Magyar muzeumi pótár	"			200	—
Főtitkok számadása	"			11.009	44
Körösi Csoma Sándor emlékpénz	"			649	82
Romániai Értesítő alapítványa	"			61	51
Értékpapírok árfolyamcsökkenésére visszáru.	"			100.193	93
Szemző Gyula özvegye részére bir. hagyomány	"			10.000	—
" Horváth-féle ingatlanokat terhelő	"				
árvapénztári tőkeösz	"			60.000	—
A mérleg 3 pontja alatt.				K 273.194	62

Magyar Földhitelintézeti kombard tőkeösszök

Tartós számla javára	K.	611.134	59		
Külön " "	"	702.486	32	1.313.620	91
A mérleg 4 p. alatt:				K. 1.313.620	91

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Igaz.

Magyar Tudományos Akadémia.

Kiadások részletezése 1917. évről:

Fejezet-szám	A kiadás címe:	Részletesen	Részletesen	Összesen:	1917 évre Előirányzat:
1.	Személyzeti kiadások:				
	a). főtitkári irodaviselők fizetése és illetménye		22.400 76		
	b). titkári " " "		34.056 39		
	c). rovást fizetése, lakbére és rokkantsági	11.937 89 1016 —	12.953 89		
	d). nyugdíjasok illetménye		3.809 04		
	e). segélyezés, ápolási pótlékok,	3743 — 23.500 — 516 40 2.700 —	30.459 40		
	nyugdíjjárulék és jutalmak				
	f). napidíjak, őrzői és takarítási	650 — 336 75 332 80			
	díjak és nyugdíjlegek, birs. díjak	1.437 99	2757 54	106.435 12	98.508 40
2.	Almanach és Értesítő			18.332 82	10.000 —
3.	Az I. osztály és bizottságai:				
	a). osztálykiadások		1.666 45		
	b). nyelvtudományi bizottság	16.730 40 c: 2.500 —	14.230 40		
	c). classica philologiai "		5.535 —		
	d). irodalomtörténeti "	10.894 63	-		
	e). Kazinczy kiadások	1.600 —	12.494 63		
	Tényleges kiadás 1917 évben		33.926 48		
	Előirányzat " " évre		37.000 —	37.000 —	37.000 —
	Fennmaradó kiadás 1917. évben		3.073 52		
	Innét: a 1916. évi maradványból		7.480 79		
	Marad az I. osztálynak 1918. évre:		10.554 31		
4.	A II. osztály és bizottságai:				
	a). osztálykiadások	29.477 56	17.978 35		
	b). történelmi bizottság	c: 1355 21 " 7634 30.	20.938 05		
	c). kiadói tételek	9408 43			
		c: 907 05	8.501 38		
	d). archeologiai "		16.664 —		
	e). numismatikai "		12381 —		
	Tényleges kiadás 1917. évben		76462 78		
	Előirányzat " " évre		70.574 60	70.574 60	70.574 60
	Többi kiadás 1917. évben		5.888 18		
	Innét: az osztály multévi maradékából		23.451 88		
	Marad a II. ik osztálynak 1918. évre:		17.563 70		
5.	A III ik osztály és bizottságai:				
	a). osztálykiadások		21.303 01		
	b). math. és természettud. bizottság		12.923 63		
	Tényleges kiadás 1917. évben		34.626 64		
	Előirányzat " " évre		30.400 —	30.400 —	30.400 —
	Többi kiadás 1917. évben		4226 64		
	Összesen		4.226 64	262.74254	246.483 —

13

13

Folyó szám	A kiadás címe	Részletesen	Részletesen		Összesen		1917. évi előirányzat
	Áthozat:		4.226	64	262.742	57	246.483 —
5.	Folyóirás: III. osztály.						
	Levonva az osztály multévi maradéktól		10.777	64			
	Marad a III-ik osztálynak 1918. évre		6.559	—			
6.	Lóidei bizottság részére:						
	Tényleges kiadás 1917. évben		13.688	36			
	Előirányzat " " évre	8.400 —			8.400 —		8.400 —
	Semmy alapítványból: kamatjövedelmi 7. évre	8.000 —	16.400	—			
	Keresetlen kiadás 1917. évben		2711	64			
	Levonva: a multévi maradványt:		2931	20			
	Marad a lóidei bizottságnak 1918. évre		5.642	84			
7.	Könyvkiadó bizottság részére:						
	Tényleges kiadás 1917. évben		32025	53			
	Erre folyt a könyvk. vállalatra 1917. évre	15.999	75				
	Előirányzat kiadás volt 1917. évre	10.792 —	26791	75			10.792 —
	Több kiadás 1917. évben		5233	78			
	mely a könyvkiadó bizottság évközi deficitjével együtt nyilvánvaratik.						
	Levonva: az eddigi előirányzati összegből 1917 évre:		10.792	—	16025	78	
	vett a tényleges szerkesztési kiadás.						
	A bizottság deficitje volt 1916. dec. 31-én	53.978	12				
	ebből 1917. évben levonunk	43.978	12				
	marad valódi deficit 1917 dec. 31-én	10.000	—				
	mely a tőkepótlás ívével van fedve.						
	Nyilvánvaratnak pedig elkönyvelnünk a						
	deficitet 1916. dec. 31-éről	53.978	12				
	levonva 1917. évi deficitet	5233	78				
	Összes nyilvánvaros deficit	58.211	90				
8.	Szechényi Zsófia nemzetségre				800 —		800 —
9.	Irodalomra				35.630 —		36.000 —
10.	Később rendelési díjú jutalomra, pályadíjakra és segélyre				17.424	94	3971 32
11.	Kadarcsai rendeletűi alapítv. tanoncai				3.621	53	15.000 —
12	Budapesti Irenke segélyezésére				8.000 —		8.000 —
	Átvitel:				353.644	79	329.446 32

Folyó szám	A kiadás czime:	Részletesen	Részletesen	Összesen	1917. évi előirányzat
	Áthozat:			353.644 79	329.446 32
13.	A magyar irodalom ismertetése külföldön			11.250 —	12.000 —
14.	Könyvárra				
	a) irodalmatra		10.427 19		
	b) diplomatikára		2.000 —	12.427 19	10.000 —
15.	Akadémiai épületekre				
	a) rendes kiadások		22.162 04		
	b) rendkívüli "		9.290 28	31.452 32	30.710 72
16.	Irodai, ügyviteli és vegyes kiadások			11.544 89	
					50.000 —
17.	Lombard Előlegek kamatai			46.117 96	
18.	Adóra			32.651 75	34.000 —
19.	Előre nem látott szükségletekre			5.550 —	5.000 —
	Tényleges kiadás 1917 évben:			514.638 90	
	Előirányzat kiadás 1917. évre:				477.157 04
	Több kiadás volt 1917. évben:		33481 86		Könyvvizsgáló

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar Tudományos Akadémia vagyonának kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Magyar Tudományos Akadémia.

Bevételek részletezése 1917. évben:

Főkönyvi szám	A bevétel címe	Részletesen		Részletesen		Összesen:		1917. évi előirányzat	
1.	Bevételezett tőkepénzek:								
	a). Központi alapítványok tőkéje			2410	—			2849	32
	b). Különféle tőkepénzek tőkéje	1132	32						
		520	17	1652	49	4062	49	1658	32
2.	Értékpapírok kamatai					246.926	50	224.529	19
3.	Házbérekből	a). palota házbére		88.233	34				
		b). Vörösmarty u. ház		280	56	88.513	90	84.945	—
4.	Könyvek eladásából:					21.106	55	18.276	31
5.	Országos dotáció								
	a). Központi és irodai célokra			31.100	—				
	b). régészeti tőkekamatokra			10.000	—				
	c). keleti kutatások fenntartására			10.000	—				
	d). classica-philologiai célokra			3.000	—				
	e). szótári munkálatokra			4.000	—				
	f). tőkepótlásra (a belügyminiszterium képviselőtől eszközölt)	10.000	—						
		2000	—	12.000	—				
	g). az Akadémia rabod rendelkezésére			60.000	—				
	h). a Kisfaludi-alapi tőkekamatok fizetésére a Kisf. Társ. kormánybiztosa			9.200	—	138.000	—	138.000	—
6.	Központi és emlékalapi kész. járulék					900	—	900	—
7.	Értesítő nyomtatási befolyás					600	—		
8.	Adományok határozott rendeltetés nélkül								
	M. orv. törp. kalauzképzés adománya			500	—				
	Szily Kálmán főkönyvtárunk "			1500	—	2.000	—		
						502.109	44	471.157	04
	Tényleges bevétel 1917. évben			502.109	44				
	Előirányzott " " évre			471.157	04				
	Több bevétel 1917. évben:			30.952	40				

Budapest, 1917. december 31-én

A Magyar Tudományos Akadémia vagyonának kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Simon

Könyvvizsgáló:

Sipos

8/291.

(3.a)

Fabiczky Sámuel emlékére tett alapítvány kamat számlája

Kelet 1917.			Lejárat	Napok	Tartozik kamatszámok	Tartozik kor.	Tartozik fill.	Követel kamatszámok	Követel kor.	Követel fill.
Jan.	1.	Egyenleg							11.899	73
	2.	Bev. 4%-ok. vlgl. arch.							1.168	—
	8.	Annuális K. Schlagernek Sk. 500.—				783	30			
Szept	3.	Bev. 4%-os vlgl. arch.							2932	—
	"	" 20 db. Borsod-miskolci és debreczeni Zsidó gőzmalom rész. jelz.							800	—
									180	—
	4	" 6 db. Szeged Salpeter rész. jelz.							.	.
	30.	Fizetm. a Franklin társulatnak (Egyen. kötv.)				3588	59			
Julí	2.	Bev. 4%-ok. vlgl. arch.							1.168	—
	24	" 8 db. Braische Emilie u. Sodafabrik rész. jelz. Sk. 2688.—								
	"	" 12 " Württembergische Vereinsbank " " " 504.—							4.976	33
	31.	Annuális K. Schlagernek Sk. 500.—				781	50			
Szept	6.	Fizetm. Skalich Jánosnak (Egyen. kötv.)				1.000	—			
Okt.	2.	Bev. 4%-os vlgl. arch.							2932	—
	29.	" 20 db. Borsod-miskolci stb. gőzmalom rész. elsőbb. jogúak							2.695	83
Dec	31.	Egyenleg				22.598	50			
						28.751	89		28.751	89
1918.										
Jan.	1.	Egyenleg							22.598	50

Budapest, 1917. december 31-én

A Magyar Tudományos Akadémia vagyonának kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Simon

22041 917 POSNER BUDAPEST

8/241.

136)

Fábiczky Sámuel emlékére tett alapítvány kamat számlája

Kelet 1917.			Lejárat	Napok	Tartozik kamatszámok	Tartozik kor.	Tartozik fill.	Követel kamatszámok	Követel kor.	Követel fill.
Jan.	1.	Egyenleg							11.899	73
	2.	Rév. 4% kor. elgt. rele.							1.168	—
	8.	Árvalás Ferenc Schlagernek részv. 500.—				793	20			
Ápr.	3.	Rév. 4% rab. elgt. rele.							2932	—
	"	" Borsod-miskolci ip. vasút. jövőre vonatkozó rév. rele. 20 db.							800	—
	4	" 6 db. Krepcsi takpn. rév. rele.							780	—
	30.	Szám. Franklin társulatnak (Egyen. fővár)				2.589	59			
Júli	2.	Rév. 4% kor. elgt. rele.							1.168	—
	24.	" 8 db. Budiaki Aurélia r. Todesco rész. jele.							4.476	33
	"	" 12 " Württembergische Versicherung " " " 50%.—								
	31.	Árvalás F. Sch. részére				781	50			
Szept.	6.	Szám. Stolich Sándornak (Egyen. jövő)				1.000	—			
Okt.	2.	Rév. 4% rab. elgt. rele.							2932	—
	29.	" 20 db. Borsod-miskolci ip. vasút. törv. jogos							2.695	93
Dec.	31.	Egyenleg				22.598	50			
1918.						28.751	84		28.751	84
Jan.	2.	Egyenleg							22.598	50

Budapest, 1917. december 31-én

A Magyar tudományos Akadémia országának kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Simon Sándor

7/334.

14a).

Péridan Kamill Zade örsöndijalapítvány utáni kamat számla

Kelet			Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
19 7.					kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Jan.	1.	Egyenleg							32	77
	2.	Bev. 4% kor. ugy. rakv. és 4000.– kor. sorsolási ügyl.							8.256	–
Máj.	31	" 4½% kor. " "							513	–
Júli	2	" 4% kor. " " és 2000.– kor. " "							6176	–
Nov.	2	" 4½% kor. " " és 200.– " " "							713	–
Dec.	31.	6.300.– kor. 4% rakv. ügyl. ára				15.600	67			
	4	Egyenleg				90	10			
19 8.						15.690	77		15.690	77
Jan.	1.	Egyenleg							90	10

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar Tudományos Akadémia megbízottai helyett

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Lucas

2/941 1917 POSNER BUDAPEST

7/331.

14 b)

Keidoun Kamil Zuckerösvönutij alapítvány mûvi kamat számla

Kelet 1917.			Lejárat	Napok	Tartozik kamatszámok	Tartozik kor.	Tartozik fill.	Követel kamatszámok	Követel kor.	Követel fill.
Jan.	1.	Egyenleg							32	77
	2.	Ko. 4% kor. ügl. rsk. és 4000.– K. ennek ügl.							2.256	–
Máj	31.	" 4½% kor. " "							513	–
Juli	2	" 4% kor. " " és 2000.– kr. " "							6176	–
Nov.	2	" 4½% kor. " " " 200.– " " "							713	–
Dec.	31.	K. 16800.– 4% arb. ügl. ára				15.600	67			
	"	Egyenleg				90	10			
						15.690	77		15.690	77
1918										
Jan	1.	Egyenleg							90	10

Budapest, 1917. December hó-án

A Magyar tudományos Akadémia ingatlanainak kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Simon

Lauer

22041 917 PÓNER BUDAPEST

9/30.

15,

Kéridun alapítvány /: akadémiai rész :/ utáni kamat számla

Kelet 1917			Lejárat	Napok	Tartozik kamatszámok	Tartozik kor.	Tartozik fill.	Követel kamatszámok	Követel kor.	Követel fill.
Jan.	1.	Egyenleg							6.984	30
	2	Bec. 4% kor. elgl. esed.							1.600	—
Máj.	2.	Athenaeum-nál nyugdíralap.				3.407	66			
	31.	Áv. nyelvoud. tanszág javára	350.— 1.600.— 1.600.—			3.550	—			
Juni	20	de. tantiéme Jenőnek				140	—			
	26.	Richter Aurélnak				200	—			
Juli	2	Bec. 4% nab. elgl. esed.							1.600	—
Aug.	28.	Athenaeumnak, nyugdíralap.				531	97			
Dec.	17	" "				5.008	45			
	"	Nyelvoud. tanszág j-re, részben való elszámolásra							1.050	—
	"	Főiskolai " j-re, rá eső rép dotációra				7.684	30			
	"	" " j-ére " " " -ös ép. dotáció javára							9.348	08
						20.582	38		20.582	38

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

22141-917 POSNER BUDAPEST

8/266.

16. a).

n. évi bejárási Vigyáró Sándor emlékére tett alapítvány tőke számlája

Kelet		Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
1917.				kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Jan. 1.	Egyenleg								
Dec. 31.	Az Akadémia az alapítv. tőke kiegészítésére							79394	32
"	Ktv. az alapítv. tamas p.-ra (tamasarum. összege)				3.053	60		59	28
"	" " " " p.-ról (az 1917. évi tamasok tőkésítendő összege 15-ig)								
"	Egyenleg, mint alapítv. tőke				77.000	—		600	—
1918.					80.053	60		80.053	60
Jan. 1.	Egyenleg							77.000	—

Budapest, 1917. december 31-én

A Magyar tudományos Akadémia pénzügyi bizottsága

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Bizony

Simonyi

22041 917 POSNER BUDAPEST

8/266.

16. c)

n. ifj. bojáci Vigyázó Sándor emlékére tett alapítvány tőke számla

Kelet		Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
1917.				kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Jan. 1.	Egyenleg							79394	32
Dec. 31.	Akadémia által kiegészítésül átutalandó.							59	28
"	Ktv. az alapítv. tamas p.-nak (kamatszám. önmagára)				3053	60			
"	" " " p.-ról (1917. évi kamatból a tőkésítendő 1/5 rész terhére)							600	—
"	Egyenleg, mint alapítv. tőke				77000	—			
1918.					80.053	60		80.053	60
Jan. 1.	Egyenleg							77.000	—

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

2804) 917 POSNER BUDAPEST

9/91.

17. a)

n. bajári ifj. Vigyázó Sándor emlékére tett alapítvány kamat számlája

Kelet		Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
1917.				kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Dec. 31.	K. 76.340·72 f. n. 4% kamat jóv.							3055	62
"	Bév. tőke p-ra (kamatmen. összeg elhatalmazás)							3.053	60
"	" " p-ra (tőkésítendő összeg az évi kamatból)				600 —				
"	Egyenleg				5.507 22				
1918.					6.107 22			6.107	22
Jan. 1.	Egyenleg							5.507	22

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia megbízásából kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

2041 917 POSNER BUDAPEST

9/91.

176.

a. ifj. Lejári Tiggáró Sándor emlékére tett alapítvány kamat számlája

Kelet 1917.		Lejárat	Napok	Tartozik kamatszámok	Tartozik kor.	Tartozik fill.	Követel kamatszámok	Követel kor.	Követel fill.
Dec. 31.	Kamat K. 76.340.72 f. után 4% ióv							3053	62
"	Áv. tőke p-ól (tartozom. összeget áthozatára)							2.053	60
"	" " p-ra (az idei kamat 1/5 része áthozatára)				600	–			
"	Egyenleg				5.507	22			
1918.					6.107	22		6.107	22
Jan. 1.	Egyenleg							5.507	22

Budapesten, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

20041 917 POSNER BUDAPEST

8/275.

18. a).

Gróf Andrássy Dénes alapítványa kamat számlája

Kelet			Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
1917					kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Jan.	1.	Egyenleg							37.424	21
Febr.	28.	gr. Batthyány Klára és gr. Waldstein Lajos megtér.							2828	78
Juni	2.	Bev. 4% ám. Koronajár. tőke. pénz.							2.160	–
Aug.	30.	gr. Andrássy György birtok. megtérítés							2828	78
Dec.	3.	Bev. 4% ám. koronajár. tőke. pénz.							2160	–
	31.	Bév. az alapítódnyi tőke számlára				22752	70			
	4	Egyenleg				24.649	07			
1918.						47.401	77		47.401	77
Jan.	1.	Egyenleg							24.649	07

Budapesten, 1917. December 31-én.

A Magyar Tudományos Akadémia agrométrikai bizottsága.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Ellenőrizve

Lászlóy

8/275.

12 6,

Gróf Andrássy Dénes alapítványa Kamat számlája

Kelet			Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
19 17.					kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Jan.	1.	Egyenleg							37404	21
Febr.	28.	p. Erdélyi Kadár és gy. Haldokhun Lajos megér.							2928	79
Jun.	2.	Bev. 4% m. koronajár. jelv.							2160	—
Aug.	30.	p. Andrássy György birtok. megkülönb.							2.928	79
Dec.	1.	Bev. 4% m. koronajár. jelv.							2160	—
	31.	Kösszesítés az alapon. Tőke j.-ra				22752	70			
	"	Egyenleg				24.649	07			
1918.						47.401	77		47.401	77
Jan.	1.	Egyenleg							24.649	07

Budapesten, 1917. December 31-én.

A Magyar Tudományos Akadémia rogyunkak kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

22041 917 FŐNIX BUDAPEST

9/20.

49 a).

Balkáni bizottság számlája

Kelet			Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
1917.					kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Jan.	1.	Egyenleg								
Febr.	12.	Államsegély 1917. I. felére							5.400	—
Márc.	10.	Németh Józsefnek							5.000	—
						500	—			
	15.	dr. Andrassovszky Józsefnek				2.000	—			
	22.	Államsegély							20.000	—
Ápr.	10.	dr. Cholnoky Jenőnek				400	—			
	"	" Pécsi Albertnek				2.000	—			
Máj.	7.	" Csiki Benőnek				2.000	—			
	11.	Belgrádi kassai kormánybiztunk				10.000	—			
	14.	dr. Budai Árpádnak				7.000	—			
	16.	" " "				7.000	—			
	26.	Németh Józsefnek				500	—			
Juni	15.	A. földrajzi Társ.-nak, Németh Józs.: Szerbia.								
		ca. mire támogatására				500	—			
	18.	Tarsay Jánosnak				500	—			
Sept.	18.	Németh Józsefnek				1.000	—			
Okt.	13.	Eckhardt Ferdinandnak				560	—			
	13.	dr. Pécsi Albertnek				7.000	—			
	26.	gr. Teleki Pálnak, előadói d. díj				800	—			
Nov.	15.	dr. Andrassovszky Józsefnek				500	—			
Dec.	31.	Egyenleg				6.140	—			
1918.						30.400	—		30.400	—
Jan.	1.	Egyenleg							6140	—

Budapest, 1917. december 31-én

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Vargha

Simonyi

9/20.

1916.

Balkáni bizottság számlája

Kelet 1917.			Lejárat	Napok	Tartozik kamatszámok	Tartozik kor.	Tartozik fill.	Követel kamatszámok	Követel kor.	Követel fill.
Jan.	1.	Egyenleg							3700	—
Febr.	12	Államsegély 1917. I. felére							5.000	—
Márc.	10.	Németh Józsefnek				500	—			
	15.	dr. Andrássovszky Józsefnek				2.000	—			
	22.	Államsegély							20.000	—
Ápr.	10.	dr. Cholnoky Jenőnek				400	—			
	"	" Pécsi Albertnek				2.000	—			
Máj.	7.	" Csiki Dezsőnek				2.000	—			
	11.	Belgrádi katonai törzsfőnökségnek				10.000	—			
	14.	dr. Budai Árpádnak				1.000	—			
	16.	" " "				1.000	—			
	26.	Németh Józsefnek				500	—			
Juni	15.	M. földr. társ.-nak, Németh József: Szerbia. r. műve Balmegyeházra				500	—			
	18.	Turcsu Istvánnak				500	—			
Szept.	18.	Németh Józsefnek				1.000	—			
Okt.	13.	Eckhardt Ferencnek				560	—			
	18.	dr. Pécsi Albertnek				1.000	—			
	26.	gr. Teleki Pálnak, olőasi 1. díj				800	—			
Nov.	15.	dr. Andrássovszky Józsefnek				500	—			
Dec.	31.	Egyenleg				6.140	—			
						30.400	—		30.400	—
1918.										
Jan.	1.	Egyenleg							6.140	—

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia megbízásából kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

22041 917 POSTA BUDAPEST

8/390.

Római magyar történelmi intézet

Kelet			Lejárat	Napok	Tartozik			Követel		
1917.					kamatszámok	kor.	fill.	kamatszámok	kor.	fill.
Jan.	1.	Egyenleg								
	9.	Váci Rezső 1. díja I. r. és napi kvadács				1.050	–		9969	16
	20.	Kultuszmin. segélye 1917. I. felére							5.000	–
Márc	15.	Külügyminisztériumnak				2.500	–			
	16.	Váci Rezső 4. díja II. r.				1.000	–			
Ápr.	14.	Külügyminisztériumnak				1.200	–			
	30.	Áldásy Antal előadói 1. d. I. r.				400	–			
Máj.	7.	A. Schneider Hoffmann graph				169	36			
Júli	3.	Váci Rezső 2. díja III. r.				1.000	–			
	18.	Kultuszmin. segélye 1917. II. felére							10.000	–
Aug	28.	Külügyminisztériumnak				3.500	–			
Szept	20.	Váci Rezső 4. díja IV. r.				1.000	–			
Nov.	5.	Áldásy Antal „ II. r.				500	–			
Dec	22	Államsegély fizetésünkre							8.000	–
	31.	Egyenleg				20.649	80			
1918.						32.969	76		32.969	76
Jan.	1.	Egyenleg							20.649	80

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Virányi

Simonyi

8/390.

20. 61

Római magyar történelmi intézet

Kelet 1917		Lejárat	Napok	Tartozik kamatszámok	Tartozik kor.	Tartozik fill.	Követel kamatszámok	Követel kor.	Követel fill.
Jan.	1. Egyenleg							9.969	16
	3. Váci Rerső 4. díja I. r. és apró kiadás				1.050	–			
	20. Kultuszminisztérium segélye 1917. I. felére							5000	–
Márc.	15. Külügyminisztériumnak				2500	–			
	16. Váci Rerső 4. díja II. r.				1.000	–			
Ápr.	14. Külügyminisztériumnak				1.200	–			
	30. Aldási Antal előadói 4. díja I. r.				400	–			
Máj.	7. A. Schneider Zoophotograph-nak K. 138.–				169	36			
Juli	3. Váci Rerső 4. díja III. r.				1.000	–			
	18. Kultuszminisztérium segélye 1917. II. felére							10.000	–
Aug.	28. Külügyminisztériumnak				3.500	–			
Szept.	20. Váci Rerső 4. díja IV. r.				1.000	–			
Nov.	5. Aldási Antal 4 II. r.				500	–			
Dec.	22. Államsegély javára							8.000	–
	31 Egyenleg				20.649	80			
1918.					32.969	16		32.969	16
Jan.	1. Egyenleg							20.649	80

Budapest, 1917. December 31-én

A Magyar tudományos Akadémia vagyonának kezelője

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Lang Lászlóné

A jászóvári prépositól.

142. *szám.*
1918.

N a g y m é l t ó s á g u E l n ö k U r !

A premontrei kanonokrend jászóvári országos levéltárában 1868.évi május hó 15-én elhelyezett T o m p a M i h á l y -letét a megdicsőült költö akaratához képest ötven évi megőrzés után a folyó évben lesz felbontható.

A letét tulajdonosául a nagy költő a Magyar Tudományos Akadémiát nevezte meg.

Nagy örömemre szolgálna,ha felbontás Jászóvárban Nagyméltóságodnak és a Tudós Akadémia küldöttségének becses jelenlétében volna eszközölhető. A felbontás napja május hó 21-ike /a pünkösdi ünnep harmadik napja/volna. Excellenciádat és az elnöki vezetése alatt ide érkező küldöttséget a megelőző estére várnám.

Midőn tiszteletteljes meghivásomat megismételni szerencsém van kérem Excellenciád és a Tudós Akadémia nagybecsü elhatározását.

Mély tisztelettel

Jászóvárban,1918.február hó 9.

N Takács Menyhért

főpap és prépost

Nagyméltóságu

Dr. B e r z e v i c z y A l b e r t

v.b.t.tanácsos urnak,a Magyar Tudományos Akadémia elnökének

146.

B u d a p e s t

É. K. 1918. február 16.

186. sz.

1918.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 7. SZ.

E. 7124 sz.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

B U D A P E S T .

BUDAPEST, 1918 február hó 14.

Van szerencsénk értesiteni, hogy a Pesti hazai első takarékpénztár egyesület a Hevesmegyei takarékpénztár, Eger, megbizásából dr. Szmrecsányi Lajos egri érsek ur Ö Excellentiája miatt

K. 10,000.- ft téritett meg nekünk f.hó 13.-i értékkel, mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia folyószámadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

E. R. 1918. Februar 16.

187.02.

1918.

T. cs. és kir. Katonai Parancsnokság

Pozsony.

A cs. és kir. hadügyminiszterium kérésünkre tudományos kutatás céljából f. hó 7-én három cseremisz nyelvű kadi fogolyt küldött (a szpratzerni fogolytáborból) a Ganz-Danubius vagongyárba, Budapest X. Kőbányai út 31. A gyár azonban a foglyokat mint betegeket nem fogadta el, s így a csóti fogolytáborba kerültek.

A foglyok közt volt Jandole Kametof (Perm kormányzóság, Sarsi község), akinek tanulmányozásához rendkívül nagy tudományos érdek fűződik. Kérjük tehát a t. Parancsnokságot, szíveskedjék intézkedni, hogy a nevezett fogoly, mihelyt egészségi állapota megengedi, a Ganz-gyárba újra visszajöjjön.

Magyar Tudományos Akadémia

1918. február 16.

188. ½.

1918.

A Budapesti Katonai Parancsnokság

I. egészségügyi főnökének

Helyben.

A Magyar Tudományos Akadémia a magyarral rokon nyelvű hadifoglyok tanulmányozásával több nyelvtudóst is megbízott, s ezek közül Beke Ödön dr. a szerbiai foglyokkal foglalkozik. Két ilyen nyelvű fogoly van ápolói alkalmazásban a helybeli Augusztа-kórházban, névszerint Ivan Jakof és Vazili Andrijanov. Kérjük az egészségügyi Főnök urat, szíveskedjék megengedni, hogy ezt a két foglyot Beke Ödön dr. tanulmányozás céljára hetenként kétszer igénybe vehesse. Méltóztassék erről a kórház parancsnokságát értesíteni, s egyben oly értelmű igazolványt kiadni, melynek felmutatására a két foglyokat Beke Ödön úrnak rendelkezésére bocsássák.

Magyar Tudományos Akadémia

1918. február 16.

1894.

1918

8/1918.

Méltóságos Főtitkár Ur !

E hó 9-én 168 szám alatt kelt nagybecsü felhivására mellékelve van szerencsém megküldeni a Nemzetgazdasági Bizottság mult évi müködéséről szóló jelentést.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteleten őszinte nyilvánitását

Budapest, 1918. február 16-án.

[signature]
l. tagi
a Nemzetgazdasági Bi -
zottság előadója.

8/1918.

Méltóságos Főtitkár Ur !

E hó 9-én 168 szám alatt kelt nagybecsü felhivására mellékelve van szerencsém megküldeni a Nemzetgazdasági Bizottság mult évi müködéséről szóló jelentést.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteleteme őszinte nyilvánitását

Budapest, 1918. február 16-án.

[signature]
l. tag.
a Nemzetgazdasági Bi -
zottság előadója.

Acc 190
1918

7. A Nemzetgazdasági Bizottság 1917-ben az Akadémia ál - tal reábizott teendőkön, pályakérdések kitüzésén és a Közgazdasági Szemle kiadása körüli teendőkön kivül a " Közgazdasági Könyvtár és Remekirók Tára " czimü kiadványsorozatának tovább - fejlesztésével foglalkozott. Az év folyamán e kiadványsorozat - ból két ujabb kötet jelent meg, az egyik: Makai Ernő: " Valutapolitika " czimü munkája, a másik dr. Balás Károly: " A pénz csereértéke " czimü kötete. Tárgyát mind a két uj kiadvány már a háboru folyamán tett tapasztalatok alapján dolgozta fel. A bizottságnak egyéb, korábban tervbe vett kiadványai a megbizott szerzőknek harcztéri szolgálata, vagy a háboru miatti nagy elfoglaltsága miatt nem készülhettek el, igy különösen a " II. Józsefféle népszámlálás " történetének kiadása, valamint Ricardo és Malthus agrárpolitikai dolgozatainak forditása sem. Sajtó alá került Gaál Jenő r.tag munkája Thessedik Sámuel életéről, müveiről és alkotásairól. A bizottság működését ebben az évben érezhetően korlátozta a nyomdai áraknak nagy emelkedése. E miatt szenvedett halasztást a korábban megszünt Gazdaságtörténeti Szemlének ujabb megindítása is, jóllehet a bizottság egyik elsőrendü feladatának tekinti a gazdaságtörténeti anyag összegyujtésére egy ily közlemény megindítását és támogatását. Az év folyamán fontos személyi esemény volt, hogy Földes Béla r.tag, a bizottságnak közel 20 éven át előadója, átmenetgazdaságügyi m.kir. minisztertnek neveztetvén ki, előadói tisztjéről lemondott. Helyére a bizottság előadóul Buday László l.tagot választotta.

Buday László
titk.

Kenedy Gyula
elnök

Érk. 1918. febr. 18.

190

1918

Szigorúan bizalmas!

A Magyar Tudományos Akadémia tek. Balkánbizottságának.

Tekintetes Bizottság!

A mult évi október és november hónapokban az általunk okkupált szerb, albán és montenegroi területekben végzett kutató utazásom alkalmával megfordultam az ipeki kerületben fekvő Dečani község területén fekvő dečani kolostorban is, melyre a tek. Bizottság figyelmét külön is óhajtom felhívni.

A kolostor Ipektől délre, mintegy 2 és fél órányi távolságban, a Koprivnik hegység Pleš nevű csúcsának tövében, a Dečani Bisztrica patak völgyének torkolatában fekszik. A kolostor épületei mintegy félkör alakjában veszik körül az udvart, illetőleg az azon lévő remek templomot, az egészet körülvevő kertet és gyümölcsöst pedig a szokásos magas kőfal överi.

A tek. Bizottság figyelmét nemcsak a kolostor épületeinek egyes részeire, hanem főleg a templomra és az abban elhelyezett kincsekre akarom felhívni és pedig azért, hogy azok vagy legalább azok részei mint művészeti értékek és történeti becsű tárgyak hazánk közintézetei részére megszerezhessenek.

Nem akarok a templom történetére kitérni, hiszen nem is vagyok, de fontosnak tartom megemlíteni, hogy az állítólag 1331-ben III. Uros szerb király által építtetett, a hi állítólag ugyan-e templomban elhelyezett számos kőszarkofág egyikében alussza örök álmát. Nemcsak a templom és a kolostor felépítése nyujtana érdekes tanulmányi anyagot valamelyik műtörténészünknek, hanem a templomot díszítő freskók és gesztenyefából faragott arcsurfaragványok is sok ismertetni valót hagynak.

Dečanit a Djakova felől érkező bolgár csapatok foglalták ugyan el, de később ezt a területet nekünk engedték át (helyette megkapták Pristina vidékét). A bolgár csapatok azonnal hozzáláttak a híres kolostor és templom átkutatásához, de a híres kincseket nem találták meg, pedig milliókat érő aranykincsről szólt a mese.

Miután csapataink a területet átvették, maga a templom eleinte mindenki részére nyitott volt és így nem egy szép tárgy került el onnan emlékként, a mint erről értesültem (bizalmasan). Később kiszállt egy katonai bizottság is, a melynek feladata szintén a kincsek felmutatása volt, a mi eleinte ugyancsak nem járt eredménnyel. Már úgy volt, hogy ez a bizottság is csak negativ eredményt mutathat fel, a mikor annak egyike tagja, egy építész, újból megvizsgálta a templom külső felépítésének szerkezetét és azt összeegyeztette a belső helyiségekkel és akkor arra a felfedezésre jutott, hogy a külsőleg teljesen szabályos és részarányos templom belülről nem az, nagyanis a szentély baloldalán lévő apró sekrestyének a jobboldalon nincs megfelelő helyisége, pedig a külső kép egy ilyennek jelenlétét előirta. A sekrestye ajtajával szemben egy falba beépített könyvszekrény tünt fel, melyet félrehúzható függöny fedett. Ennek a szekrénynek tüzetesebb megvizsgálása után kitünt, hogy ez egyszersmind titkos ajtó is, a mennyiben befelé tolva, a titkos szobába veret.

Alkalmam nyilt a lepecsételt és most már állandóan őrzött templomba egy küldött erre a célra kiküldött bizottsággal bejutni és azt megtekinteni. A templom magát eltekintve freskóitól, faragott fadíszeitől, szarkofágjaitól és régi épitésétől a görög-keleti templomok rendes képét mutatja. A titkos kincstári szoba, úgy mint a templom előcsarnoka és szentélye a barátok szegényes csókmókjait, valamint errefelé menekült szerb családok ládáival van tele, tehát inkább lomtár külsejét mutatja, ole ha egy keskeny és egyenes falépcsőn az emeleti részbe felügyekszünk, egy három oldalfalat befedő üvegszekrénysort találunk magunk előtt, melyek nek felét régi kötésü cirillbetüs könyvek töltik meg, a többi pedig az arany-ezüst tárgyalzat, a szent ereklyéket és az értékes miseruházat fogadja magába.

Ezek tehát azok a tárgyak, a melyeknek megszerzése közintézeteink részére ajánlatos lenne.

Megjegyzendőnek tartom, hogy ezeknek a tárgyaknak a templom részére való meghagyása nem indokolt, mert a rendes misézésekhez nem szükségesek. Az egész régi adományok gyüjtőhelye, a templommal szorosabb összefüggés

nélkül.

Ezeknek a tárgyaknak elhozatala, tehát nézetem szerint a legegyszerűbb lelkifurdalás nélkül elrendelhető. De megjegyzendőnek tartom, hogy nézetem szerint az egész kolostor és templom jövője megváltoztatandó lenne. A templom építése mutatja, hogy az eredetileg katholikus templom volt és csak később rendeztetett be görög-keleti-nek. A vidék lakossága teljesen albán, ezeknek nagy része mohamedán és csak kis része róm. kath. vallású, görög keleti szerb vallású lakósság csak a Dečani-tól egynyolc távolságnyira délre fekvő Djakován és ennek környékén vagyon, mindkét helyen saját templommal. De nem szabad a kolostort mostani jellegében már azért sem fenntartani, mert az az oroszok balkáni agitációjának egyik főfészke volt, a mitől a Balkánt, ha ott rendezett viszonyokat akarunk tudni, meg kell óvni. Csak azt akarom megemlíteni, hogy a kolostor archimandritja és összes barátai oroszországi orosz papok voltak, odavaló vagy legalább szerb pap nem akadt közöttük. Az egész társaság annak idején letartóztatott és valahol internálva van. A templomnak és kolostornak római katholikussá való visszaváltoztatása az egyedüli célszerű eljárás lenne és így a kath. vallású albánok legalább egy szép és megfelelő templomhoz jutnának, mert néhány apró eldugott kápolnán kívül ilyennel nem rendelkeznek. A templom átváltoztatásával az összes kinesek azután elhozhatók lennének.

Bizalmasan azonban meg kell jegyeznem, hogy daczára annak, hogy az összes megszálló csapatokat honvédségünk, illetőleg őrség magyar népfölkelőinek szolgáltatják, mint az egyedül megbízható és itt is csak egyedül felhasználható csapatok, a főbb kerületi és körzeti ~~et~~ parancsnoksági tisztek majdnem kivétel nélkül osztrákok, a kiknek viselkedéséből és elejtett nyilatkozataiból látom, hogy mindent csak Bécsbe óhajtanának szállítani. A mi a háborús emlékeket illeti, a Balkán reneh fegyvereinek zsákmányolt és rekvirált ezreit, úgyis már mind Bécsbe szállították és szállítják a „Heeresmuseum" részére. Külön erre a célra kiküldött tisztek vizsgálják át és szállítják el

az anyagot, melyből mi, magyarok, a kik pedig az összes esetekben kivettük orosz részünket, soha semmit sem fogunk fővárosunkban látni. Azért ajánlatosnak tartanám, hogy a tek. Bizottság mindent elkövessen, hogy legalább a művészi és tudományos értékü tárgyak, a melyekből különösen ezeken a keveset kulturált vidékeken úgyis kevés van, kivétel nélkül hozzánk kerüljenek. Vonatkozik ez a javaslatom különben a többi a mi érdekszferánkba eső terr területekre is, mert nem tartom helyesnek ereknek a régi falakon emlékeknek helyükön való meghagyását, a jövendő agitációra való ottani megtartását.

Maradván a tek. Bizottságnak
legmélyebb tisztelettel

Budapest, 1917. januárius 29.-n

Csiki Ernő
nemzeti múzeumi igazgatóőr.

Ad 191
1918

B i z a l m a s!

Nagyméltóságú Gróf,Minister Ur!

Csiki Ernő nemzeti muzeumi igazgató úrnak még mult év január 29-éről a Magyar Tudományos Akadémia Keleti Bizottságához intézett,de nekem csak most kezeimhez jutott bizalmas előterjesztését bátor vagyok visszakérőleg Nagyméltóságod elé terjeszteni s annak különösen utolsó pontját nagybecsü figyelmébe ajánlani,mert Keleti Bizottságunk összes többi kiküldötteinek jelentései is megegyeznek abban,hogy - sajnos - a katonai hatóságok éppenséggel nem egyenlő elbánásban részesitik Magyarországot és Ausztriát a megszállott területek tudományos és művészeti kihasználása tekintetében, ami,ha e téren egyhamar változás nem áll be,Magyarország pótolhatatlan megröviditésére fog vezetni.

Abban a biztos reményben,hogy Nagyméltóságod bölcs belátásának és hathatós befolyásának sikerülni fog e tekintetben nemzeti kulturánk érdekeit megvédeni,kérem,fogadja mély tiszteletem kifejezését,melylyel vagyok

Budapest,1918.január 9.

készséges szolgája:

B e r z e v i c z y s.k.

akadémiai elnök.

Nagyméltóságú

G r ó f A p p o n y i A l b e r t úrnak,

v.b.t.t.,stb.,m.kir.vallás- és közoktatásügyi minister,

B u d a p e s t.

191

1918

321-1918. sz.ü.m.

elr.

Nagyméltóságu Elnök Ur !

Folyó évi január hó 9-én " bizalmasan" jelzett rendeletem elterjesztésének eredményét ./.alatt visszazárva, van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesiteni hogy a megszállott területek tudományos és művészeti kihasználása tekintetében Magyarországgal szemben tanúsitott egyenlőtlen és méltánytalan eljárásnak haladéktalan és legerélyesebb megszüntetése iránt a honvédelmi minisztert urat egyidejüleg megkerestem, különösen felkérve őt megfelelő intézkedésre, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Keleti Bizottságának a Balkán megszállott területeire ezentul küldendő expedicióit részére az átkutatni kivánt vidék és annak minden helye és zuga akadálytalanul hozzáférhetővé tétessék, a kiküldöttek pedig személyükre nézve a katonai hatóság részéről mindazokban a kedvezményekben részesüljenek, melyek az osztrák kutatóknak már eddig is engedélyeztettek.

Amint a honvédelmi miniszter ur elhatározásáról és tett intézkedéseiről értesülök, nem fogom elmulasztani, hogy azt Nagyméltóságodnak is nagybecsü tudomására hozzam.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1918. évi február hó 5-én

A miniszter h e l y e t t :

Nagy Ferenc
államtitkár.

Nagyméltóságu

dr. B e r z e v i c z y A l b e r t v.b.t.t. urnak

a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

Budapest.

érk. 1918. febr. 18.

192
1918

Kiadatik Gróf Teleki Pál l.t.,
biz. elöadónak.

Byp. 1918. apr. 12.

Hencsich
főkitaró

Teleki Pálnak

Tekintetes

Magyar Tudományos Akadémia

Budapesten

Budapest, 1918 Február 17-ei

Értesülve arról, hogy Wesselényi utca 74 számú házukat eladni óhajtják van szerencsém arra nézve vételszándékomat a Tudományukra hozni.-

Budán fekvő háztelkem eladásával alkuban állok s azt a beígért vételárért csak az esetben adnám el, ha fent említett házukat megtudnám venni.-

Ily körülmények közt azon kérdéssel fordulok a t. címhez hajlandó lenne e nekem a szóban levő házuk megvételére 45 napi opciót adni mely időn belül jogositást kérek arra, hogy azt május szögőlenkint 62 K koronáért, vagyis 95.106 kor 25 fill-ért megvehessem, illetve másnak eladhassam.-

Fenti vételár megállapitásánál teljesen alkalmazkodtam a mai forgalmi értékhez s noha az a háboru előtti forgalmi értéknél aránytalanul magasabb, alkudozások elkerülése végett a legmagasabb összeget ajánlottam fel a melyen túl nem mehetek s melynél magasabb ajánlatot bizonyára más sem tehet meg.-

A ház mai bérértéke alig fedezi a közterheket, állapota pedig olyan stádiumban van, hogy ahoz, hogy az épithetésig valahogyan tartható legyen szakértőm megállapitása szerint tetemes befektetést igényel.-

Teljes őszintességgel feltárom ajánlatom indokait, fiam működés előtt áll, s képtelen vagyok részére lakást szerezni. Noha teljes tudatában vagyok a háború utáni várható nagy pénzkeresletet folytató beálló pénzdrágaságnak s abból természetszerűen bekövetkezendő" nagyfokú áremelésnek, körülményeim mégis arra késztetnek, hogy biztos áldozatok árán is a megoldás ezen módját megkíséreljem.-

Az opciót azért írom oly formában, hogy azt esetleg másnak is eladhassam, mert az esetben, ha olyan vevőt találnék akivel szemben lakás szükségletemet biztosíthatnám, úgy kiszemelném a megoldás ezen formáját választanám.

Félreértések elkerülése végett ki kell jelentenem, hogy ha az opció jogával nem élhetnék ezen nem várt esetre anyagi felelősséget nem vállalok.-

Kiváló válaszunkat várva vagyok teljes tisztelettel

Paraković János
magyar Földhitelintézeti helyettes
osztályfőnök

Méltóságos Uram!

Szerencsém van nb. felszólitására Baratovich János ür részéről az előzőkben tett ajánlatra vonatkozó véleményemet megadni.

A szóban lévő vételajánlatot, tekintettel az ismeretes és remélhető forgalmi értékekre, négyszögölenként 625 kor.-val, a magy. tud. akadémia szempontjából nem tartom elfogadhatónak, hanem legalább 700 kor.-t vélnék megfizetendőnek, azaz 152·17 □ ölért 106,519.- koronát, amely esetben venni-szándékomat az 1917. évi november hó 8.-i becslésem alkalmával megadott 750 kor.-nál már igy is jóval jutányosabban kapná.

Amennyiben a magy. tud. akadémia, bizonyos okoknál fogva, a 700 koronás árnál mégis olcsóbban óhajtja a venni-szándékomnak juttatni, nézetem szerint esetleg azt a kikötést lehetne tenni, hogy ha az illető például 3 éven belül másnak magasabb árért eladná, igy a különbség felét az akadémiának megtériteni tartoznék.

Bpest 1918. marcius hó 5én

Méltóságos uram
hüven szolgája
Nagy Károly
épitész

Érk. 1918. febr. 18.

193
———
1918

Szíves véleményadás végett = jóból kiadatik Dr. Bánszky János akad. ügyésznek.

Budapest, 1918. febr. 20.

Főtitkár

Szíves véleménynyilvánítás végett jóból kiadatik Nagy Károly arad. épí= tésznek.

Budapest, 1918. március 2.

Főtitkár

✝

Grof Khuen-Hedervary Károlyné született grof Teleki Margit, úgy a saját, mint Id. Sándor és Károly; az elhunyt özvegye: grof Khuen-Belasi Henrik és gyermekei; nővérei: özv. gróf Lodron-Laterano Albertné, született grof Khuen-Belasi Angélique és gyermekei, grof Vay Tiborné, született grof Khuen-Belasi Margit, férje grof Vay Tibor és gyermekeik, grof Woracziczky Jánosné született grof Khuen-Belasi Sabine, férje grof Woracziczky Janos és gyermekeik; az elhunyt sógorai és sógornői: gróf Teleki Gyula, neje és gyermekeik, grof Teleki József és neje, grof Teleki László és fia, baro Pronay S. Gáborné, férjezett gyermekeik, grof Esterházy Lászlóné, férje és gyermekeik, grof Teleki Tibor, neje és gyermekeik, unokafivérei: özv. baro Solymossy Odonné született Zichy Angela grofno, valamint az összes rokonság mélyen elszomorodott szívvel tudatja, hogy forrón szeretett férje

hédervári gróf Khuen-Héderváry Károly

császári és királyi kamarás, valóságos belső titkos tanácsos, az Aranygyapjas-rend vitéze, a Szent István-rend nagykeresztese, a Vaskoronarend I. osztályának tulajdonosa, a magyar Főrendiház örökös tagja, országgyűlési képviselő, volt magyar királyi miniszterelnök, a Magyar Tudományos Akadémia t. tagja stb. stb.

életének 69-ik, házasságának 39-ik évében, folyó hó 16-án délután 4 órakor, hosszas szenvedés után, visszaadta lelkét Teremtőjének.

A végtisztesség hó 18-án, szerdán délután 4 órakor fogadja a Magyar Tudományos Akadémia előcsarnokában, az engesztelő szentmise pedig 19-én, de. 10 órakor Hedervárott a családi kriptában.

A megboldogult földi maradványai folyó hó 20-án délelőtt 11 órakor fognak egy rövid gyászszertartás után, mely a Bazilika templomcsarnokában a Mindenhatónak bemutattatik.

Budapesten, 1925. évi március hó 16-án.

Aldott legyen emléke!

Entreprise des pompes funèbres Budapest, IV., Kigyó-utcza 5. (Telefon 0—61.)

Nyomatott Pfeifer Ferdinánd és Társa könyvnyomdájában, Budapest, V., Kossuth Lajos-utcza 16.

érk. 1918. febr. 19.

194

1918

6

3. A classica-philologiai bizottság 1917. évi munkássága a háború okozta nyomdai nehézségek miatt 1917-ben is inkább csak a jövendőbeli kiadványok sajtó alá készítésére szorítkozott.

Megjelent csak egy kiadvány: Ammianus Marcellinus fordításának II. (befejező) kötete Pirchala Imrétől. A tavalyi kimutatásban (l. Akad. Értesítő, XXVIII. 237. l.) szereplő, már sajtóra kész kiadványok hosszú sora tehát csak ezzel az egygyel fogyott meg. Ellenben beérkezett a Görög Bukolikus Költők teljes (mértékes) fordítása Vold. Vértesy Dezsőtől, és Pausanias első három könyvének fordítása Gerébb Józseftől.

Már nyomdában van a Quintilianus fordítás II. (befejező) kötetének kézirata Prácser Albertől, de ennek munkábavételére nézve a Franklin Társulat igazgatósága f. é. február 4.-én az előadóhoz intézett átiratában előre jelezte, hogy (az 1912. évi nov. 11.-én kötött és fel nem mondott szerződés ellenére is): „a jelen háborús viszonyok közt nincs módjában e művet szedésbe adni."

Erk. 1918. febr. 19.

195

1918

3. **A Classica-philologiai Bizottság** 1917. évi munkássága a háború okozta nyomdai nehézségek miatt 1917-ben is inkább csak a jövendőbeli kiadványok sajtó alá készítésére szorítkozott.

Megjelent csak egy kiadvány: Ammianus Marcellinus fordításának II. (befejező) kötete Pirchala Imrétől. A tavalyi kimutatásban (l. Akad. Értesítő XXVIII. 237. l.) szereplő, már sajtóra kész kiadványok hosszú sora tehát csak ezzel az egygyel fogyott meg. Ellenben beérkezett a Görög Bukolikus Költők teljes (mértékes) fordítása bold. Vértesy Dezsőtől és Pausanias első három könyvének fordítása Gerér Józseftől.

Már nyomdában van a Quintilianus-fordítás II. (befejező) kötetének kézirata Prácser Alberttől, de ennek munkábavételére nézve a Franklin-Társulat igazgatósága f. évi február 4-én az előadóhoz intézett átiratában előre jelezte, hogy (az 1912. évi nov. 11-én kötött és fel nem mondott szerződés ellenére is): „a jelen háborús viszonyok közt nincs módjában e művet szedésbe adni".

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Nagyméltóságú

Gróf Khuen-Héderváry Károly úrnak,

a M. Tud. Akadémia tagjának

Hivatalból.

Portómentes.

Budapest

IV., Ferenczieck-tere 9.

MAGYAR KELETI KULTURKÖZPONT
(TURÁNI TÁRSASÁG)

Meghivó

a Magyar Keleti Kulturközpont (Turáni Társaság) előadásaira.

1918., II. BALKÁN-SOROZAT.

Az előadásokat nagyrészt — a Magyar Tudományos Akadémia szives engedelmével — az Akadémia 1917. évi balkánexpeditiójának tagjai tartják.

Február 19-én, *Dr. Ernyey József* muzeumi s. őr, **A szerb ethnos kialakulása.**

Február 26-án, *Dr. Pécsi Albert* felső keres. isk. tanár, **A Balkán közlekedés földrajza.**

Március 5-én, *Foerk Ernő* felső ép. ip. isk. igazg. **Észak-Albánia épitészeti emlékei.**

Március 12-én. *Dr. ifj. Lóczy Lajos* egyetemi tanársegéd, **Nyugatszerbiai geológiai utazásom.**

Március 19-én, *Dr. Buday Árpád* egyetemi m. tanár, **A Balkán jelentősége a római kor világitásában.**

Április 2-án, *Dr. Andrasovszky József* ampelol int. assistens, **Észak-Albánia növényvilága.**

Április 9-én, *Dr. Németh József* ministeri tanácsos, **Ó-Szerbia és Macedonia városai.**

Április 16-án, *Dr. Csiki Ernő* muzeumi igazgató ör, **A Nyugat-Balkán állatföldrajza.**

Április 23-án, *Dr. báró Nopcsa Ferencz*, **A Nyugat-Balkán kutatásának multja és jövője.**

Az előadások a budapesti Kir. Magy. Tudományegyetem Trefort-kerti nagytermében („Gólyavár", Mehmed szultán-ut és Esterházy-utca között) tartatnak.

Kezdetük este 6 órakor. Vetitett képekkel.

Vendégeket szivesen látunk.

Széchenyi Béla gróf
elnök.

KERTÉSZ JÓZSEF BUDAPEST 77560

MAGYAR KELETI KULTURKÖZPONT
(TURÁNI TÁRSASÁG)
Budapest, Országház.

NYOMTATVÁNY

érk. 1918. febr. 21.

201/1918

Hivatalból.
Postadijmentes
a 78334/1916. számú
keresk. min. rend. alapján

Tekintetes Főkitkári Hivatal!

Van szerencsém jelenteni, hogy az I. osztály az Irodalomtörténeti Bizottság segédtagjává való megválasztásra ajánlja Baros Gyula tanárt.

Budapest, 1918. február 19.

Kiváló tisztelettel

Szekfű Gyula
osztálytitkár

Érk. 1918. febr. 21.

202

1918

KOZMA ANDOR BUDAPEST
I. GELLÉRT-TÉR 3.

918 jan. 28.

Kedves Barátom,

Kiss Ilonyhért verseiből olvastam nehányat. Teljesen bizonyos, hogy a többi is épp" nem olyan tiszteséges, jóirá" nyu harapós háborús vagy bérés munka, mint ez a nehány. A szerző" igen gyakorlott a maga gondolatainak és érzéseinek kifejezésében s tartózkodik túlmenni a megszokott határokon.

Ami után a minisztériális ki" tüntetést illeti; az egészen kívül van az én fogalom-körömön. El sem tudom képzelni, mi köze a költészetnek a rendjelekhez. Vélemény tehát e részben nincs.

A csomagért légy szíves elkül" deni. Nagyon tisztelő híved

Kozmutza

Ad 203/1918

Véleményes jelentés

Kiss Menyhért háborús Költészetéről.

Az Országos Pásmány-Egyesület Kiss Menyhért urat, az Egyesület választmányi tagját, háborús Költői működéséért Kitüntetésre ajánlotta a vm. vallás- s Közoktatás ügyi Miniszternek. A Minisztérium, mielőtt döntene ez ügyben, meg kívánja hallgatni a M.T. Akadémia I. osztályának véleményét s ezért fölkérte osztályunkat, hogy Kiss Menyhért háborús Költői működéséről jelentést tegyen. Az osztály megbízásából van szerencsém a következő véleményes jelentést előterjeszteni.

Kiss Menyhért Költői munkásságának javarészben a világháborúval kapcsolatos. És a munkásság kiterjedten igen terjedelmes: a Pásmány-Egyesület Kérelme támogatásául hat Kisebb-nagyobb Kötetet, négy füzetet s egy nemi magyar meg idegen nyelvű ujságlapot mellékelt Kiss Menyhért Költői alkotásaival. A hat Kötet közül azonban az egyik, a 332 lapos Uj magyar férfikarok, pusztán 1 verset ad Kiss-től, a Háborús műdalkönyvben olvasható 1, a Magyar Könyvtár 840-841. számában levő 13, a Táborütűn c. versgyüjteményben közölt 39 Kiss Menyhért-féle vers magyar a Talizmán c. Kötetben, a versfordításainak legteljesebb gyüjteményében, a Lagerfeuer c. Kötet meg pusztán a Táborütűt német fordítása. Az ujságlapokban s külön füzetekben megjelent egyes verseket is számítva, Kiss Menyhértnek összesen 56 háborús verse van, egy kivételtől 8 sorra terjedő kis Költemény csupán. Ezeket a rideg statisztikai adatokat csak azért igyekeztem elsőre, hogy ebből a szempontból, Költői munkásságának terjedelmével, Kiss Menyhért nem válik ki a háborús Költők sorából, akárhány Költőtársa van, akik szellemi erejének excelsiora, sőt még nagyobb részét fordította a világháborúval kapcsolatos megnyilatkozásaira.

Sajnos, Kiss Menyhért Költeményeinek értékéről sem emelkedik mai Költészetünk elsőrangú műveli közé. Vannak Költőnknek olyan érdemei, melyek tiszteletre késztetnek egyéniségük iránt: nemzetének s fajának iránt érző szeretete, könnyen kerülő s hatalmasan áradó lelkesedése, tiszteletet érdemlő emelkedett erkölcsi felfogása, a nemes eszmék s nagy tervek iránt cultu-

sa. Általában nyelvtanulás idő: hosszának hű fia, jó magyar és derék fej jó. Minden nyelvnek a mi szemünkben elengedhetetlen föltétele az esztétikának, ha a Költő a Lapszéles lila terén akarja megindítani olvasói képzeletét, de önmagában még nem biztosítéka — a legnemesebb lélekben is. Kitűnő költők igen gyönge versek teremtenek. Kisnél sima ritmikában érzelmeinek hevével képzeletének ereje és a kifejezés művészete. A kurtasorok tápláléktalan, de annak igen ált alános, minden nyelvnek lelkében élő indítékait kapja föl, Költői eszmei kötőanyag, szinte ütőérein, egyéni színt nem tud nekik adni. Merészebb, újszerű gondolatai és emelkedett akarnak, ha megpróbálkozhatnának nagyobb terű eszme képzésével, ereje szerben kapja a gondolatok alapo. Jul - mint minden Heine megnító kisebbnyje nyomán megírja a két francia grenadéros történetét. A Lisboni utcákban vetődő pillanatképe nem hat mélyre, képzelete nem szárnyal magasra, ott a meghatottságot, mely át a hallóra sem megkapó, folyamatú mozzanatainak kétkedve érez, nem tudja általtetni olvasói szívébe.

Anyagának külső megmunkálásában sem elég művészi. Költői diktiója helyenként nehézkes, de nagy rövid időre, akkor vonza magára figyelmét gondolatai sem elmosódnak; hangja nem egyszer ércesen zeng, de hamar eltompul. Epikai nyelvében a rhina, képeszét villogó szólamokat kapcsol, vagy épen döcögő sorok váltják föl. Technikája is egyenetlen; a nemzet: vasidomban elég könnyen mozog, de a jambusokat igen pongyolán írja, még a megszorításnál is hanyagságban, nemcsak egy trochaeusos rontják a vers ritmikus menetét és törtcentrikus az olvasót hangulatából, hanem sokszor egész trochaeikus lejtésű sorok keverednek ütőjébe.

Ez bizonyos egyenetlenség jellemzi legtöbb versét, s az egész költeményét bizonyos közepességben. Vannak nagyon szép versei, melyeken szívesen kapartam s idegen nyelvű fordításra is ültettem, de magyarból fordítani s nem esztétikai érzékünk által (p.o. a Constanzeri legenda), valljuk be őszintén e majd 60 versekből egy sincs igazán megállapítási alkotás, mely megnyugtatna s kellőképpen lobná lelkünket. Maga Kiss személyében nem tar-

tőlük épen akkor vesztőn kívül, akik minden hivatalból nélkül pöngetik fürjes kendjüket, de épen távol áll még tőlünk legkisebb költőiről is.

Ha a nm. minisztérium megadja Kiss Menyhértnek azt az „erkölcsi intelmet", melyet a Pázmány-Egyesület Vezetősége rá, a kitüntetés nem fűt arra méltatlan embernek; mint költő azonban vélemenyem szerint nem sokszált rá Kiss Menyhért, hogy tőlünk ilyenképen kiemeltessék.

Budapesten, 1918. febr. 17-én

Gaál Elemér,
l. tag.

Acl 203
1918

Tekintetes Főpitkán Hivatal!

Van szerencsém jelenteni, hogy az I. osztály a vallás- és közoktatásügyi miniszter fölkérésére két tagjával megbíráltattam Kiss Menyhértnek háborús költeményeit és a vélemények alapján azt határoztam, hogy a Pázmány-Egyesület részéről e háborús költői működéséért a szerző számára kért kitüntetés megadását nem javasolja.

A két véleményes jelentést visszavárólag ide mellékelem.

Budapest, 1918. február 19.

Kiváló tisztelettel

Csikszeri József
osztálytitkár

Érk. 1918. febr. 21.

203

1918

2 mellékl.

Iratmag 1918

Er. 1738 szám.

Chèque- és elszámolási számla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
1611?. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

Méltóságos

Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Magyar Tudom. Akadémia.

Budapest, 1918 február 20.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

2000.- kor. - fill' fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. 15. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája.

Érk. 1918. ~~febr.~~ 22.

204
1918

Kedves Barátom!

Narron sajnálom, hogy a legnagyobb megbecsülésnek nem lehettem jelen, annál inkább, mert betegen fölöslegesen fáradságától, magunkat pedig e levéltírástól megkímélhettem volna. Meg=mondhattam volna neked előpóval, hogy az elmult évvel kimu=tatásait most már tán bolygatni, mert azokon sem én, sem Te nem változtathattunk ezer bekül sem. Az összes ülés és az igazgató=Tanács elfogadta és jóváhagyta az évi zárszámadásokat s azok s azok ellen most már nem szólalhatunk föl. Az összes üléri tárgyalásokon helyett volna igazgatóinkat elkerülni

Az elmult 1917. évben az elfogadott Költségvetés 5.726.412=t szavazott meg bizottságunknak. Ebből hozzájárult kék 1916.=ban kiutalványozott, de csak 1917=ben kifizetett tétel. Azért a kék tétel összegét hozzáadjuk a rendelkezésekre álló fenn kimutatott összeghez, hogy az elszámolásban ki is utalványozhassuk azt. Sajnálom, hogy az általad kimutatott bevétel=előirányzatot nem fogadhatom el, de ugyan kül a mult évben az Aradá=miától elfogadott Költségvetés, a melyhez ragaszkodnom kell.

Byp. 1918. II/12.

H. J.

Kedves

205

1918

ORSZÁGOS MAGYAR
BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI
EGYESÜLET

BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI LAPOK

MAGYAR BÁNYÁKALAUZ
(DÉRY KÁROLY ALAPÍTÁSA)

BUDAPESTEN,
IX. { KÖZRAKTÁR-UTCZA 26. FÖLDSZ. 5.
{ LÓNYAY-UTCZA 41/a. FÖLDSZINT 5.
(Telefon: József 46—06).

Válasz esetén a szám a hivatkozást kérjük
Sz. 179/1918.

A Magyar Tudományos Akadémia Nagytekintetü
Főtitkári Hivatalának

Budapest.

Nagytekintetü Főtitkári Hivatal!

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület rend-kivüli közgyülését folyó évi április hó 7-ének /Vasárnap/ délelőttjén fogja megtartani.

Megfelelő egyesületi helyiség hijján, mint már több izben ezuttal is a nagytekintetü Címhez fordulunk, hogy az emlitett célra és időre az akadémia heti üléstermét kegyesen átengedni s erről bennünket mielőbb értesiteni méltóztassék.

Fogadja a nagytekintetü Cím előre is őszinte köszönetünk nyilvánitását.

Budapest, 1918. február hó 19.

Telefonon értesítsenek, hogy a terem a kért időre rendelkezésre áll.
Jónás gőr.

Hazafias tisztelettel

Dr. Heinke Tivadar
titkár

Érk. 1918. febr. 22.

207

1918

Méltóságos Uram!

F. évi február hó 9.-én kelt nagybecsű levelére szerencsém van mély tisztelettel értesíteni, hogy Tompa Mihály lelkészének felavatására szóló szíves meghívá-sát szerencsémnek tartjuk és hálásan köszönjük.

Ma még nem vagyok abban a helyzetben, hogy ~~XXXX~~ Küldöttségünk tagjainak névsorát közölhessem Méltóságoddal, de mindenesetre idejében értesíteni fogom arról, hogy az elnökségen kívül kik fognak megjelenni e kegyeletes és ~~fő~~ talán irodalomtörténeti szempontból nagy-jelentőségű ~~XXXXXXXXXX~~ ünnepélyen, valamint arról is, hogy mikor fogunk Jászóvárra ~~XX~~ megérkezni.

~~Fogadja~~ Méltóságod ősszinte mély tiszteletem kijelentését.

Bpp. 1918. febr. 22.

elnök

K. 22/II.

Méltóságos

Dr. Farkas Ulrikhoz úrnak

a premontrei Ranonokrend jászóvári prépostjához

Bp.

209

1918

Nagyméltóságú Gróf, Miniszter Úr!

A 20.495/1919. ein. ü. a. f. évi január hó 9-én kelt nagy-
becsű átiratra tisztelettel értesítem a Nagyméltóságodat, hogy a M. T. Akadémia az erre illetékes Nyelv- és
Szépirodalmi osztályával megbízásomból Kis Menyhért dalmás
költeményeit. Noha nem tagadható, hogy ezek a költemények
az itt alkalmi versezetek nem divó színvonalát nem haladják
meg feltűnőbben, tekintettel arra a tájékozatlan lényre, hogy költő
hazánkban nincsen rólunk írt ismertetés elismerésben, továbbá
egy hamarosan bírálónak tudósító véleményére, bátor vagyok
a fentebb említett Pázmány-egyesület részéről két kitűnőnek
megfelelőt javasolni, akiknek is irható, mert a buzgó és lelkes
versből fakadhatatlan műértésüket bizonyára annyira elismeréssel
nem részesítik.

Fogadja Nagyméltóságod stb.

Budapest, 1919. február 23.

[illegible] elnök

Nagyméltóságú

Gróf Apponyi Sándor vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak

Budapest.

211
1918

Nagyméltóságú Gróf, Miniszter Úr!

20.495/1917. eln. sz. a. f. évi január hó 9.-én kelt átiratra szerencsém van tiszteletteljesen értesíteni Nagyméltóságodat, hogy az Akadémia az illetékes Nyelv- és Széptudományi Osztályával megbíráltatta Kiss Menyhért hátrahagyott költeményeit. A bírálatok alapján az Akadémia a szerző számára a Pázmány-egyetem részéről kért kitüntetés megadását nem javasolhatja.

Fogadja Nagyméltóságod stb.

Bpest, 1918. febr. 22.

Elnök

Nagyméltóságú

Gróf Esterházy Móric

M. Kir. vallás- és Közoktatásügyi miniszter

Úrnak

Bpest.

Nagyméltóságu Gróf, Minister Ur !

A 20.495/1917.eln.sz.a. f.évi január hó 9-én kelt nagybecsü átiratra szerencsém van Nagyméltóságodat tisztelettel értesiteni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia az erre illetékes Nyelv- és Széptudományi osztályával megbirultatta Kis Menyhért háborus költeményeit. Noha nem tagadható, hogy ezek a költemények az ily alkalmi verseknek ma divó szinvonalát nem haladják meg feltünőbben, tekintettel arra a sajnálatos tényre, hogy kultu hazánkban ritkán részesül ünnepélyesebb elismerésben, továbbá egy harmadik birálónak hodvező véleményére, bátor vagyok a szerző számára a Pásmány.egyesület részéről kért kitüntetés megadását javasolni, annál is inkább, mert a buzgó és lelkes szerző fáradhatatlan működéséért bizonyára anyagi elismerésben sem részesült.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Budapest, 1918. február 25.

e l n ö k .

Nagyméltóságu

Gróf K a s t o r h á n y M ó r i c z

vallás- és közoktatásügyi m.kir.minister urnak

B u d a p e s t

211

1918

A Hadtörténeti Bizottság folyó hó 12.-én tartott ülésé-
ben hosszú határozatában örömét azzal a tiszteletteljes kérelemmel for-
dul a II. osztályhoz, hogy József főherceg ur ő cs. és kir. fenségé-
nek, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjának a bizott-
ság rendes tagjává való megválasztása végett az ősszes ülésnek előterjesz-
tést tegyen.

Egyúttal a Hadtörténeti Bizottság bejelenti az osztály-
nak és általa az összes tagoknak, hogy legyenek folyó hó 12.-i ülé-
sében a fenséges urat a bizottság elnökévé megválasztották.

Budapest, 1913. február hó 14.-én.

főherceg

bizottsági elnök

A II. osztályhoz.

Érk. 1918. febr. 25.

272

1918

A II. osztály a Hadtört.
Bizottság javaslatára kéri az
Akadémiát, hogy József főherceg
ő Fenségét, tiszt. tagot a
nevezett bizottság tagjává vá-
lasztani, és ő Fenségének a
bizottság elnökévé történő
választását tudomásul venni
méltóztassék.

A II. osztály 1918. febr. 23.
tartott ülésében.

Fejérpataky
e. titk.

128
1918

Kürt czikk

a M. Tud. Akadémia 1918 évi január 28.-iki
összes ülésének

jegyzőkönyvéből.

Főtitkár mély megilletődéssel bejelenti

Jiriček Konstantin k. t.

halálát.

A II. osztály főtkéretik, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozni szíveskedjék.

Hunfalvy
főtitkár.

A II. osztálynak.

KÁROLYI GYÖRGY, BUDAPEST

Érk. 1918. febr. 25.

213
1918

Esztéhbeszéd kerü-
lete a II. osztály Hodinka
Antal t. tagot kéri
megy.
A II. osztály 1918 febr. 23.
ülésébol.

Jegyzőkönyvi
o. kiv.

Változott műsor!

MAGYAR KELETI KULTURKÖZPONT
(TURÁNI TÁRSASÁG)

Meghivó

a Magyar Keleti Kulturközpont (Turáni Társaság) előadásaira.

1918., II. BALKÁN-SOROZAT.

Az előadásokat nagyrészt — a Magyar Tudományos Akadémia szives engedelmével — az Akadémia 1917. évi balkánexpeditiójának tagjai tartják.

Február 27-én, *Dr. Ernyey József* muzeumi s. őr, **A szerb ethnos kialakulása.**

Március 6-án, *Foerk Ernő* felső ép. ip. isk. igazg. **Észak-Albánia épitészeti emlékei.**

Március 13-án. *Dr. ifj. Lóczy Lajos* egyetemi tanársegéd, **Nyugatszerbiai geológiai utazásom.**

Március 20-án, *Dr. Buday Árpád* egyetemi m. tanár, **A Balkán jelentősége a római kor világitásában.**

Március 27-én, *Dr. Pécsi Albert* felső keres. isk. tanár, **A Balkán közlekedés földrajza**

Április 3-án, *Dr. Andrasovszky József* ampelol. int. assistens, **Észak-Albánia növényvilága.**

Április 10-én, *Dr. Németh József* ministeri tanácsos, **Ó-Szerbia és Macedonia városai.**

Április 17-én, *Dr. Csiki Ernő* muzeumi igazgató őr. **A Nyugat-Balkán állatföldrajza.**

Április 24-én, *Dr. báró Nopcsa Ferencz*, **A Nyugat-Balkán kutatásának multja és jövője.**

Az előadások **az Orsz. Magy. Iparművészeti Muzeum** (Üllői-út 33—35.) előadótermében tartatnak.

Kezdetük este 6 órakor. Vetitett képekkel.

Vendégeket szivesen látunk.

Széchenyi Béla gróf
elnök.

KERTÉSZ JÓZSEF BUDAPEST 77649

MAGYAR KELETI KULTURKÖZPONT
(TURÁNI TÁRSASÁG)
Budapest, Országház.

NYOMTATVÁNY

Érk. 1918. febr. 25.

2/14
1918

Hivatalból.
Postadijmentes
a 78334/1916. számú
keresk. min. rend. alapján

Községi népiskola Czeczе-Hard, u. p. Németkér

52. szám
1918.

Tekintetes Igazgatóság!

Kiváló tisztelettel és őszinte hálával köszönöm meg az iskola nevében azt a 75 korona értékű 10 kötet könyvet, amelyeket a Tekintetes Igazgatóság Fejér vármegye kir. tanfelügyelőségének ajánlatára és f. é. január hó 30. napján 3. sz. a. kelt fölterjesztésemre nekünk díjmentesen adományozni méltóztatott. Ezt a küldeményt, amellyel iskolánknál a tanítói szakkönyvtár meg van alapítva, avval a boldog tapasztalattal vezetem be a leltárba, hogy a legjobb szándékkal és a legszebb reménnyel megírt kérésem értékes gyümölcsöt hozott nekem és utódaimnak.

Iskolánkat továbbra is a Tekintetes Igazgatóság jóakaratába ajánlom és hálás köszönetem ismétlése után mély tisztelettel maradtam

a Tekintetes Igazgatóságnak

Czeczе-Hard, 1918. évi március hó 11. napján

alázatos szolgája

Pálmai József
tanító

CZECZEI KÖZSÉGI ELEMI ISKOLA

Vol 215
1918

Himnusz.

Isten, ki Nándor királyt
Adtad a bolgárnak,
Hogy leküzdve a viszályt
Földjén a magyarnak
Megtalálja azt, kivel
Kell, hogy kezet fogjon,
Hogy egyesült erővel
Nagyot alkothasson.

Őseinket elhozád
A Volga völgyébe;
Általad nyert szép hazát
Avitochol vére,
S merre zúgnak habjai
Duna s Mariczának
Boris hős magzatai
Felvirágozának.

Értünk Hemusz mezőin
Ért kalászt lengettél,
A kalizok szőllőin
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
A vad szerb sánczára
S nyögte bolgárok hadát
Belgrád büszke vára.

Hajh de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsujtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd görögtől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Szlávok vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazánk kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre.

Bújt az üldözött, s felé
Kard nyúl barlangjába,
Szerte nézett s nem lelé
Honját a hazába,
Bérczre hág és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál
S lángtenger felette.

Vár állott? most kőhalom.
Kedv s öröm röpködtek?
Halálhörgés siralom
Zajlott el helyettek.
De már szabadság virul
A hősök véréből
És az öröm könnye hull
A győzők szeméből.

Isten áldd Nándor királyt,
Apját a bolgárnak,
Hogy feledve a viszályt
Földjén a magyarnak
Megtalálja azt, kivel
Kell, hogy kezet fogjon,
Hogy egyesült erővel
Nagyot alkothasson

Kölcsey után **Dvorzsák.**

1372.— Nyom. May Jánosnál, Budapest, II.

érk. 1918. febr. 25.

216
1918

Magyar-bolgár hálaadó isteni tisztelet.

1918 február 27. napján FERDINÁND bolgár cár születésének évfordulója alkalmából a bolgár főkonzulátussal egyetértve DVORZSÁK JÁNOS apostoli főjegyző, a budai kapucinus zárda plébánia templomában (II., Fő-utca 32.) d. e. 11 órakor hálaadó ísteni tiszteletet tart abban a misemondó ruhában, melyet Mária Terézia sajátkezüleg készített hálából, hogy hű magyarjai megmentették trónját, — melyet most a magyar hercegi családból származó cárnak bolgár testvéreinkkel együtt ismét sikerült unokái számára megmenteni.

NYOMTATVÁNY.

Nemzetközi Élet
«Ingyenpéldány. Tagilletmény.»

Mélt. dr. Heinrich Gusztáv urnak

V., Akadémia-u. 3. Budapest

A MAGYAR SZENT KORONA ORSZÁGAINAK BÉKEEGYESÜLETE

MEGHIVÓ.

A Magyar Szent Korona Országainak Békeegyesülete f. évi március hó folyamán, a Szent-István-Társulat dísztermében (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.)

nyilvános pacifista előadási sorozatot

rendez, melynek sorrendje a következő:

1. előadás: március 2-án, szombaton délután 6 órakor.

a) dr. Giesswein Sándor: «A nemzetközi szervezkedés fejlődési folyamata».

b) dr. Makai Ödön, a hágai Anti-Orlog-Rad bizottsági előadója: «Uj Internacionale».

2. előadás: március 9-én, szombaton délután 6 órakor.

a) dr. Buday Dezső: «Világbéke és szocialpolitika».

b) Glücklich Vilma: «Az 1915. évi hágai női kongresszus ismertetése».

3. előadás: március 16-án, szombaton délután 6 órakor.

dr. Jászi Oszkár: «A tartós béke érzelmi előkészítéséről».

4. előadás: március 23-án, szombaton délután 6 órakor.

a) Gróf Károlyi Mihály: «Pacifizmus és demokrácia».

b) Szegvári Sándorné: «A nők választójoga és a béke».

Az előadásokon való részvétel ingyenes. Érdeklődőket, vendégeket szivesen látunk.

Szives megjelenését kéri

Szmik Antal
főtitkár.

Dr. Giesswein Sándor
pápai praelátus, országgy. képviselő,
elnök.

Kiadja A M. Sz. K. O. Békeegyesülete. — Stephaneum ny. Budapest.

Érk. 1918. szept. 25.

217
1918

NYOMTATVÁNY.

91 SZ 2 10
A 72 A
VÁSÁRHELY
8 SZEPT

Nemzetközi Élet
«Ingyenpéldány. Tagilletmény.»

Mélt. dr. Heinrich Gusztáv urnak

V., Akadémia-u. 3. **Budapest**

A Gróf Andrássy György-Féle Hitbiz. Uradalmak Igazgatósága.

Krasznahorkaváralja. (Gömör-megye)

Posta és távirda: helyben.
Távbeszélő: 3. szám.

Vasuti állomás: Rozsnyó.

Krasznahorkaváralja 191. február 20.

Az 1913. év október 20-án a rimaszombati kir. Törvényszék mint hitbizományi bíróság előtt kötött hagyatékrendezési megállapodás illetve osztályegyezség, és Dr. Marko János kir. közjegyző mint bírói kiküldött által 1913. május hó 5-én felvett leltárban I.A. 1-59 tétel alatt felsorolt ingóságok és IV. 68 - 84 tétel alatt felsorolt követelések, nemkülönben a 86 tétel alatt említett fakészlet valóságos értéke között egyrészről - másrészről az ugyanezen leltárban a szenvedő állapotban 2 és 4 -20 tételek alatt felsorolt tartozások közötti - néhai Andrássy Dénes gróf szabadrendelkezésü hagyatékát megillető különbözetet egyetértőleg 80,149 K.24 fillér átalány összegben állapitotta meg. Ezen összegből - az 1913. B.66/175 -179 számu rozsnyói kir. járásbirósági hagyatékátadó végzés szerint -

10/200

ÖTEZERHÁROMSZÁZHARMINCZHAT K.24 fillér

A Gróf ANDRASSY GYORGY-féle HITBIZOMÁNY
URADALMI IGAZGATÓSÁGA

Érk. 1918. febr. 25.

218
1918

219
1913

Nagyságos Polgármester Úr!

Folyó évi február hó 1-én kelt nagybecsű átiratára szerencsém van tisztelettel értesíteni, hogy az Akadémia hálásan hiszi Budapest jogszabályainak megállapítását s könyvtárában megőrzésére ismét rendelkezni fog.

Budapest, 1913. február 26.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

Bárczy István úrnak,

Budapest székesfőváros polgármesterének

Budapest

219

1918

219
1918

Nagyságos Polgármester Úr!

F. évi február hó 10.-én kelt nagybecsü átiratára szerencsém van tisztelettel értesiteni, hogy az Akadémia hálásan köszöni Budapest fővárosnak megküldését s könyvtárában megőrzéséről gondoskodni fog.

Bpp. 1918. febr. 26.

Kiváló tisztelettel

főjegyző

Nagyságos

Bárczy István úrnak

Budapest Szfv. polgármesterének

Bp.

219

1918

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
POLGÁRMESTERE.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁNAK !

Budapest székesfőváros tanácsa 1917. április 10-én 19849-I és 1917. november 20-án 118061-I.sz.a. elhatározta, hogy a székesfőváros szabályrendeleteit, szabályzatait, szolgálati utasitásait és elvi határozatait 1918. január 1-től kezdődően Budapest jogszabályai cimen rendszeres alakban, folytatólagos sorszám alatt fogja kiadni.

Midőn a Budapest jogszabályai első öt számát 1-1. példányban tisztelettel megküldeném, van szerencsém kérni, hogy azokat hivatalos használatra elfogadni méltóztassék, megjegyezvén, hogy a szerkesztőség a további számokat is megjelenésük után pontosan fogja szállitani.

Az egy-egy évben megjelenő füzetekhez a szerkesztőség az év végén közös cimlapot, tartalom jegyzéket és betürendes tárgymutatót is fog küldeni, a melyek azután a megőrzött példányokkal együtt összeköthetők lesznek.

Budapest, 1918. évi február hó 10-én

Bárczy

polgármester

Közp. nyomt. XXVI. cs. 4. sz.

Székesfővárosi házinyomda 1916.

érk. 1918. febr. 26.

2ig

1918

Jelentés a Schreiber-Kautz pályázatról.

A Schreiber-Kautz féle alapitványból kitüzött nyilt pályázatra, melynek pályatétele a következő volt: „A kis- és nagyközségek adózási viszonyai és ezek reformjának irányelvei." csupán egy pályamunka érkezett, dr. Kalmár Simon Ernotől.

A szerző katonai szolgálatot teljesit az ország határain kivül s igy forrás- és anyaggyüjtemény a tervezet készitésekor nem állhatott rendelkezésére. Ennek figyelembevételével is azt kell azonban megállapitanunk, hogy a pályakérdés sikeres megoldására nem képes, s neki a megbizás ki nem adható. Nem emlitve azt a tárgyhoz szorosan nem tartozó bevezetést, a melyben a pályatétel kitüzését kritizálja, s a mely már maga is elég nagy tájékozatlanságra s a kitüzött czél föl nem ismerésére mutat, - az egyetlen kidolgozott fejezet - „Terra incognita" „Bevezető eszmék" czimen - semmiféle bizonyságot nem nyujt afelől, hogy a szerző tisztában volna a pályakérdés jelentőségével s valami kiforrott eszméje lenne annak a megoldásához.

Az egész bevezetés tulságosan szubjektiv hangu, igen gyakran dagályos hasonlatoknak az egymásra halmozásával, az a kevés konkrét állitás pedig, a mely a fejezetben található, többnyire téves. Abból a föltevésből indul ki, hogy a kis- és nagy - községek adózási viszonyairól nemcsak a magyar, de a világ szakirodalmában sincs megfelelő munka. Ezzel szemben alig szükséges utalnunk arra, hogy a községi adózás kérdésével hazai szaktudományunk is bővebben foglalkozott, a M.kir. központi statisztikai hivatal két izben bocsátott már ki terjedelmes anyaggyüjteményt a községi adózásról, s a pénzügyministeriumnak szintén van nyilvánosságra hozott forrásgyüjteménye. Azzal a kérdéssel, hogy a községi adózás mai rendszere megfelelő-e vagy sem, s hogy bizo-

./. 0

nyos állami adónemeknek községi czélokra való átengedélyezése a külön községi pótlékolás helyett indokolt-e, a szaktudomány ismételten foglalkozott.

A szerzőnek az a tépelődése, hogy a pályatétel a magyar községek adózása iránt érdeklődik-e vagy a külföldieket is ide érti és az adóztatási jog vagy az adózási viszonyok tárgyalását kivánja-e, mind fölösleges tovább nyujtása az érdemleges tárgyaláshoz el sem jutó bevezetésnek. Szinte szándékosan halmozza a nehézségeket a kérdés megoldása körül, s keres összefüggéseket a községi és társadalmi élet egyéb jelenségeivel ugy, hogy magát az egyenes világos czélt egyre jobban szem elől téveszti s az egész fejezet csupán logikailag össze nem függő elmélkedés afölött, hogy mit kellene értenünk a községi adózás alatt.

Amennyire nem biztató maga a kidolgozott fejezet, ép olyan általánosságban vannak tartva a tervezett munka többi fejezeteinek ismertetései is, a melyek legnagyobb részt csak üres czimek, a tartalomnak vagy minden sejtetése nélkül, vagy olyan megjegyzések kiséretében, a melyek nyilvánvalóan mutatják, hogy a szerző ismét és ismét el akarna térni tulajdonképeni tárgyától. Az adózás, a pénzügyi történet, az önkormányzati elv, az állami és egyéni érdekek, a világháboru okozta gazdasági eltolódások s ehhez hasonló nagy méretü kérdések szerepelnek a tervezett munka fejezetczimei között, a hol a községi pártokról és erkölcsökről, nemzetiségi kérdésről s egyéb a tárgyhoz igazán nem tartozó témákról kivánna szólni anélkül, hogy egyetlen egy fejezet czime vagy tartalma is elárulná a pályakérdés helyes megoldására való rátermettséget, előtanulmányt, rendszeres gondolkodást és tudományos felfogást.

Tisztelettel javasoljuk, hogy a megbizás a szerzőnek ne adassék ki.

Budapest, 1918. évi február havában.

Concha Károly
l. tag
Fellner Fülöp
l. tag

Érk. 1918. febr. 26.

220

1918

A M. T. Akadémia méltóságos főtitkárának

Budapesten.

Méltóságos főtitkár úr!

Vallástok az 1918. febr. 25-én $\frac{221}{1918}$ sz. a. kelt nagybecsű értesítésére, mely szerint a M. T. Akadémia őszre üresedő meg-
választok az Irodalomtörténeti Bizottság segédtagjává: tisztelettel
köszönöm, fogadja és tolmácsolja - az erre illetékes tényezők előtt -
hálás köszönetemet e kitüntetésért.
Örömmel és a legnagyobb készséggel óhajtok közreműködni a t.
Bizottság tudományos feladatainak megoldásában s vajha lenne
hozzá a m. t. Akadémia megtisztelő bizalmára a jövőben is
érdemessé mutatkozzam.

Kitűnő tisztelettel

Budapesten, 1918. március 3-án.

Dr Baros Gyula

a M. T. A. Irodalomtörténeti Bizottságának

segédtagja.

221

1918

Dr Hermann Győző Albániáról szóló munkájának tervezete.

A mü cime volna : Albánia.

Alcim : Ismertetés földrajzi,történelmi,néprajzi,kulturális, nyelvészeti szempontból.

A fejezetek a következők volnának :

I.

Albánia földrajza.

A tájak keletkezése és pontos,részletes leirása a montenegrói határtól Beratig,a Rijeka - Antivári vidékkel együtt.Ezzel kapcsolatban a felépités és a hidrografia,mely különösen északalbániában ad fontos problémákat,valamint a termőképesség és ennek kihasználása az ember által volt tanulmányaim tárgya. /:Skutari-tó és Drin probléma :/

II.

Albánia településtörténete.

A mai elhelyezkedés kialakulásának menete.Jirecek,Thallóczy Šufflay,Hahn,Ippen,Steinmetz,Nopcsa,a katasztrek,Bólizza,Farlati, stb.és saját tanulmányaim alapján.Illyricum,görög telepités,római hatások,kelta stb.,szerb,velencei,török befolyások,mint külső okok, vérbosszú,népbőség,legelő hiány,viszályok,mint belső okok.A viszonyoknál fogva Délalbániára /: a Semenitől délre,görög befolyás ! :/ nem voltak kiterjeszthetők a tanulmányok.

Az ember helyzete és élete ma.Családi,társadalmi élete és törvényei,ruházata,jogrendje /: Kanun i Leks stb.:/ nemzeti ereje.

III.

Albánia története.

Egységes története nincs.A főbb vonásokat a következőkben foglalhatom össze :

1./ Az eredeti illir réteg és letelepedése.

2./ Hellén település,Taulantok középalbániában,a kelta ár,Nagy Sándor.Ágron,Teuta,a kalózkodás,

3./ Római befolyás kora.A küzdelem 229-től Krisztus előtt és Gentius legyőzetése Shkodránál Anitius által 167-ben Kr.e. teljes hóditás Lissustól /: Alessió,Lesh :/ A Narentáig .

./.

4./ A népvándorlás kora.A római maradék a városkba huzódik.Katolikus egyházmegyék keletkezése /:Sufflay :/ első kor 602-ig.,második 1250-ig.,harmadik 1370-ig. Az ortodox egyház térfoglalása.

5./ Szerb hóditások /: Bodin 1082-1100 táján :/,a görög császárok/: Mánuel,Angelos Izsák :/ küzdelmei a Nemanjidákkal.A latin császárság kora /: 1204 -61 :/.

6./ A nyugoti latin befolyás szemben a keleti görög befolyással.Nápolyi uralom, 1259-től /:Anjouk :/ a szerb és bizánci küzdelmek északon tovább folynak./:II.Uros István Milutin,Dusán István 1341-55.:/

7./ Török befolyás.1371 Drinápoly melletti csata után a törökhadak Albániáig kalandoznak.1389 rigómezei csata,mint az 523 éves török balkán uralom magva.1415 Kroja,1417 Valona esik törökk kézre.

8./ Egyidejüleg a partvidéken Velence uralma.1396-1479 Skutari St.Marcus köztársasága.1392-1501 Durazzó Velencéé.Szerb-velencei harcok.

9;/ Skanderbeg kora /:1443-1468 :/ Forráskritika.

10./ A török uralom 1501-1912.Családok hatalma.Emigrációk Itáliába,Görögországba.Zsoldosok,telepek /:Borgo Erizzó Slavonia :/,terjeszkedés Novipazarig,Nišig . Az iszlám térhóditása,az északi katholikus sziget érintetlensége.Privilégiumok.
A fejlődés lehetetlensége a török uralom alatt.A Szultán albán testőrsége.Albán felkelések,a balkán háboru,Albánia megszállása a Monarchia által.

IV.

Albánia népe,nyelve és kulturája.

Az albánok /: Shqyptárë :/ jellemének és hivatásának kifejtése. Az északi katolikus malcorok,az évezredek óta érintetlen pásztor-harcos nép.A középhegység népe /: mirditák :/. A városok és a tengerpart sikságainak népe.

Kulturájuk : müvészet/: költészet :/ tudomány,irodalom nyelv.Törekvések irodalmi nyelvre,ennek akadályai./: Geg és toszk :/ a jelen nyelvészeti mozgalmak és eredményeik.Az albán nyelv kapcsolata a többi európai nyelvvel .

Teendők megállapitása.Kisérletek Albánia egységes berendezésére /: Thallóczy :/.Mocsár kiszáritás, közlekedés, termelés jövője.

Nevelés és közoktatás.Multja és jelene.

Ezt a szövegrészt a következő terjedelemmel tervezem :

I.,II. és IV. fejezet átlag 100 - 100 oldal.

III.fejezet 150 oldal.

Ehhez az illusztrációkat,térképeket és függeléket számitva, a mü összes terjedelme kb.650 oldal,tehát kereken

40 iv volna.

A mellékleteket a következőkben ismertethetem :

a./ Térképek . 1 drb.áttekintő lap egész Albániáról 1: 600.000
1 " nagyobb arányu lap az északi hegyvidékről
1 " hidrografiai lap az egész viz hálózattal
1 " lap a fővárosról és környékéről.
Ezeket a Magyar Földrajzi Intézetben, melynek bevonulásomig kartografusa voltam,fejezném be.

b./ Illusztrációk. 150-200 drb.eredeti felvétel,bövitve a jelen vezető embereinek fényképeivel és katonai Földrajzi Intézet kopiáival.

c./ Mint függelék, egy albán -magyar földrajzi és történelmi szótár,a nevek helyes irására,értelmezésére és kiejtésére./:kb.450 szó :/

Végezetül bátorkodom megjegyezni,hogy a Magyar Nemzeti Muzeum számára albán nyomtatványokat gyüjtöttem,mely gyüjteményből néhány történelmi jelentőségü okmány facsimiléjét is közölni óhajtanám.

Lugos, 1918. febr.

Hermann Lyonó.
m. k. hon. tüzérőrnagy.

Hermann Győző főhadnagy Temesvár
IV.Preyer utca 24/a.

Lugos 1918.február

A

M a g y a r T u d o m á n y o s A k a d é m i á n a k

B u d a p e s t.

1916 május elején a hadsereg főparancsnokság saját kérésemre Albániába rendelt,hogy ott tudományos tanulmányokat folytassak. 1916.májustól -1917.juliusáig felváltva Skutariban,Alessióban és Meduában voltam és bejártam a környéket Podgoricáig,Antiváriig, Drishtiig,kivétel nélkül minden hegyet,folyót és völgyet tanulmányozván . Egyszersmind elsajátitottam az albán nyelvet.

1917.julius hó 8-án.a hadtestparancsnokság /:Schattel vezérkari ezredes :/ tanulmányutat engedélyezett,végig Albánián.Keresztül vágtam a Dukadjin-on a montenegrói határig /:Bjeshkavenamuna havasai :/ és Thethin,Bogán /: Malcija e madhe :/ át a Prőni thet völgyén visszatértem lázam miatt Shkodrába.Két nap mulva Pukának indultam és Mirdität északról dél felé keresztül járva Oroshiban, a fővárosban két napot .töltöttem.Innen Ugrejen át Alessióba mentem és a partvidéket tanulmányoztam Durzig.Majd Rogozsinán át Berátba mentem két napi tartózkodásra.Ugyanannyit töltöttem Elbasánban ,hol attán maláriába esvén,Durzból tengeren Fiumébe vitettem.

Albániai tartózkodásom és utazásaim alatt a szellemi élet vezetőivel is szót váltottam.Igy : P.Gj.,Fishta,az albánok legnagyobb költö zsenije,P.V. Prennushi,a geg népdalok gyüjtője,e kettő az albán nyelvjárások legkiválóbb ismerője.Á.Gurakuqi ur a közoktatás vezetője,az 1912-iki első albán kormány közoktatásügyi minisztere, G. Beltoja iskola igazgató és tankönyv iró /: filozofiai iró :/,ki az albán nyelvre oktatott,M.Logoraci tanfelügyelő és iró,több utamon tolmácsom szivességből,Á.Paluza a második tanfelügyelö,D.Ndoja Mikaj történet iró,egyszersmind a berendezkedésünkig egyetlen nyomda tulajdonosa,a legtermékenyebb iró,Hil Mossi nyelvész,azonkivül a tanitók, polgármesterek,Shantoja Kajmakam stb.kik kivétel nélkül ismernek. Az osztrák kutatók a wieni akadémia megbizásából különösen nyelvészettel foglalkoztak,igy Lambertz dr egyetemi magán tanár,kivél is mételten kicseréltük gondolatainkat, és Nachtigáll dr nyelvész

/: Pekmezi dr.albán tudóssal együtt dolgozik :/, Vogt dr.geologus.

Abatában találkoztam 1917 augusztusában Katzer századossal, aki a Katonai Földrajzi Intézet számára stereofotogrammetrikus felvételeket eszközölt és biztositott róla, hogy az Intézet a felvételek kópiáit tudományos münek készséggel bocsátja rendelkezésére.

16 hónapi helyszini tanulmányom alapján bátorkodom előterjeszteni a következőkben egy Albániáról szóló munka tervezetét, azzal a tisztelettel megjegyzéssel, hogy-amennyiben a Történelmi Bizottság és a Balkán Szakosztály is elfogadná-annak megirására vállalkoznék és munkámat a Magyar Tudományos Akadémia rendelkezésére bocsátanám.

Tisztelettel kérem a tek. Akadémiát, hogy a mellékelt vázlatot elfogadni méltóztassék.

Hermann Lajos földr

Mithogy 10 éri helyszini
tanulmányaim alapján ezek
albania monografiáját jóleshet
magam is a mihez a rajzi
felvételeim alapján készült
ezek albaniai hegyvidék
térképe is csatolatik helyes-
nek is látnám, ha azoi is

lo-

za-

am-

Inté-

ja

löter-

tét,

ténel

irásá

ndel-

t váz-

y

lo-

a-

am-

Inté-

ja

löter-

tét,

rténel

girásá

endel-

lt váz-

Hogy a Középkorban
társaság, még pedig ost a
rést mely a mellékelt Térképen
ki van Tüntetve

Sőt ost lehet Mondani
hogy Rómát alakja képére
nagyon sikerjen es kivánatos
met ezzel még semmit sem tudunk
és a világháború előtt egy két
kornal Rövidebbre sem tudjuk
járt alkalom.

A mutka tervezete ere a
vidékre is megvalósíthat

1918 április 16

të-

er-

,

el

sá

l-

áz-

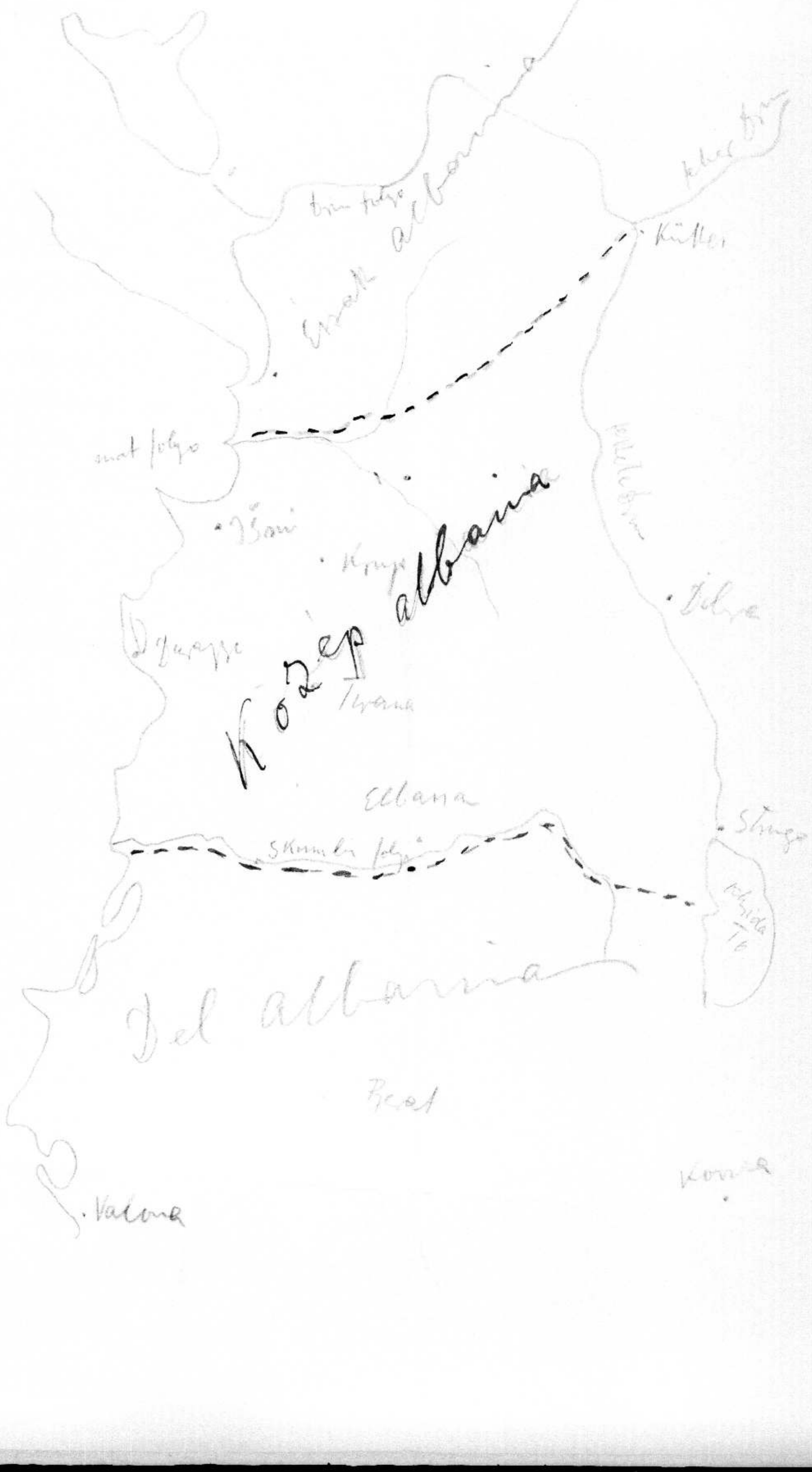

Érk. 1918. febr. 28.

223
1918

Kiadatik Gróf Teleki
Pál l. t., kir. előadónak.

Budapesten, 1918. febr. 28.

A főkitüntetés

Jelentés az Széchenyi-könyvtár-palotáról.

Előredocsátom.

A „Ház, Világ és Kaidium, Sz. hasonnemű képeket irt munkák, hanem egyéb nyilvánosságnak Kozmann György (Arany J.), jelzővel 1877. évi szeptember 29-én a Gróf Széchenyi által rajzpályázatra beérkezett pályadíjra méltónak előadó megvizsgálni, mezeto a munkákat alaposabban áttanulmányozni, arra vonatkozó jelentését előterjeszteni. — E pályamunka sem kiállítás, sem nyilvánosság, de szoros értelmében vett pályamunka sem lévén, a M. T. Akadémia ügyrendje értelmében ugyan kötelessége, hogy a pályázatra beküldött munkákat részletesen ismertesse, de annak legkisebb kötelezettsége sem arra, hogy a pályázatra beküldött munkákat egyenként is ismertesse. Ezt annál kevésbé, mert a pályázatra beküldött munkák nagy részének nincs is semmi köze a tervezett építkezéshez. Ezek a tervezők képzelődésének szülöttei, melyek még a képzelődés körében is nagyon távol állanak a valóságtól. Sok közöttük olyan, mely csak a fantázia szárnyain, a valóság minden kötelékétől ment, szabadon lebegve, sőt a valóságnak nemcsak nem ismeretében, hanem annak tudatában készült. Ezek közül a pályázatra beküldött munkák közül csak azokat kívánom röviden ismertetni, melyek a pályázat programmjának legalább némileg megfelelnek, de annak legkisebb figyelmére sem méltatják. Ezek közül is csak a legjellemzőbbeket fogom kiemelni, mert a többi csak ismétlése lenne az előbbieknek, s ezek ismertetése által a többiek is ismertetve lesznek.

Budapest, 1878. febr. 2.

Gyulai Pál
r. tag.

2/

A II. osztály e véleményt annak idején tevén, a Széchenyi-életrajzi pályázatra beküldött munkák e véleménye kivételében áttekinti a Főtitkári Hivatalhoz azzal, hogy a pályamű akadémiai kiadásra teljesen alkalmatlan és nem arra való, hogy azzal az Akadémia ügyrendje értelmében behatóan foglalkozzék. A pályamű visszavételére a szerző felhívandó.

A II. osztály 1918. febr. 19-én tartott zárt üléséből.

Jeljegyzőkönyv
osztálytitkára

Érk. 1918. febr. 28.

224
1918

224
1918

6

MAGYAR KIRÁLYI
HONVÉDELMI MINISTER

15144 szám
4. 1918.

Polgármester urnak.

Budapest

Budapest, 1918. évi február hó 1-én

Müller György könyvkötő cég (Budapest) társától
alkalmazottja ~~/:i:/~~ ~~ról~~ a 4100/eln. 4. 1917.sz. rendeletem értelmében szerkesztett névjegyzéknek, határozatommal ellátott egyik példányát.....drb.igazolvánnyal ~~együtt~~ a 236,237/4.1917.sz. rendeletem értelmében való további eljárás végett leadom.

1 drb mellóklet

A minister rendeletéből:

[illegible]

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA
017175 | 1918 FEB 6-

Ad 225/1918

IX.

Felkérjük az illetékes hatóságot, hogy a fent megnevezett kocsis vagyoni helyzetéről a felvett jegyzőkönyvet

f. é. 8 febr. 17 n.

alatt hozzánk beterjeszteni szíveskedjék.

Budapest, 1918 évi február hó 6 napján.

Lajtáky
főjegyző.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA
230980 | ÉRKEZETT: 1918 FEB 11

KS

B.

Érk. 1918. febr. 28.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA.

230/89. sz.
131 S.

225/1918

828/b

Magyar Tudományos Akadémia
Ideh. Igazgatóságához

Budapest
V. Akadémia u. 2.

~~A mellékelt / darab igazolványt kézbesítés és~~

az aláírt tárgyiratok visszaküldése végett megküldjük.

Az igazolványok kizárólag magának az érdekeltnek személyesen kézbesítendők és pedig csak az esetben, ha az illető a katonai parancsnoksága által már a nem tényleges viszonyba helyeztetett és otthonába ~~visszatért.~~

A reviziós névjegyzéket vett hivatalos használat után V. alatt csatoljuk.

Budapest, 1918. Február 18

A székesfőváros tanácsa:

A tanácsnok h.

jegyző.

Székesfővárosi házinyomda 1918.

Magyar Tudományos Akadémia Budapest.

Névjegyzék

bentnevezett, eddig felmentett közös hadseregbeli (haditengerészeti), honvédségi és népfölkelési szolgálatra kötelezett egyénekről, akik további felmentésre javaslatba hozatnak, illetőleg kiknek további felmentése most már nem kéretik, továbbá olyan eddig fel nem mentett hadköteles egyénekről, akiknek a szolgálati (népfölkelési) kötelezettség alól való felmentése kéretik.

Útmutatás a „Névjegyzék" szerkesztésére.

1. Minden „Névjegyzék" a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal, és pedig 4—4 egybehangzó példányban szerkesztendő; a velemenyezest azonban csak 2 peldanyba kell bevezetni. Ha valamennyi egyén bevezetésére egy ív nem elégséges, akkor betetiveket kell alkalmazni és azokat hozzáfuzni.

2. Felvcendő valamennyi az illető hatóságnál (hivatalnál, intezetnel, uzemnel, gyárnal stb.) levő felmentett egyen, tekintet nelkul arra, vajjon az illető bizonytalan vagy meghatározott időre van-e felmentve és vajjon a cs. és kir. hadsereghez (haditengereszethez), a m. kir. honvedseghez, a m. kir. népfölkeléshez, a cs. kir. honvedseghez vagy a cs. kir. népfölkeléshez tartozik-e.

3. Ha a „Névjegyzék" be több felmentett egyen vecndő fel, akkor azok két főcsoportba fagozva vezetendők be, és pedig az első főcsoportba azok, akik meghatározott időre (időlegesen) vannak felmentve.

A két főcsoport egymástól feltünően (vastag színes vonallal) elválasztandó.

A két főcsoporton belül megint a tisztek (tisztjelöltek) és a legénység egymástól lehetőleg elválasztandók; ezen két csoporton belül az egyes felmentettek születési évük szerint és pedig *a legfiatalabb születési évvel kezdve* vezetendők be.

4. A 7-től 17-ig terjedő rovatok a katonai vagy népfölkelési igazolványi könyvek, illetve népfölkelési igazolványi lapok alapján, a 25-től 31-ig terjedő rovatok a felmentési igazolványok (felmentési rendelkezések) alapján töltendők ki.

5. A 18. és 19. rovathoz: „Arcvonalszolgálatra alkalmas"-nak tekintendők: *a)* azok a bemutatott népfölkelésre kötelezettek, akik a legutolsó népfölkelési hematoloszemle alkalmával kapott népfölkelési igazolványi lap szerint „népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmas"-nak osztályoztattak *és b)* mindazok, akik *behivatkozhatólag* nem birnak a következő határozatok egyikével: „őrszolgálatra utalva", „segédszolgálatra", avagy „népfölkelési hadiszolgálatra fegyver nélkül alkalmas" vagy „minden népfölkelési szolgálatra alkalmatlan".

6. A 11., 12., 13., 14., 18., 19., 32-től 38-ig rovatok kitöltése vonással vagy ponttal történjék.

7. A személyzeti és egyéb adatok a „Névjegyzék" utolsó lapoldalán levő „Kimutatás"-ba irandók.

8. A „Névjegyzék" szerkesztésére hivatottak annak teljes valódiságáért és teljességéért felelősek. A valódiságot és teljességet azon igazolni s ezentúl, ha hivatalos helyzetnél fogva rendelkeznek, ezt aláírásuk mellett a „Névjegyzék"-en alkalmazni kötelesek.

9. A „Névjegyzék" valamennyi rovata olvasható írással töltendő ki.

A valódiságot és teljességet igazolom.

Budapesten, 1917 évi november hó 7-én.

Ltsz. 1918. évi 28.
225
1918

						Müller Henrik	
						1896.	
						róm. kath.	
						Budapest,	
						magyar,	
						o.s.é kr. 23. gyalog ezred pótkerületéből	
						1915.	
						tart. hadnagy,	
						Budapest V. ker.	
						1915. december,	
						—	
						.	
						—	
						.	
						zambori 23.	
						.	
						.	
						—	
						.	
						könyvkötő,	
						keresk. iskolai	
						érettségi.	
						„Müller György	
						könyvkötészeti"	
						cég társtulajdonosa,	
						Budapest, V.	
						Vadász-utca 30.	
						1914. július 1.	

Kimutatás

a hatóság (intézet, üzem, gyár stb.) személyzeti viszonyairól.

		Személyzeti állományviszonyok						Megjegyzés
		Van-nincs		A tiszteletdíjakból vagyis számítás nélkül marad alkalmazva	A helyettesítésről		A jelenlegi állományból számszerint hányan vannak felmentve	
			és pedig			vagyis más módon foglalkoztatásra került		
1871—1865 születési évfolyamu és idősebb	hivatalnok	•	•	•	•	•	•	
	kezelőszemélyzet és napidíjas	•	•	•	•	•	•	
	mű- (részleg-) vezető	•	•	•	•	•	•	
	munkás	•	•	•	•	•	•	
	szolga	•	•	•	•	•	•	
női alkalmazott		•	•	•	•	•	•	
1889—1872 születési évfolyamu	hivatalnok	.	.	.	.	.	.	
	kezelőszemélyzet és napidíjas	.	.	.	.	.	.	
	mű- (részleg-)vezető	1,	.	.	1,	.	.	
	munkás	12–15,	2,	2,	6,	6,	.	
	szolga	1,	1,	1,	.	.	.	
női alkalmazott		10–14,	3,	3,	.	7,	.	

Egyéb adatok a d 3)-a.) háború előtt 1 tulajdonos (özv. Müller Györgyné), jelenleg: 2 társtulajdonos (M. Zenő orosz hadifogoly és M. Henrik a felmentendő");
–b.) nincsen családjuk, csak 2 kiskorú növérük (M. Erzsébet és M. Etelka), akiknek eltartásáról szintén a felmentendő gondoskodik. Szakértelen hiján nem pótolhatják a felmentendőt;
–c.) az Akadémiának 30 év óta szerződött, egyedüli könyvkötője.
– d.) évi 10 000 kötet az Akadémia könyvkiadó vállalatának s ezenfelül külön is, az egyes osztályoknak; évi 10–12 ezer korona értékben, állandó megbízás alapján.

Budapest, 1917. nov. 7.

(Szervezetszám)
elnök.)

Útmutatás:

1. A hatóságnak stb. megfelelőleg (hivatalnok helyett irnok, tanár, tanító, bíró, ügyész stb.)
2. A pénztárvezetők az egyéb adatok rovatában kimutatják a) az intézet végét, b) állomáshelyét, c) a forgalmi viszonyokat, d) részvényeket, e) betétek összegét, f) a kezelt vagyon összegét.
3. Ipari vállalatoknál, kereskedelmi és ipari üzleteknél az egyéb adatok rovatában feltüntetendő: a) a tulajdonosok társtulajdonosi számát a háború előtt és jelenleg, b) vannak-e a tulajdonosoknak társtulajdonosoknak családja, ha igen, a családtagok száma, életkorok, foglalkozások és az ok, kimutatandó, miért nem pótolhatják a felmentettet, c) Ha a felmentés hadsereg vagy más nyilvános szállítás miatt történt, akkor az a hely, amely a megrendelést adta és a megrendelés száma megjelölendő. Ha a szállítás közvetett, mely cég számára történik az is, a szállítandó cikkek megjelölése, azok mennyisége és értéke, a szállítás tartama.
4. Ha a felmentés különleges okokból történt, vagyis felmentés alól, akkor az okok a Nevezetes és rovatában bejegyzendők.
5. Végül ezen az Egyéb adatok, és a Megjegyzés rovatában még minden az adatok feltüntetésénél, melyek a személyzeti állományviszonyok áttekintésének tökéletesítésére szolgálnak.

Fr. 8537 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
16117. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

Méltóságos

Heinrich Gusztáv

urnak

Budapest. Tud. Akadémia.

Budapest, 1918 február 28.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

megbizásából mai napon

~~elismervény ellenében~~ készpénzben

2406. kor. 50 fill. fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatvány-minta 221. 1918. I. 5. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája.

Érk. 1918. március 1.

226
1918

Érk. 1918. március 1.

228

1918

Abonyolencse Feb. 27. 1918.

A nagyságos

A Magyar tudományos

Akadémiának

Kösönetem arát kesett ily

sokái, mert a küldemény je-

Dneisbe ment, s csak ma

ükezett meg. Nagy hálával

olvastam végig sugény elmé-

elhunyt fejem emlékezetét

hol erdemeit, tudományát

tetjes napfényre

fintette

nagys. Áldásy Antal akademiai
tag ur. De ő ösmerte is bel
becsét, azért méltányolja min-
den érdemét! Nagyon jól
esett mélyen lesulytott
lelkemnek a méltánylás.
És nem egyedül én érzem
ezen kitüntető elösmerést,
De egész családom hálásan
mond köszönetet ugy a meg
érdemert kitüntetésért, mint
a 25 db adományért, melyek
mind alkoknak kiknek

elküldöm becsbe tartva
örök emlékezet lesz.
Forró köszönetem nyilvá-
nitása melett maradtam
tisztelettel

örv. Csoma Józsefné

Méltóságos Főtitkár Úr!

A mennyire visszaemlékezünk az akadémiai írnokok egy évi csirmailletménye egyformán mindig 24 frt volt. Ma is az. De most ennyiért ma még egy pár cipőt megtalpaltatni sem lehet, alázatosan kérjük Méltóságos Főtitkár urat, kegyeskedjék Elnök úr Ő Excellentiájának csirmailletményünk méltányos felemelése iránt javaslatot tenni.-

Aláírásos kérésünk igénybevételével esedezve, maradunk a Méltóságos Főtitkár úr alázatos írnokai.

Budapest, 1918 március hó 4-én

Király István

Vadas Ferenc

Hegedüs József

Rieger Péter

Ceri József

Gulyás István

Trokán János

Érk. 1918. március 4.

235
1918

Tekintettel a drágasági viszonyokra a csizmailletmények 48 koronájának nyolcszoros (8o) koronára felemelését bizottsági javaslatba hozni,

1918. március 4.

Bíró Károly
gondnok.

Honvédjavítók
H. 5.

Bereny

237
1918

Folnagy vegyelic kérem!
(Az elnök ür dolgában elutazott.)

1

Nagyméltóságu Gróf, Miniszter ur!

Nagyméltóságodnak
f. évi február hó 16-án
11535/8 p. alatt kelt szí-
veskedő átiratára kötelessé-
gemnek tartom a következőkre
válaszolni.

A Római Magyar Tör-
ténelmi Intézet felügyeletének
az utóbbi államosítás által
ugyan intézményi változást
nem szenvedett, de tényleg
tartani. Ellenőrködni az intézet
történeti irányát folyvást, a
hi, valóságban ellenőrizni is
fogok, állandóan az
igazgatóval, a magyar intézet

Kiadandó.
5/III. Berzeviczy

2

Nagyméltóságos
Gróf Csernin Ottokár v. b. t. t.
cs. és k. külügyminister úrnak
Bécs

pertósa

Mit. Orosi olvasó állam-
polgár is így nem lehet
valóságosnak, hogy az olvasó
kormány el árult, mert
az intézet polgárja, olvasó állam-
polgár lévén is intézmé-
nyi tagja. Ennek köszön-
hetően Borsodi-Kuhn
ügyvédi irodának a M. Tud.
Akadémia rendőrségi állam-
általános ügyvédi meg-
hatalmazási nyomtatványa
kínálja ezek nélkülözhe-
hetetlen nyomtatványok
sorát kis lévén nem hosz-
szas. Ok lévén ügyvédi a
római szerződés. nyomta-
tvány hez beszerzik
Schwelnst es. és k. könyvkö-
nyvkereskedő, a miért ez
hozzám érkezésének be-
következő jövedelemtől
lótna. a lyrapolt kerülő
kínálnál jutni; és annak
érdekében elő kellő kép
per nyújtva.

Elvirágzásból mű-
a mellett kívüli Nyomát-

tárgyat mellőzhetik
tekintettel irodalmában
arra kötelesek; hogy a
valamelyikben a nevezett in-
tézet éppúgy, mint a
Bosch-Stiftung egyesület ér-
hez fordulhasson, kinek egyes-
ei kiadásait a M. Tud.
Akademia ugyancsak
kölcsönösen vegye tudo-
mul.

Fogadja Nagyméltóságod
tov kiváló tiszteletem
kifejezését

Budapest 1918 március 4.

Marót.

237

1918

239
1918.

Nagyméltóságu Gróf, Miniszter Ur !

Nagyméltóságodnak f.évi február hó 16-án 11535 b/8. sz.a. kelt nagybecsü átiratát köszönettel kézhezvettem és szerencsém van az abban foglaltakra a következőkben válaszolni.

A Római Magyar Történelmi Intézet szolgájának az olasz államhatóság által leendő internálásától nézetem szerint nem lehet tartani. Ellentétben az osztrák történeti intézet szolgájával, aki valószinüleg osztrák állampolgár, a magyar intézet portása Nic.Onori, olasz állampolgár és igy nem tartom valószinünek, hogy az olasz kormány őt azért, mert az intézet szolgája, olasz állampolgár létére is internálni fogja. Ennek következtében Boschi-Hüber ügyvéd urnak a Magyar Tudományos Akadémia részéről kiállitandó ügyvédi meghatalmazás megadására a szükség esete véleményem szerint szintén nem forog fenn. Az intézet ügyeit a római spanyol kir. nagykövetséghez beosztott Schwendt cs.és k.követségi irodatanácsos, a mint azt hozzám időközönként beküldött jelentéseiből látom, a legnagyobb körültekintéssel intézi és annak érdekeit eddig kellőképen megóvta.

Nagyméltósága

Gróf Czernin Ottokár v.b.t.t.

cs.és kir.külügyminister urnak

B é c s

Elővigyázatból mindamellett kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék Schwendt irodatanácsos urral közölni, hogy a mennyiben a nevezett intézet ügyében ügyvédi igénybevétel esete forog fenn, ő is nevezett Boschi-Hüber ügyvéd urhoz forduljon, kinek ügyvédi kiadásait a M.Tud.Akadémia természetesen készséggel meg fogja téríteni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1918. március 4.

elnök.

237

1918

K. u. k. Ministerium des kaiserl. und königl.
Hauses und des Äußern.

Wien, 1918.évi február hó 16.-án.

11.535b/8

Római magyar történelmi Intézet.

A Magyar Tudományos Akadémiának

Budapest.

A cs.és kir.külügyministerium az osztrák történelmi intézet igazgatójának megkeresése folytán azt a kérdést intézte a római spanyol királyi nagykövetséghez, hogy lehet-e az Olaszország szempontjából ellenséges állampolgárok internálására vonatkozó olasz törvényes rendelkezések következtében a nevezett intézet szolgájának internálásától tartani s minő intézkedéseket szándékszik a spanyol kir.nagykövetség az internálás esetére az intézet, valamint az abban elhelyezett könyvtár és a magánlakás védelme érdekében megtenni.

Erre a kérdésre a nagykövetségtől az a válasz érkezett, hogy a szolga a Consulta által kiállított és Rómában való szabad tartózkodását biztositó igazolójegy birtokában lévén, internálása jelenleg tekintetbe nem jön s ennélfogva nincs ok arra, hogy ez irányban intézkedések tétessenek, amennyiben azonban az intézeti szolga később minden várakozás ellenére a spanyol kir.nagykövetség az intézet karbantar-

./.

Érk. 1918. febr. 20.

200
1918

Kiadatik Áldásy Antal
biz. előadónak.
Bp. 1918. febr. 20.

Heinrich
főtitkár

tásáról a Palazzo di Venezia valamelyik korábbi portá-
inak igénye ötelt átján gondoskodhat, azonkívül Boschi-
Huber Ugyvéd, aki az intézet érdekeinek képviselhetésének
az kiéges szabályszer" meghatalmazás birtokában van, arról
biztositotta a nagykövetséget, hogy adott esetben az inté-
zet védelme érdekében szükséges intézkedéseket a nagyko-
vetséggel egyett meg fogja tenni.

A spanyol kir. nagykövetség ebből az alkalomból
ajánlotta, hogy a nevezett ügyvéd az illetékes magyar ha-
tóság részéről a magyar történelmi intézet érdekében is
hasonló módon meghatalmaztassék.

A cs. és kir. kilg. ministeriumnak van szerencséje ren-
tiekről a nagytekintetes Magyar Tudományos Akadémiát ér-
tesiteni.

A minister helyett:
[signature]

CONSULAT GÉNÉRAL
DE BULGARIE.

Budapest, február 27-e 191 8

Tekintetes Szerkesztőség !

Mellékelten van szerencsém ismertetés

céljából három brauchurat átadni,

mint hírmat szíves figyelmébe ajánlom.

a bolgár kir. főkonsul h t

Érk. 1918. március 4.

240
1918

Áttettem
Hellebrandt

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

E. SZ. BUDAPEST V., BÁLVÁNY-UTCZA 7. SZ.

CHÈQUE- ÉS CLEARINGSZÁMLA A M. KIR. POSTATAKARÉK-PÉNZTÁRNÁL: 16117. SZÁM.
GIROSZÁMLA AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKNÁL.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

B U D A P E S T .

BUDAPEST, 1918 március hó 2.

Van szerencsénk értesiteni, hogy a Magyar általános hitelbank a gróf Andrássy György féle hitbizományi uradalom, Krasznahorkaváralja, megbizásából

K. 5,336.24 ft téritett meg nekünk mult hó 27.-i értékkel, mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia folyószámadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Érk. 1918. március 4.

241

1918

Veszprém, 1918 évi febr.hó27-é

Méltóságos Főispán Úr!

Előre is kegyes elnézését és bocsánatát kére,hogy nagy elfoglaltsá
ga közepette soraimmal zavarom,de abban a reményben teszem ezt,hogy Méltó-
ságos Uram,ha csak lehetséges,nem fogja kérelmemet visszautasítani!

Doktori dissertátiómhoz,"Magyarország vizi útvonalai"számára adatokat
gyüjtök s úgy tudom,hogy az "AKADÉMIAI ÉRTESITŐ"-ben és a "MATHEMATIKAI ÉS
TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK"-ben jelentek meg a magyar folyókról értekez
kezések/Math.és term.tud.közl.38 kötet 377-379 Bpest.1905.sth./.Azzal a
tisztelettteljes kérelemmel járulok Méltóságos Uram elé,hogy mivel vidéken
ez adatok megszerzése a legnagyobb nehézséggel jár,méltóztassék részemre
megküldeni a megnevezett két folyóirat azon számait,amelyek témám kidol-
gozására nézve adatokat tartalmaznak.Időm s alkalmam nincs,hogy az Aka-
démia összes kiadványait átnézhessem s így Méltóságos Uram jóindulatu Pár-
fogásához fordulok akkor,amidőn kérelmemet megismétlem,A füzetek árát mél-
tóztassék utánvenni.Maradok Méltóságos Urannak

a legmélyebb tisztelettel:

Vlacska László

kereskedelmi iskolai tanár.

Érk. 1918. márc. 5.

245
1918

T. Tanár Úr

Szerencsém van a tisztelt ~~Kéadmány~~ értesítést, hogy a Veszprémi r. kath. Főgimnázium-ban az Akadémiai Értesítő és a Math. és Term. Tud. Közlemények, melyekkel a nevezett intézet könyvtárának általánfizetése fejében rendelkezik, megvannak s így a szükséges bibliographiai kutatásokat maga is elvégezheti. Az Akadémia feladatául tűnik ki, hogy magánemberek részére ezen kérdésre vonatkozólag bibliographiai állításokat tesz. Ezen ~~megtartandó~~ tárgyalt tárgyra vonatkozó megrendelését azonban készséggel vagyunk során tárgyát elintézhetni.

Bp. 1918. III/5. Titk.

főtitkár

ORSZ. MAGY. SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
(MUSÉE DES BEAUX ARTS)
BUDAPEST, VI. ARÉNA-ÚT 19.

2 másolat!

79
1918 SZÁM

Méltóságos

dr. H e i n r i c h Gusztáv urnak,

a Magy. Kir. Akadémia főtitkárának

B u d a p e s t

Méltóságos Uram!

Válaszul Méltóságtodnak f.é. január hó 31-én kelt becses levelére van szerencsém közölni, hogy a Zrinyi Miklós, a költő emlékére rendezendő kiállitás eszméjét örömmel üdvözlöm és intézetünk készségesen fog a nagy költő és hadvezér születésének háromszázados ünnepéhez egy ily emlékkiállitás rendezésével hozzájárulni.

32 drb. közvetlenül Zrinyire vonatkozó egykoru metszete van a történelmi kincstárnoknak. Ha ez anyag kiegészithető lesz a Zrinyi Miklós életében fontos szerepet játszó helyek és személyek képeivel, egyes akkori fontos történeti események ábrázolásaival, igy pl. a IV. Ferdinánd és Lipót koronázásáva vonatkozó lapokkal.

Néhány nálunk hiányzó lapot bizonyára sikerül ez alkalomra kölcsön utján megkapnunk.

A kiállitást lakjokban vélem rendezhetőnek a M.T. Akadémia épületében, és pedig a történelmi kincstárnoknak abban a második emeleti helyiségében, melyben jelenleg a ki nem állitott képek vannak elhelyezve, a mely mind nagyság, mind világitás tekintetében megfelelő. A Szépmüvészeti Muzeumnak grafikai kiállitási terme, mely

Érk. 1917. március 5.

246
1918

Különben szívesen rendelkezésére állana, nem alkalmas arra a célra, mert berendezései csak kisebbszerű művek kiállítását teszik lehetővé, holott az esetben másnemű tárgyakról is szó van. S különben is legjobbnak látszik, ha az emlékkiállítás ugyanabban az épületben lesz, hol egyébként is végbemegy az ünneplés, melynek közönsége mindjárt a kiállítást is megtekintheti.

A könyvművészeti ábrázolásokon és körleveleken kívül, azt hiszem, érdekes lenne a külső munkáinak különböző kiadásait is összegyűjteni és kiállítani. A körletek és nyomtatványok összegyűjtésére is rendezésére természetesen a M.T. Akadémia részéről kellene valakit felkérni.

Kérem tehát, méltóztassanak intézkedni, hogy az utóbbi feladattal megfelelő szakember megbízassék, a után méltóztassák az illető urat arra kérni, hogy a rendezés ügyeinek megbeszélése végett szíveskedjék velem és gróf Zichy István ez. muzeumi őr urral, a Történelmi Képcsarnok vezetőjével érintkezésbe lépni.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1918. március 2.

Petrovics Elek

az O.M.Szépművészeti Muzeum
igazgatója

Vagymélt[illegible]sági Elnök Úr,

Kegyelmes Uram!

32-dik éve, hogy az Akadémiánál vagyok, és sokszor kábor-gattam kérdéseimmel. Hozzám most ezt mégis bocsássa, azo a körülmények időkön kívül, két egymással összefüggő körülmény kényszerít.

Az egyik, hogy a nagytekintetű Igazgató-Tanács a legutóbbi ülésében rendezte, illetőleg javította az összes tisztviselők és szolgák fizetését s egyedül nekem a múlt tisztelettel akadirottról feledkezett meg. Minthogy pedig a gombok az Akadémián kívül más kivadalt nem vállalhat s így én kizárólag fizetésemre vagyok utalva, a miből, és a másik ok, még ha a Jukovinszky-alap kámataiból évenként reám eső 32 K 40 fillérét hozzászámítom is, családommal megélni nem tudok.

Mely tisztelettel bátorkodom Excellentiádat kérni, kegyeskedjék tisztviselőtársaim és a szolgák imént szabályozott megértő jóindulatát, Hellebrant alkönyvtárnok itt javadalmazásakor méltatni, a kinek évi fizetése, 5 korpótlékkal együtt, jelenleg 4800 K. volt, és 1918. január 1-től kezdve reám is kiterjeszteni, illetőleg a nagytekintetű Igazgató-Tanácsnak ily értelmű javaslatot tenni.

Vagymélt[illegible]sági Elnök Úr,

Kegyelmes Uramnak

Budapest, 1918. március 5.

alázatos szolgája

Schuster József

gombok

4 5400 K

Érk. 1918. március 5.

247
1918

4.

Kegyelmes Uram!

Mindenek előtt hódolatot kérek, hogy sorai-
mmal s azokban egy nagy kéréssel bátor-kod-
tam kegyelmi Nagyméltóságodat: Nyugalmas én
(64éves) s özvérem (72éves) a nálunk ekkor
rettenetes drágaság folytán, valamint saját ma-
gam folytonos betegeskedése közepette mos-
ott anyagi helyzetbe jutottunk, hogy megélni kí-
ntelenek vagyunk. Bár a tud. Akadémia nagy-
célkitűzése folytán 1916. évi május havától kezd-
ve 600 korona évi segélyben részesülünk, a mi-
ért Beöthy Zsolt ő Méltóságának örök hálával
tartozunk.

Édes-atyánk Toldy Ferenc 42 év előtt halt meg
s mi 40 éven keresztül soha se voltunk terhére
Kérésünkkel se a tud. Akadémiának, se a tud.
Egyetemnek. Az mai viszonyok azonban arra
kényszerítenek, hogy a Király ő Felségéhez folya-
modjunk s kérjük, hogy helyzetünket annyiv a
megközelítendő kegyes kegyéből Királyi kegy-elői-
tal, hogy megélhetésünk lehetővé váljék. Megbal-
dogult Ferenc József Király ő Felsége tudott
édes-atyánk tiszteletéről, sőt a megboldogult
trónörökös Rudolf ő Fensége érettségi vizs-
gáján is hivatalos volt. Az mostani uralko-
dó azonban nem fog tudni Toldy Ferenc lé-
tezéséről. Mivel pedig hozzá kell fordulnunk
kérésünkkel, a következő szükséges, hogy a legelő-
bbről tudományos intézet ne csak melegen pár-

Saly a ügyün Ket a Kabinet irodában, de fel is kellene
oldozitani az illető urakat: ki volt Toldy Ferenc
s igazolni, hogy leányai agg korukban szegénység-
ben élnek? Ki volna erre hivatottabb mint a
kud. Akadémia? Ezért azt a tiszteletteljes Kérdést
intézem Nagyméltóságodhoz, hogy ha mi a Kölcsey-
Kérést megérjük lenne e kegyes Nagyméltóságod a
kud. Akadémia nevében ügyünket a Kabinet iro-
dában pártolni s e végből ajánló sorait Kérvényünk-
höz csatolni?
Becses engedelmével imához egy kétre szerelgesen
elmegyek a válaszért, mely hogy kedvező legyen Kér-
ve Kérem

Mély tisztelettel vagyok Nagyméltóságodnak

Budapest 1918 márc 5.

alázatos szolgája

Toldy Iván és
Toldy Ferenczné

Irányi utca 9.

Érk. 1918. március 5.

249

1918

A BUDAPESTI KIR. M. TUDOMÁNYEGYETEM BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KARÁNAK
DÉKÁNI HIVATALA.

1068 *szám.*
1917/18.

Méltóságos

Dr. HEINRICH GUSZTÁV

M.Tud. Akadémiai főtitkár Úrnak

Budapest.

Szerencsém van Méltóságodnak szíves tudomására hozni, hogy a bölcsészettudományi kar az idén a következő két hallgatót ajánlja az Akadémia könyvjutalmával leendő kitüntetésre, t.m.:

Gerhauser Albert IV. éves bh.-t a nyelvszakos- és

Kossányi Edith IV. éves bh.-t a történetszakos hallgatók sorából.

A bölcsészettudományi kar folyó tanévi III. rendes ülésének határozata alapján.

Budapest, 1918. március 6.

Gadányi Jácint
bölcsészetkari e.i. dékán.

Leírta: P.-né.
Olv.: fl

Erk. 1918. mars. 7

250
1918

Narrsàgos

Földy Angusztin és Polán

városbírónak

Bpo

Elvalláson al f. évi márczius 5.-én kelt határozatuk ellen,

Az elnök ur megbizásából szerencsém van tiszteletteljel értesiteni Narrsàgotokat, hogy az Akadémia szíveskedjék fölterjeszteni a "Felségéhez intézendő" kérvényüket a kabinetirodához, ha kész (folyamodásuknak és kellően fölszerelt)

hozzánk beküldik.

Rio. Lipót.

Bpo. 1918. III/6.

Jegyző

249

1918

252
1918

Tiszteletes Uram!

F. évi január hó 27.-én kelt beadványára szerencsém van ide csatolban megküldeni az néhai Irtvay Tivadar rendes tagot megillető iratait tiszteletdíjak Mommsen Tivadar k. tagról irott, de mondatában befejezetlen volta miatt ki nem adható emlékbeszédeért. Erről tiszteletdíj az Akadémiától nem illetik meg az özvegyet.

A mi a temetéri költségekre vonatkozó kérdését illeti, hivatkozom az Akadémiai Statutum 9§. c) pontjára, melynek értelmében az Akadémia elhunyt tagjának eltemetéséről csak abban az esetben gondoskodik, ha a tag oly szegénységben halt el, hogy tisztességes temetését a családja nem tudná ~~intézkedni~~ megfizetni.

Bpp. 1918 III/7

Kiv. tagk.

Főtitkár

Nagyon.

Dr. Gárdonyi Zsigmond titkári ügyvéd úrnak

Bpp

2.52

1918

252
1918.

T i s z t e l t U r a m !

Folyó évi január hó 27-én kelt beadványára szerencsém van idecsatoltan megküldeni a néhai Ortvay Tivadar rendes tagot megillető irói tiszteletdijat Mommsen Tivadar k.tagról irott, de nyomtatásban befejezetlen volta miatt ki nem adható emlékbeszédeért. Egyéb tiszteletdij az Akadémiától nem illeti meg az örökösöket.

A mi a temetési költségekre vonatkozó kérdését illeti, hivatkozom az akadémiai Ügyrend 9.§. c/ pontjára, melynek értelmében az Akadémia elhunyt tagjának eltemetéséről csak abban az esetben gondoskodik, ha a tag oly szegénységben halt el, hogy tisztessóges temetését a család nem tudná megfizetni.

Budapesten, 1918. március 7-én.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

C s á n y i C s e s z t á v ügyvéd urnak

B u d a p e s t

252

1918

253
1918

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

A M. Tud. Akadémia hálás kegyelettel őrzi ~~irodalmi áldozatát~~ a magyar irodalom egyik legnagyobb alakjának, Kazinczy Ferencnek emlékezetét s ~~it~~ ő háláját kívánja az ő leszármazottaira is.

Ezért mély tisztelettel bátorkodom főhercegnek Nagyméltóságodhoz Bittermann Olgának, Kazinczy Ferenc egyik szépen leszármazottjának kérvényét, hogy azt, ha lehetséges, figyelembe venni méltóztassék.

Fogadja stb.

Bp. 1918. március 8.

másodelnök

Nagyméltóságú

Szterényi József

m. kir. Kereskedelemügyi miniszter úrnak

Bp.

2

253

1918

PETŐFI TÁRSASÁG
BUDAPEST,
VI., BAJZA-UTCA 21.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Nagytekintetű Elnökségének,
BUDAPEST.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A Petőfi Társaság márciusi ünnepi ülését e hónap 17-én, délelőtt 11 órakor óhajtaná megtartani a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy elnökségünk nevében mély tisztelettel kérjem, kegyeskedjék a dísztermet a jelzett célra engedélyezni.

Fogadja Nagyméltóságú Elnök Úr a leghálásabb köszönetünk és mély tiszteletünk nyilvánítását.

Budapest, 1918. III/9

a Petőfi Társaság titkára.

Érk. 1918. március 9.

252

1918

2 1

MAGYAR KIRPOSTA

TÁVIRAT.

Lapszám: 10

Vezeték száma: 1943

Felvette: zsala irén

hivataltól hó és nap óra, percz napszaka

III/ 9 8 10 s

~~3.~~ exzellenz berseviere

akademie wissenschaften

.- budapest :=

BUDAPEST 42.

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

A távirat osztálya	felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	Hivatalos megjegyzések
	Lemberg 1	654	63	9/3	10 hm			

Laut meldungen bejm letzten schversten fliegerangriff auf venedig ganze stadtviertel zertruemmert mehrere kirchen worunter weltberuehmte giovanni paolo arg beschadigt unzahelige kunstwerte zerstroet beschwoeren im interesse weltkultur einflussnahme behufs vermejdung derartig entsetzlicher kryegsart kuenftighin namens polnischer kunst und kulturverbaende akademye wissenschaften universitaetsprofessoren

Graf. Pininski Hofrat Professor Abraham.

Kézbesitendő távirat.

1 2

Érk. 1918. márcz. 11.

258

1918

A HÁBORUBAN FELDULT TŰZHELYEKET UJRAFELÉPITŐ ORSZÁGOS BIZOTTSÁG

ELNÖK: GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY KÁROLY

28968/918. SZÁM

BUDAPEST-KÉPVISELŐHÁZ

Elnökünk, gróf Khuen-Héderváry Károly elhalálozása folytán folyó hó 13-án, szerdán, délután ö t órakor az Országházban levő hivatalos helyiségeinkben /bejárat a Főrendiház főkapuján/

k ö z g y ű l é s t t a r t u n k ,

melyre az Országos Bizottság tagjait tisztelettel meghivom és szives megjelenésüket a hozandó határozatok nagy fontosságára való tekintettel nagyon kérem.-

Budapesten, 1918. március 7-én.

A HÁBORUBAN FELDULT TŰZHELYEKET
UJRAFELÉPITŐ ORSZÁGOS BIZOTTSÁG

Khuen Héderváry Károly

alelnök.

T á r g y s o r o z a t:

1./ Elnöki megnyitó.
2./ Gyászbeszéd gróf Khuen-Héderváry Károly felett.
3./ Az elnökség és a végrehajtó-bizottság kiegészitése.
4./ Ügyvezető-igazgató jelentése az Országos Bizottság eddigi működéséről.
5./ Számvizsgáló-bizottsági jelentés.

Érk. 1918. március 11.

260
1918

Fr. ..... szám.

Cheque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
1611?. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál

Méltóságos

Heinrich Gusztáv

urnak

Budapest. Magyar Tudom.Akadémia.

Budapest, 1918 március 9.

Van szerencsénk értesiteni, hogy Méltóságod

megbizásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

1600.- kor. - fill' fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomatványnyomda 224. 1918. IX. 100.

Érk. 1918. Március. 11.

261

1918

Tekintetes Kelebi Bizottság!

Alulirott, azzal az alázatos kéréssel járulok a Tekintetes Kelebi Bizottság elé, miszerint kegyeskedjék engem támogatásban részesíteni, hogy két hónapi tanulmányútra mehessek Romániába.

Alázatos kérésem támogatására a következőket bátorkodom felhozni.

Romániai erdeinkkel tanulmányozásával már egyetemi tanulmányaim ideje óta, mint egy tervszerű és állandóan foglalkozom. Ennek eredményeképp, a folyóiratokban megjelent kisebb cikkeken kívül, a mult évben egy teljesen kidolgozott nagy munkát nyujtottam be pályázatul a Tekintetes Akadémiához, melyben a kérdés egész nyomtatott anyagát feldolgozva behatóan ismertettem az ország földrajzi, történelmi, néprajzi, közgazdasági és művelődési viszonyait. Munkám bírálója, Lanasi Benedek dr. ur, általában igen elismerő bírálatot mondott róla és javasolta a pályadij kiadását is a munka kinyomatását. A Tekintetes Kelebi Bizottság azonban nem tartotta időszerűtlennek a javaslatot, mert én még nem jártam Romániában. De

mediányokra készülésemnek és tőrténésemnek, a bírálat felolvasása után foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy román tanulmányaim kiegészítése végett ne küldjön-e ki engem tanulmányútra? Azonban a háborúra való tekintetből ez nem látszott időszerűnek.

A Romániával már megindult békekötés esetében ott a háború befejezésével hozzákezdhetnek és így mihamar nem lesz akadálya az ilyen vállalkozások útjában. Illő tisztelettel kérem a Tekintetes Keleti Bizottságot legyen kegyes az ön tanulmányutam kérdését ujból pontokra venni. Ugy érzem, nem vagyok szerénytelen, hogy ezt a kérésemet bátorkodom előterjeszteni. Amióta a balkáni országok ismertetésére vonatkozó tétel a pályázatok során szerepel, a benyujtott a kérés tárgyú pályamunka közül az enyém volt az egyetlen nagyszabású, teljesen kidolgozott és elfogadhatónak talált ilynemű munka. A folyó évben pedig - ugy tudom - ez a pályázat meddő maradt. Ez a körülmény bátorít fel engem arra, hogy tanulmányaim befejezésének lehetővététele végett a Tekintetes Keleti Bizottság nagylelkűségéhez folyamodjam.

Pályamunkámban bizonyságot tettem alapos szakkészültségemről és irói képességemről, mint arra a bíráló úr is kiemelte. Szembeötlő volt, hogy a latin, német, francia és román nyelven megjelent egész egész nyomtatott anyagot felhasználtam. Latinul jól értek, németül és franciául folyékonyan beszélek, románul

magyar létemre környékül lamultam és egy érdekes román kadifogoly segítségével igen szép előhaladást tettem a nyelvnek élőszóval való használatában is. Tehát rendelkezem mindazokkal az eszközökkel, melyek a helyszínén való kutatásokhoz szükségesek.

Az egész országot beutazva szeretnék minden irányú anyagot gyűjteni, benyomásokat szerezni és fényképfelvételeket készíteni munkám számára. Ha a Tekintetes Kéleti Bizottság kegyes lesz valamely különleges feladattal megbízni, kiléte- nés gondjait teljesítem azt is. Utam befejezése után legkésőbb három hónap múlva egyből benyújtanám munkámat a gyűjtött anyag alapján átdolgozva.

A folyó év július és augusztus hónapjait, az iskolai nagyszünidő egész idejét szeretném Romániában tölteni. A mostani szokatlanul drága megélhetési viszonyok között, minden igénytelenségem mellett is, ez az ottani tartózkodásom és a szükséges sok utazás, úgy hiszem, 2000 korona körül lesz. Lehetőleg az egész összeg kegyes kiutalását kérem. Ha azonban a Tekintetes Kéleti Bizottság ily messzemenő támogatásban nem részesíthetne, hálás köszönettel fogadnék bármely támogatást és igyekezném abból lehető leghosszabb időt kint tölteni.

Kérvényem megismétlése mellett vagyok a

Tekintetes Kéleti Bizottságnak

alázatos szolgája

Gyergyószentmiklóson, 1918. március 7-én

Sebes Gyula

áll. főgimn. tanár.

Erk. 1918. márcz. 11.

263

1918

Kiadatik Gróf Teleki
Pál l.t., bizt. előadónak.

Budapesten, 1918. márcz. 11.

Heinrich
főtitkár

264
1918

Sr Hochgeboren

dem Bevollmächtigten des königl. preussischen
Kriegsministeriums beim k. u. k. Kriegsministerium
Abt. Einkauf und Ausfuhr

Budapest.

Das gefertigte Sekretariat der ungarischen Akademie der Wissenschaften bittet, bei der kaiserlich deutschen Reichsbekleidungsstelle in Berlin die Freigabe von 1500 m Kaliko-Gaze zur Herstellung von Schutzbindenkaliko durch die Firma Adler & Eisig in Göppingen, Württemberg, — für die hiesige Schutzbinderei Georg Müller —, zum Einbinden der Werke obiger Akademie, für das Jahr 1918, und die diesbezügliche Ausfuhrbewilligung, gütigst erwirken zu wollen.

Mit besonderer Hochachtung

Budapest, am 11. März 1918

Dr. Gustav Heinrich
Generalsekretär.

264,

1908

K. u. k. Ministerium des kaiserl. und königl.
Hauses und des Äußern.

Wien, am 7. März 1918.

11085/e

Ung. hist. Institut in Rom, Zahlungen.

Zur h.a. Zuschrift Z. 11585 b/e
v. 16. Feber 1918.

An
die Ungarische Akademie der
Wissenschaften
in Budapest.

Wie die kgl. spanische Botschaft in Rom anher mitteilt, erhielt dieselbe von dortigen Bankhaus Nast-Kolb u. Schuhmacher die Verständigung, dass das bei der gedachten Bank seitens der genannten fremden Mission erlegte Depôt nur zur Entrichtung der im Interesse des ungarischen historischen Institutes in Rom bis Juni l.J. zu leistenden laufenden Zahlungen ausreicht.

Die kgl. spanische Botschaft in Rom ersucht unter Einem, ihr noch vor Ablauf des erwähnten Termines einen neuen Fonds für das in Rede stehende Institut zukommen zu lassen.

Das k. und k. Ministerium des Aeussern beehrt sich das Präsidium der Ungarischen Akademie der Wissenschaften von Vorstehendem in Kenntnis zu setzen.

Für den Minister :

Érk. 1918. márczius 13.

265
1918

Kiadatik Áldásy Antal
l. t. biz. előadónak.

Bp. 1918. márcz. 13.

Heinrich
főtitkár

29598/1918 szám.

A hadügyminisszter úr arról értesít, hogy alkalom kínálkozna hadbavonult orientalistainknak /egyetemi tanárok, magántanárok t. akadémiai tagok, elismert szaktudósok/ kis-ázsiai katonai parancsnokságokhoz való áthelyezése oly célból, hogy ott katonai szolgálatuk mellett tudományos tanulmányokat és kutatásokat is folytathassanak. Evégből felhivom a tek. elnökségi h i v a t a l t tudassa velem mielőbb azon tudósok nevét, katonai rangját és jelenlegi beosztását kik ilyen feladatra alkalmasak és erre vállalkoznának.

Budapest, 1918. március hó 5-én.

A' miniszter rendeletéből:

Dr. [illegible]
miniszteri tanácsos.

A M. T. Akadémia tek. Elnökségi hivatalának,

B U D A P E S T.

B.
Érk. 1918. március 13.

266
1918

Kiadatik Gróf Teleki Pál
l. t., biz. előadónak azzal a
kéréssel, hogy válaszát minél
előbb hozzánk juttatni ke=
resztülje.

Bp. 1918. március 13.

Klauzál
főtitkár

A Törökszentmiklósi Járásbíróság f. hó 8-án tartott ülésében hozott határozata alapján azzal a megkereséssel fordul a II. osztályhoz, hogy bírói Forster Gyula t. tagnak, a Kaposvárhelyi Járásbíróság volt elnökének és Jósef Páhoray t. tagnak, a Kaposvárhelyi Járásbíróság jelenlegi elnökének a Törökszentmiklósi Járásbíróság rendes tagjaivá való megválasztása iránt az összes ülésének elnökségemhez tett.

Budapest 1918 március hó 11-én

Elnökségben
bir. elnök.

A II. osztály határozatából
pártoltatnak áttétetnek az
összes ülésekre.

Bp. 1918. III/14.

Jegyzőkönyvi
osztálytitkos

A II. osztályoknak.

Érk. 1918. márcz. 13.

267

1918

1703-1918. szám.

III-B

Nagyméltóságu Elnök Ur !

Van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesiteni, hogy dr. ~~Gopcsa~~ László keb. miniszteri tanácsost a Római Magyar Történeti Intézet Bizottságában képviseletemben elfoglalt tiszte alól saját kérelmére, szolgálatainak elismerése mellett, felmentettem és helyette képviselettemmel dr. Radnai Rezső keb. miniszteri tanácsost biztam meg, miről nevezetteket szintén külön értesitettem.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tisztelet nyilvánitását.

Budapest, 1918. évi március hó 2.

A miniszter h e l y e t t:

államtitkár.

Nagyméltóságu

dr. B e r z e v i c z y A l b e r t v.b.t.t.urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének

Budapest.

Érk. 1918. március 14.

268

1918

Kiadatik Áldásy Antal l. t., biz. előadónak.

Bp. 1918. március 14.

Hevesi
főtitkár

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI KARA.

2[illegible]=1917/1[illegible].

D. k. szám.

Méltóságos Dr. H e i n r i c h G u s z t á v úrnak

a M.T.Akadémia Főtitkárának

B u d a p e s t e n.

Van szerencsém Méltóságodat értesíteni,hogy Karunk folyó hó 7.-én tartott ülésében hozott határozatával a M.T.Akadémiától Karunk hallgatói számára felajánlott könyvjutalmakkal való kitüntetésre a folyó tanévre a magyar történelmi szakból K e l l e r I r é n IV.éves és a magyar szakból P o l i v k a M a r g i t II.éves bölcsészetkari hallgatót ajánlja.

A szíves tudományokért el're is hálás köszönetünket kifejezve maradtam.

Kiváló tisztelettel

Kolozsvár,191[illegible].március.11.-én.

Horn sk.

e.i.dékán.

érk. 1918. március 14.

269

1918

FŐVÁROS LEVÉLTÁRA

Méltóságos Polgármester Úr!

Múlt évi jelentésemben szerencsém volt számadatokat a palotán és bérkáron, e két régi épületen könnyen előforduló, hasonló és előre nem látható kiadásokra és javításokra vonatkozólag előterjeszteni, amelyből kitűnt, hogy ezen kiadásokra és ezenkívüli kiadásokra és esetleges előnyomulás költségeinek fedezésére 5000 korona engedélyezését kérni szándékoztam, e kérelemtől az akadémiai költségvetés egyensúlyára való tekintetből mégis eltekintettem. A bekövetkezett tények, azonban igazolták előterjesztésemet a mennyiben a palota és bérház múlt évi költségirovatát következő lényegesebb rendkívüli kiadások terhelik, u. m.:

1, Block és Holitscher építészeknek fizetett	K 2100.—
2, A palota pincéinek kitakarása . . .	„ 2000.—
3, Átalányok az új könyvraktárba . . .	„ 1771.80
4, Tetőjárdák a palotán	„ 1075.68
összesen	K 6947.48

A Block és Holitscher munkakeresménye egy, a bérház II. emeletén sokáig üresen állott, rossz beosztással bíró és alapos javításokra szorult, valamint a Károlyi-nyomda helyiségeiből könyrakktár czéljaira átvett részek megfelelő rendbehozásából származik. A lakást azután gyáron minnyájszt bérbe is adtam. — A palota pincehelyiségeit az új bérlővel kötött szerződés alapján kellett használható állapotba hozatnunk és így sikerült is a pincéket az eddigi 1600 K. bérhelyett három éves szerződéssel, évi 2000 koronáért bérbeadnom. — Az új állványok készíttetését a könyvraktár rendezése hozta magával. — Az idő viszontagságaitól megrongált, korhadt tetőjárdák javítása, a dolog természetének fogva nem volt elhalasztható.

A rendes kiadások a minden téren mutatkozó drágaság miatt természetszerűen szintén emelkedtek, és ha tovább így fog,

még emelkedni is fognak. Hogy ne sorolgam fel az egyes tételeknél jelentkező drágulást csak a fűtő anyagok hasznosítási árát említem.

A Rendes Kiadások rovatában 1918-ban is a régi tételek szerepelnek, u. m.:

1, A tanulókat kezelő orvosok díja	K	1000.—
2, A műpénztár díja	"	800.—
3, Fűtő-, vízvezetéki-, csatornatisztítási munkák és a közp. lütőkemencék karbantartása	"	1633.91
4, Világításra és világításra	"	10,000.—
5, Mühelymunkákra	"	1080.—
6, Karpitos "	"	310.—
7, Takarítási "	"	230.—
8, Ruhanemű "	"	700.—
9, Vegyes "	"	1264.73
10, Vízfogyasztásra	"	800.—
11, A kék alagút bérlete	"	160.—
12, Kisebb asztalos munkákra	"	791.—
13, " Kőműves "	"	200.—
14, " Lakatos "	"	337.48
15, " Légnyomásvill. "	"	1042.40
16, " Szobafestési "	"	300.—
17, Kedvezők elkönyvelése	"	338.60
18, Gondnoki kiadásokra:		
a, Ujévi ajándékokra	"	500.—
b, A házmesternő bére és a takarító napszáma	"	1800.—
c, A tűzjelzőre	"	50.—
d, A patkány- és egérirtó átalánya	"	80.—
e, Hó-, fagyott és fűrészlak kifuvarozása	"	300.—
f, Vízár elleni védekezés (anyag és munka)	"	300.—
g, Törülköző-, portörlő stb. ruha mosása és beszerzése	"	600.—
h, Petroleum, szappan, fertőtl. anyagok, gyertya stb.	"	884.74
i, Tűzlogutási munkákra	"	600.—
j, Villamos- és légnyomásvezetők karbantartása	"	1677.60
k, Órás munkákra	"	100.—
l, Közpénztárba (átalány)	"	300.—
m, Sárszekrek festésére	"	200.—
n, Előre nem látottakra	"	500.—
Összesen:		26.880.46

Legyen szabad jelentkezésemet a mult évben is plöbor-
janakat közöl befejeznem, hogy a i. mélt. iskolák
évre nem lakható pénzkivüli kiadásokra az Egyesü-
Társaktól 5000 korona engedélyezését kieszközöl-
Kiválló tisztelettel

Budapest, 1918. február 10.

Szabó Károly
gazdnok.

91 1

73.

48.

49.

60.

74.

60.

40.

Érk. 1918. március 14.

271

1918

272
1918

Budapest 23. März 1918.

Hochverehrter Herr!

Auf Ihre hohe geehrte Zuschrift vom 13. d. beehre ich mich Ew. Hochwohlgeboren zu benachrichtigen, daß die Ungarische Akademie der Wissenschaften ~~mit der größten Bereitwilligkeit~~ die Zustellung ~~der~~ des großen von Hedin'schen Werkes an die ungarischen wissenschaftlichen Institute ~~übernimmt~~ mit der größten Bereitwilligkeit übernimmt. Auch sind wir mit der Empfangnahme der in Aussicht genommenen ungarischen Institute einverstanden, möchten aber doch bemerken, daß Ungarn derzeit ~~fünf~~ drei Universitäten (Budapest, Kolozsvár, Zágráb, Debreczen, Pozsony) ebenso auch sieben Polytechniken (Budapest) besitzt und daß vielleicht eine Berücksichtigung derselben wünschenswert sein dürfte.

Selbstverständlich sind wir dem hochherzigen Spender dieses monumentalen Werkes zu tiefempfundenem Danke verpflichtet, was wir nicht ermangeln werden, den werktätigen Freunden und Gönnern der Wissenschaft gelegentlich auch direkt auszusprechen.

Mit ausgezeichneter Hochachtung

ergebenst

Generalsekretär.

Hochwohlgeb. Herrn Prof. Dr. Eugen Oberhummer
Vorstand des Geographischen Instituts der k.k. Universität
Wien.

ad 272/1918

272
1918.

Budapest, 23.März 1918.

Hochverehrter Herr !

Auf Ihre sehr geschätzte Zuschrift vom 13.ds.beehre ich mich Ew.Hochwohlgeboren zu verständigen, dass die Ungarische Akademie der Wissenschaften die Zustellung des grossen [redacted] Werkes an die ungarische wissenschaftlichen Institute mit der grössten Bereitwilligkeit übernimmt. Auch sind wir mit der Auswahl der in Aussicht genommenen ungarischen Institute einverstanden, möchten aber doch bemerken, dass Ungarn derzeit fünf Universitäten /Budapest, Kolozsvár, Zágráb, Debrecen, Pozsony/ besitzt und dass vielleicht auch unser Polytechnikum /Budapest/ Berücksichtigung verdient.

Selbstverständlich sind wir den hochherzigen Spendern dieses monumentalen Werkes zu tief empfundenem Danke verpflichtet, was wir nicht ermangeln werden den werktätigen Freunden und Gönnern der Wissenschaft seinerzeit auch direkt auszusprechen.

Mit ausgezeichneter Hochachtung

ergebenst

Generalsekretär.

Hochwohlgeboren

Herrn Professor Dr.Eugen Oberhummer

Vorstand des Geographischen Institutes der K.K.Universität

Wien

272

AR 1918

GEOGRAPHISCHES INSTITUT
DER
K. K. UNIVERSITÄT WIEN.

WIEN, I., den 13. März 1913.

Z.

Hohes Präsidium!

Der mir befreundete Forschungsreisende Dr. Sven von Hedin in Stockholm hat mir die erfreuliche Mitteilung gemacht, dass es durch die Freigebigkeit des Konsuls Helge A. Johnsen in Stockholm möglich gemacht worden ist, eine Anzahl von Exemplaren des in Prachtbänden illustrierten grossen Werkes über die Resultate seiner dritten Tibetreise (4 Bände Text, 1 Band Karten und 1 Band Panoramen, Verkaufspreis 300 schwedische Kronen) für österreichische Institute in Oesterreich und Ungarn zur Verfügung zu stellen. Man wünscht von Schweden aus das Werk nicht an die einzelnen Institute zu versenden, sondern die Versendung möglichst zu zentralisieren. Von mir befragt, hat Herr Dr. von Hedin geantwortet, dass die Weiterversendung für Oesterreich von Wien aus erfolgen kann, dass es uns aber selbstverständlich nicht zusteht, über die für Ungarn bestimmten Exemplare zu verfügen.

Nach Rücksprache mit dem Generalsekretär der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien wird dieser es übernehmen die für Oesterreich bestimmten Exemplare weiter zu verteilen und ich darf wohl annehmen, dass für Ungarn die Ungarische Akademie der Wissenschaften die entsprechende Zentralstelle bilden wird. Ich habe in diesem Sinne an Dr. von Hedin geschrieben, ihm aber gebeten, noch die Antwort auf diese Zuschrift an das hohe Präsidium abzuwarten.

Wir denken in Oesterreich nach Maßgabe der verfügbaren Exemplare

in erster Linie an die Verteilung an die Universitäten und an die Zentralstellen wie Hofbibliothek,Hofmuseum,die Akademien in Wien,Krakau, Prag u.s.w.Für Ungarn wurden also entsprechend dem hiesigen Verteilungsplan,ohne damit natürlich der Entscheidung der Akademie vorgreifen zu wollen,hauptsächlich die Universität,Budapest,Kolozsvár,Zagreb, die Akademien Budapest und Zagreb,die Ungarische Geographische Gesellschaft ,die Ungarische Geologische Reichsanstalt,die Bibliothek des Nationalmuseums und vielleicht das geographische Institut der Universität Budapest in Betracht kommen.

Vorläufig handelt es sich nur darum zu wissen,ob das hohe Präsidium damit einverstanden ist,dass Sven von Hedin die Exemplare für Ungarn an die Adresse der Ungarischen Akademie der Wissenschaften sendet.

Einer gefälligen Mitteilung hierüber entgegensehend zeichnet

Hochachtungsvollst

Prof. Dr. Eugen Oberhummer

Vorstand des Geographischen Instituts der k.k.Universität.

Érk. 1918. március 15.

272
1918

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

a bíró Wodiáner Albert-jutalmak ügyében az ügyrend 145.§-a értelmében kiküldött bizottságnak 1913.március 14-én tartott üléséről.

Bonnyaiczky Albert akad.elnök ur elnöklete alatt jelen voltak:

az Akadémia részéről: Ilosvay Lajos másodelnök, Entz Géza, Fröhlich Izidor, Goldziher Ignácz r.tagok /Concha Győző, Fejérpataky László, Szinnyei József kimentették távolmaradásukat/

a Vallás- és közoktatásügyi ministerium részéről: Wolff Nándor ministeri és Szücs István osztály tanácsosok;

a Tanitók országos bizottsága részéről: Boussong Géza és Rákos István igazgató tanitók;

jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

1/ Előadó Boussong Géza székesfővárosi szakfelügyelő igazgató részletes minősitvényi táblázat alapján előterjeszti jelentését a beérkezett 65 tanfelü yelői felterjesztésről és Rákos István ig.tanitó nevében is az os évi két jutalomra BENCZE KÁROLY szóki /Szolnok-Doboka-megye/ állami és VÁGÓ ISTVÁN vámosladányi /Bars-m./ ref.igazgató tanitókat ajánlja. Ezenfelül a vallás- és közoktatásügyi ministerium figyelmébe mint kiválóan érdemes tanitókat ajánlandóknak javasol még hét tanitót. Ezek:

Littmericzky János, Győr,
Lévay Imre, Hajdúböszörmény,
Marcsa György, Komárom,
Csoldos Károly, Nagytapolcsány,
Cságoly József, Kaposvár,
Puhmann Andor, Nyiregyháza,
Onody Gusztáv, Erzsébetfalva.

2/ Az értekezlet a jelentésnek részletes megvitatása után az előterjesztett javaslatot egész terjedelmében egyhangúan elfogadja.

3/ Elnök ur Roussong Géza előadónak alaposan tájékoztató jelentéséért az Akadémia meleg köszönetét nyilvánitja s az ülést bezárja.

K.m.f.

275

1918

folis

báró,

Jegyzőkönyv

a Wodiáner Albert-féle alapítvány ügyében az 1945. évi
április 14-én tartott bizottsági ülésről.

Bezerédy Albert alapító elnök az elnöklete alatt felállott bizottság:

az Akadémia részéről: Klossay Lajos titoknok, Entz Géza, Fröhlich Izidor, Goldziher Ignácz r. tagok (Concha Győző, Fejérpataky László, Gruber Józsa és Kimnachovich tagok meghívásukat);

a Bölcs- és Közgazdaságtudományi Osztály részéről: Wolff Károly osztály- és Szűcs István ügyv. titkárok;

a Tanítók Országos Bizottsága részéről: Mansfeld Géza és Kéthly István országgyűlési képviselők;

Jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

1. Előadó Mansfeld Géza tájékoztató jelentése alapján a végrehajtó bizottság részletes megbeszélés után elhatározta, hogy a beérkezett 65 pályázat közül az első helyezést (a jeligéjéről és Kéthly István országgyűlési képviselő nevében is az ~~első~~ ezen díjat pályázó Szerze Károly tanító (Szolnok-Dobokamegye) állami és Végh István városi (Ipoly m.) népiskolai tanítóknak ajánlja. Ezenfelül a bölcs- és közgazdaságtudományi osztály ~~A~~ megbízottjának javaslatára még kiválóan érdemes tanítói pályázat ajándékozását javasolja még két tanítónak. Ezek: Littmerszky János (Győr), Lévay Imre (Hajdúböszörmény), Mravsa Győző (Komárom), Szoldos Károly (Nagytapolcsány), Csányi József (Kaposvár), Lehmann Andor (Nyíregyháza), Arady Gusztáv (Erzsébetfalva).

2. Az értekezlet a jelentésnek részletes megvitatása után az előterjesztett javaslatokat egész terjedelmében egyhangúan elfogadja.

3. Elnök ur Mansfeld Géza előadónak alapos tájékoztató jelentéséért az Akadémia meleg köszönetét nyilvánítja és az ülést bezárja.

Láttam
Herrenig

K. m. f.

Gl

Érk. 1918. március 15

275

1918

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

a báró Wodiáner Albert-jutalmak ügyében az Ügyrend 145.§-a értelmében kiküldött bizottságnak 1918.március 14-én tartott üléséről.

Berzeviczy Albert dipl.főtanácsos ur elnöklete alatt jelen voltak:

az Akadémia részéről: Ilosvay Lajos másodelnök, Entz Géza, Fröhlich Izidor, Goldziher Ignácz r.tagok /Concha Győző, Fejérpataky László, Szinnyei József kimentették távolmaradásukat/;

a Vallás- és közoktatásügyi ministerium részéről: Wolff Nándor ministeri és Szücs István osztály tanácsosok;

a Tanitók országos bizottsága részéről: Koussong Géza és Rákos István igazgató tanitók;

jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

1/ Előadó Koussong Géza székesfővárosi szakfelügyelő igazgató részletes minősitvényi táblázat alapján előterjeszti jelentését a beérkezett 65 tanfelügyelői felterjesztésről és Rákos István ig.tanitó nevében is az ez évi két jutalomra BENCSE KÁROLY szécsi /Szolnok-Doboka-megye/ állami és VÉGH ISTVÁN vámosladányi /Bars-m./ rk.iskolai tanitót ajánlja. Ezenfelül a vallás- és közoktatásügyi ministerium figyelmébe mint kivülálló érdemes tanitókat ajánlandóknak javasol még hét tanitót. Ezek:

Litmericzky János,	Győr,
Lévay Imre,	Nagyszombatmény,
Lencsa György,	Komárom,
Szoldos Károly,	Nagytapolcsány,
Cságoly József,	Kaposvár,
Guhmann Andor,	Nyiregyháza,
Unoky Gusztáv,	Erzsébetfalva.

2/ Az értekezlet a jelentésnek részletes megvitatása után az előterjesztett javaslatot egész terjedelmében egyhangúan elfogadja.

3/ Elnök ur Koussong Géza előadónak alaposan tájékoztató jelentéséért az Akadémia meleg köszönetét nyilvánitja s az ülést bezárja.

K.m.f.

Zállam

Bernáthsenny

Jegyzte

Heinrich Mark

főtitkár.

275

1918

J E L E N T É S

az idb. kaprierai Wodianer Albert báró által alapitett tanitói jutalomdijakra 1918.évre javaslatba hozott tanitókról.

Az idb. kaprierai Wodianer Albert báró hagyatékából f. évre esedékes két, egyenként 1000 koronás tanitói jutalomdijra a Vallás és Közoktatásügyi miniszteriumból ezuttal összesen 65 tanfelügyelö elöterjesztése érkezett le a Magyar Tudományos Akadémiához.

Ezen 65 elöterjesztésben 66 érdemes tanitó hozatott javaslatba. Kitünik tehát, hogy minden tanfelügyelö az alapitó okiratban, illetöleg az akademiai Ügyrend 145 §-ának megfelelöen egy-egy tanitót szemelt ki tankerületének legérdemesebbei közül. Csupán Pest várm. tanfelügyelöje tesz kivételt, amennyiben a régi jelöltje mellett uj tanitót is hoz javaslatba azért, mert az eddigi időközben a V.K.M.-hoz rendeltetett be szolgálattételre s igy nem tölt be - miként a tanfelügyelöi jelentésben olvasható - tulajdonk képeni tanitói munkásságot.

Egybevetve a mult évi tanfelügyelöi elöterjesztéseket az ezéviekkel, megállapithatjuk, hogy tavaly 67 tanfelügyelö 68 tanitót hozott javaslatba s igy 2 érdemleges jelentéssel és 2 tanitó -val apadt az ez évi szám.

A tanitók személyét tekintve szintén vannak változások, amennyiben régi 7 név helyett /köztük kettö a mult évi kitüntetett/ 6 uj névvel találkozunk és 3 vármegye mult évi jelöltje helyett egyáltalában senki sem hozatott ezuttal javaslatba.

Nem hozott javaslatba ezuttal senkit 7 kir. tanfelügyelöség. És pedig: Hunyad-, Jász-NagyKun- Szolnok-, Szilágy-, Torontál Turócz-, Udvarhely- és Vas vármegyékböl. Ez a szám a mult évi nemleges jelentésekkel szemben kettövel emelkedett ami nem is bir jelentöséggel. Föltünö inkább az, hogy Szilágy-, Turócz, Udvarhely és Vas vármegyékböl és különösen a három legutóbbiból már évek óta nem akad a tanfelügyelök véleménye szerint a Widoaner dijra fölterjeszthetö tanitóó

De kötelességem rámutatni a tanfelügyelői nemleges jelentésekben foglalt indokolásokra is, melyeket védelmül hoznak föl. Ezek szerint: 1. Hunyad vm.-ben az elődje által ajánlott ellen sulyos panaszok merültek föl; egyelőre senkit sem tud javaslatba hozni. 2. Jász- NK. SZ.vm.-ben a tanitók java, érdemese a fronton van, az itthon maradtak közül ezidőszerint egyet sem tud javaselni. 3. Szilágy-vm-ben az elözöleg javaslatba hozott nyugalomba vonult s jelenleg nincs olyan akit ajánlhatna. 4. Torontál vm-ben csak most foglalta el az állását. 5. Turócz-vm-ben ez alkalommal senkit sem hozhat javaslatba, mert kivüle álló okokból eddig még nem látogathatta meg a várm. összes népokt. intézeteit, részben azért, mert sok tanitója hadbavonult s javaslata ez idö szerint esetleg érdemes tanitók munkájának megismerése nélkül készülvén, jogos és méltányos igényt is sérthetne. 6. Udvarhely vm-ben "a jól és becsületesen végzett munka még nem jutalmazásra szoruló tény, hanem kötelesség". Ilyen jutalomra csak olyan tanitót javaselhatna, aki minden irányban példás, önzetlen és széleskörü munkát végez, amely mintául szolgálhat tanitótársainak. 7. Vas vm-ben ezidöszerint sem hozhat senkit javaslatba a tanfelügyelö.

Visszatérve ezekután a javaslatba hozott 66 tanférfiura, jelentem, hogy iskelafenntartók szerint ezek következöképen eszlanak meg:

a/	felekezeti isk.	tanitó	9,	mult évben	7,
b/	"	" igazg.	12,	" "	10,
c/	községi isk.	tanitó	1,	" "	1,
d/	"	" igazgató	1,	" "	3,
e/	állami isk.	tanitó	1,	" "	2,
f/	"	" igazgató	41,	" "	43,
g/	társulati isk.	igazg.	1,	" "	2,

Az ajánlottak között van tehát tanitó 11 /m.év 10/
igazgató 55 / m.év 58/.

Az alapitó okirat rendelkezése szerint a jutalmak oiaitélésénél figyelembe veendö a néptanitónak a gyermekek nevelése és tanitása körül kifejtett gyakorlati munkássága és buzgalma, a gyermekekkel való gondos és szeretö bánásmód az iskolában és az iskolán kivül, tanitásának helyes módszere és erkölcsi hatása; továb-

vábbá a tanitónak az iskolán kivül a felnött nép erkölcsének, értelmiségének és anyagi helyzetének javitása körül kifejtett gyakorlati fáradozása; végre egyéb, a tanitó értékét és közbecsülését a társadalomban emelő tevékenysége.

Ezen föltételeket szem előtt tartva, a"Minösitési táblázatot" ezuttal is ugy szerkesztettük meg, hogy annak rovataiban tömöritettük a tanfelügyelöi előterjesztésekből a bele illö részeket.

Amidön a m.t. Bizottság szives figyelmét tehát a minösitésekre irányitani bátorkodom, legyen szabad ezek közül különösen 8 tanfelügyelö előterjesztését kiemelnünk, kiknek jeleöltjeit az érdemesek között is legérdemesebbeknek tartunk. Ezek: Bars vármegyéből V Végh István vámosladányi ref. isk. igazgató;/ 6.tétel/; Györ vármegyéből Littomericzky János rk. isk.tanitó c.igazgató / 24.tétel/; Hajdu vármegyéből Lévay Imre hajduböszöményi ref.isk.igazgató/25. tétel/; Komárom vármegyéből Marcsa György komáromi közs.tanitó c. igazgató /33.tétel/; Nyitra vármegyéből Zseldes Károly állami isk. igazgató Nagytapolcsányban / 41.tétel/; Somogy vármegyéből Cságoly József kaposvári állami isk.igazgató / 47.tétel/; Szabolcs vármegyéből Ruhmann Andor nyiregyházai ág.ev. isk.igazgató /49.tétel/ és Szolnok Doboka vármegyéből Bencze Károly széki állami isk.igazgató / 54.tétel/. Ovrly Gimptorali ne egyes Borrodéfak

A fölsoróltak érdemeinek legteljesebb elismerése mellett is jelenlevö kartársammal, mint a tanitóság képviseleöi nyugodt lelkiismerettel és igaz meggyözödéssel az ez évi kitüntetésre közülük Bencze Károly és Végh István igazgató-tanitókat bátorkodunk tisztelettel javaslatba hozni.

Bencze Károly állami isk. igazgató-tanitó Széken, Szolnok-Doboka vármegyében. Született 1857-ben és 1875 óta, tehát 43 év óta müködik . /Érdemei a Minösitési táblázat 54.tétel alatt vannak összefoglalva/.

Végh István ref. isk. igazgató-tanitó Vámosladányban, Bars vármegyében. Született 1861-ben és 1878, azaz 40 év óta müködik./Érdemei a Minösitési táblázat 6 tétele alatt vannak egyöefoglalva/.

Amidon nevezetteket a jutalmazásra tisztelettel javaslatba hozzuk, legyen szabad azzal a kéréssel fordulnunk az elnök ur Önagyméltóságához és a mélyen tisztelt Akademiához, méltóztatnék a a még fölemlitett 6 kiváló tanférfiut a Vallás és Közoktatásügyi miniszter ur Önagyméltósága különös figyelmébe ajánlani oly értelemben, hogy az illetök a miniszterium részéről erkölcsi és anyagi elismerésben részesittessenek. Az akademiai nagy dij ugyanis évenként csupán két tanitónak juthatván, nagyon kérdéses mikor és egyáltalában juthatnak-e nevezettek, érdemeiknek tagadhatatlan elismerése dacára a Wodianer dijhez.

Budapesten, 1918. március hó 14.

szföv. szakfelügy. igazgató.

Érk. 1918. március. 15.

276
1918

WODIANER ALBERT báró
tanitói jutalomdijra pályázók
ról készitett jelentés.

1 9 1 8.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

az Építőmunkai és Bánya vi Bizottságok, valamint az Alapítók és Titkárok értekezletének 1918.március 14-én tartott együttes üléséről.

Borsiczy Albert akad.elnök ur elnöklete alatt jelen voltak: Ilosvay Lajos másodelnök, gróf Dessewffy Aurél, Entz Géza, báró Eötvös Loránd, Fejérpataky László, báró Forster Gyula, Fröhlich Izidor, Goldziher Ignácz, Szily Kálmán, Szinnyei József biz.tagok; Dánielv János akad ügyész, Jónás Károly akad.gondnok, Nagy Károly akad.építész, Sipőcz László földhitelintézeti könyvelő.

Távol maradását kimentette Concha győző osztályelnök.

Jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

1. Főtitkár előterjeszti a M.Tud.Akadémia pénztári számadását 1917-ről és költségvetését 1918-ra, mire Sipőcz László földhitelintézeti könyvelő részletesen kifejti és megokolja azokat a módosításokat, melyeket a pénztár az Igazg.Tanács felhatalmazása folytán a márlegi összeállításánál követett. Utána többen hozzászóltak a javaslathoz, melyet az értekezlet kisebb, inkább csak formai módosításokkal elfogadott és az ülés, illetőleg az Igazgató-Tanács elé terjesztendi határon.

2. Főtitkár előterjeszti JÓNÁS KÁROLY akadémiai gondnoknak f.évi március hó 5-én kelt beadványát, melyben 32 évi akadé-

miai ovol-dlate alapján 4500 K-ban megállapitott fizetésének az uralkodó nehéz megélhetési viszonyokra való tekintettel méltányos felemelését kéri. Az értekezlet Jónás Károly fizetésének 5400 K-ra felemelését javasolja.

5. Pétitlér bemutatja a Veselényi-utcai ház értékesitésére vonatkozó két ajánlatot: a/ Darakovich János négyszögölenként 6'5 K, vagyis összesen 95.100 K 25 f. vételárat ajánl fel, b/ Studinka Ottóné, előbb elhunyt Zichy Antalné 50.000 K-ért hajlandó a házat ne vegyi és egyuttal lakásmegalgalmi jogáról lemondani.- Az értekezlet a két ajánlatot nem tartja elfogadhatónak és felkéri az Akadémiai ügyészt, hogy az ajánlattevőkkel tudassa az Akadémia álláspontját.

K.m.f.

277

1918

4dik

Jegyzőkönyv

az Építészeti és Pénzügyi Bizottságok, valamint az Építők és Tisztviselők érdekeltségének 1918. március 14-én tartott együttes üléséről.

Vezérelnök: Vszkovszky Albert akad. elnök és elnöktársai: Klossay Lajos másodelnök, Apponyi Dezső, Báró Eötvös Loránd, Báró Podmaniczky Frigyes, Ráth Endre, Fejérpataky László, Goldzieher Ignácz, Szily Kálmán, Ujfalussy Sándor, Bánóczky Sándor akad. titkár, Jónás Károly akad. gondnok, Mayr Károly akad. ügyész, Sipőcz László földhitelintézeti könyvelő.

A Szinnyei József

Tóth Imre és Csuka Ernő pénztári segédtisztek.

Jeggyző Heinrich Gusztáv főtitkár.

1. Főtitkár előterjeszti a M. Tud. Akadémia pénztári számadásait 1917-ről és Földtényvelérét 1918-ra, mely Sipőcz László földhitelintézeti könyvelő részletesen kifejti és megokolja azokat a módosításokat, melyek a pénztár a mérleg összeállításánál követett, utána többen hozzá szólnak a javaslathoz, melyet az érdekeltek kisebb, inkább csak formai módosításokkal elfogadnak és az Igazgató az összes ülés, illetőleg az Igazgató-Választmány elé terjeszteni határoz.

Az Igazg. Tanács felhatalmazása folytán

2. Főtitkár előterjeszti Jónás Károly akadémiai gondnoknak f. évi március hó 5-én kelt beadványát, melyben 32 évi akadémiai szolgálata alapján 4800 K-ban megállapított fizetésének az uralkodó nehéz viszonyokra való tekintettel mélta-nyos felemelését kéri. – Az érdekelt Jónás Károly fizetésének 5400 K-ra fölemelését javasolja.

3. Főtitkár bemutatja a Wesselényi-utczai ház értékesítésére vonatkozó két ajánlatot: a) Barabás János négyszögölenként 625 K, vagyis összesen 95.106 K 25 fillér vételárt ajánl föl, b) Stud

Ittóné, előbb férjezett Zichy Antalné 50.000 k = ért
hajlandó a házad megvenni és egyúttal kárásztolgá=
mi jogáról lemondani. — Az ~~bizottság~~ Ivánka a két ajánla=
tot nem tartja elfogadhatónak és javasolja az akadémiai
üzletét, hogy az ajánlattevővel tudassa az Akadémia
~~jóváhagyását~~ álláspontját.

K. m. f.

Gh

Kastner

Berzeviczy

277
1918

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

az Építészeti és Pénzügyi Bizottságok, valamint az Elnök és Alelnökök értekezletének 1918.március 4-én tartott együttes üléséről.

Pereszlényi Albert akad.elnök az elnöklete alatt jelen voltak: Ilosvay Lajos másodelnök, gróf Dessewffy Aurél, Entz Géza, báró Eötvös Loránd, Fejérpataky László, báró Forster Gyula, Fröhlich Izidor, Goldziher Ignácz, Szily Kálmán, Szinnyei József biz.tagok; Bárczy János akad.ügyész, Jónás Károly akad.gondnok, Nagy Károly akad.építész, Sipőcz László földhitelintézeti könyvelő.

Távolmaradását kimentette Concha Győző osztályelnök.

Jegyző: Heinrich Gusztáv főtitkár.

1. Főtitkár előterjeszti a M.Tud.Akadémia pénztári számadását 1917-ről és költségvetését 1918-ra, mire Sipőcz László földhitelintézeti könyvelő részletesen kifejti és megokolja azokat a módosításokat, melyeket a pénztár az igazg.Tanács felhatalmazása folytán a mérleg összeállításánál követett. Utána többen hozzászóltak a javaslathoz, melyet az értekezlet kisebb, inkább csak formai módosításokkal elfogadott és az összes ülés, illetőleg az Igazgató-Tanács elé terjesztени határoz.

2. Főtitkár előterjeszti JÓNÁS KÁROLY akadémiai gondnoknak 1.évi március hó 5-én kelt beadványát, melyben 32 évi akadé-

miai szolgálata alapján 4800 K-ban megállapitott fizetésének az uralkodó nehéz megélhetési viszonyokra való tekintettel méltányos felemelését kéri. Az értekezlet Jónás Károly fizetésének 5400 K-ra fölemelését javasolja.

3. Főtitkár bemutatja a Wesselényi-utczai ház értékesitésére vonatkozó két ajánlatot: a/ Barakovich János négyszögölenként 625 K, vagyis összesen 95.106 K 25 f. vételárat ajánl fől, b/ Studinka Ottóné, előbb férjezett Zichy Antalné 50.000 K-ért hajlandó a házat megvenni és egyuttal lakásszolgalmi jogáról lemondani.- Az értekezlet a két ajánlatot nem tartja elfogadhatónak és fölkéri az akadémiai ügyészt, hogy az ajánlattevőkkel tudassa az Akadémia álláspontját.

K.m.f.

Látta[illegible]

[illegible]

Ferenczy Henrikné
főtitkár.

277

1918

Nr./6400 szám.

Chèque- és clearingszámla a m. kir. postatakarékpénztárnál:
1613. szám.
Giroszámla az Osztrák-Magyar Banknál.

Költségkímélő

Heinrich Gusztáv urnak

Budapest. Magyar Tudományos Akadémia.

Budapest, 1918. március 15.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Méltóságod

megbízásából mai napon

elismervény ellenében készpénzben

1000.- kor. - fill. fizetett le pénztárunknál,

mely összeget a Magyar Tudományos Akadémia

folyó számadása javára könyveztük.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomdavány-munka 224. 1918. I. 5. 1000. — Franklin-Társulat nyomdája.

Érk. 1918. március 16.

281

1918

PAPIRKERESKEDÉS.
KŐ-ÉS KÖNYVNYOMDA

KÁROLYI GYÖRGY

BUDAPEST
IV DEÁK FERENCZ-UTCA 5.

KŐ ÉS KÖNYVNYOMDA
V. ARANY JÁNOS UTCZA 1.
A M. T. AKADEMIA BERHÁZÁBAN

CHEQUE és CLEARING SZÁMLA
A M. KIR. POSTATAKARÉKPENZTÁRNÁL
4611 sz.
TELEFON ÜZLET
31-50
NYOMDA
39-68

ALAPITTATOTT 1878
TÖRV. BEJ. VEDJEGY
KAROLYI GYÖRGY

1918 Március hó 11-én

A Magyar tudományos Akadémia
Tekintetes főtitkári hivatalának
Budapesten

Tisztelettel van szerencsém értesíteni hogy
ugy a papirosok- és a nyomdai anyagok beszerzési áraimat
ismételt emelkedése valamint a munkáimat bérelmei már
az évben többször történt felemelése arra kényszeritenek,
hogy vevőimnek elkerülhetése miatt nyomdai munkáim
árait ezután 30% al is felemeljem. Bár ezen ár
emelés többkiadásaimat csak részben pótolja ár ezután
számitok arra hogy nincs már messze az idő a mikor
ismét kerülnek a normális viszonyokhoz vissza térni.

A midőn tisztelettel kérem hogy jelen sajnálatos körülményt tudomásul venni méltóztassék,
maradok - szolgálataira mindig kész

tőlje tisztelettel

Károlyi György

Érk. 1918. március 18.

283

1918

27/918

A m. kir. Tudományos Akadémia nagytekintetü

Igazgatóságának Budapest.

A vajdahunyadi áll. s. kir. polg. leányiskola tanitótestülete a hasári tél szünet után összejüve, f. é. február hó 28-án gyülést tartott s ez alkalommal a jegyzőkönyv 5. pontjában a Magyar Tudományos Akadémiától ajándékul nett nagybecsü könyvekért, hálás köszönetét fejezte ki. Egyben arra kéri az intézetet, hogy hasonló pártfogását velé a jövőben is érezhetni méltóztassék.

Vajdahunyad, 1918. március hó

Erdős Kálmánné
igazgató.

Tekenczi Lajos
tanitóstületi jegyző.

Érk. 1918. márcz. 18.

284

1918

Jelentés
a m. Tud. Akadémia 1912. évi munkásságáról

I. Ülések

(7)

A m. Tud. Akadémiának 1912. január 8-tól kezdődőleg december 12-ig egy ünnepélyes közülése, egy rendes nagygyülése, 10 rendes, 1 rendkivüli összes ülése, 25 osztályülése és 3 igazgatósági ülése, összesen tehát 41 ülése volt.

Az I. osztály Nyelv- és Széptudományi Osztálya 8 nyilvános és 6 zárt ülést, összesen tehát 14 ülést tartott.

A nyilvános ülések tárgyai a következők fölolvasások voltak:

Január 8-án: Horvát Arpád l. t.: Faust II. részéből a harmadik fölvonás görög jelenetei. — (Február 5-én:) Schmidt József l. t.: Buddha az Avestában. (Kivonata az Akad. Értesítőben). — Április 16-án: Pais Elemér l. t.: Földy Ferenc kritikai munkássága. (Kivonata az Akad. Értesítőben). — Fest Sándor (vendég): Angol irodalmi hatások Horánkban Széchenyi István föllépéséig. (Megj. az Értekezések sorozatában.) — Május 7-én: Ferenczi Zoltán r. t.: Egy elfeledett regényről. (Rékfoglal. Egy részlete megj. az Akad. Értesítőben). — Sebestyén Károly (vendég): Shakespeare és az angol renaissance. — Június 4-én: Vikár Béla l. t.: Analogiai hatások a népköltészetben. — Vargha Damján (vendég): Codex-forrástanulmányaim eredményei. — Október 1-én: Hegedüs István r. t.: Apponyi Sándor latin szótárkönyve. — Október 22-én: Pintér Jenő l. t.: Irodalomtörténetem befejezése. (Rékfoglal. Megj. az Akad. Értesítőben). — November 19-én: Polnai Vilmos l. t.: Gertrudis. (Megj. a Budapesti Szemlében).

A zárt ülésekben az osztály a rendes folyóügyeket intézte el, gondoskodott a pályamunkák és a kiadásra benyújtott dolgozatok megbirálásáról s az elhunyt tagokról méltató emlékbeszédekről.

Eric 19.2 März 18.

285

1918

Tisztelt Ország!

Az 1917 október 29-én tartott összes ülésen Beöthy Zsolt v. tag indítványt tajeszett elő Tompa Mihály márvány mellszobrának az Akadémia házában el-helyezhetése tárgyában. Az összes ülés az indítványt helyeslésével fogadta, de az ügyrend 19 §.-a értelmében határozatot ez ügyben az illetékes osztály javaslatára csak a nagygyülés hozhat.

Előterjesztem a T. Osztálynak, hogy Beöthy Zsolt indítványának véleményezése nelem közölni szives-kedjék.

Bp. 1918. [illegible] március 14.

főtitkár

Az Elnökségnek

286

1918

Tisztelt Osztály !

Az 1917.október 29-én tartott összes ülésen Beöthy Zsolt r.tag inditványt terjesztett elő Tompa Mihály márvány mellszobrának az Akadémia számára elkészittetése tárgyában. Az összes ülés az inditványt helyeslésssel fogadta, de az Ügyrend 10.§-a értelmében határozatot ez ügyben az illetékes osztály javaslatára csak a nagy - gyülés hozhat.

Fölkérem a T.Osztályt, hogy Beöthy Zsolt inditványáról véleményét velem közölni szivesked jék.

Budapesten, 1918. március 14.

főtitkár.

Az I.osztálynak.

286

1918

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Méltóságos

Gopcsa László úrnak,

a M. Tud. Akadémia b. tagjának

Hivatalból.

Portómentes.

Budapest

V., Hold-u. 16.

287
1918

Katonai Parancsnokság Pozsony.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium (f. hó 9-én kelt
10/Kgf. Nr. 16.663. számú értesítése szerint
a spratzerni fogolytáborból 4 cser. nyelvű
orosz katonai fogoly tartózkodik a csáti lá-
tárban, kiknek tudományos kutatások
céljából a Csepeli Gyár és Danubius vagyon
gyárba való kiküldésük elrendeltetett. A foglyok
közül három megszökött, a nyomdok
azonban, névszerint Nemzew Timofej
(Nr. 2885. Gouv. Nižnij-Novgorod) jött
meg. — Körülbelül egy hónappal ezelőtt
kórtünet sürgősségileg az 1916. szept. 6-án az
Augusztai-baraknk-kórházból ugyanoda a
Csáti táborba küldött Michail Feodorovnak
(Sarda, Vjatkai korm.) a fentebbi gyárba
való utolsónak, aki mindeddig még ugyan
nem érkezett meg. Kérjük ügyből a sürgős
intézkedést e két fogoly elküldésére.

mordvin: E. *uj kozon cize* [illegible] *valǵi, araś ńej sovams kudińeť* 'o, wo die sonne sich verdunkelt, o, wo die sonne niedergeht, da wirst du kein haus zum eintreten haben' Paas. I. 220.

IX.

törik, szakad, hasad

finn: α) *sampo särkyi lainehisin* 'a szampo széttört a hullámokban' Kal. XLIII. 374 | *särkyi kuoret kulkkuun* 'a [tojás]héj eltörött a torkában' Kans. I. 222. — β) *repesi häntäkin avantoon* 'a farka is elszakadt a lékben' uo. 58. — γ) *kun on pitänyt sillä lailla liikkua, jotta oikein on siihen katketa* 'mivel oly módon kellett mozognia, hogy szinte egészen megszakad belé' Sat. I.[2] 166 | *vaikka sinun asioitasi mie olen juossut, että siihen olen katketa matkalla* 'noha a te dolgaidban futottam, úgy hogy az úton majd megszakadtam ott' Sat. II. 197 | *häntä katkesi avantoon* 'a farka elszakadt a lékben' Kans. I. 61 | *kohta on ruis rutistumassa, kaura maahan katkemassa* 'a rozs mindjárt összenyomódik, a zab széttörik a földön' Kant.[3] III. 135 | *ja sitälyytä ei ole karhulla häntää, kun siihen puuhun katkesi oksiin* 'és azóta nincs a medvének farka,

1774/res.

Nagyméltóságu Elnök Ur!

A M.kir.igazságügyminister ur átiratából értesültem arról, hogy a Magyar Nemzeti Muzeum könytárának igazgatósága és a Magyar Tudományos Akadémia kebelében egy hadtörténelmi bizottság alakult, mely már 1915.év óta gyüjti a hadoruma,ennek előzményeire és okaira vonatkozó tárgyakat,irott emlékeket és nyomtatványokat.

Van szerencsém tisztelettel felkérni Nagyméltóságodat,hogy ezen hadtörténelmi bizottság szervezetére vonatkozólag engemet tájékoztatni méltóztassék.

B u d a p e s t,1915.évi március hó 13.-án.

A miniszterelnök helyett:

Nagyméltóságu

Dr.P e r z e v i c z y A l b e r t

belső titkos tanácsos urnak, a Magyar Tudományos Akadémia

elnökének,

B U D A P E S T.

Érk. 1918. március 19.

288
1918

Államtitkár Szendrei János
ő. t. úrnak

Szíveskedjék arra az áti=
ratra válaszolni s a válasz a
főkitkári hivatalhoz minél előbb
elküldeni.

Budapest, 1918. márc. 19.

Fleischl
főtitkár

[illegible]

[illegible]
1918

[illegible] hivatal
[illegible] választ, a [illegible]
[illegible] Excellenciájához intézett" átirat
alakjában, egy csatolmánnyal együtt
van szerencsém tisztelettel [illegible]
[illegible].

[illegible] 1918 május 21.

Szendrei államtitkár
ő Nagyságának.

31.
1918.

12

Jelentés

a M. Kir. Hadtörténelmi Bizottság 1917. évi működéséről.

A közelebb, tudományunk és irodalmunknak a háború viszonyai okából oktalan pangásának bekövetkezése után működésének az 1917. évében is benehézkedő akadályok mellett a nyomdai munkálatok mégis folytonos haladásban voltak. A nyomdai munkálatok mégis folytonos haladásban voltak. A nyomdai munkálatok mégis folytonos haladásban voltak. A

13

Ezen oppikolon az Ibrahim Pasa [illegible]
sal is gyakorlott volt. A magyarországi
rab törökök nagyon sokat [illegible]
Isten ok kalandjai

A Kalandozó nemzet Magyarok ügye
ző kedvelésével a történelmi idők és
napjaink mozgalmai foglalkoztak.

290

1918

[illegible]

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

292 szám.

Teleki-pályázat. A jutalma-

zott Szinnyei jelenés levele.

Érk. 1917. nov. 26.

2. sz.

Teleki - pályamű.

Jelige: Az avoni hattyú.

Címe:
Kató bosszuja.

Lenkei Henrik

lanár

Rákóczi utca 3.

2

1

Díj-nyugta.

A 3944 szám alatt Egyr -ra

intézett táviratért 6 K 72 f fizettetett.

Megjegyzés. Felkérjük a közönséget, hogy e nyugtát csak az esetben fogadja el, ha arra 10 filléres frankójegy van ragasztva.

772. sz. nyomtatvány. Díj-nyugta távirási díjakról.

T.

akademia t =

JDAPEST 42.

Továbbította:

vezetéken	ke	nap	óra	perez	napszaka	hivatalos megjegyzések

nap	óra	perez	napszaka	hivatalos megjegyzések

heves 391 14 19 11 m =

bohats ur haldoklik megbizott akademia erdekeben czelszeruesegboel joejoen = voelgyi gyula .+

Kézbesítendő távirat.

1

2

3

TÁVIRAT.

magyar tudomanyos akademia t =

BUDAPEST 42.

felvevő hivatal	pénztári szám	szó	hó és nap	óra	percz	napszaka	hivatalos megjegyzések
heves 391	14 19	11 m =					

bohats ur haldoklik megbizott akademia erdekeben
czelszeruesegboel joejoen = voelgyi gyula .+

Kézbesítendő távirat.

Érk. 1918. márcz. 20.

(Iktalva 1918. márczius 21)

293
1918

A czim előtt lévő rövidítések magyarázata:

= **D** = Sürgős
= **RPx** = Válasz fizetve x szóért
= **RPDx** = Sürgős válasz fizetve x szóért
= **RPxRXP** = Válasz fizetve x szóért; fizetett küldönczczel (csak belföldön)
= **TC** = Összeolvasandó
= **PC** = Távirati vételjelentés
= **PCD** = Sürgős távirati vételjelentés
= **PCP** = Vételjelentés postán
= **FS** = Utánküldendő
= **PR** = Postán ajánlva
= **XP** = Küldöncz fizetve
= **XPT** = és = **XPP** = küldöncz fizetve távirati, illetve postai értesítéssel (csak külföldre)
= **XPx** = Fizetett x összegű küldönczdíjjal (csak külföldre)
= **MP** = Saját kezéhez
= **TR** = Távirdán átveendő
= **GP** = Postán átveendő
= **GPR** = Postán átveendő ajánlva
= **TMx** = X czimmel
= **CTA** = Minden czím közlendő
= **LT** = Táviratlevél
= **LCO** = A felvevő ország valamely nyelvén
= **LCD** = A rendeltetési ország valamely nyelvén
= **LCF** = Franczia nyelven
} szerkesztett kedvezményes díju kábeltávirat
Postával (Poste)
Exprès küldönczczel czímzett költségére (csak külföldre)
Nyitottan (Ouvert)
Nappal (Jour)
Éjjel (Nuit)
} (kezbesítendő)
Telefon Czímzettnek telefonon bemondandó.

Bárossky János dr

akadémiai ügyész

költségjegyzéke

1917 január 1— december 31-ig

1917	okt.	8	Elisabeth-Goethe ered. könyvei könyvei sé. beszerzésére szolgáló	
			alapból Buch és Sohn cégnek 3 db könyvének, folyószám.	160
		13	Buch és Kunstnak Kiadóvállalatnak könyvei részére kiutalásra kerülő összeg folyószám.	160
		23	Dr. Steinbüchel könyvkereskedésnek ingyenes és részletfizetési kölcsönből az elkobzási könyvtár számára beszerzendő könyvek árának kiutalása folyó	40
		27	Dr. Fenyves könyvkereskedésnek könyvek ingyenes kölcsönzésére szolgáló alapból az elkobzási könyvtár számára beszerzendő könyvek árának kiutalása folyó	40
		27	Dr. Fenyves könyvkereskedésnek ingyenes kölcsönzésre

		Átvitel:			592
jul	23	Csinszka Mihály levele.			
		réka irásában címzett te-			
		gede a jul 17-iki levele			
		réki szüreppalotára,	3.		
		Vasuti jegy oda-vissza			25 10
		Vonatkiadási illeték			8.
		Vonatkiadási vegede			6.
		Napidijam 2 napra			40.
		Erre Bélaegek a 1917. nov.			
		15-iki ig van illetőleg meg-			
		állapitandók			
okt.	3	Romániába Nagyszebenbe ügy-			
		ben levél a beregszászi			
		kir. Adóhivatalnak, portó	1		40
"	"	Magyarországi ügyben levél			
		Vuiatovits Béla ügyvédnek			
		Szolnokra ungedéknyel, portó	1		40
nov.	5	levél Dr. Erdélyi Sándor			
		ügyvédnek a Schelk Kelp-			
		vegek államositása ér-			
		dekében, portó	1		30
"	6	Romániába Nagyszebenbe ügy-			
		a beregszászi Adóhivatal			
		által Vidról 105. K. 70 fit			
		levélről szóló nyugta bélyege			60
		a levél portója	1		40
20		Lányi József Nagyszebeni			
		ügyében levél Dr. Reiter			
		végrendeleti végrehajtónak, portó			40
		Átvitel:			87 57

1917 évi Jegyzőkönyv Kiadási

87/17

Áthozat: 195 92

nov 20 Irsek Lajos kamarai ügyében levél Dr. Bacsáneczhez tárgyalási költségek pótlása iránt 1 10

„ 28 Levél dr. Fáy Zoltánnak marhaforgalmi statisztikai pótlás iránt 35

„ „ Román kamarai ügyben a kereskedelmi kiállításra való kifizetés 4 10 56

„ „ Befizettem a Földművelési Kiállításra 4 10 30

dec 22 Iltre Rácz Gyárgyne kamarai ügyében megbízási díjra 1 50

„ 31 Bokros kamarai ügyében levél Dr. Steinlen egyi ügyvédnek, portó: 1 40

„ „ Irsek Lajos kamarai ügyében levél Dr. Bacsáneczy Vilmos ügyvédnek, portó 1 40

Összesen: 10540 19592

Egyenleg: 9052

19592 19592

Kiadási többlet, 9052

Budapesten, 1917 december 31.

Dr Bácsaneczky Károly
akad. ügyész.

A fenti számadást átvizsgáltam és rendben levőnek találtam.

Budapest 1918 április hó 30-án

Dr Wohlfarth
titk. ügy. tag.

Érk. 1918. március 2 f.

294

1918

Bánszky László dr.
akadémiai ügyész
költségjegyzéke

1917 január 1—december 31-ig

Díj-nyugta.

A ..... szám alatt ..... -ra intézett táviratért K ..... f fizettetett.

Megjegyzés. Felkérjük a közönséget, hogy e nyugtát csak az esetben fogadja el, ha arra 10 filléres frankójegy van ragasztva.

772. sz. *nyomtatvány.* **Díj-nyugta távirási díjakról.**

1

157
191 7 Hagy. sz.

Dr. Sirchich György szegedi kir. közjegyzőtől.

Idézvény.

Néhai Kiss Lukács Mihály

hagyatéka ügyében

a hagyatéki tárgyalási határnapot 191 7 évi júli hó 24-ik napjának délelőtt 9 órájára Kígyó-utca IX (Kelet-ház) sz. a. hivatalos helyiségemben kitüzöm s erre Széchenyi tér 9. papucs piac. Magyar Tudományos Akadémia

meghivatik azzal, hogy a mondott időre **személyesen, vagy közjegyzőileg hitelesitett meghatalmazással ellátandó megbizott által képviselve, törvényes következmények terhe alatt,** mulhatatlanul megjelenjék.

Kelt Szegeden, 191 7 évi juni hó 10 napján.

Ezen idézvény és ..... kor. költség magával hozandó.

Sirchich
kir. közjegyző, birói megbizott.

Várnay L. Szeged. 16—311.

Érk. 1917. július 14.

647. sz.
1917.

Kiadatik az ügyész úrnak.
Budapest, 1917. július 14.

[illegible]
h. főtitkár.

Szelistey.

A feladó magánközlemenyei:

Az összeg:

105 K 30 f

A feladó neve és lakása:

105.30
form. 40
105.30

A feladó postahivatali bélyegzőjének lenyomata.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

☐ szám. *Budapest, 191*

Egy mai napon intézetünk pénztárába

fillér, azaz

által

megbízásából

befizetteték, mely összeg czégjegyzéssel ellátott értesítés mellett

folyószámadása javára fog iratni, miáltal ezen elismervényünk jogérvénye megszünik.

A MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET
FŐPÉNZTÁRA.

Jelentette:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Nyomtatványszám 336. [illegible]

Egyszeri.

A magánkuriamnyok folytatása.

Simon Jenőnek
kiegészítő nyugtára

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

79. könyv. 77 szám. *Budapest, 191*

Elismerjük, hogy mai napon intézetünk pénztárába

által

_____, ____ *kor.* ____ *fillér, azaz*

megbízásából

befizettetett, mely összeg czégjegyzéssel ellátott értesítés mellett

folyószámadása javára fog iratni, miáltal ezen elismervényünk jogérvénye megszünik.

A MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET
FŐPÉNZTÁRA.

Jelentette:

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Nyomtatványszám 336.

Egyszeri.

Elszámolás

a Magyar Tudományos Akadémia
tulajdonát képező VII. Wesselényi
utcza 74. sz. a. ház kezeléséről és fel-
adásáról

1917 január 1—december 31-ig.

jan. 2 Kifizettem Vecsera Ferenc-
né háztulajdonosné kezéhez
a szokásos ajtón ajándékokat,
és pedig

a, a háztulajdonosnénak nyári aj.	1,			10.–
b, szakácsnőnek	"			1.–
c, vízvezetékesnek	"			2.–
d, légrezsőra szolgának	"			2.–
e, kéményseprőnek	"			2.–
f, szemetesnek	"			2.–
g, lámpagyujtónak	"			2.–

h, a házbor az 1917 évre szük-
séges kefék, seprők és ronyok
ok beszerzésére az előző
évekhez képest 6.–

" " kéményseprő díja 1916 VII/1 – XII/31-ig 2 7.70

" 31 December havi gázfogyasztás 3 15.70

febr. 5 Szalchy és mosónénya ajtó
javítására 4 12.–

" " Buchelt Károly fizetett ajtónegyedet 5 125.–

" " Hermann Sándorné jan. havi 6 30.07

" " Hermann Gézáné " " 7 12.09

" " Vecsera Ferenc az 5. sz. pince
ajtón mult évi házbér-ra 8 65.–

" 9 Gáz fogyasztás januári bérra 9 6.10

" 12 I. negyedi házbéradóra 10 240.–

" " " " viadijra 11 31.–

" " Adó és viadij fizetésekor kocsi 4.–

marc. 3 Hermann Sándorné febr. bérra 6 27.16

" " Hermann Gézáné " " 7 10.92

Marad 27024 343.60

1917

Tet Bevétel Kiadás 1917

			Átvitel:		270 24	343 50
márc.	3	Vecsera Ferenc a 4 sz. műhelyre	12		60. -	
"	8	Gázfogyasztási február hóban	13			1 70
ápr.	7.	" márc. "	14			- 70
"	"	Hermann Sándorné márc. bére	6		30 07	
"	"	Hermann Sándor " "	7		12 09	
"	"	Vecsera Ferenc 4 sz. műhelyre	12		60.	
"	"	" 5. pince után	8		10. -	
"	"	Fagy által elrepesztett vízvezeték csövek rendbehozásáért	15			97. -
máj.	4.	Buchholz Károly a II-ik negyedre	5		125. -	
"	"	Hermann Sándorné ápr. bére	6		29. -	
"	"	Hermann Sándor " "	7		11 70	
"	"	Vecsera Ferenc 5 sz. pince után	8		65. -	
"	9	A II-ik negyedi bérösszeg adóba	10			240. -
"	"	" " vízdíjra	11			31. -
-	-	Hajas ekkor kocsikiadás				4. -
"	10	Bátmestereknek segélyre	16			3. -
-	15	April havi gázfogyasztás	17			- 70
jún.	4	Hermann Sándorné máj. bére	6		30 07	
"	"	Hermann Sándor " "	7		12 09	
"	"	Vecsera Ferenc 4 sz. műhelyre	12		60. -	
-	15	Május havi gázfogyasztás	18			6 50
júl.	4	Hermann Sándorné jún. bére	6		29. -	
"	"	Hermann Sándor " "	7		11 70	
"	"	Vecsera Ferenc 4 sz. műhelyre	12		50. -	
"	"	" 5. pince után	8		10. -	
aug.	4	Hermann Sándor	6		36 06	
"	"	Hermann Géza	7		63 40	
"	"	Vecsera Ferenc 4 sz. műhelyre	12		60. -	
		Átvitel			1025 42	728 10

1917

				Del	Bevétel	Kiadás
			Áthozat		1025 42	728 10
aug.	4.	Buchelo Károly a III. ik negyedre	5		125.-	
"	"	Kéményseprő díj 1917 I/1-VI/30-ig	19			7 70
"	5	Gázfogyasztási jun. 8 jul. hóra	20			5 60
"	10	a III. ik negyedi adóba	10			240.-
"	"	" " "	11			31.-
"	"	Az alkalommal Kamikadai				4.-
szept.	5	a Szakmeister Lakás Kimenve-				
		Lécéhez anyagra	21			25.-
"	"	Hermann Sándor fizet	6		36 06	
"	"	Vecsera Ferenc a 4. sz. műhelyre	12		50.-	
"	"	" " a 5. pincére	8		10.-	
"	"	Ackermann Géza	7		31 70	
"	14.	Tűzbiztosítási díjra 1917.				
		szept. 15 - 1918 szept. 15-ig	22			31 12
"	21.	Levél a cserepesek, hogy a				
		kályhát javítsa ki; porzó				08
"	"	3. Loschr részére új vízkarály				
		teljes felszerelésül	23			140.-
okt.	3.	Hermann Sándor fizet	6		74.-	
"	"	Vecsera Ferenc a 5. sz. pince szám	8		65.-	
"	"	Ackermann Géza	7		31 70	
"	"	Gázfogyasztási aug. hóra	24			3 10
"	6	a cserepesek a kályhák				
		rendbe hozásáért	25			140.-
nov.	6.	Vecsera Ferenc a 4. sz. műhelyre	12		65.-	
"	"	Buchelo Károly a III. negyedre	5		125.-	
"	"	Hermann Sándor	6		36.-	
"	"	Ackermann Géza	7		31 70	
"	"	Gázfogyasztási szept hóban	26			6 50
		Átvitel			1706 58	1362 20

1917		Jel	Bevétel	Kiadás
	Áthozatal.		17068	136220
nov.	13. a IV. negyedre kaszbérösszeg	10		23460
"	" " " vízdíj	11		3132
"	" br alkalommal kocsibérösszeg			4.-
"	23. a kaszmesterek elküldésére			
	a kaszbér vallomási ivek			
	aláírás és benyujtás végett	27		60
dec.	10. Gázfogyasztási okt. hóban	28		410
"	Auer-égő karbantartásért			
	1917 XII/10 - 1918 II/28-ig	29		770
"	" V. Nagy csengő készítéséért	30		7.-
"	" Vecsera Ferenc 4. n. műhelyre	12	45.-	
"	" 5. pincére	8	15.-	
"	" Hermann Sándor	6	36.-	
"	" Hermann Béla	7	3170	
"	29. Vecsera Ferenc 5. n. pincére	8	60.-	
	Összesen.		18948	165132
	Evenleg.			24296
			18948	18948
	Bevételi többlet.		24296	mely

összeget a 31, jel alatt csatolt elszámolás szerint befizetem a Magyar Földhitelintézet pénztárába a M. Tud. Akadémia javára.

Budapesten, 1917 dec. 31.

Dr Bánóczy József
akad. ügyész.

A fenti számadást áttanulmányoztam, rendben levőnek találtam. Budapest 1918. április 30án

Dr Vajna Károly
l. a. gy. tag

Érk. 1918. március 21.

295

1918

Elszámolás

a Magyar Tudományos Akadémia

tulajdonát képező, VII. ker.

Wesselényi utcza 74 sz. a. ház

kezeléséről és kiadásairól.

1917 jan. 1—dec. 31-ig.

MTA KÖNYVTÁRA
BUDAPEST
KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1918.

FOLYTATÁSA
KÖVETKEZIK